

PATIENT COPY

РАД МАТИЦЕ СРПСКЕ

43

НОВИ САД
2006

МИ ДОЛЕ ПОДПИСАНИ

добровољно се слажемо и установљавамо једно Дружство, као једно тело, које равним, и једним јединим духом за пользу и славу народну дище. I. Повод и намереније. — Начин намеренија получити. — Повод к заведенију овоґа Дружства јест једина љубов и ревност к општему благу; а намереније јест распространеније књижества и просвештенија народа Србскоґ, то јест, да се Књиґе Србске рукописне на свет издају и распространьавају, и то сад и отсад без престанка за свагда.

(4/16. фебруара 1826. године)

ОСНИВАЧИ МАТИЦЕ СРПСКЕ

у Пешти 1826. ґодине

Гаврило Бозитовац, 1798—1856
Јован Деметровић, 1778—1830
Јосиф Миловук, 1793—1850
Петар Рајић, 1780—1855
Андрија Розмировић, 1798—1835
Ђорђе Станковић, 1782—1853
др Јован Хаџић, 1799—1869

Ј Ј 2968

YU ISSN 0350-042 | UDK 061.229(497.113)(06)

РАД МАТИЦЕ СРПСКЕ

БРОЈ 43
ГОДИНА CLXXX
ОД ОСНИВАЊА
МАТИЦЕ СРПСКЕ
2006

РАД МАТИЦЕ СРПСКЕ
Гласило Матице српске
(излази повремено)

Чланови Уредништа:
Миро Вуксановић
Бранка Кулић
Павле Станојевић

Уредник
Павле Станојевић

Секретар Уредништва
Добрила Мартинов

Инв. бр. 180879

Лектор и коректор
Вера Василић

Технички уредник
Вукица Туцаков

Фотографије
Бранко Лучић

Уредништво: Матица српска, Нови Сад, ул. Матице српске 1
Телефон: (021) 527-622
Факс: (021) 528-901
e-mail: ms@maticasrpska.org.yu

Штампа: Прометеј, Нови Сад

Припрему овог броја *Рада Матице српске*
помогао је
Младен Мозетић, ГРАФИЧАР, Нови Сад

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ У НОВОМ САДУ

САДРЖАЈ

Матица српска
Извештај о раду Матице српске у 2006. години 5
Обележавање јубилеја Николе Тесле 116

Библиотека Матице српске
Извештај о раду Библиотеке Матице српске у 2006. години 128

Галерија Матице српске
Извештај о раду у 2006. години 155

In memoriam
Академик Богдан Брукнер 184
Милена Разуменић-Котрошан 187
Проф. др Небојша Царић 189

Преминули чланови Матице српске 191

МАТИЦА СРПСКА

Извештај о раду Матице српске у 2006. години

Матица српска, прво књижевно, научно и културно друштво свог народа, основано у Пешти 1826, у Нови Сад пресељена 1864, у 2006. години, са две и по хиљаде чланова и сарадника, своје послове од прворазредног националног значаја успешно је обављала преко седам одељења, објављивањем *Летописа*, десет научних зборника, вођењем неколико десетина научних пројеката, приређивањем научних, књижевних и музичких програма, оснивањем Његошевог одбора, покретањем иницијативе за оснивање Лексикографског завода Матице српске и Издавачког центра Матице српске, као и другим активностима које су приказане у овом Извештају.

Протеклу годину у Матици српској обележио је почетак рада на *Српској енциклопедији*; у складу са Законом о Српској енциклопедији (*Службени гласник Републике Србије*, бр. 110/05), објављивање другог тома *Српског биографског речника* и наставак рада на трећој књизи, успешни напори да се спречи продаја и отуђење национализоване имовине Матице српске; припрема допуњеног издања *Правописа српског језика* и, коначно, после више година, решење проблема са ДИП Матице српске, откупом књига и дела имовине после стечаја Предузећа. После више година урађени су озбиљнији захвати на обнови зграде Матице српске. Обновљен је улазни портал у зграду, изграђена је трафо-станица, скинут радиоактивни громобран, окречен први спрат, уведени клима-уређаји у сале, свечане салоне и поткровље, обновљена је електроинсталација у поткровљу.

На основу посебног Закона о Матици српској (*Службени гласник Републике Србије*, бр. 49/92) Министарство за културу и Министарство науке и заштите животне средине Републике Србије исплаћивали су договорене месечне износе на време, тако да смо били у могућности да их одмах пребацујемо на пројекте, за исплату хонорара и све друге потребе редовне делатности Матице српске. Финансирање научноистраживачке делатности Матице српске у 2006. години помогли су и Покрајински секретаријат за науку и технолошки развој и Покрајински секретаријат за образовање и културу. Рад на истраживачким пројектима током 2006. године одвијао се у оквиру средстава добијених од надлежних министарстава. У односу на 2005. годину укупно повећање средстава је износило 15%. Може се констатовати да су постигнути добри резултати, да су активности биле живе и разноврсне и да су резултирале значајним монографским студијама и прилозима у научним зборницима Матице српске и издањима других издавача, али мора се такође констатовати да добијена средства нису покривала све захтеве одељења Матице српске и да су нарочито недостајала средства за обнову зграде Матице српске. Сви хонорари су исплаћивани на време, као и редовни трошкови за издавачку и текућу делатност Матице српске. Број научних пројеката и сарадника на истраживачким и капиталним пројектима је знатно повећан, само Српски биографски речник је имао близу 800 сарадника.

Из објективних разлога (најчешће болести руководилаца пројекта или кључног сарадника) дошло је до смањења или застоја рада на часопису *Језик данас*, на пројекту *Речник бачких Буњеваца*, шестотомном *Речнику српског језика*, *Зборнику за ликовне уметности Матице српске* и на пројекту *Историја Матице српске*.

Светосавска беседа — Саша Радојчић

Светосавска беседа — Хор Саборне цркве „Свети Георгије”

Свечана седница

Уручење Змајеве награде

Дан Светог Саве обележен је 26. јануара, беседу посвећену Јовану Стерији Поповићу говорио је мр Саша Радојчић, стихове Јована С. Поповића говорила је глумица Рада Ђуричин, а у програму је учествовао и хор Саборне цркве „Свети Георгије" под управом мр Богдана Ђаковића. Уводну реч дао је секретар Матице српске Павле Станојевић.

На Свечаној седници Матице српске, 16. фебруара, поводом 150-огодишњице од рођења Николе Тесле говорио је академик Александар Маринчић. Змајева награда за поезију Матице српске за 2005. годину додељена је песнику Драгану Јовановићу Данилову за књигу *Гнездо над йонором*. О награђеном песнику говорио је члан жирија Змајеве награде Милосав Тешић, а стихове је говорио аутор.

Као и прошле године, услови за финансирање издавачке делатности, нарочито посебних издања, и даље су били тешки. Надлежна министарства су финансијски покривала само мањи део трошкова потребних за објављивање књига Матице српске. *Летойис Маишице сриске* је редовно излазио (објављено је 12 свезака у две књиге на 2449 страна). Посебно истичемо да су два тематска броја посвећена књижевном стваралаштву Црне Горе и Републике Српске, а у осталим бројевима дат је већи број тематских блокова који су посвећени великом броју значајних личности и актуелним књижевним и историографским темама. Научни зборници Матице српске изашли су у 11 књига (од тога су четири књиге двоброји), на 3773 стране. У оквиру посебних издања објављена је 21 књига самостално, или у суиздаваштву са Заводом за уџбенике, Музиколошким институтом САНУ и Позоришним музејем Војводине. После више година поново је покренут *Темишшварски зборник* и објављена је 4. књига.

Поред рада на капиталним научним пројектима Матице српске као што су *Срйски биоїрафски речник*, *Лексикон йисаца Јуїославије*, једнотомни *Речник срйскоїа језика*, *Дијалекаїски речник срйских їовора Војводине*, започео је и рад на *Срйској енциклойедији*, чији су носиоци САНУ и Матица српска. Уређивачки одбор је конституисан крајем фебруара 2006. године, одређени су уредници за 33 научне области и предложени чланови стручних редакција. У Одељењу за књижевност и језик завршени су сви припремни послови за дефинитивно уобличавање и објављивање допуњеног и измењеног издања *Правойиса срйскоїа језика*. Једнотомни *Речник срйскоїа језика* се приводи крају и очекује се да ће средином 2007. године бити предат у штампу.

У издању Позоришног музеја публиковани су други и трећи део књиге проф. др Божидара Ковачека *Талија и Клио*.

Матица српска је током 2006. године, поред природне и редовне сарадње са Библиотеком и Галеријом Матице српске, успешно сарађивала и са многим другим институцијама из области културе и науке: САНУ, Огранком САНУ у Новом Саду, Вуковом задужбином, Српском књижевном задругом, Институтом за српски језик САНУ, Универзитетима у Новом Саду и Београду, Филозофским, Правним, Медицинским, Техничким и Природно-математичким факултетом у Новом Саду, Српским лекарским друштвом, Музејем Војводине, Позоришним музејем Војводине, Змајевим дечијим играма, Колом српских сестара Епархије бачке, Хуманитарним фондом „Привредник", Српским друштвом „Јован Рашковић", Удружењем „Ћирилица", Српским културним центром „Свети Сава" из Суботице, Вуковим сабором из Лознице — Тршића, Издавачком агенцијом „Прометеј", Матицом словачком из Бачког Петровца, Друштвом за румунски језик из Новог Сада, Архивом Србије, Епархијом бачком, Епархијом сремском, Епархијом банатском, Епархијом шумадијском, Црквеном општином, Драгутиновом из Новог Милошева, Привредном комором Војводине, Фабриком уља „Дијамант" из Зрењанина, Српско-украјинским друштвом из Новог Сада, Српском банком

из Београда и Агробанком из Новог Сада. Успостављена је добра сарадња са неколико ТВ-станица из Новог Сада које редовно прате догађања у Матици српској и Радио-Новим Садом.

Међународна сарадња Матице српске са сродним институцијама из области културе и науке и матицама у словенским земљама још увек није на жељеном и потребном нивоу, али напори који су чињени током 2006. године дају нам за право да очекујемо да ће се ускоро са много већим интензитетом обновити сарадња и са сродним институцијама у земљама бивше Југославије и онима које су прекинуле сарадњу у протеклих петнаестак година. Посебно добра сарадња током 2006. године остварена је са Руским домом у Београду и Амбасадом Русије, са фондацијом „Руско зарубежје" и Издавачким сектором Патријаршије руске цркве. Успешно се сарађивало са Културно-просвјетним друштвом „Просвјета" из Загреба, Савезом Срба из Румуније, Самоуправом Срба из Мађарске и Будимпеште, српским удружењима из САД, Епископијом будимском, Епископијом и Викаријатом Темишварским, Епископијом осијечко-пољском и Даљском, Академијом наука и уметности Републике Српске, Матицом моравском из Брна, Матицом словачком из Мартина, Матицом лужичкосрпском из Будишина, српским удружењима из Белог Манастира и Даља.

Протекле године у Матици српској су одржана два научна скупа. У организацији Одељења за природне науке Матице српске и Универзитета у Новом Саду одржан је априла 2006. године трећи симпозијум у оквиру пројекта Човек и природа, са темом „Атрофично дегенеративна стања-обољења људи у Војводини". Саопштено је 38 реферата од 95 аутора и коаутора из више земаља који су објављени у истоименом зборнику радова. Поводом 175-огодишњице од рођења Корнелија Станковића и 150-огодишњице од рођења Стевана Стојановића-Мокрањца одржан је 9—12. новембра у САНУ и Матици српској научни скуп. Учествовало је 26 референата из девет земаља.

Председништво Матице српске је током 2006. године одржало 27 састанака на којима су доношене одлуке у функцији остваривања програма рада Матице српске, припремани материјали за седнице органа Матице српске, расправљало се о коришћењу и расподели текућих средстава и обављали послови Одбора за Катедру Матице српске, уз консултацију са секретарима одељења. Због болести председника Матице српске, проф. др Божидара Ковачека, а на основу његовог предлога, у другом делу године седницама Председништва, Извршног и Управног одбора председавао је потпредседник Миро Вуксановић.

Додељене су све награде Матице српске предвиђене програмом рада за 2006. годину. Змајева награда Матице српске за поезију за 2005. годину уручена је песнику Драгану Јовановићу Данилову. Награда „Младен Лесковац" за 2003—2005. годину додељена је 26. децембра проф. др Божидару Ковачеку за целокупно научно дело из области историје српске књижевности. О лауреату је говорио председник жирија академик Мирослав Пантић. Бранкова награда за 2004—2005. годину уручена је 24. јануара. Том приликом додељене су једна прва (Жељки Панцић), две друге и три треће награде.

Матица српска је добила изузетну Вукову награду Културно-просветне заједнице Србије за 2006. годину. Потпредседник Матице српске Миро Вуксановић добио је НИН-ову награду за најбољи роман у 2005. години и Награду „Меша Селимовић" за најбољу књигу на српском језику у 2005. години.

У оквиру Музичких вечери Матице српске одржано је 22 концерта соло и камерне музике у Свечаној сали Матице српске, са разноврсним и квалитетним програмима и извођачима. Музичке вечери Матице српске и ове године је красила веома добра посета.

На Катедри Матице српске одржано је 8 предавања и представљања књига, а 23. маја, уочи дана Ћирила и Методија, одржана је Академија са предавањем проф. др Јасмине Грковић којој су присуствовали дипломатски представници из Украјине, Русије, Бугарске, Словачке и Словеније. Поред ових предавања, Матица српска је уступала своје сале и за представљање књига других издавача.

Рукописно одељење Матице српске добило је на поклон већи број рукописа од различитих дародаваца, а откупљена су писма и рукописи из архива Јоце Вујића из Сенте. Услуге Одељења користило је 112 истраживача са 249 посета.

У 2006. години наставила су са радом и друштва чланова и пријатеља Матице српске. Посебно активна су била друштва у Зрењанину, Сенти и Кикинди. У Сенти је 25. новембра обележен јубилеј 180 година од рођења Јована Ђорђевића. Том приликом потпредседник Вуксановић је одржао беседу и открио бисту Јована Ђорђевића. Представљено је прештампано издање књиге проф. др Божидара Ковачека *Јован Ђорђевић*. На свечаној академији је прочитана беседа председника Ковачека а говорио је и проф. др Мирослав Егерић. На пригодној изложби представљени су и документи из фонда Рукописног одељења. Главни организатор обележавања јубилеја је Друштво чланова и пријатеља Матице српске у Сенти.

Стручна служба Матице српске припремила је обимну документацију и на основу Закона о пријављивању и евидентирању одузете имовине поднет је захтев за повраћај те имовине код Републичке дирекције за имовину крајем јуна 2006. године.

Органи Матице српске

ПРЕДСЕДНИШТВО

Председништво Матице српске је у 2006. години радило у саставу: председник проф. др Божидар Ковачек; потпредседници: Миро Вуксановић, академик Димитрије Стефановић, проф. др Драгослав Херцег, секретар Павле Станојевић. Председник Ковачек је од јуна болешћу био спречен да непосредно учествује у раду Председништва али је био у сталном контакту са члановима и давао своје мишљење о појединим важним питањима. На основу одлуке Управног одбора од 26. децембра, потпредседник Миро Вуксановић председава седницама Председништва Матице српске почев од седнице одржане 30. новембра.

Председништво Матице српске је у току 2006. године одржавало седнице по потреби и остваривало везе са јавношћу. На седницама су припремани дневни ред и материјали за седнице органа управљања Матице српске. Старало се о извршавању донетих одлука. Доносило је одлуке које су у функцији остваривања програма рада Матице српске, бринуло се о материјално-финансијском пословању и коришћењу основних средстава Матице српске, одлучивало о службеним путовањима у иностранство... Председништво је разматрало и друга текућа питања и доносило одлуке у вези са њима.

Од 18. октобра 2006. године воде се записници на седницама Председништва, који садрже све одлуке и закључке Председништва, чиме је устројена званична евиденција о раду Председништва као органа управљања Матице српске у складу са Статутом Матице српске.

УПРАВНИ ОДБОР

Управни одбор Матице српске је током 2006. године радио у следећем саставу: председник проф. др Божидар Ковачек; потпредседници: Миро Вуксановић, академик Димитрије Стефановић, проф. др Драгослав Херцег; секретар Павле Станојевић; чланови проф. др Томислав Бекић, доц. др Бранко Бешлин, Стеван Бугарски, проф. др Славка Гајин, проф. др Никола Гаћеша, професор универзитета, Нови Сад, проф. др Славко Гордић, проф. др Јован Делић, проф. др Бранислав Ђурђев, проф. др Мирослав Егерић, академик Милорад Екмечић, проф. др Душан Иванић, академик Светозар Кољевић, академик Василије Крестић, мр Бранка Кулић, академик Војислав Марић, др Миодраг Матицки, др Слободан Милеуснић (9. IV 1947 — 22. XI 2005), проф. др Милован Митровић, проф. др Михајло Пантић, проф. др Новица Петковић, проф. др Даница Петровић, проф. др Драгољуб Петровић, проф. др Мато Пижурица, проф. др Предраг Пипер, др Душан Попов, доц. др Јован Попов, академик Чедомир Попов, проф. др Милорад Радовановић, доц. др Драган Станић, проф. др Мирјана Стефановић, академик Никола Тасић, проф. др Мирослав Тимотијевић, проф. др Слободан Ћурчић.

Четврта седница Управног одбора Матице српске одржана је 12. априла 2006. године. Усвојен је Записник са Треће седнице Управног одбора одржане 25. маја 2005. године, усвојен је Извештај о раду Матице српске у 2005. години, усвојен је Финансијски извештај Матице српске за 2005. годину, усвојен је План рада Матице српске за 2006. годину, усвојен је Финансијски план Матице српске за 2006. годину, усвојен је Извештај о раду Библиотеке Матице српске за 2005.

годину, усвојен је Извештај о раду Галерије Матице српске за 2005. годину. Извештај о раду ДИП Матице српске није достављен Управном одбору. Разматрано је и усвајање саопштења Надзорног одбора као и мишљење Извршног одбора у вези са стањем у ДИП Матице српске и донета Одлука да Матица српска као поверилац поднесе Трговинском суду у Новом Саду предлог за покретање стечајног поступка над ДИП Матице српске, а док траје поступак надлежни орган ће настојати да нађе решења у складу са позитивним прописима како да се обнови издавачка делатност коју је обављало ДИП Матице српске.

Управни одбор је усвојио Правилник Матице српске о расподели средстава за научноистраживачки рад, усвојена је Информација о раду Уређивачког одбора Српске енциклопедије, именовано је Уредништво *Зборника Матице српске за ликовне уметности*: проф. др Александар Кадијевић, главни уредник, чланови: доц. др Миодраг Марковић, проф. др Лидија Меренек, доц. др Ненад Макуљевић. На предлог Радне групе Лексикона писаца Југославије у Уређивачки одбор именовани су: проф. др Ивана Живанчевић-Секеруш за хрватску књижевност, Бојана Стојановић-Пантовић за словеначку књижевност и др Злата Бојовић за стару приморску књижевност. Усвојен је предлог за оснивање Његошевог одбора у Матици српској. Прихваћен је предлог Иницијативног одбора да се формира Фонд проф. др Боривоја и Сузане Самоловчев. Извршен је пријем нових редовних чланова Матице српске.

Пета седница Управног одбора Матице српске одржана је 26. децембра 2006. године. Секретар Матице српске је прочитао писмо председника Ковачека, којим своја овлашћења преноси на потпредседника Мира Вуксановића. Усвојен је предлог проф. др Божидара Ковачека да га у његовом одсуству на функцији председника Матице српске замењује потпредседник Миро Вуксановић. На седници је усвојен Записник са Четврте седнице Управног одбора. Прихваћено је обавештење о припреми за Светосавску беседу и Свечану седницу Матице српске. Прихваћена је информација о раду на Српској енциклопедији. Прихваћена је иницијатива за покретање поступка за оснивање Лексикографског завода Матице српске који би се финансирао из Буџета Републике Србије и формирана је Радна група (Миро Вуксановић, академик Чедомир Попов и доц. др Драган Станић) са задатком да припреми елаборат о оснивању и делатности Лексикографског завода, који ће се у редовном поступку размотрити на свим органима Матице српске. Коначну одлуку о формирању Лексикографског завода донеће Скупштина Матице српске са предлозима за евентуалне измене и допуне Закона о Матици српској, Закона о Српској енциклопедији и Статута Матице српске.

Прихваћена је информација о току стечајног поступка над ДИП Матице српске и подржан предлог да Матица српска учествује у поступку продаје покретне имовине ДИП Матице српске и откупи целокупан лагер књига, канцеларијски намештај, основна средства, слике и клавир. Прихваћена је иницијатива за покретање поступка и оснивање Издавачког центра Матице српске. Матица српска би била оснивач и власник Издавачког центра. Формирана је Радна група (Миро Вуксановић, проф. др Славко Гордић, проф. др Миливој Ненин, проф. др Мато Пижурица) да сачини елаборат за оснивање Издавачког центра Матице српске. Уколико се у току поступка укаже потреба био би покренут поступак за измене и допуне Статута Матице српске и Закона о Матици српској. Именован је Његошев одбор Матице српске. Разматрано је писмо Српског народног вијећа Црне Горе. Др Радомир Милошевић именован је за представника Матице српске у Уређивачком одбору Српске енциклопедије. Проф. др Александар Кадијевић именован је за секретара Одељења за ликовне уметности. Проф. др Миливој Ненин и Владимир Николић су именовани за чланове Редакционог одбора Лек-

сикона писаца Југославије. За чланове Уређивачког одбора Српског биографског речника именовани су: проф. др Сретен Петковић и проф. др Марица Шупут.

Секретар Павле Станојевић поднео је извештај о активностима на ревитализацији зграде Матице српске и истакао да је санирaн улазни портал у зграду, који је био у таквом стању да је представљао опасност за све који долазе у Матицу, и на њему је постављен крст који је скинут 1956. године, затим да је извршено кречење једног дела просторија и фарбање дрвенарије, извршена је реконструкција као и све неопходне поправке електроинсталације (посебно у поткровљу), а у току су поступци замене класичних аутоматским осигурачима на разводним таблама, уклањање радиоактивног громобрана и постављање громобрана са раним стартовањем који покрива целу зграду Матице српске и постављање алармног система за обезбеђење слика и других вредности у згради Матице српске. Завод за заштиту споменика културе Града Новог Сада бесплатно је урадио пројекат ревитализације зграде Матице српске и предрачунска цена износи око 43.000.000,00 динара. Матица српска ће се ради обезбеђења средстава са овим пројектом обратити надлежним министарствима. Закључено је да се наставе послови на евидентирању и заштити задужбинске имовине и да се у том смислу предузимају све потребне правне радње. Управни одбор је утврдио висину чланарине за редовне чланове Матице српске и извршио пријем нових редовних чланова Матице српске.

ИЗВРШНИ ОДБОР

Извршни одбор Матице српске је током 2006. године радио у следећем саставу: председник проф. др Божидар Ковачек; потпредседници: Миро Вуксановић, академик Димитрије Стефановић, проф. др Драгослав Херцег; секретар Павле Станојевић; чланови: доц. др Бранко Бешлин, др Зоран Т. Јовановић, мр Бранка Кулић, др Слободан Милеуснић (9. IV 1947 — 22. XI 2005), проф. др Александар Кадијевић, проф. др Милован Митровић, проф. др Мато Пижурица, академик Чедомир Попов, доц. др Драган Станић, проф. др Слободан Ћурчић.

Пета седница Извршног одбора Матице српске одржана је 30. марта 2006. године. На њој је усвојен Записник са Четврте седнице Извршног одбора. Утврђени су Предлог Извештаја о раду Матице српске у 2005. години, Предлог Финансијског извештаја Матице српске за 2005. годину, Предлог Плана рада Матице српске за 2006. годину и Предлог Финансијског плана Матице српске за 2006. годину. Разматрано је саопштење Надзорног одбора Матице српске у којем је констатовано опште стање, побројани су проблеми у ДИП Матице српске и затражено је да надлежни органи Матице српске још једном размотре стање у ДИП Матице српске и, уколико се оцени да се проблеми не могу решити, да се донесе одлука о подношењу надлежном суду предлога за покретање стечајног поступка.

Академик Чедомир Попов информисао је о раду и проблемима у раду Уређивачког одбора Српске енциклопедије. Утврђен је предлог Правилника о расподели средстава за научноистраживачки рад и Предлог расподеле средстава за научноистраживачки рад.

Шеста седница Извршног одбора Матице српске одржана је 30. јуна 2006. године. Усвојен је Записник са Пете седнице Извршног одбора. Утврђен је предлог Плана рада Матице српске за 2007. годину. Утврђен је Ценовник Матице српске за ауторске и уредничке хонораре. Прихваћен је предлог Одбора Одељења за ликовне уметности да се за секретара именује проф. др Александар Кадијевић. Утврђен је предлог да се проф. др Миливој Ненин именује за члана Редакционог одбора Лексикона писаца Југославије. Због неизмирења обавеза закључе-

но је да се Карић фондацији откаже Уговор о закупу. Извршни одбор је обавештен да је Матица српска благовремено поднела Републичкој дирекцији за имовину пријаве за национализовану имовину и да је сагласно одлукама Надзорног, Извршног и Управног одбора Матице српске поднет предлог Трговинског суда у Новом Саду за покретање стечајног поступка над ДИП Матице српске.

Седма седница Извршног одбора Матице српске одржана је 11. децембра 2006. године. Седницу је отворио председник проф. др Божидар Ковачек. Усвојен је предлог проф. др Божидара Ковачека да га у његовој одсутности на функцији председника Матице српске замењује потпредседник Миро Вуксановић. Вођење седнице је потом председник Ковачек препустио потпредседнику Вуксановићу. Усвојен је Записник са Шесте седнице Извршног одбора. Прихваћен је предлог Председништва Матице српске да Светосавска беседа буде посвећена 250-огодишњици рођења митрополита Стефана Стратимировића и да беседник буде академик Славко Гавриловић. Прихваћен је предлог да поводом 150-огодишњице рођења Уроша Предића на Свечаној седници говори проф. др Миодраг Јовановић. Прихваћена је информација академика Чедомира Попова о пословима на изради *Српске енциклопедије*. Прихваћена је иницијатива за оснивање Лексикографског завода Матице српске и упућена Управном одбору Матице српске на разматрање. Извршни одбор је информисан о току стечајног поступка над ДИП Матице српске и да је објављен јавни оглас за прикупљање понуда за продају покретне имовине ДИП Матице српске на којем ће Матица српска учествовати у циљу откупа лагера књига, канцеларијског намештаја, слика и других основних средстава и ситног инвентара који се налази у просторијама које је користило ДИП Матице српске. Прихваћен је предлог за оснивање Издавачког центра Матице српске и упућен Управном одбору на разматрање. Прихваћен је предлог за састав Његошевог одбора Матице српске и упућен Управном одбору на разматрање. Разматрано је писмо Српског народног вијећа Црне Горе и закључено је да се то писмо размотри на Његошевом одбору када буде конституисан. Потпредседник Миро Вуксановић је известио присутне о програму одржаном у Сенти поводом обележавања 180-огодишњице рођења Јована Ђорђевића.

Секретар Павле Станојевић известио је да се ускоро очекује пуштање у рад нове трафо-станице која је изузетно важна за будући рад Матице српске и Библиотеке Матице српске. Трафо-станица, чија је вредност око 6.000.000,00 динара, је поклон Матици српској и Библиотеци Матице српске од Завода за изградњу града и Електровојводине. Матица српска је на својој парцели обезбедила плац за постављање трафо-станице. На тај начин обезбедиће се квалитетно напајање електричном енергијом за простор Матице српске, Библиотеке Матице српске и за ново крило Библиотеке Матице српске. Довод електричне енергије од трафо-станице до зграде финансираће у сразмерним деловима Матица српска и Библиотека Матице српске. Цео посао ће синхронизовано и према договору урадити Матица српска и Библиотека Матице српске, о чему ће се закључити споразум.

НАДЗОРНИ ОДБОР

Надзорни одбор Матице српске је током 2006. године радио у следећем саставу: председник Живко Киселички, заменик председника Јован Чулајевић, секретар Дејан Живанац, Слободан Кнежевић, Јожеф Лимбургер, Мирко Лубурић, Милан Петровић, Драган Сантовац, Драгутин Станивуковић.

Трећа седница Надзорног одбора Матице српске одржана је 27. марта 2006. године. Усвојен је Записник са Друге седнице Надзорног одбора. Надзорни одбор је дао позитивна мишљења на Извештај о раду Матице српске за 2005. годи-

ну, на Финансијски извештај Матице српске за 2005. годину, на Предлог Плана рада Матице српске за 2006. годину и на Предлог Финансијског плана Матице српске за 2006. годину. Усвојен је Извештај о раду Надзорног одбора Матице српске у 2005. години. Надзорни одбор је детаљно размотрио стање и пословање у ДИП Матице српске и констатовао низ проблема, те је надлежним органима Матице српске предложио да још једном размотре питање досадашњег и будућег пословања ДИП Матице српске. Надзорни одбор је предложио да надлежни органи у Матици српској, уколико оцене да се проблеми у ДИП Матице српске не могу решити, донесу одлуку да се Трговинском суду у Новом Саду поднесе предлог за покретање стечајног поступка над ДИП Матице српске.

ЕКОНОМСКИ ОДБОР

Економски одбор Матице српске је током 2006. године радио у следећем саставу: председник Никола Стојшић, Милан Благојевић, Чеда Вукић, Саво Кнежевић, Младен Николић, Радмила Ристић, Драган Сатарић.

И поред тога што се у 2006. години Економски одбор није састајао у пуном саставу, представници Матице српске, са председником и појединим члановима Економског одбора, чинили су напоре да изнађу решења за економска и друга питања Матице српске.

ОДБОР ЗА ПРАВНА И СТАТУТАРНА ПИТАЊА

Чланови Одбора за правна и статутарна питања у 2006. години су: Миро Вуксановић, Боривој Јуришин, Бранка Кулић, Михајло Нешковић, Душан Николић, Павле Станојевић.

У току 2006. године Одбор за правна и статутарна питања Матице српске није се састајао.

Одељења Матице српске

Одељење за књижевност и језик

У Одељењу за књижевност и језик настојало се да се током 2006. године оствари утврђени План рада. Одржан је континуитет излажења *Летописа Матице српске* и четири научна зборника; дошло је до озбиљног застоја само у издавању *Језика данас*. Рад на истраживачким пројектима одвијао се, и ове године, у оквиру добијене суме средстава. И друге активности, нпр. припрема посебних издања, биле су лимитиране материјалним могућностима.

Одбор Одељења је у 2006. години одржао две седнице (24. маја и 18. децембра), на којима су анализирана следећа питања: Разматрање и припремање плана рада за 2007. годину; Разматрање информација о средствима добијеним за научноистраживачки рад; Припремање извештаја о раду за 2006. годину (рад на пројектима, издавачка делатност, научни скупови, међународна сарадња, награде); Разматрање допуна Плана рада за 2007. годину (рад на пројектима, издавачка делатност, научни скупови, међународна сарадња, награде); Упознавање Одбора са информацијом о стечају у Издавачком предузећу Матице српске; Разматрање иницијативе за оснивање Издавачког центра Матице српске; Разматрање иницијативе за оснивање Лексикографског завода Матице српске; Разматрање предлога састава Његошевог одбора; Текући послови у Одељењу. Одбор Одељења радио је у следећем саставу: проф. др Мато Пижурица, секретар Одбора Одељења, Славко Алмажан, проф. др Јанош Бањаи, мр Бранислав Брборић (1. II 1940 — 4. V 2005), Никола Вујчић, Мирослав Јосић Вишњић, проф. др Даринка Гортан-Премк, проф. др Јасмина Грковић-Мејџор, проф. др Сава Дамјанов, академик Милка Ивић, Бошко Ивков, проф. др Војислав Јелић, проф. др Јован Јерковић, проф. др Миодраг Јовановић, мр Мирјана Јоцић, Војислав Карановић, проф. др Зоја Карановић, академик Иван Клајн, проф. др Маја Клеут, проф. др Александар Лома, проф. др Ксенија Марицки-Гаћански, проф. др Слободан Ж. Марковић, проф. др Јелка Матијашевић, проф. др Нада Милошевић-Ђорђевић, др Софија Милорадовић, академик Александар Младеновић, проф. др Драгана Мршевић, мр Марко Недић, проф. др Мирослав Николић, мр Васа Павковић, др Петар Пијановић, академик Бранко Поповић, проф. др Слободан Реметић, академик Љубомир Симовић, проф. др Љиљана Суботић, др Драго Ћупић, мр Милосав Тешић, проф. др Михал Харпањ, проф. др Младен Шукало.

Чланови Одбора Одељења и уједно чланови Управног одбора Матице српске: проф. др Томислав Бекић, Миро Вуксановић, проф. др Славко Гордић, проф. др Јован Делић, проф. др Мирослав Егерић, проф. др Душан Иванић, академик Светозар Кољевић, др Миодраг Матицки, проф. др Новица Петковић, проф. др Јован Попов, проф. др Михајло Пантић, проф. др Драгољуб Петровић, проф. др Предраг Пипер, проф. др Милорад Радовановић, доцент др Драган Станић, проф. др Мирјана Стефановић,

Послове Одељења између седница координирао је секретар Одељења проф. др Мато Пижурица, а стручни сарадник била је Јулкица Ђукић.

Лексикографско одељење

Рад Лексикографског одељења одвијао се под руководством секретара Одељења академика Чедомира Попова и Одбора Одељења у саставу: Добрило Ара-

нитовић, доц. др Бранко Бешлин, Стеван Бугарски, мр Милица Бујас, Југослав Вељковски, проф. др Александра Вранеш, Миро Вуксановић, академик Славко Гавриловић, проф. др Љубодраг Димић, мр Ђорђе Ђурић, мр Велимир Иветић, проф. др Марија Клеут, академик Василије Крестић, Предраг Лажетић, Хермина Лежимирац, академик Војислав Марић, Добрила Мартинов, академик Дејан Медаковић, Владимир Николић, проф. др Даница Петровић, проф. др Предраг Пипер, др Душан Попов, мр Радомир Поповић, мр Мирослав Ранков (23. I 1938 — 3. II 2007), Никола Рацковић, проф. др Десанка Стаматовић, доц. др Драган Станић, проф. др Мирјана Стефановић, академик Никша Стипчевић, Ненад Урић, Боривој Чалић, доц. др Биљана Шимуновић-Бешлин и Бранислава Шушић.

У току 2006. године одржане су две седнице Одбора Одељења. Прва седница одржана је 26. маја 2006. године у Матици српској. Током дискусије о другој тачки Дневног реда: Извештај о раду на пројектима Одељења (Лексикон писаца Југославије, Српски биографски речник, Српска енциклопедија, Пренумерација на српску књигу и Библиографије), седници су присуствовали и чланови Уређивачког одбора Српског биографског речника. На седници је на основу усвојеног Дневног реда и дискусије закључено: да се усвоје Извештаји о раду пројектима Лексикографског одељења за 2005. годину и План рада за 2007. годину и да се Управном одбору Матице српске упути захтев да се за додатно финансирање пројекта обрати и органима Покрајине.

Друга седница одржана је 21. децембра 2006. године у Матици српској. На седници је на основу усвојеног Дневног реда и дискусије закључено: да се усвоји Записник са XXIV седнице Одбора Лексикографског одељења; да се прихвати предлог Уређивачког одбора Лексикона писаца Југославије о именовању Владимира М. Николића на место члана Редакције Лексикона писаца Југославије и да се иста одлука упути на одлучивање Управном одбору МС и да се за члана Редакционог одбора ЛПЈ на место доц. др Драгана Станића, који је поднео оставку, именује проф. др Миливој Ненин; да се прихвате извештаји о раду на пројектима Лексикографског одељења у 2006. години, да се прихвати информација о припремама за реализацију Плана рада Лексикографског одељења у целини за 2007. годину; да се прихвати иницијатива Лексикографског одељења Матице српске за оснивање Лексикографског завода Матице српске и да се Управном одбору Матице српске предложи формирање Радне групе у саставу: академик Чедомир Попов, Миро Вуксановић и доц. др Драган Станић, која ће израдити елаборат о оснивању Лексикографског завода; да се у начелу да подршка иницијативи за покретање поступка за оснивање Издавачког центра Матице српске; да се усвоји оставка академика Мирослава Пантића на чланство у Уређивачком одбору СБР; да се за стручног уредника за ликовну уметност XIX и XX века СБР именује проф. др Ирина Суботић уместо досадашњег уредника проф. др Мирослава Тимотијевића; да се за уредника епохе уместо проф. др Радоша Љушића именује доц. др Петар Крестић с тим што проф. др Радош Љушић остаје у чланству Уређивачког одбора СБР; да се за чланство у Уређивачком одбору СБР предложе проф. др Марица Шупут и проф. др Сретен Петковић, досадашњи стручни уредници.

Током протекле године Министарство науке и заштите животне средине Републике Србије наставило је финансирање пројеката овог одељења — Лексикон писаца Југославије, Српски биографски речник и Пренумерација на српску књигу. У финансирању рада на Пренумерацији учествовао је Покрајински секретаријат за науку и технолошки развој. Захваљујући овој стабилној финансијској подршци остварени су значајни резултати на оба пројекта.

С обзиром на околности у којима се одвијао рад Лексикографског одељења у 2006. години, постигнути су, посматрано у целини, сразмерно задовољавајући резултати, о чему се подробније говори у извештајима који се односе на појединачне пројекте и потпројекте.

Одељење за друштвене науке

Током 2006. године Одбор Одељења за друштвене науке Матице српске радио је у саставу: др Мила Босић, проф. др Олга Брукнер, Душан Вујичић, проф. др Гордана Вуксановић, доц. др Владан Гавриловић, академик Славко Гавриловић, проф. др Никола Гаћеша, проф. др Радован Грандић, др Велика Даутова-Рушевљан, Жарко Димић, проф. др Сања Ђајић, проф. др Бранислав Ђурђев, проф. др Александар Касаш, проф. др Саша Кицошев, проф. др Гордана Ковачек-Станић, проф. др Љубомирка Кркљуш, проф. др Милош Марјановић, проф. др Слободанка Марков, Александар Марковић, проф. др Милован Митровић (секретар Одељења), проф. др Милијан Поповић, проф. др Душан Николић, др Драго Његован, проф. др Љубинко Пушић и проф. др Мирјана Рашевић.

У 2006. години Одбор Одељења се састао 26. маја и 6. децембра и расправљао о свим активностима Одељења везаним за научноистраживачку и издавачку делатност, као и о осталим активностима везаним за презентацију научне мисли из области друштвених наука. У овој извештајној години са задовољством можемо забележити да су активности на научним пројектима, праћене финансијском подршком Матице српске, биле живе и допринеле да добијени резултати истраживања Одељење учине присутнијим у научној јавности преко часописа и научних монографија, које чине издавачку делатност Одељења.

Одељење за природне науке

Током 2006. године Одбор Одељења за природне науке радио је у следећем саставу: проф. др Теодор Атанацковић, проф. др Божа Пал, проф. др Милан Вапа, проф. др Мирослав Весковић, проф. др Анте Вујић, проф. др Славка Гајин, проф. др Божо Далмација, проф. др Лазар Довниковић, проф. др Божидар Д. Јовановић, проф. др Дарко Капор, академик Рудолф Кастори, проф. др Владимир Катић, проф. др Марија Краљевић-Балалић, проф. др Лазар Лепшановић, проф. др Ивана Максимовић, проф. др Јован Максимовић, проф. др Милан Матавуљ, проф. др Зоран Машић, проф. др Драгутин Михајловић, проф. др Слободан Петровић, проф. др Младен Првуловић, проф. др Чедомир Раденовић, академик Богољуб Станковић, проф. др Душан Сурла, проф. др Слободан Ћурчић (секретар Одељења), проф. др Драгослав Херцег и проф. др Смиљка Шимић.

Одбор Одељења је у извештајној години одржао две седнице: 29. маја и 5. децембра и на њима расправљао о свим активностима Одељења везаним за научноистраживачку и издавачку делатност, као и о свим другим видовима презентације научне мисли из области природних наука. У 2006. години, са задовољством можемо констатовати, настављено је финансирање научноистраживачких пројеката, који су као резултате рада остварили значајне монографске студије, прилоге у *Зборнику Матице српске за природне науке* и Зборнику радова са научног скупа „Атрофично-дегенеративна стања/обољења становника у Војводини".

Одељење за ликовне уметности

Одбор Одељења за ликовне уметности током 2006. године радио је у саставу: проф др Александар Кадијевић, секретар Одељења (који је ову дужност преузео од 30. јуна, када га је Извршни одбор прихвативши његову кандидатуру протеклу од стране Одбора Одељења поставио за вршиоца дужности секретара Одељења Матице српске за ликовне уметности; на седници Управног одбора Матице српске одржане 26. децембра 2006. године проф. др Александар Кадијевић званично је именован за секретара Одељења за ликовне уметности) а чланови су доц. др Саша Брајовић, др Драган Војводић, проф. др Бранко Вујовић, проф. др Станислав Живковић, др Вера Јовановић-Дунђин, мр Бранка Кулић, др Мирјана Лесек, доц. др Ненад Макуљевић, доц. др Миодраг Марковић, др Војислав Матић, проф. др Лидија Мереник, Олга Микић, мр Зоран Ракић, мр Тијана Палковљевић, проф. др Сретен Петковић, проф. др Даница Поповић, Донка Станчић, академик Гојко Суботић, проф. др Мирослав Тимотијевић, др Драгутин Тошић (20. V 1939 — 6. I 2007), проф. др Милка Чанак-Медић и проф. др Марица Шупут. Стручни сарадник Одељења је Марта Тишма.

Рад се одвијао у оквиру раније утврђеног плана и програма, на припреми књига посебних издања, *Зборника Матице српске за ликовне уметности* и научноистраживачким пројектима, а захваљујући средствима за научноистраживачки рад, која су обезбедили Републичко Министарство науке и заштите животне средине и Покрајински секретаријат за науку и технолошки развој.

Током 2006. године одржане су две седнице Одбора Одељења за ликовне уметности, 12. маја и 1. децембра 2006. године. Седници одржаној 12. маја председавала је мр Бранка Кулић, по овлашћењу проф. др Божидара Ковачека, председника Матице српске (још није био именован секретар Одељења после смрти претходног, др Слободана Милеуснића). Чланови Одељења су обавештени о именовању уредника и уредништва *Зборника Матице српске за ликовне уметности*; давани су предлози за именовање секретара Одељења; чланови су информисани о добијеним средствима за научноистраживачки рад и о правилима њихове расподеле. Такође, на седници је дато обавештење о току рада на издавачкој делатности Одељења. Разговарало се о могућем Плану рада Одељења за 2007. годину на издавачкој делатности и пројектима. На седници одржаној 1. децембра разговарало се о оствареним резултатима рада у 2006. години. Разматран је План рада за 2007. годину, који је још у јуну предат Републичком министарству науке и заштите животне средине. На седницу је стигла понуда од стране Фонда *В. Ј. Ђурић* да Матица преузме реализацију штампе и представљање монографије на више језика *Пећка патријаршија*. Чланови Одељења су закључили да Матица никако не може преузети реализацију штампе, што би захтевало огромна материјална улагања, поготову што се планира штампање књиге у Италији, у коју би делегирано стручно особље било принуђено да путује и тамо надзире штампање књиге. Матица може бити наведена само као издавач дајући тако своје име и углед.

Одељење за сценске уметности и музику

Одбор Одељења за сценске уметности и музику Матице српске у 2006. години радио је у саставу прихваћеном на седници Управног одбора Матице српске одржане 2. новембра 2004. године. Секретар Одељења је др Зоран Т. Јовановић, а чланови: проф. др Мирјана Веселиновић-Хофман, проф. др Драгослав Девић, доц. мр Богдан Ђаковић, Гордана Ђурђевић, мр Јелена Јовановић, проф.

др Каталин Каич, доц. др Софија Кошничар, доц. др Весна Крчмар, мр Зоран Максимовић, проф. др Радослав Лазић, мр Милена Лесковац, проф. др Соња Маринковић, проф. др Петар Марјановић, Предраг Момчиловић, проф. мр Ненад Остојић, проф. др Даница Петровић, мр Мирослав Радоњић, проф. др Душан Рњак, академик Димитрије Стефановић, проф. мр Милица Стојадиновић, др Катарина Томашевић, проф. Душан Трбојевић, проф. др Нице Фрациле, мр Лука Хајдуковић. Стручни сарадник Одељења је Марта Тишма.

У оквиру раније утврђеног плана радило се на пројекту Театролошке и музиколошке студије (руководилац пројекта проф. др Божидар Ковачек), на припреми међународног научног скупа „Композитор и његово окружење" поводом 175-огодишњице рођења Корнелија Станковића и 150-огодишњице рођења Стевана Стојановића Мокрањца, који је трајао од 9. до 12. новембра 2006. године, на припреми *Зборника*, књига посебних издања и на организацији Музичких вечери и других програма.

Одбор Одељења се протекле године састао два пута: 10. маја и 8. децембра 2006. године. На седници одржаној 10. маја поднета је информација о добијеним средствима за научноистраживачки рад од надлежних министарстава и образложен је правилник о расподели средстава за научноистраживачки рад; чланови Одељења су обавештени о току рада на издавачкој делатности Одељења а радило се и на припреми Плана рада за 2007. годину. На седници одржаној 8. децембра усвојен је План рада Одељења за 2007. годину, разговарано је о Извештају о раду за 2006. годину (пројекти, издавачка делатност и др. — предати су у писаној форми као извештај о раду на пројектима са финансијским извештајем и копијом сакупљене грађе). Руководиоци пројеката и тема су на основу уговора са Републичким министарством науке и заштите животне средине и Покрајинским секретаријатом за науку и технолошки развој дужни да предају копију сакупљене грађе у Одељење, а Матица српска је обавезна да је прикаже на захтев надлежних министарстава и Буџетске комисије.

Дата је подршка, од стране Одељења, изради Елабората за оснивање Лексикографског завода Матице српске и Издавачког центра Матице српске. И Лексикографски завод и Издавачки центар наставили би традиционално успешан рад, први Лексикографско-библиографског одељења као и едиција разних речника које је издала Матица српска, а други Издавачког предузећа Матице српске.

Рукописно одељење

Рад Рукописног одељења Матице српске одвијао се под руководством управника Одељења доц. др Бранка Бешлина и Одбора у следећем саставу: Соња Боб, др Магдалена Веселиновић-Шулц, проф. др Никола Гаћеша, Звонимир Голубовић, др Чедомир Денић, др Голуб Добрашиновић, доц. др Золтан Ђере, мр Ђорђе Ђурић, Александра Јовановић, Илија Комненовић, проф. др Петар В. Крестић, мр Средоје Лалић, Радован Мићић, доц. др Горана Раичевић и Павле Станојевић.

Током године су одржане три седнице Одбора Одељења којима је председавао управник Одељења доц. др Бранко Бешлин. Прва седница је одржана 19. јануара 2006. године и на њој су на основу дискусије прихваћени Записник са претходне седнице Одбора, Извештај о раду за 2005. годину и План рада за 2006. годину. Друга седница је одржана 21. јуна 2006. године и на њој је, на основу дискусије, усвојен предложен План рада за 2007. годину. Трећа седница је одржана 18. децембра 2006. године; на њој је, на основу дискусије, усвојен Извештај о раду у 2006. години и потврђен већ предложени План рада за 2007. годину.

Темишварски одбор

У 2006. години Темишварски одбор је радио у саставу: др Душан Попов (председник), Стеван Бугарски, Славомир Гвозденовић, Спасоје Граховац, мр Ђорђе Ђурић, др Војислав Матић, др Душан Ј. Попов, др Миља Радан, Павле Станојевић, др Љубивоје Церовић.

Његошев одбор

Управни одбор Матице српске је, на седници одржаној 12. априла 2006. године, на основу предлога потпредседника Мира Вуксановића, академика Радомира В. Ивановића и проф. др Мила Ломпара, донео одлуку о оснивању Његошевог одбора. Програмска делатност овог одбора састојаће се у: обнављању и комплетирању легата о Његошу Владимира Отовића; објављивању Његошеве библиографије и библиографије његошологије; организовању трогодишњих научних скупова посвећених Његошу, његошологији, његовим претходницима, сродним савременицима и настављачима; објављивању, једном годишње, *Зборника за његошологију*; сарадњи са сродним институцијама које се баве његошологијом и препоручивању издавачима књига о Његошу и књига из његошологије.

На седници Управног одбора одржаној 26. децембра донета је одлука о саставу Његошевог одбора. За председника је изабран архиепископ цетињски, митрополит Амфилохије (Радовић); за потпредседнике академик Милка Ивић и академик Матија Бећковић; за секретара проф. др Јасмина Грковић-Мејџор, за чланове: епископ бачки Иринеј (Буловић), Миро Вуксановић, академик Миомир Дашић, проф. др Јован Делић, проф. др Божидар Ковачек, академик Светозар Кољевић, академик Александар Младеновић, проф. др Мато Пижурица, академик Владо Стругар, академик Љубомир Тадић, др Срђа Трифковић, Гојко Шантић и проф. др Богољуб Шијаковић.

У 2006. години Његошев одбор није одржао прву седницу.

Научноистраживачка делатност

СРПСКА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА
(председник Уређивачког одбора академик Чедомир Попов)

Рад на пројекту Српска енциклопедија, регулисан Законом о Српској енциклопедији (*Службени гласник Републике Србије*, бр. 110/05), чији су носиоци израде Српска академија наука и уметности, Матица српска и Завод за уџбенике и наставна средства, започет је 28. фебруара 2006. године, када је, на Првој седници, конституисан Уређивачки одбор, који су именовали Председништво САНУ и Управни одбор Матице српске.

За председника Уређивачког одбора *Српске енциклопедије* изабран је академик Чедомир Попов, за потпредседнике академик Владан Ђорђевић (за област природних наука) и др Драган Станић (за област хуманистичких наука), а за научног секретара Уређивачког одбора именован је академик Момчило Зечевић.

На основу Закона о *Српској енциклопедији*, чланове Уређивачког одбора именовале су САНУ и Матица српска:

— из САНУ: академик Владан Ђорђевић, академик Ђорђе Злоковић, академик Владимир Кањух, академик Драгослав Маринковић, академик Александар Маринчић, проф. др Данило Баста, дописни члан САНУ, проф. арх. Милан Лојаница, дописни члан САНУ, проф. др Нада Милошевић-Ђорђевић, дописни члан САНУ, проф. др Предраг Пипер, дописни члан САНУ, проф. др Радош Љушић, проф. др Новица Петковић и проф. др Обрад Станојевић.

— из Матице српске: академик Момчило Зечевић, академик Василије Крестић, академик Војислав Марић, академик Чедомир Попов, проф. др Часлав Оцић, дописни члан САНУ, Миро Вуксановић, проф. др Милован Митровић, проф. Ненад Остојић, др Душан Попов, др Драган Станић и проф. др Слободан Ћурчић.

Формиране су и 33 стручне редакције образоване по следећим научним областима:

001 Археологија и рана историја (праисторија-антика)
Уредник: академик Чедомир Попов
002 Архиви, библиотеке, музеји, научне и културне установе
Уредник: Миро Вуксановић
003 Биологија, ботаника, зоологија, микробиологија
Уредник: академик Драгослав Маринковић
004 Државно уређење, право и политикологија
Уредник: проф. др Обрад Станојевић
005 Економија, финансије
Уредник: др Часлав Оцић
006 Енергетика, електротехника, информатика
Уредник: академик Александар Маринчић
007 Социологија, етнологија, демографија
Уредник: проф. др Милован Митровић
008 Филозофија, психологија
Уредник: проф. др Данило Баста, дописни члан САНУ
009 Спорт, физичка култура
Уредник: др Душан Попов

010 Геологија, палеонтологија, минералогија, петрографија, сеизмологија
Уредник: академик Драгослав Маринковић
011 Географија, метеорологија
Уредник: проф. др Слободан Ћурчић
012 Историја, помоћне историјске науке, војска
Уредник: академик Василије Крестић
013 Индустрија, занатство
Уредник: академик Владан Ђорђевић
014 Исељеништво
Уредник: академик Момчило Зечевић
015 Позориште, филм, балет
Уредник: проф. Ненад Остојић
016 Хемија
Уредник: академик Драгослав Маринковић
017 Књижевност
Уредник: проф. др Новица Петковић
018 Књижевност народна
Уредник: проф. др Нада Милошевић-Ђорђевић, дописни члан САНУ
019 Историја културе
Уредник: проф. арх. Милан Лојаница, дописни члан САНУ
020 Ликовне уметности, архитектура
Уредник: проф. арх. Милан Лојаница, дописни члан САНУ
021 Лингвистика, филологија
Уредник: проф. др Предраг Пипер, дописни члан САНУ
022 Математика, физика, астрономија
Уредник: академик Војислав Марић
023 Медицина, ветерина, фармација, стоматологија
Уредник: академик Владимир Кањух
024 Музика
Уредник: проф. Ненад Остојић
025 Мас-медији, новинарство, публицистика, штампарство, издавачка делатност
Уредник: др Душан Попов
026 Пољопривреда:
Уредник: проф. др Милован Митровић
027 Религија, теологија, црквена историја
Одлучено је да, уместо преминулог члана Уређивачког одбора проф. др Слободана Милеуснића (9. IV 1947 — 22. XI 2005), уредник Стручне редакције за религију, теологију и црквену историју буде проф. др Радомир Поповић.
028 Рударство
Уредник: академик Владан Ђорђевић
029 Саобраћај, машинство
Уредник: академик Владан Ђорђевић
030 Школство, педагогија, просветне установе
Уредник: проф. др Радош Љушић
031 Шумарство
Уредник: академик Драгослав Маринковић
032 Техника (технологија), грађевинарство, геодезија
Уредник: академик Ђорђе Злоковић
(академик Александар Маринчић, академик Владан Ђорђевић)

033 Трговина, туризам, угоститељство
Уредници: проф. др Часлав Оцић, дописни члан САНУ — трговина
проф. др Слободан Ћурчић — туризам, угоститељство

У току 2006. године одржано је осам седница Уређивачког одбора, десетак састанака Централне редакције, док су у другој половини године стручне редакције имале по неколико састанака месечно.

До 29. јуна 2006. године, када је одржана Четврта седница Уређивачког одбора Српске енциклопедије, завршен је рад на припреми и дефинисању нормативних аката, одређени су уредници 33 научне области, које ће бити обрађиване у оквиру 10 томова Енциклопедије и предложени чланови стручних редакција. Усвојен је Правилник Уређивачког одбора Српске енциклопедије и Финансијски план за 2006. годину. Документи су достављени Министарству науке и заштите животне средине, које обезбеђује финансијска средства за пројекат, а која уплаћује Заводу за уџбенике и наставна средства, задуженом за финансијско пословање.

Заводу за уџбенике и наставна средства, од планираних 10.000.000 динара, уплаћена су средства за: накнаде за Уређивачки одбор, накнаде сарадницима и консултантима стручних редакција, накнаде за административно особље (од 1. јула 2006. године запослена су два стручна сарадника за обављање административно-техничких послова), опрему и материјалне трошкове у укупном износу од 7.694.986,16 динара.

На наредној, Петој седници Уређивачког одбора, одржаној 6. септембра 2006. године, усвојени су Предлог концепције и Предлог критеријума за Азбучник Српске енциклопедије, Финансијски план за 2007. годину и састав стручних редакција, у којима је ангажовано око 150 сарадника — чланова стручних редакција. Заједно са уредницима, они су до краја 2006. године ревидирали постојећу базу података од око 40.000 појмова и формулисали завршне верзије азбучника стручних редакција Српске енциклопедије (број и наслов одредница, обим и предлог аутора).

Планирано је да Уређивачки одбор, на основу утврђених критеријума, почетком идуће године размотри и усагласи предлоге азбучника по струкама и усвоји коначну верзију целог азбучника, распореди одреднице по томовима (азбучним редом) и одреди оквирни обим појединих томова, након чега ће се приступити писању и редакторском и уредничком прегледу енциклопедијских јединица.

Одељење за књижевност и језик

ПРИПРЕМА ИЗМЕЊЕНОГ И ДОПУЊЕНОГ ИЗДАЊА *ПРАВОПИСА СРПСКОГА ЈЕЗИКА*
(руководилац пројекта проф. др Мато Пижурица)

Комисија (у саставу: проф. др Мато Пижурица, проф. др Живојин Станојчић, проф. др Милорад Дешић и академик Бранислав Остојић) завршила је све припремне послове за дефинитивно уобличавање и публиковање (2007. г.) допуњеног и измењеног издања у 2007. години. На припреми рукописа урађени су следећи послови:

— Проф. др Живојин Станојчић, *Интерпункција*. Предложак из *Правописа* је темељно прерађен, али без нормативних измена. Уз извесна прилагођавања, олакшаће примену.

— Проф. др Тврtко Прћић: (а) *Транскрипција властитих имена из енглеског језика* и б) *Нови англицизми*. Верујемо да се ради о много бољем тексту од онога у *Правопису*. То је постигнуто уравнотеженим компромисом између фонолошког и графемског приступа. Биће драгоцен у потпуности нов, кратак а информативан текст о новим интернационализмима енглеског порекла.

— Проф. Богдан Терзић, *Транскрипција имена из словенских језика* (измене и допуне). Отклоњени су ситнији превиди, а дате су и драгоцене допуне. И једне и друге интервенције су прилагођене природи оваквог нормативног приручника.

— Проф. др Љубиша Рајић, *Адаптација имена из Скандинавије*. Уводе се нови језици, битни за српску културу и разноврсне облике сарадње.

— Проф. др Душанка Точанац, *Транскрипција имена из француског језика*. Отклањају се превиди у старом тексту и даје се више важних допуна постојећих правила.

— Академик Бранислав Остојић, *Језичке промене и правописна правила*. Прилог је дат у виду конкретно формулисаних сугестија да се текст скрати и прецизира. Известан проблем представља то што је за основу узет текст из приручника за школе, а не из основног издања.

— Проф. др Мато Пижурица: (а) *Писмо*. Задржан је постојећи текст М. Пешикана уз неколико ситнијих редакторских интервенција и уметање формулације из Устава да је *у Србији у службеној употреби српски језик и ћириличко писмо*. (б) *Велико слово*. Основни текст је прекомпонован и скраћен, редукована су нека сувишна двојства. Изостављене су релације према *Правопису* из 1960. и према хрватској стандардизацији, као и преглед и сажетак поглавља. (в) Допуњено је поглавље *Комбиновање правописних знакова и видова текста или слога* и (г) припремљена картотека допуна *Речника*.

— Проф. др Милорад Дешић, *Спојено и одвојено писање речи*. Дао је предлог измена и скраћења (као и предлог измена у другим поглављима).

РЕЧНИЦИ САВРЕМЕНОГ СРПСКОГ КЊИЖЕВНОГ ЈЕЗИКА
(руководилац пројекта проф. др Мато Пижурица)

У току 2006. године рађено је на следећим пројектима:

РЕЧНИК САВРЕМЕНОГ СРПСКОГ ЈЕЗИКА — једнотомник
(носилац пројекта проф. др Мато Пижурица)

У 2006. години посао је настављен. Редактор др Мирослав Николић приводи крају редиговање текста. Урађено је три четвртине посла, уз обећање (и обавезу) да ће почетком пролећа 2007. *Речник* бити предат у штампу.

РЕЧНИК СРПСКОГ КЊИЖЕВНОГ ЈЕЗИКА — вишетомник
(носилац пројекта проф. др Драгољуб Петровић)

Због интензивног рада на једнотомном речнику, рад на овом пројекту привремено је прекинут.

ДИЈАЛЕКАТСКИ РЕЧНИК ВОЈВОДИНЕ
(руководилац пројекта проф. др Драгољуб Петровић)

У току 2006. године настављени су послови на изради шесте свеске *Речника српских говора Војводине*. У изради ове свеске, која обухвата речи с почетним

словима О и П, закључно са речју *йољуйчић*, ангажована су три лексикографа. Секвенце текста распоређене су на следећи начин: *о-ошуриши* обрадила је Катарина Сунајко, *йа-йишач* Ивана Црњак, *йиши-йољуйчић* Дејан Милорадов. И ова свеска *Речника* опремљена је картом са прегледом свих пунктова из којих је сабрана грађа, као и са четири лингвистичке карте. Све карте израдио је Дејан Милорадов. У раду на пројекту делом је учествовала и Сања Радојчић, којој је поверено ексцерпирање грађе из писаних извора.

Крајем октобра 2006. године шеста свеска *Речника* изашла је из штампе, уз настављање саиздаваштва са ИК „Тиски цвет". Одмах након објављивања шесте свеске, започела је припрема седме свеске *Речника*. Она ће обухвати завршну секцију речи на П (од речи *йоључиши*) и део Р (слово Р ће бити делимично обухваћено седмом свеском због преобимне грађе).

РЕЧНИК СЛАВЕНОСРПСКОГ ЈЕЗИКА
(руководилац пројекта академик Александар Младеновић)

Започет је огроман посао сређивања више година ексцерпиране грађе и формирање централне картотеке и њена припрема за уношење у компјутер. Део грађе је уазбучен и сада се припремају фонтови и прилагођавају постојећи за њен унос у рачунар. Допуњен је списак нових извора (углавном периодике) из којих ће се наставити исписивање грађе. Њихов већи део је фотокопиран и припремљен за ексцерпцију. На допунском списку су следећи извори: *Новине сриске из царствујућшеѓа ѓрада Вијене* — 1813—1822; *Забавник*, 1815—1836 (Давидовић); *Сербска љешойис* 1824—; *Даница* 1826—1834; *Банашски алманах* 1826—1829, у Темишвару; *Сриска ичела*, 1830—1841, у Будиму; *Досшайамашносши*, Будим, 1834; *Новине сриске*, 1834; *Сриски народни лисш* 1835—1848, у Будиму; *Љубишељ йросвешшења — Сриско-далмашински алманах* 1836. па даље у Карлштату; *Уранија*, 1837—1838, у Београду (МС издала фототипски); *Сриске народне новине*, 1838—1848, у Пешти; 13. *Сриска новина или маѓазин за художесшво, књижесшво и моду* (Јасмина Дражић повадила лексику); *Додашак и сриским новинама*, ур. Владислав Стојадиновић Чикош, 1840—1842; *Бачка вила*, Нови Сад, 1841—1845; *Пешшанско-будимски скороше̄ча*, Будим, 1842—1844; *Подунавац*, 1843—1848, Београд; *Сриски улан*, 1843—1848, Београд; *Бранислав*, 1844—1845, Београд; *Великокикиндски лисш*, 1845, Кикинда; *Соко*, 1846, Пожун; *Весник Друшшва сриске словесносши*, 1847 па даље до 1850; *Ўсшнинъ*, Пешта, 1848, 1899; *Државо-народни йрашиоц*, Београд, 1848—1851; *Напредак*, 1848 и даље; *Просвешне новине са државо-народним йрашиоцем*, 1848—1849, Београд; *Свешовид*, Пешта, 1848; *Невен слоѓе*, 1849, Београд; *Позоришник Војводсшва Србије* 1849—1850, Земун; *Шаљивац*, Београд, 1850—1851; *Шумадинка*, Београд, 1850—1857.

ЛЕКСИКА СРПСКИХ ПИСАЦА
(руководилац пројекта проф. др Јован Јерковић)

Рецензиран је рукопис (проф. др Дара Гортан-Премк и проф. др Вера Васић) *Речника йрийоведака Лазе Лазаревића* мр Бранисламе Јелић (око 500 страна у Б5 формату). Рукопис је приређен за штампу. Издање ће пратити и електронска верзија (дају се и конкорданције, поред класичног и фреквенцијског речника).

РЕЧНИК БАЧКИХ БУЊЕВАЦА
(друго измењено и допуњено издање)

Аутори су Марко Пеић и Грго Бачлија а редактор проф. др Драгољуб Петровић. Матица српска је нашла, са буњевачке стране, другог суиздавача, што је била и основна сметња да се наставе послови на уношењу измена и допуна другог издања *Речника*. Због болести и поодмаклих година једног од аутора (Марка Пеића) послови су били застали. Уз нов начин рада ангажован је и још један нови сарадник који ће тај посао убрзати. Део добијених средстава је прерасподељен на остале пројекте Одељења (из лексикологије и за финансирање рада на *Правопису*).

БИБЛИОТЕКА УСМЕНЕ КЊИЖЕВНОСТИ
(руководилац пројекта др Миодраг Матицки)

Из пројекта Библиотека усмене књижевности за штампу је припремљена књига *Народне песме у српској периодици до 1864. године* (једанаеста у едицији), коју Матица српска издаје са Институтом за књижевност и уметност из Београда (приредили: Милорад Радевић и Миодраг Матицки) — на CD-у штампаних 470 страна. У књизи се, хронолошким редом и савременим правописом, објављују народне песме први пут штампане у листовима, часописима, годишњацима, забавницима, алманасима и календарима, а у уводној студији начињен је преглед свих прештампавања Вукових песама у том периоду.

Приведен је крају рад на књизи *Народне пословице и изреке 1787—1877* са појмовником, а настављен је рад на следећим рукописима: *Народне умотворине у „Српско-далматинском магазину”; Народне приповетке у „Вили”; Народне умотворине у „Бранковом колу”; Народне умотворине у „Кићи”; Народне умотворине у „Цариградском гласнику”; Народне песме у „Босанској вили”.*

ИСТОРИЈА СРПСКЕ КЊИЖЕВНЕ ПЕРИОДИКЕ
(руководилац пројекта др Миодраг Матицки)

У оквиру овог пројекта урађена је студија о народним песмама у српској књижевној периодици 19. века (5 ауторских табака). Преостала средства, на предлог носилаца истраживачких тема овог пројекта, преносе се на пројекат Библиотека усмене народне књижевности.

АНТИКА У СРПСКОЈ КУЛТУРИ XIX И XX ВЕКА
(руководилац пројекта проф. др Ксенија Марицки-Гаћански)

Рад на пројекту настављен је према плану за 2006. годину. Сва четири учесника су испунила своје предвиђене обавезе:

Мр Ифигенија Драганић-Радуловић је свој рад *Српска рецепција хеленских реторa Ancient Greek Rhetoric in Serbian Literature and Historiography* саопштила на скупу пројекта Савета Европе „Cliohres.net” (руководилац новосадског тима К. Марицки-Гаћански), Кардиф 16—19. 2. 2006. Рад ће бити штампан у књизи радова са скупа. Рад *Слика атинске демократије кроз америчке компаније* поднет је на Међународном научном скупу „Антика и савремени свет” 4. 11. 2006. у Сремској Митровици. У њему се истражују значај проучавања хеленске реторике у свету и код нас и социјални контекст у којем су суделовали атински ретори

5/4. века пре нове ере. Рад ће бити штампан у зборнику радова са скупа. Сачинила је рукопис *Издања Демостенових беседа на грчком и немачком језику и Туроманови преводи Демостена*, у којем је истражила издања Демостенових беседа у библиотекама Матице српске и Карловачке гимназије из 1765, 1840. и 1857. године.

Мр Ана Петковић је, бавећи се темом Античка буколичка књижевност у српској рецепцији, сачинила рад *Античка идила у српској поезији: Војислав Илић и Владислав Петковић Дис*. У раду се истражују антички корени елемената идиле у песничком проседеу Војислава Илића и Диса. Везе са поезијом античких песника Теокрита и Вергилија могу се код Илића уочити у традиционалним мотивима, у карактеристичном песничком простору као и у структури саме песме. Рад ће бити штампан у зборнику радова са научног скупа „Антика и савремени свет", који је одржан у Сремској Митровици 4. 11. 2006. Поред тога, у раду *Пчеле и цвеће. Епско поређење као загонетка* ова тема се истражује компаративно код Вергилија и Аполонија Рођанина. Рад ће бити штампан у зборнику посвећеном професору Мирону Флашару.

Др Бојана Шијачки-Маневић је у оквиру теме Антички аутори у српској рецепцији до Првог светског рата сачинила рад *Преводилац Кикерона Јаков Живановић*, који ће бити објављен у „Зборнику за класичне студије", бр. 9 (2007). У овом раду обрађује преводилачки рад Јакова Живановића, који је, уз нешто превода са грчког, објавио превод Кикеронових *Разговора у Тускулу* у „Летопису Матице српске" за 1830. годину и, у целини, у Бечу 1840. године. Поред тога, поднела је саопштење на Међународном научном скупу „Антика и савремени свет" 3. 11. 2006. у Сремским Карловцима под насловом *Српске граматике грчког језика*. У раду се анализирају четири српска издања грчких граматика из XIX и XX века, посебно из компаративног аспекта. Рад ће бити штампан у зборнику радова са скупа. Рад *Кикерон: За Маркела* објављен је у њеном преводу са старогрчког у „Летопису Матице српске", септембар 2006, 390—400.

Др Ксенија Марицки-Гађански је, бавећи се темом Антика и српска култура, објавила рад *Естетика и античка физика код Пупина* у зборнику радова „Шта је естетика?" Естетичког друштва Србије, 2006, 155—160. У књизи Ксеније Марицки-Гађански *Истина — око историје. Античке и модерне теме* IV, Београд, Рад, 2006 објавила је рад *Године учења и године лутања Анице Савић-Ребац*, 198—218. На Међународном научном скупу „Антика и савремени свет", одржаном у Сремској Митровици 4. 11. 2006, саопштила је рад *Антички Балкан Милана Будимира*, који ће бити штампан у зборнику радова са скупа. На Научном скупу о Јовану Стерији Поповићу, који је одржан у САНУ, Београд, 6. 12. 2006, представила је рад *Жудећи за целокупном мудрошћу (Платон)*, који ће бити штампан у зборнику радова са скупа. Αψευδης Τεχνη (Apsendes techne) — рад с компаративним изучавањем хеленске трагедије је у штампи у „Споменици академика Николе Милошевића".

АНТИЧКА И СРПСКА РЕТОРИКА
(руководилац пројекта проф. др Војислав Јелић)

У овој години сарадници на пројекту су: др Војислав Јелић, др Ненад Ристовић, др Гордан Маричић и мр Душан Поповић. Сарадници су у протеклом периоду учествовали на научним скуповима и саопштавали резултате својих истраживања са поменутог пројекта.

Др Војислав Јелић је учествовао на научном скупу у Бањој Луци и поднео саопштење *О накнадном читању Андрићевих Знакова поред пута*. У реферату аутор расправља о реторском принципу казивања pro et contra које се препознаје у

Андрићевим исказима о чуду. Текст саопштења је предат у штампу. Почетком новембра учествовао је на научном скупу у Бањој Луци и у оквиру књижевне секције посвећене Бранку Ћопићу и поднео саопштење под насловом *Мачак и пијетао или поема о пријатељству*. Од 5. до 8. децембра учествовао је на научном скупу у САНУ посвећеном делу Јована Стерије Поповића са саопштењем *Зашто Стерија своју „Реторику" није објавио?* Текстови поменутих саопштења предати су у штампу. Објавио је рад под насловом: *Реторска амплификација*, Зборник Филозофског факултета, Историјске науке, Серија А, „Sobria ebrietas", Београд 2006, 77—88.

Др Ненад Ристовић је поднео саопштење *Рад Јована Рајића на превођењу античких књижевних термина* на међународном научном скупу „Примењена лингвистика данас", одржаном у Београду 28—30. септембра 2006. Објавио је рад *Незапажена сатирична дела међу рукописима Јована Рајића: две песме на латинском језику* (Unnoticed Satiric Works Among the Manucript of Jovan Rajić) у зборнику „Научни састанак слависта у Вукове дане" 2005, 35/2, (Београд 2006), 151—162; (3) Предао је у штампу рад *Ментворски рад професора Мирона Флашара*, „Sobria ebrietas" у спомен на Мирона Флашара, *Зборник Филозофског факултета* A, XX (Београд 2006) LIX; (4) Предао је у штампу рад *Serborum Horatius Maior*, једна пренебрегнута литерарно-биографска идентификација" (Serborum Horatius Maior. De identificatione quadam litterato-biographica praeterita), „Sobria ebrietas". *У спомен на Мирона Флашара*, „Зборник Филозофског факултета", A, XX (Београд 2006), 273—291.

Др Гордан Маричић је објавио радове: *Од златне средине, стихом, до висине* (Један Стеријин препев из Хорација), „Свеске" бр. 82, Панчево 2006, 160—165; *Еурипид, Феничанке*, Stylos, Нови Сад 2006 (98 страна превода са старогрчког); *Секст Проперције*, 26 елегија (са латинског превели Г. Маричић и Милица Кисић, изабрао, коментар и биографију саставио Г. Маричић), Stylos, Нови Сад 2006.

Мр Душан Поповић је објавио рад под насловом *Античка реторика и византијска хагиографија — три примера књижевне примене гномског реторичког материјала*, „Зборник Филозофког факултета", Историјске науке, Серија А, Sobria ebrietas, Београд 2006, 245—250. Припремио је за штампу монографију под насловом *Хермогенове и Присцијанове припремне вежбе за беседнике*.

РЕЛИГИОЗНИ ЕП СРПСКИХ ПРЕДРОМАНТИЧАРА
(носилац теме др Сава Дамјанов)

Током 2006. године сакупљана грађа је приређена за публиковање под насловом *Религиозни епови Викентија Ракића*.

Учесници на пројекту: проф. др Сава Дамјанов, проф. др Љиљана Суботић, мр Радослав Ераковић, мр Исидора Бјелаковић, мр Јелена Војновић.

Сви епови са овог списка обрађени су у електронској или савременој штампаној форми (транскрибовани и са речницима) и спремни су за штампу. *Житије светаго и праведнаго Алексија человека божија*, Будим 1798 (епови под 1 и 2 укупно 30 стр.); *Песн свјатој Великомученици Варвари* (у књизи *Житије светаго и праведнаго Алексија человека божиј*, Будим 1798, стр. 22—32; *Жертва Аврамова*, Будим 1799 (укупно 69 страна); *Собеседованије грешника с Богоматерју* (у књизи *Жертва Аврамова*, Будим 1799, стр. 66—69 (укупно 3 стране); *Собеседование грешника с диаволом при разлученији души от тела*, Трст 1801 (укупно 4 стране); *Стихи о св. великомученику Јовану Владимиру* (у књизи *Последованије светаго великомученика чудотворца и мироточца Јована Владимира Царе Сербскаго*, Трст—Венеција 1802, стр. 27—32 (укупно 4 стране); *Историа от Сосане: из светаго про-*

рока Данила гл. 13, Трст 1803 (укупно 8 страна); *Житије свјатаго и праведнаго Јосифа прекраснаго*, Венеција 1804 (укупно 28 страна); *Историја о взјати Константинопоља* (у књизи *Историја о разорењи последњем свјатаго града Јерусалима и о взјати Константинопоља*, Венеција 1804, стр. 71—108 (укупно 43 стране).

ПРОЗА ДАНИЛА КИША У ЈУГОСЛОВЕНСКОМ И ЕВРОПСКОМ КОНТЕКСТУ

(носилац теме проф. др Јован Делић)

Рад на овом пројекту резултирао је објављивањем једног рада *у Зборнику Матице српске за књижевност и језик* а такође и једним рефератом прочитаним на научном скупу „Српска проза данас", који је одржан у Трстенику. Рад је штампан у посебном зборнику са научног скупа под насловом *Нова читања Данила Киша*.

Лексикографско одељење

ЛЕКСИКОН ПИСАЦА ЈУГОСЛАВИЈЕ

(руководилац пројекта проф. др Мирјана Стефановић)

У току 2006. године одржана су два радна састанка Редакције и Уредништва Лексикона писаца Југославије. Како је око годину дана у Матици српској постојала дилема око наставка рада на петом тому, али и око завршетка овог пројекта, Редакција је радила с мањим ефектом него што би радила да се знао коначни резултат оваквог проблема.

Кад је, коначно, на састанку Радне групе за Лексикон писаца Југославије, одржаном 8. фебруара 2006. године, одлучено да се Управном одбору упути предлог о наставку рада на Лексикону писаца Југославије, а у складу с концепцијом дефинисаном на састанку Радне групе одржаном 12. септембра 2005. године, могло се ефектније радити на лексиконској обради писаца за пети том (слова О и П). Управном одбору је, уз изводе из записника са састанака Радне групе, упућен и текст потпредседника Матице српске Мира Вуксановића „Основни принципи за довршетак Лексикона писаца Југославије", који је Радна група једногласно прихватила.

На седници Управног одбора одржаној 12. априла 2006. одлучено је да се рад на Лексикону писаца Југославије настави управо у складу с тим принципима. Проф. др Мирјана Стефановић је након ове одлуке поново преузела дужност главног и одговорног уредника Лексикона писаца Југославије.

Прва седница Редакционог и Уређивачког одбора Лексикона писаца Југославије у 2006. години одржана је 18. маја 2006. Доц. др Драган Станић је због многобројних обавеза поднео оставку на место члана Редакционог одбора ЛПЈ и за то место предложио проф. др Миливоја Ненина. Присутни су усвојили оставку и сложили се да др Миливој Ненин преузме обавезе одмах, без чекања одобрења Управног одбора Матице српске, како посао у Лексикону не би био успорен. Проф. др Мирјана Стефановић представила је нове уреднике у Лексикону: проф. др Миливоја Ненина, проф. др Бојану Стојановић-Пантовић, проф. др Ивану Живанчевић-Секеруш и проф. др Злату Бојовић. На седници је одлучено да рад на Лексикону, који је у претходној години био у застоју због неизвесности око судбине пројекта, треба убрзати. Будући да је за овај пројекат у 2006. години одобрено свега 500.000 динара (од 2.700.000 колико је редакција ЛПЈ предложила), Редакција и Уредништво сложили су се да се план за наредну годину може

испунити само условно: требало би завршити прикупљање грађе за слова О и П до краја 2007. године само уколико се у наредној години добију одговарајућа средства.

Друга седница Редакционог и Уређивачког одбора Лексикона писаца Југославије одржана је 23. октобра 2006. На седници је одлучено да уредници до краја новембра допуне алфабетаре и разделе задужења. Проф. др Витомир Вулетић, уредник за библиографије превода, замолио је Редакцију да га разреши овог задужења јер више нема контакта са сарадницима у свету (многи сарадници су преминули). Проф. др Мирјана Стефановић предложила је да се за новог члана Редакционог одбора именује дугогодишњи сарадник Владимир Николић, што је једногласно прихваћено. Алфабетар за словеначку књижевност је исправљен и допуњен, увек у складу с новим принципима обраде писаца. За исплату великих обрада (Петар Петровић Његош, Миодраг Павловић, Васко Попа и друге сличне) ЛПЈ више није имао могућности, тако да ће оне бити предате Редакцији кад се у Матици српској за то одобре средства која је ЛПЈ и тражио за 2007. годину.

Током 2006. године исправљен је списак словеначких писаца и српских писаца двадесетог века. Написана је 81 нова обрада (са 510.680 словних места). Обрађене су следеће личности: Оберкнежевић Филип, Огњановић Драгутин, Огњевић Тамара, Огризовић Врињанин Слава, Огулински Јанко, Озимић Небојша, Окич Фани, Ољачић Боривоје, Опачић Петар, Орбанић Бранко, Орлић Милан, Орловић Драгутин-Драган, Орфелин Захарија, Павић Владислав, Павић Милорад, Павличек Јован, Павловић Божо, Павловић Лепосава, Павловић Трифун, Пал Шандор, Панић Наташа, Пантелић Наташа, Пантић Михајло, Пантић Мирослав, Папић Благоје, Папић Пуниша, Паунић Драгољуб, Пауновић Светомир, Пејић Миодраг, Пенева Искра, Пенков Миле, Пенчић Пољански Дејан, Перовић Миливоје, Перуничић Зорица, Петковић Властимир, Петковић Вујица, Петковић Живко, Петковић Мирко, Петров Александар, Петров Живана, Петровић Душан, Петровић Зорка, Петровић Иван, Петровић Лена, Петровић Милош, Петровић Мирко, Петровић Мирослав, Петровић Петар (1956), Петровић Петар С., Петровић-Стевановић Зора, Пецињачки Срета, Пешић Велизар, Писар Миливој, Питулић Валентина, Пишчевић Александар, Пишчевић Симеон, Пјевчевић Видоје, Плеша Бранко, Пољанац Милан, Попадић Александар, Попадић Недељко, Поповић Александар, Поповић Александар И., Поповић Даничар Ђорђе, Поповић Драгиша, Поповић Живорад, Поповић Јован (1817—1886), Поповић Лидија, Поповић Томислав, Прегељ Иван, Предић Милан, Прешерн Франце, Првуловић Градимир, Препрек Станислав, Прijовић Звонко, Продановић Јаша, Продановић Милица, Прокопљевић Тања, Протић Марко, Пуача Душан, Пушоњић Витомир. Допуњене су 83 обраде (164.365 словних места), а уреднички и редакцијски је прегледано 186 обрада (468.213 словних места). У обраду је дато 358 нових одредница.

СРПСКИ БИОГРАФСКИ РЕЧНИК
(руководилац пројекта академик Чедомир Попов)

Разумевањем Министарства за науку и заштиту животне средине Републике Србије, као и саме Матице српске, Српски биографски речник је финансиран уредно и ажурно, иако и даље релативно скромно.

Како је рад на писању биографија за други том завршен у 2005. години, током ове године биографије су прегледали редактори, уредници епоха, уредници делатности и главни уредник. Прегледане биографије су уношене у рачунар. Припремљен је попис аутора и попис скраћеница за периодичне публикације и институције. Све биографије још једном су прегледали редактори мр Милица

Бујас и Татјана Пивнички-Дринић и главни уредник академик Чедомир Попов. Уредник за фотографију Александра Новаков је припремљене фотографије распоредила на одговарајућа места, уз личности на које се односе. Након тога, рукопис је предат техничком уреднику. Подељени су ауторски примерци *Речника*, како појединцима тако и институцијама из којих су добијене фотографије.

Упоредо са радом на другом тому текао је и рад на трећем тому, за који се планира да обухвати личности чија презимена, или имена, почињу словима Д, Ђ, Е, Ж и З. По првобитном плану слово З није било обухваћено, али искуства стечена у раду на првом и другом тому сведоче да је боље припремити биографије више личности, јер ће многе од њих у току рада а посебно у последњем читању бити пребачене у корпус мање значајних, оних после 1945. или у корпус Странци у српској историји. Током године уредници су одредили обиме за биографије личности као и писце биографија. Пристигле биографије су прегледане или су на прегледу код редактора, уредника епоха, уредника струка и главног уредника. Прегледане биографије су унете у рачунар (око 70%). Српски биографски речник (1918—1945) био је првобитно посебан потпројекат, имао је свој Азбучник, посебан програм у рачунару а досијеи личности из овог периода били су разврстани у посебне кутије. Током године програм је обједињен и досијеи су спојени са основним досијеима СБР-а.

Међу пристиглим биографијама било је и таквих које својим квалитетом нису задовољиле критеријуме пројекта па су дате на поновну обраду. Написане су и биографије мање познатих личности, за које је тек након истраживачког рада самих аутора утврђено да не задовољавају раније утврђене критеријуме Српског биографског речника. Сличан је поступак и са биографијама странаца. Тек када се напишу, утврђује се да ли улазе у Српски биографски речник или у посебан фонд Странци у српској историји. Добијене су и биографије личности из Азбучника које су животно дело остварile после 1945. године, па су пребачене у посебан корпус после 1945.

Да би се прикупио илустративни материјал, прегледане су фототеке: Рукописног одељења Матице српске, Библиотеке Матице српске, Галерије Матице српске, Музеја Војводине, Позоришног музеја Војводине, Српског народног позоришта, Библиотеке САНУ, Архива САНУ, Галерије САНУ, Народне библиотеке Србије, Библиотеке града Београда, Универзитетске библиотеке, Музеја Српске православне цркве, Војноисторијског института, Војног музеја, Народног музеја у Београду, Музеја историје Југославије, Историјског музеја Србије, Јеврејског музеја, Музеја града Новог Сада, Музеја у Суботици, Архива у Суботици, Народног музеја у Пожаревцу, Народног музеја у Лесковцу, Народног музеја у Крагујевцу, Поморског музеја у Котору, Архива града Ужица и Архива Народне банке. Такође су прегледане фототеке: покојног епископа шумадијског Саве Вуковића, *Лексикона Ваљевског краја, Енциклопедије Новог Сада, Лексикона писаца Југославије* и „Политике". Фотографисани су портрети у манастиру Ковиљ, у породичној кући Јеврема Грујића, таблои Народно-црквених сабора у Библиотеци Матице српске. Прегледане су и приватне колекције многих сарадника и истраживача. Захваљујући предусретљивости колега из ових институција, одабране фотографије су скениране. Сакупљено је и скенирано преко 400 фотографија. Највећи број фотографија добијен је без материјалне надокнаде. Прикупљен је велик број фотографија (преко 1000) и за наредне томове, мада не систематски. Такође, велик допринос броју и квалитету фотографија дају сарадници на писању биографија који фотографије доносе у Редакцију Српског биографског речника или их шаљу поштом. Велик труд уложен је да се пронађу потомци личности које су у Азбучнику а који поседују фотографије својих предака.

Интересовање научних радника за Српски биографски речник значајно је повећано после објављивања прве и друге књиге СБР-а. О томе сведочи и податак да је број сарадника у овој години повећан за 106 нових сарадника, чиме је укупан број сарадника СБР-а повећан на 776. Међу сарадницима је и 13 академика, 210 доктора наука, 95 магистара. Од посебног су значаја сарадници из унутрашњости Србије, који се баве локалним историјама и предлажу нове значајне личности које досада нису постојале у Азбучнику.

Одржаване су редовне недељне консултације са главним уредником пројекта, као и сталне консултације са уредницима епоха и струка.

Захваљујући непрекинутом истраживачком раду, Азбучник Српског биографског речника се допуњује новим личностима. И ове године настављен је рад на ексцерпирању грађе из читуља и некролога објављених у *Дневнику* (обрађено тридесет годишта), *Братству* (двадесет годишта), *Архиву за целокупно српско лекарство* (десет годишта), *Домаћици* (десет годишта), сарајевском *Ослобођењу* (пет годишта). Обрађена је и *Енциклопедија Новог Сада (*свеске које досада нису обрађене). Такође је ексцерпирана грађа из књига: *Биографски лексикон Златиборског округа*, Ужице 2006, *Цетињска богословија и њено духовно-просветно зрачење 1863—1945*, Цетиње 2005; Живан Милисавац, *Историја Матице српске кн. 3*, Нови Сад 2000; Душан Попов, *Историја Матице српске* књ. 4, Нови Сад 2001. и *Хрватски биографски лексикон*, књ. 3, Загреб 1993. и књ. 4, Загреб 1998; и Зоран Вукадиновић, Милован Богавац, *Српска просвета и култура у Косовској Митровици 1836—1941*, Приштина 2001. Исписани листићи су уазбучени и упоређени са Азбучником. Тако добијеним подацима допуњени су постојећи досијеи. Личности које нису у Азбучнику а значајне су предложене су као допуна Азбучнику и формирани су њихови досијеи.

Поред основног Азбучника, као што је познато, постоји и велик Корпус ефемерних личности. Тај фонд се стално допуњује новим личностима и уазбучава.

Од немерљиве је помоћи, при раду на пројекту, Библиотека Матице српске. Управа Библиотеке је Редакцији Речника као и сарадницима омогућила брзо и једноставно коришћење свих фондова. Приручна библиотека Српског биографског речника ове године се увећала за значајан број стручних књига, од којих су многобројне поклонили уредници и сарадници. Њу чине књиге које су стручном тиму неопходне у свакодневном раду на пројекту. Истовремено, Редакција Српског биографског речника је у сталној вези са Архивом Новог гробља у Београду, чији службеници помажу да се утврде тачни подаци о години смрти личности сахрањених у Београду, као и да се пронађу њихови потомци који биографије допуњују новим подацима.

Током 2006. године Српски биографски речник је добио два нова рачунара и скенер. Рачунарски програм се одржава и унапређује у сарадњи са проф. др Зораном Будимцем.

Поред две особе у сталном радном односу, Александре Новаков и Татјане Пивнички-Дринић, на пројекту су радили Бранислав Поповић, запослен на одређено време, и стални хонорарни сарадници: Александра Бакић, мр Милица Бујас, Милена Микић, мр Исидора Милић, Мирјана Нововић, Татјана Ракић, Драган Тубић и Емилија Џамбарски.

Статистички подаци (бројчани и у процентима) о написаним биографијама за трећи том изложени су у табелама које следе:

слово	Д	Ђ	Е	Ж	З
укупан број личности	1130	529	58	256	252
број написаних биографија	984	424	40	225	197

укупан број личности	2225	100%
број написаних биографија	1870	84%
биографије у раду	355	16%

Број биографија које ће бити уврштене у трећи том још увек није коначан. Један део биографија прегледали су редактори, уредници струка и епоха и главни уредник, а претпоставља се да ће известан број биографија у читању пред штампу бити пребачен у друге, већ помињане корпусе који постоје у оквиру пројекта.

Започети су послови на четвртом тому (личности на И и Ј). Извршена је ревизија Азбучника и унета је литература.

У току 2006. одржана је проширена седница Редакционог одбора и уредника струка Српског биографског речника, две седнице Уређивачког и Редакционог одбора и једна седница Редакционог одбора.

Седница Редакционог одбора одржана је 31. марта 2006. На седници је на основу дискусије закључено: да се без примедаба усвоји Записник са претходне Заједничке седнице Уређивачког и Редакционог одбора; да се без примедаба усвоји Извештај о раду на другом тому *Српског биографског речника*; да се пред Уређивачки одбор изнесе проблем везан за одређене стручне уреднике и консултанте који не обављају своја задужења или у томе касне, и да се у складу с тим захтевају адекватне персоналне промене; да се позову уредници епоха и струка да буду критичнији према научном апарату у биографијама; да се без примедаба прихвати Извештај о раду на трећој књизи; да се од Управног одбора Матице српске затражи повећање ауторских и уредничких хонорара за 30%; да се у погледу финансирања даљег рада на пројекту од надлежних служби Матице српске затражи да се за додатна средстава обрате и покрајинским институцијама због важности СБР-а и у регионалним оквирима; да се прихвати финансијски извештај; да се прихвати Извештај о раду на потпројекту Пренумерација на српску књигу.

Седница Уређивачког и Редакционог одбора одржана је 26. маја 2006. На седници је на основу дискусије закључено: да се убудуће члановима Уређивачког одбора уз позив за седницу достављају интегралне верзије Записника са претходне седнице уместо Извода из Записника, како је то досада чињено; да се бесплатан примерак *Речника* додељује свим ауторима који су написали пет или више одредница за СБР, уместо петнаест како је то досада било; да се по различитим основима може добити до два бесплатна примерка *СБР*, изузев председника Матице српске, који би имао право на три бесплатна примерка; да се материјали о личностима које су предвиђене за пребацивање у корпус ефемерних личности или корпус Странци доставе члановима Уређивачког одбора пре закључивања књиге или да се такви проблеми расправе на некој од седница Уређивачког одбора; да се Управном одбору Матице српске упути захтев за повећање ауторских и уредничких хонорара за 30% и да се у ценовник Матице српске уведу две алинеје које би регулисале ексцерпирање грађе и по листићу и по страни.

На дан промоције другог тома *Српског биографског речника*, 14. септембра 2006, одржана је седница Уређивачког и Редакционог одбора Српског биографског речника. На седници је на основу усвојеног Дневног реда и дискусије закључено: да се убудуће члановима Уређивачког одбора уз позив за седницу доставља Резиме Записника са претходне седнице, а не Извод (како је то досада била пракса) или интегрална верзија (како је то било усвојено на претходној седници); да се пре закључивања следећег тома члановима Уређивачког одбора достави списак личности које су предложене за корпус ефемерних и мање познатих личности, те да се потом на седници Уређивачког одбора одлучи о њиховом даљем статусу; да се усвоји Извод из Записника са претходне седнице Уређивачког одбора; да се у првом блоку уместо навођења државе рођења, уколико је у питању територија бивше Југославије, место рођења лоцира у склопу веће географско-историјске целине; да се други том *Српског биографског речника* пози-

тивно оцени; да се усвоји оставка академика Мирослава Пантића на чланство у Уређивачком одбору; да се проф. др Сретен Петковић и проф. др Марица Шупут предложе Управном одбору Матице српске за чланство у Уређивачком одбору.

Седница Редакционог одбора одржана је 21. децембра 2006. у Матици српској. На седници је на основу усвојеног Дневног реда и дискусије закључено: да се без примедаба усвоји Записник са претходне седнице Редакционог одбора Српског биографског речника; да сваки уредник струке и епохе добије попис личности за трећи том које нису урађене, а за које је он надлежан; да се прихвати информација о току реализације Извештаја и Плана рада за 2007. годину; да се при сортирању црквених великодостојника, патријараха и митрополита остане при досадашњим критеријумима, с тим што ће се тамо где је потребно направити упутница; да се Драган Тубић (секретар Редакције СБР) предложи за пријем у стални радни однос у Матици српској, а да се за пријем у радни однос на одређено време (обнављање уговора) предложи Бранислав Поповић, млађи стручни сарадник Лексикографског одељења МС.

Може се констатовати да су предочени резултати постигнути захваљујући ефикасном раду сарадника и уредника ангажованих на овом пројекту.

ПРЕНУМЕРАЦИЈА НА СРПСКУ КЊИГУ
(уредник потпројекта Добрила Мартинов)

Како је предвиђено планом рада за 2006. годину, након креирања наменског рачунарског програма, на основу списка пренумерисаних књига, који је сачинио Владимир Отовић, сачињен је детаљан библиографски опис свих књига оригиналном ортографијом. Овај посао се ради у сарадњи са стручњацима Библиотеке Матице српске.

Након што је управник Библиотеке Матице српске одобрио захтев који му је упућен, мр Душица Грбић је на основу потреба потпројекта оформила компетентну екипу коју чине информатичар Новка Шокица-Шуваковић и стручњаци из одељења Старе и ретке књиге Финка Пјевач и Драгица Мијовић. Посао је отпочео након што је, у оквиру делатности Библиотеке Матице српске, завршено редиговање каталошких записа за други том *Каталога српске књиге XIX века*. Ова редактура је била у директној вези са припремањем списка пренумерисаних књига. С обзиром да трећи том *Каталога српске књиге XIX века* није завршен, редиговани су каталошки записи који нису обухваћени првим томовима. С обзиром да су на различите начине формирани каталошки записи за стару и ретку књигу до 1867. и они из периода 1967—1880. године, записи који ће бити презентовани у оквиру пројекта су уједначени према онима из старијег периода који су бројем претежни.

Финка Пјевач је током рада на овом послу констатовала да један од наслова има примерке са два различита списка пренумерената, што је драгоцен допринос истраживачком делу посла на пројекту. Спискови ће бити упоређени а списак пренумерената допуњен новим именима. Стручњаци укључени у овај пројекат ће и надаље настојати да, у оквиру података којима располажу Библиотека Матице српске и друге библиотеке у земљи и иностранству, истражују евентуално постојање других књига које су објављене путем пренумерације а које нису обухваћене подацима до којих се дошло у досадашњем истраживачком поступку.

Известан број наслова из постојећег списка књига објављених путем пренумерације се не чува у фондовима Библиотеке Матице српске. У тим случајевима библиографски запис је сачињен на основу постојећих података а планира се да се до тих оригиналних библиографских записа дође ревизијом прикупљеног материјала и реконструисањем порекла податка.

Током рада у електронском каталогу Библиотеке Матице српске обележени су сви наслови књига из списка који је достављен, што ће умногоме олакшати и убрзати планирано скенирање насловних страница које ће такође бити унете у наменски рачунарски програм.

БИБЛИОГРАФИЈЕ
(руководилац пројекта проф. др Александра Вранеш)

Током 2006. године одржане су две седнице Уредништва едиције Библиографије.

На седници одржаној 10. марта 2006. године расправљало се о рукописима који су били у припреми за штампу као и о текстовима прикупљеним за Зборник радова са научног скупа „Српска библиографија данас".

На седници одржаној 23. маја 2006. године расправљало се о актуелним пројектима и библиографијама чији се излазак из штампе очекује као и о будућим пројектима као што је *Лексикон српских библиографа*.

На седници одржаној 21. децембра 2006. закључено је да ће се наставити са радом на *Библиографији Матице српске* која се припрема у Библиотеци Матице српске; да ће се наставити са радом *Библиографије Јована Стерије Поповића* и планира се редакција друге књиге *Библиографије српске библиографије*.

Настављен је рад на *Библиографији часописа „Мисао"* Добрила Аранитовића.

Рад на *Библиографији Матице српске* (шеста књига) и *Библиографији Стерије Поповића* је у фази исписивања грађе.

Отпочело се са радом на другој књизи *Српске библиографије 1851—1879.* Душана Панковића.

Обједињени су рукописи са научног скупа „Српска библиографија данас" одржаног 9. и 10. децембра 2004. године. Очекује се објављивање зборника радова почетком наредне године.

Одељење за друштвене науке

НАСЕЉА И СТАНОВНИШТВО ВОЈВОДИНЕ
(руководилац пројекта проф. др Бранислав Ђурђев)

Истраживања насеља и становништва Војводине у прошлости и садашњости су од капиталног значаја за саму Војводину. Пројекат је изразито мултидисциплинаран јер обухвата археолошка, историјска, етнолошка, социолошка и географска истраживања, и дугорочан је јер се у континуитету одвија више деценија. У 2006. години обезбеђена су извесна средства за наставак истраживања и она су се одвијала према достављеним плановима рада.

Социолошки модел *одрживог* руралног развоја у нас
(носилац теме проф. др Милован Митровић)

У протеклој години на овој теми сакупљена је грађа за анализу еколошког законодавства код нас, а објављен је и рад под насловом *Одрживи рурални развој маргиналних средина* који је презентиран као пленарни реферат на међународном скупу руралиста „Власина 2006" и објављен у зборнику радова са истог скупа. Рад под овим насловом састоји се из два дела. У првом се разматрају теоријска начела и глобални услови одрживог руралног развоја као типичног облика зави-

сног друштвеног развоја, а у другом се разматрају локални актери руралног развоја маргиналних средина као што су: политичке институције локалне заједнице, друштвени сеоски колективитет, просперитетна сеоска газдинства и интересна удружења сељака. У закључку се износи став да пројекат одрживог развоја маргиналних сеоских средина у Србији данас има смисла једино као нека врста *пилот пројекта* за интегрални развој српског села уопште.

Проблеми природног прираштаја сеоског становништва АП Војводине
(носилац теме проф. др Бранислав Ђурђев)

Традиционални демографски развој сеоске породице, у којем су деца схватана као економско преимућство, пореметила је модернизација. Сељак је сам могао да обрађује све више земље, а више деце значило је само више парцела у будућности и осиромашивање наследника. Планирање породице проширило се и у селима, а „вишкови" рођене деце слати су на школовање у градове, са обостраном намером да тамо и остану, што је најчешће и био случај. Дуго трајање овог процеса исцрпело је демографске потенцијале села и она су почела да нестају, да изумиру. Све ово указује да сеоско становништво није више непресушни демографски извор.

Савремени демографски развитак села карактеришу, углавном, следећи проблеми: све већи број умрлих од живорођених, све ређе и касније склапање брака, све већи удео остарелих, нарочито жена и све уобичајенији самачки живот. Потребно је, дакле, истражити промене природног прираштаја, нупцијалитета, процес и проблеме старења и промене у домаћинствима и породици. Такође, пројекцијама треба указати и на последице оваквог кретања.

Током 2006. године у оквиру рада на овој теми објављени су следећи радови: Бранислав С. Ђурђев, *Изазови депопулације*, „Зборник Матице српске за друштвене науке" бр. 121, стр. 11—17; Анђелија Ивков, Бранислав С. Ђурђев, Милан Цветановић, *Прома нупцијалитета у војвођанским селима*, „Зборник Матице српске за друштвене науке", бр. 121, стр. 411—421.

Завршен је и рукопис монографије др Бранислава Ђурђева *Становништво и домаћинства АП Војводине према попису 2002. године* и предат Одељењу да уђе у издавачку процедуру.

Насеља Војводине — синтеза
(носилац теме проф. др Слободан Ћурчић)

Током 2006. године предузета су истраживања утицаја природних фактора на формирање мреже војвођанских насеља, односно на изборе положаја и њихове основне и специфичне морфолошке карактеристике. Поред ових значајни су били и утицаји друштвених фактора. Значај стратешких разлога је временом постао занемарив, али још увек постоје неки трагови. Њих су заменили економски фактори, који у многим случајевима трансформишу утицаје природних фактора. Велика пажња посвећена је топографским положајима насеља. Текст овог дела пројекта је завршен.

Рукопис *Насеља Бачке — географске карактеристике* је завршен, позитивно рецензиран и ушао је у издавачку процедуру као заједничко издање Одељења за друштвене и Одељења за природне науке Матице српске.

Рођење и смрт у култури становништва Шајкашке
(носилац теме др Весна Марјановић)

У протеклом периоду одвијала су се теренска истраживања у насељима која припадају Шајкашкој — Шајкаш, Вилово, Тител, Гардиновци, Лок. Током бо-

равка на терену, поред теме Погребни обичаји код становника Шајкашке, испитивана је и област која се односи на рођење, обредну праксу око рођења деце и однос према жени у првим годинама након добијања потомства. Од старијих казивача, као и у претходној етапи истраживања, формирао се узорак традиционалног модела обредне праксе, док су мањи одговарали у складу са савременим обрасцима, што ће након обраде укупне грађе послужити добијању целине која се односи на трансформацију или задржавање одређених обреда око рођења и циклуса погребних обичаја. У насељима су снимљени, поред делова одеће за бебе, колевке, мајке с децом и допуна фотографија гробаља, т. ј. гробова са типовима надгробних споменика, гробним прилозима и слично. Добијена грађа је, по обављеним двогодишњим истраживањима, синтетизована у студијски текст за *Зборник Матице српске за друштвене науке*.

Перцепција друштва и властитог положаја студентске омладине у Војводини
(носилац теме проф. др Слободанка Марков)

Током протекле године концепција истраживања допуњена је формирањем две подгрупе у оквиру узорка студената: прву чине студенти који су дипломирали пре 2000. године, а другу они који су студирали после 2000. Смисао ове допуне је да се добију прецизнији подаци о личним судбинама ове категорије младих у два различита, драматична периода најновијих друштвених збивања у Србији. Сходно томе, направљене су две основе за вођење интервјуа са студентима и студенткињама из одабраног узорка. Досада је урађено 8 до 10 планираних интервјуа, с тим што су два у процесу рада. Предстоји рад на транскрипцији и редакцији објављених интервјуа и прикупљање релевантних података о респондентима из других извора и рад на припреми интервјуа за објављивање у форми посебне публикације или у форми чланка.

Северна Бачка — етнолошке студије
(носилац теме проф. др Бранко Ћупурдија)

У 2006. години настављена су етнолошка и антрополошка истраживања Суботице и њених насеља по планираним темама: насеља разбијеног типа, мајури, пољопривредна добра и мини фарме, насеља збијеног типа, 19 села, варошица и градова на подручју суботичке општине, становништво и етничке заједнице, друштвени живот и обичаји, културна делатност националних центара. Истраживања су проведена на терену, као и у Историјском архиву у Суботици, Архиву Војводине у Новом Саду, Архиву Србије и Архиву Југославије у Београду, као и у Савезном и Републичком заводу за статистику. Завршен је студијски текст *Колективни захтев за колонизацију из Поникава 1945. године*, у којем је обрађен неуспео покушај 117 житеља српске националности из села Поникве у Горском Котару да буду колективно насељени у Бајмоку. Рукопис је прихваћен за штампу у *Зборнику Матице српске за историју* бр. 74/2006.

Методолошке специфичности истраживања социјалних
последица елементарних непогода
(носилац теме проф. др Гордана Вуксановић)

У току 2006. године у оквиру наведене теме прикупљени су искуствени подаци на основу којих се испитују домети примене постојећих истраживачких поступака. Циљ пројекта је да се укаже на њихове предности, недостатке и могућности модификације, а са циљем да се прикупе најрелевантнији емпиријски подаци који би послужили као основа за планирање будућих акција. Као извори

података користе се научни разговор, биографски метод, фотографије, цртежи, литерарни есеји, видео записи... У протеклом периоду посебна пажња, с методолошког аспекта, посвећена је улози визуелне социологије у истраживању узрока, последица поплава и у изради програма за њихово спречавање.

Неки од података истраживања саопштени су на научном скупу „Друштвена моћ и насиље" који је одржан на Јахорини 20—24. септембра 2006. године, а публиковани у часопису *Социолошки годишњак*, Завод за уџбенике и наставна средства, Пале 2006, бр. 2, стр. 155—170.

Са предавањем о примени различитих поступака за истраживање социјалних последица елементарних непогода аутор учествује и на трећем састанку експертског тима за истраживање последица елементарних непогода (Third Meeting of the Expert Working Group on Measuring Vulnerability, Prato, 30—31 October and 1 November 2006, United Nations University, University of Florence).

Квалитет живота и сеоска култура
(проф. др Драган Коковић)

У протеклој години у оквиру наведене теме прикупљани су подаци на тему рад као обавеза и принуда и аспект пуноће провођења слободног времена. Резултати истраживања синтетизовани су у књизи *Начин живота и слободно време* у издању ТИМС-а, Факултет за спорт и менаџмент, Нови Сад 2006/7.

ИСТОРИЈА МАТИЦЕ СРПСКЕ

Протекле године Одбор Одељења је покушао да пронађе особу која би наставила рад на овом пројекту, али без успеха. Одбор остаје у обавези да одреди носиоца истраживачког рада на овом пројекту, важном и за Матицу српску и за укупну културну историју српског народа. Пројекат није финансиран у 2006. години.

АРХЕОЛОШКО-ИСТОРИЈСКА СЛИКА ФРУШКЕ ГОРЕ
(руководилац пројекта академик Никола Тасић)

У овој извештајној години радило се само у оквиру теме чија су истраживања финансирана:

Римска пољопривредна имања у провинцији Доњој Панонији
(носиоци теме: др Олга Брукнер и др Велика Даутова-Рушевљан)

Проучавање римских поседа на простору југоисточног дела провинције Панонија (данашњи Срем) нису објављена у досадашњим стручним публикацијама. Указивањем на значај подручја Срема за економски развој подунавских провинција и ширег Царства, обрада и објављивање резултата биће драгоцен прилог проучавању економске историје Римског царства.

У 2006. години, а према већ утврђеном концепту рукописа као резултата истраживања на овом пројекту, конципирана су и у завршној обради поглавља која су релевантна за подручја Срема са аспекта политичке, друштвеноекономске и етничко-социјалне структуре становништва у периоду од I до краја IV века. Обрађена је историјска и археолошка документација и посебно дат осврт на хронолошки развој привредних грана (пољопривреда, занатство, трговина и монетарни систем). У току је израда топографских мапа са картирањем вила и кому-

никација на целој градској територији Сирмијума и Басијане и према расположивим подацима евидентирање и обрада вила, њиховог урбаног садржаја, архитектонских објеката и нађених предмета материјалне и духовне културе са обједињавањем илустративних прилога (планови, цртежи, фотодокументација).

ПРОУЧАВАЊЕ ИСТОРИЈЕ ВОЈНЕ ГРАНИЦЕ XVIII—XIX ВЕКА
(руководилац пројекта академик Славко Гавриловић)

Тежиште рада током протекле године било је на истраживању и публиковању архивске грађе и на изради студијских прилога из војне, социјално-економске, политичко-правне и културне историје Војне границе у 18. и 19. веку. Остварени су значајни резултати и публиковани значајни научни радови.

Академик Славко Гавриловић: *Нове војне границе у Срему, Потисју и Поморишју као примарне области миграције у Руско царство у 18. веку*, зборник радова *Канцеларија Новосербског корпуса*, Запорожје 2005/6, 11—18; *Прилози за биографију Петра Дуке (1756—1822)*, Темишварски зборник 4, Нови Сад 2006, 195—206; Прва књига нове серије Архива за историју Српске православне Карловачке митрополије, Сремски Карловци 2006 (*Патент царице Марије Терезије о олакшицама за граничаре у Славонији и Срему 1750. године*; *Пет писама о Србима барона Ј. К. Бартенштајна из 1755*; *Реамбулација међа Шајкашког батаљона и коморских насеља у Бачкој 1774. године; О манастиру Комоговини и црквама у Банији; Грађа за историју школства у Вараждинском и Карловачком генералату поткрај 18. века.*

Др Никола Гаћеша: *Земљишни власнички односи у Војној крајини и оснивање земљишних заједница и имовних општина у граничарском делу Срема*, Споменица Историјског архива Срема 5, Сремска Митровица 2006.

Др Љубомирка Кркљуш проучавала је судство у Војној граници, посебно у току револуције 1848/49. Објавила је књигу *Пројекти Устава за Војводовину Србију* у издању Матице српске 2006.

Др Владан Гавриловић: *Миграције Срба из Босне у Славонију и Хрватску у време Великог бечког рата*, Зборник радова *Балкан и Панонија*, Нови Сад 2006. и један документ из историје Сремских Карловаца, Рад музеја Војводине, књ. 47—48, Нови Сад 2006, стр. 89—92.

Жарко Димић је тежиште свога рада ставио на историјат Карловаца као војно-граничарског комунитета у XVIII и XIX веку: Попис кућедомаћина 1754; Попис Немаца; Попис страних власника земљишта у Карловачком граничарском Комунитету. Публиковао је књигу *Топонимија Карловаца*, Сремски Карловци 2006, 131 страница.

Сарадници на овом пројекту су у *Српском биографском речнику 2*, Нови Сад 2006. објавили тридесетак биографија војно-граничарских официра.

СРПСКИ НАЦИОНАЛНИ ПОКРЕТ У АУСТРИЈСКОЈ ЦАРЕВИНИ 1790—1861
(руководилац пројекта проф. др Љубомирка Кркљуш)

У раду на овом пројекту у 2006. години обављена су следећа истраживања и објављени следећи радови.

Академик Славко Гавриловић: Проучаване су разне теме и разноврсна грађа за историју Српског народног покрета 1790—1861, као предмет од посебног значаја за историју Срба у Хабзбуршкој монархији и Угарској. Рад је обављен у Архиву САНУ у Сремским Карловцима, Архиву Војводине, Архиву града Новог Сада, у Рукописном одељењу Матице српске. Коришћене су и ксерокопије из Архива у Бечу и Будимпешти. У овом извештајном периоду објављени су следе-

ћи радови у оквиру ове тематике: *Српски национални програм и политичка борба за Српску Војводину 1848—1849*, Зборник радова „Војводина 1848", Нови Сад 2005/2006, 22—55; *Из преписке архимандрита (потоњег патријарха) Јосифа Рајачића*, Кровови бр. 59—62, Сремски Карловци 2005/2006, 5—6; *Десет списа из 1790—1791. о српском питању у Угарској*, Зборник Матице српске за историју бр. 71—72, Нови Сад 2005/2006, 117—137; *Представка аустријској влади из 1850-их година о запостављању Срба у Монархији и новоствореном Војводству Србији*, Зборник Матице српске за историју, бр. 71—72, 151—158; *Два документа о српско-румунским односима у Карловачкој митрополији средином XIX века*, Зборник Матице српске за историју бр. 71—71, Нови Сад 2005/2006, 159—171; *Извештај из 1812. о Сави и Петру Текелији*, Темишварски зборник 4, Нови Сад 2006, 111—115; *Инструкција Сремске жупаније за Угарски сабор 1790. године*, Архив за историју Српске православне карловачке митрополије, нова серија, књига I, 2006, 91—94; *Бечка писма митрополита Стефана Стратимировића из 1798. године*, Архив за историју Српске православне карловачке митрополије, нова серија, књ. I, 2006, 70—78; *Расправа о молби Саве Текелије из 1798. ради места саветника у Угарској дворској канцеларији*, Архив за историју Српске православне карловачке митрополије, нова серија, књ. I, 2006, 95—97; *Додатак преписци Григорија Гершића са Урошем Несторовићем (1813)*, Архив за историју Српске православне карловачке митрополије, нова серија, књ. I, 2006, 98—100; *Пуковник Ђуро Рукавина (1829) о епископу Јосифу Рајачићу и манастиру Гомирју*, Архив за историју Српске православне карловачке митрополије, нова серија, књ. I, 2006, 101—102; *Писма Евгенија Ђурковића митрополиту Јосифу Рајачићу 1841—1846*, Архив за историју Српске православне карловачке митрополије, нова серија, књ. I, 2006, 103—124; *Представке из 1841. и 1844. митрополита Јосифа Рајачића врховним властима у Бечу и Угарском сабору у Пожуну*, Архив за историју Српске православне карловачке митрополије, нова серија, књ. I, 2006, 121—131; *Епископ Пантелејмон Живковић 1847. митрополиту Јосифу Рајачићу о праву православних верника на враћање цркава од унијата*, Архив за историју Српске православне карловачке митрополије, нова серија, књ. I, 2006, 136—137; *Митрополит Јосиф Рајачић о Вуковом преводу Новог Завјета*, Архив за историју Српске православне карловачке митрополије, нова серија, књ I, 2006, 138—139; *Тужба Митрополита Јосифа Рајачића против уредника Сербских новина у Пешти*, Архив за историју Српске православне карловачке митрополије, нова серија, књ. I, 2006, 140—142.

Др Љубомирка Кркљуш: У току 2006. године настављено је истраживање грађе о Српском покрету 1848—1849. године, у првом реду оне која се односи на српску организацију власти која је била изграђена за време трајања покрета. Грађа се чува у Архиву САНУ у Сремским Карловцима и у Рукописном одељењу Матице српске. Приведена је крају израда студије под насловом *Српска организација власти у Војводини 1848—1849. године*. Поред тога обрађена је грађа из Француског државног архива: извештаји француских конзула из Београда 1848. и 1849. године. Документи су преведени, те преостаје да се начине одговарајући коментари. У 2006. години објављени су следећи радови: *Пројекти устава за Војводовину Србију настали у току Српског народног покрета 1848—1849*, Матица српска и САНУ, огранак у Новом Саду, Нови Сад 2006; *Бирачко право у актима Српског народног покрета у Јужној Угарској 1848—1849. године*, Зборник радова Правног факултета у Новом Саду (у штампи).

Др Владан Гавриловић је наставио истраживања везана за тему мемоара генерала Јована Стефановића Виловског и његов однос према Српском народном покрету. Прегледани су релевантна литература и извори који се односе на дати период. У оквиру пројекта је урађено више биографија српских официра који су имали истакнуту улогу у покрету. Објављени су и предати у штампу следећи ра-

дови: За *Српски биографски речник* (В-Г) урађене су биографије Теодора Вишњевског, Милоша Војновића, Николе Вукасовића и Теодора Вуковића; *Земунски магистрат у Револуцији 1848/1849*, Споменица историјског архива Срема, бр. 5, Сремска Митровица 2006; *О капетану Милошу Војновићу, једном од ратних команданата на подручју Баната 1848/1849. године*, Зборник Матице српске за историју (у штампи).

Жарко Димић је у овој извештајној години своја истраживања усмерио на реакције српског становништва, т. ј. њихових представника (православног свештенства и виђенијег грађанства) на ове значајне историјске године и догађаје са подручја Приморја (Котора и Дубровника). Истраживање је обухватило и организовање судске власти на територији Српске Војводине, када се ради о свакодневним прекршајима, односно криминалним радњама које су предузимане и у истражном поступку (крађе, паљевине, преваре, наношење лакших и тежих телесних повреда, дезертерство и сл.) са конкретним примерима. Истраживање је обухватило и учешће и улогу мало познате али значајне личности из Српског народног покрета 1848—1849. Теофила Димића.

ФИЛОЗОФИЈА И ТЕОРИЈА ПРАВА У СРБА
(руководилац пројекта проф. др Милијан Поповић)

У протеклој години нису достављени планови истраживања па пројекат у 2006. години није финансиран.

ПРИВАТНО ПРАВО У ВОЈВОДИНИ ИЗМЕЂУ ДВА СВЕТСКА РАТА
(руководилац пројекта проф. др Душан Николић)

Истраживачки тим који чине: проф. др Олга Цвејић-Јанчић, проф. др Гордана Ковачек-Станић, проф. др Душан Николић (Правни факултет, Нови Сад), проф. др Наташа Стојановић (Правни факултет, Ниш), проф. др Раденка Цветић, мр Сања Радовановић, мр Јелена Видић, Маша Кулаузов и Петар Ђундић, асистенти (Правни факултет, Нови Сад) обављао је истраживања у складу са планом рада на овом пројекту.

Истраживачи са асистентским звањима и руководилац пројекта радили су на прикупљању грађе у библиотекама Матице српске, Правног факултета, Архиву Војводине и другим установама. Досада су прикупљене и систематизоване све објављене одлуке које је Касациони суд у Новом Саду донео у периоду од 1. јануара 1921. до 6. априла 1941. године, а који се односи да следеће области приватног права: општа теорија грађанског права; облигационо право; стварно право; брачно право; родитељско право; наследно право и међународно приватно право. Осим тога, сарадници на пројекту су прикупили библиографске податке и копирали све књиге које се односе на приватно право у Војводини између два светска рата.

Руководилац истраживања проф. др Душан Николић је у својству националног референта представљао Републику Србију на XVII светском конгресу за упоредно право у Утрехту (Холандија) 16—22. јула 2006. године са рефератом на тему *Elements of Judge-made law in the Serbian Legal System*. У реферату је нарочита пажња посвећена војвођанском приватном праву између два светска рата. У посебној напомени наведен је податак да је Матица српска у Новом Саду носилац овог истраживачког пројекта. На захтев организатора скупа накнадно је припремљена и краћа верзија која ће бити објављена у специјалној публикацији издавачке куће Bruylant. Уредник тематске области др Евуд Хондиус, професор

Правног факултета у Утрехту, у писаном облику је оценио да је реч о изузетно занимљивом и важном националном извештају. Рад је у целини обновљен на енглеском језику у међународном часопису *Европски правник* (*European Lawyer Journal*) бр. 4/2006, стр. 105—138.

У монографији *Tort Law — Serbia and Montenegro* (*Одштетно право Србије и Црне Горе*) која ће током фебруара 2007. године бити објављена у склопу Светске енциклопедије права (*Kluwer International*), проф. др Д. Николић је посебно обрадио војвођанско приватно право између два светска рата. У раду је, такође, истакнуто да је Матица српска носилац истраживања.

ИЗАБРАНИ СПИСИ ЈАШЕ ТОМИЋА
(руководилац пројекта др Драго Његован)

Након објављивања *Сабраних дела* Јаше Томића, пројекат је прилагођен и постављен у нове оквире. Одлучено је да се рад на овом пројекту Одељења усмери на редуковани обим истраживања под насловом *Јаша Томић, О српском питању*.

У току 2006. године сарадници су заједно са носиоцем пројекта др Драгом Његованом прикупили преко 60 појединачних издања Томићевих списа, оригинала и ксерокопија. Такође су прикупили и низ листова у којима је Томић публиковао своје радове, као и други материјал.

Одељење за природне науке

ПРОУЧАВАЊЕ ФРУШКЕ ГОРЕ
(руководилац пројекта проф. др Слободан Ћурчић)

Биолошки активне материје биљака Фрушке горе
(носиоци теме: проф. др Неда Мимица Дукић и проф. др Божа Пал)

У пролеће 2006. године обављена су теренска истраживања, провера присуства и распрострањења проблематичних биљних врста које садрже етарска уља и тада су биљке фотографисане. Од појединих врста (*Achillea millefolium, Salvia nemorosa, Thymus pulegioides*), сакупљен је биљни материјал за биохемијске анализе током којих су одређивани састав и количина етарских уља, провераван је састав етарских уља и добијени резултати су упоређивани са литературним подацима. У овој години завршен је рукопис II тома монографије под насловом *Биолошки активна једињења биљака Фрушке горе — Терпеноиди и етарска уља*, аутора Боже Пала, Неде Мимице-Дукић, Биљане Божин и Горана Аначкова, која је резултат истраживања на овом пројекту.

Уводни део монографије обухвата два дела: ботанички и биохемијски. У ботаничком делу Увода даје се приказ истраживаног простора (Фрушка гора), њен значај у укупном диверзитету флоре Србије. Укратко се наводе и климатске, геолошке, педолошке карактеристике Фрушке горе. Биохемијски део Увода односи се на биосинтезу етарских уља, описује места нагомилавања етарских уља у биљкама, жлездани indumentum. У специјалном делу монографије приказано је 68 врста и подврста које садрже етарска уља. За сваку биљку дају се кратак опис фамилије, врсте или подврсте, фотографија (ради лакшег идентификовања), њихова учесталост на Фрушкој гори и типови станишта на којима расту. Монографија садржи Регистар латинских, српских и енглеских назива биљака, јединствену литературу и резиме.

У 2006. направљен је и план наставка рада на овом пројекту који садржи иридоиде и дитерпене.

Фрушкогорска лесна зараван: палеоклиматска и палеоеколошка истраживања
(носилац теме доц. др Слободан Марковић)

Почев од 1997. године спроводе се мултидисциплинарна истраживања лесно-палеоземљишних секвенци Фрушкогорске лесне заравни са циљем реконструкције еволуције палеоклиматских и палеоеколошких процеса који су се током најмлађег дела доњег, средњег и горњег плеистоцена одвијала на истраживаном подручју. Протекла година је била успешна, како са аспекта теренских и лабораторијских истраживања, тако и по питању презентирања резултата на међународним и домаћим научним скуповима, односно публиковања радова у интернационалним и домаћим часописима.

Са колегама из Немачке Улрихом Хамбахом и Бјорном Махалетом у три наврата смо реализовали заједничка теренска истраживања на лесном профилу у Старом Сланкамену. Теренска истраживања су обављена и на лесним профилима у Руми, Иригу, Мишелуку, Петроварадину и Сусеку. Лабораторијска истраживања се реализују на Универзитету у Бајројту, Институту за примењене геонауке у Хановеру и Универзитету у Бремену. Значајно је истаћи да је у оквиру међународне научне конференције „Danubius Panonico Mysicus-Space of Challenges", одржане од 29. септембра до 2. октобра 2006. године, на скупу „Danube Loess Symposium" презентирано пет предавања посвећених лесним седиментима Фрушке горе. Резултати истраживања лесно-палеоземљишних секвенци Фрушке горе презентирани су на следећим научним скуповима: Годишњи скуп EGU у Бечу, Завршни скуп пројекта INTAS у Хановеру и Првом конгресу српских географа у Сокобањи и радовима објављеним у интернационалним часописима *Quarternary International* и *Geologica Carpathica*.

Током 2006. године започето је и писање научне монографије *Лес Фрушке горе* која ће бити завршена и предата Одељењу на оцену у 2007. години. Наведени резултати истраживања указују на изузетан научни значај лесно-палеоземљишних секвенци Фрушке горе који превазилазе националне оквире.

Фауна Фрушке горе
(носилац теме проф. др Смиљка Шимић)

Чињеница да је Фрушка гора због својих природних вредности добила статус Националног парка 1960. године указује на природне вредности заштићеног простора, али истовремено и потребу и обавезу његовог очувања, што подразумева детаљно познавање биолошке разноврсности, утврђивање нултог стања, а потом и мониторинг. За 2006. годину предвиђено је да се уради монографија *Бескичмењаци (Invertebrata) Фрушке горе*, што је и урађено и децембра 2006. године предати су готови следећи рукописи који чине ову монографију: *Стоноге (Chilopoda, Diplopoda) Фрушке горе* (Слободан Макаров и Бојан Митић); *Осолике муве (Insecta: Diptera: Syrphidae) Фрушке горе* (Смиљка Шимић, Анте Вујић, Снежана Раденковић, Предраг Радишић); *Фауна мрава (Hymenoptera; Formicidae) Фрушке горе* (Марко Караман, Ивана Петров); *Разноврсност тврчуљака (Carabidae, Coleoptera) Фрушке горе* (Срећко Ћурчић); *Штетне врсте совица (Lepidoptera, Noctuidae) у шумама Националног парка Фрушке горе* (Дејан Стојановић); *Фауна паукова Фрушке горе — прелиминарна разматрања* (Владимир Томић, Г. Грбић); *Макрозообентос неких фрушкогорских извора и потока* (Ивана Живић, Зоран Марковић, Милоје Брајковић) са уводним текстом Смиљке Шимић. Књига је уврштена у издавачки план за 2007. годину

ИСТОРИЈА МЕДИЦИНЕ И ЗДРАВСТВЕНЕ КУЛТУРЕ НА ТЛУ ДАНАШЊЕ ВОЈВОДИНЕ

(руководилац пројекта проф. др Јован Максимовић)

Ово је дугогодишњи пројекат историје медицине и здравствене културе на тлу данашње Војводине, који на својим пројектним задацима окупља научне сараднике Одељења за природне и Одељења за друштвене науке Матице српске. Пројекат је конципиран тако што је раздобље од праисторије до данашњих дана подељено према различитим, хронолошки логичним, историјским периодима и коначни резултати истраживања би били објављени у неколико томова. За сваки период, поред лекара и историчара медицине, ангажовани су и историчари. Досада су објављена два тома аутора др Ференца Бале, академика Бериславa Бериња, академика Богдана Брукнера, др Милорада Велисављева, др Живојина Гавриловића, др Софије Живановић, др Петра Милошевића, др Антала Хегедиша и др Славка Јовина.

У току су истраживања периода од 1849. до 1918. године на којима је ангажован проф. др Јован Максимовић. С обзиром да је то било најплодније раздобље у историји здравствене културе Војводине и да захтева дуготрајна истраживања, прикупљање и обрада тих података трају нешто дуже. Трећи том обухвата период 1918—2000. Посебно се раде историја и развој појединих медицинских дисциплина. Као засебна целина објављена је *Историја ветеринарске медицине и здравствене културе*, аутора др Војислава Јовановића, а у завршној фази је писање монографије о историји апотекарства Војводине, за које је ангажован мр Илија Савков, који завршава коначну верзију рукописа. Први део монографије је достављен и позитивно рецензиран, а преостали део рукописа који обрађује Бачку и Банат биће достављен на оцену у марту 2007. године.

ПРОУЧАВАЊЕ ВРШАЧКИХ ПЛАНИНА

(руководилац пројекта проф. др Небојша Царић /22. VI 1925 — 22. IX 2006/)

Септембра 2006. године умро је дугогодишњи руководилац пројекта проф. др Небојша Царић.

У протеклој години иновирани су и припремљени за штампу преостали рукописи монографије *Привреда и становништво Вршачких планина*, аутора проф. др Небојше Царића (22. VI 1925 — 22. IX 2006), проф. др Павла Томића (17. IX 1948 — 3. II 2005), проф. др Драгољуба Бугарског и проф. др Јована Ромелића.

Туризам Вршачких планина

(носилац теме др Жељко Бјељац)

У низу тема обрађиваних у оквиру овог дугогодишњег пројекта, које су и објављене у издањима Матице српске, ради се истраживање Туризма Вршачких планина. Рад на овој теми у првој фази обухватио је истраживања туристичко-географског положаја Вршачких планина у односу на главне туристичке правце, емитивне туристичке просторе, конкурентне просторне туристичке целине и кратак преглед досадашњег развоја туризма Вршачких планина. У наставку су обрађивани валоризовани природно-географски елементи (морфолошки облици рељефа, потоци, климатске карактеристике, заштићени природни простори и локалитети). Такође се обрађују антропогене туристичке вредности, туристички промет и сви видови туризма који би обухватили анализу постојећих и предлог потенцијалних видова туризма на Вршачким планинама. Уколико рукопис буде по-

зитивно рецензиран објавиће се у монографији *Привреда и становништво Вршачких планина* и тако ће бити заокружена истраживања ове регије.

ИСТОРИЈА ПРИРОДНИХ НАУКА
(руководилац пројекта академик Војислав Марић)

Сарадници на овом пројекту су своје резултате научној јавности представили кроз три научна симпозијума одржана у Матици српској, а у организацији Матице српске, САНУ — Огранка у Новом Саду и Универзитета у Новом Саду и кроз три зборника радова са симпозијума. Овим истраживањима добија се потпунија слика о историјату наших природних наука. У 2006. години пројекат није финансиран.

ЧОВЕК И ПРИРОДА
АТРОФИЧНО/ДЕГЕНЕРАТИВНА СТАЊА/ОБОЉЕЊА СТАНОВНИКА ВОЈВОДИНЕ
(руководилац пројекта проф. др Драгиша Поповић)

Овај мултидисциплинарни пројекат Одељења има циљ да на основу досадашњих истраживања природе и човека сагледа њихову узајамност, међузависност, услове и ризике за живот и квалитет живљења. Глобална анализа географскогеолошких, биосферних, биолошко-медицинских, технолошко-техничких, друштвеноекономских, социокултурних и политичко-правних аспеката ће дати процену стања здравља људи у средини у којој живимо. Научноистраживачки рад на пројекту организован је кроз одржавање научних симпозијума са одређеним темама и објављивање зборника радова са тих симпозијума. Досада су организована три таква симпозијума: „Здравље људи у Војводини" 2001. године са темама: Природна својства Војводине и њихов утицај на здравље људи (13 тема); Друштвени аспекти — историјски, правни, социокултурни, економски и технолошки аспекти (6 тема); Општи медицински аспекти (4 теме); Посебни медицински аспекти (9 тема). Исте године објављен је и истоимени зборник радова. Други симпозијум у оквиру рада на овом пројекту имао је тему „Заразна и паразитарна обољења људи и животиња у Војводини"; одржан је 2003. године, када је објављен и зборник. Обрађене су следеће области: историјски преглед (3 теме); респираторне заразне болести људи у Војводини (6 тема); цревне заразне болести људи у Војводини (5 тема); векторске болести у Војводини (2 теме); полне и полнопреносиве болести са предлогом мера (7 тема); заразне болести које се преносе путем крви (2 теме) и зоонозе (13 тема). Трећи симпозијум, „Атрофично/дегенеративна стања/обољења становника Војводине", одржан је 2006. године и бавио се следећим областима: општи осврт на појам, каузалитет и манифестације (6 тема); клиничке манифестације по органима и системима (18 тема); медицинско-социјални и правни аспекти (14 тема). Такође, у истој години је објављен и зборник радова са симпозијума, чиме су благовремено испуњене све обавезе организатора.

РИТОВИ ВОЈВОДИНЕ
(руководилац пројекта проф. др Анте Вујић)

У овој извештајној години посебна пажња је била усмерена на истраживања Горњег подунавља, Ковиљско-петроварадинског рита, Доњег подунавља и ритских станишта уз реку Саву. Са ових подручја је досада познато и највише пода-

така тако да је уз допунска истраживања могуће приступити њиховом обједињавању и публиковању у наредним годинама.

Током 2006. године за поједине групе организама истраживања су завршена и до краја 2006. године биће комплетиране следеће монографске студије и предате за штампу у 2007. години: *Очување биолошке разноврсности фауне сирфида (Incesta: Diptera: Syrphidae) ритских станишта Војводине; Генетичка разноврсност осоликих мува на Балканском полуострву; Диверзитет флоре и фауне Лабудовог окна, дела Специјалног резервата природе Делиблатска пешчара.*

На пројекту су током ове године били ангажовани следећи сарадници: на ботаничком делу — др Ружица Игић, др Божа Пал, др Бранислава Буторац, мр Драгана Вуков, мр Горан Аначков, мр Дубравка Полић; зоолошком делу — др Смиљка Шимић, др Анте Вујић, мр Предраг Радишић, мр Снежана Раденковић; нови сарадници — др Весна Миланков, мр Јасмина Лудошки, мр Слободан Пузовић и Никола Стојнић.

МИКОТОКСИНИ У ЖИВОТНИМ НАМИРНИЦАМА

(руководилац пројекта проф. др Марија Шкрињар)

Микотоксини су секундарни токсични метаболити различитих врста гљивица, које се налазе у земљишту, ваздуху, храни и другим срединама. Многи од њих су токсигени и могу да синтетишу различита токсична једињења у одређеним условима. У најзначајније микотоксине, с обзиром на њихову распрострањеност и утицај на здравље људи и животиња, убрајају се афлатоксини, охратоксин А, зеараленон и трихотецени. Истраживања су била усмерена на миколошка и микотоксиколошка испитивања појединих врста уљарица и житарица, као и на испитивање њиховог технолошког квалитета. Реч је о пољопривредним културама са подручја Војводине које представљају значајне сировине у индустрији уља, млинској, пекарској, кондиторској индустрији, као и производњи сточне хране. Узорковање наведених пољопривредних производа биће изведено током складиштења, прераде и производње готових производа.

Истраживања изведена у оквиру рада на овом пројекту обухватила су испитивања миколошког и микотоксиколошког квалитета протеинског типа (конзумног) сунцокрета током складиштења и даље прераде до финалног производа припремљеног за пласман на тржиште. Добијени резултати верификовани су у следећим објављеним радовима: *Храна у угоститељству и њено чување*, монографија аутора проф. др Марије Шкрињар и др Драгана Тешановића, Природно-математички факултет, Нови Сад 2007; *Миколошки и микотоксиколошки квалитет семена протеинског сунцокрета током складиштења и прераде*. Рад је саопштен на 47. саветовању „Производња и прерада уљарица" у Херцег-Новом 11—16. јуна 2006. и публикован у зборнику радова са овог скупа (стр. 91—99).

ИСПИТИВАЊЕ ПЕРИОДИЧНОСТИ ПРИРОДНИХ ПОЈАВА

(руководилац пројекта проф. др Божидар Јовановић)

У 2006. години истраживачки тим није доставио планове истраживања па пројекат у извештајној години није финансиран.

РЕЛАТИВИСТИЧКА ГЕОМЕТРИЈА ХАРМОНИЈСКИХ ЕКВИВАЛЕНАТА

(руководиоци пројекта: проф. др Лазар Довниковић и проф. др Радован Штулић)

У истраживањима током 2006. године остварени су резултати предвиђени за формирање два наредна рада. Основни резултати ових истраживања саопштени су на научном скупу са међународним учешћем „МоНГеометрија" 2006. у Новом Саду у септембру ове године; у једночасовном пленарном излагању проф. др Лазара Довниковића под насловом *Релативистичко проширење појма симетрије и његове последице* и у заједничком саопштењу проф. др Радована Штулића и проф. др Лазара Довниковића под насловом *Општа конструкција правоугле хиперболе и њених хармонијских еквивалената* чији је апстракт објављен у зборнику радова са овога скупа.

Припрема чланка *Relativistic Extension of Simmetries and Its Profound Implications* за објављивање у часопису је у завршној фази. Основу овог рада чини спознаја да из еквивалентности релативистичке *праве линије* и круга логично следи и еквиваленција класичне осне симетрије са релативистичком инверзијом као симетријом у односу на кружну осу симетрије, при чему се проста симетрија двеју тачака у односу на једну тачку осе претвара у генералну хармонијску симетрију двеју тачака у односу на две тачке на оси.

РАЗЈАШЊЕЊЕ ПРОЦЕСА СТРУКТУРНИХ И ФУНКЦИОНАЛНИХ ПРОМЕНА НА ЖИВИМ ЋЕЛИЈСКИМ И ТИЛАКОИДНИМ МЕМБРАНАМА

(руководилац пројекта проф. др Чедомир Раденовић)

Ово је нов пројекат у Одељењу и почео је да се реализује јуна 2006. године. Наведени пројекат чине две програмске целине. Прва се односи на динамику и механизам осцилаторног транспорта јона кроз ћелијску мембрану и живе биљне ћелије. Друга програмска целина обухвата фотосинтетично-биолуминисцентна проучавања структурних и функционалних промена на тилакоидним мембранама интактног листа. Од јуна 2006. године извршена су експериментална испитивања и добијене су нове класе осцилаторног транспорта Li + кроз мембране живе биљне ћелије. Такође су извршена експериментална испитивања и добијени су транзијенти (кинетички облици) индукционих процеса закаснеле флуоресценције хлорофила на тилакоидним мембранама интактних листова линија и хибрида кукуруза. Започете су обрада, припрема и анализа добијених експерименталних резултата за њихово математичко моделирање.

Резултати о осцилаторном транспорту Li + кроз ћелијску мембрану саопштени су на научном скупу и објављени у часопису *Phisical Chemistry* 2006. Резултати о динамици настајања транзијената индукционих процеса закаснеле флуоресценције хлорофила и фотосинтетичних антена у припреми су за објављивање у *Зборнику Матице српске за природне науке*. Започет је и рад на изради две монографије под радним називима *Транспортни процеси кроз ћелијску мембрану — пасивни, осцилаторни и активни јонски транспорт; Неинвазивна фотосинтетично-биолуминисцентна метода и њена примена у оплемењивању и семенарству*.

Одељење за ликовне уметности

УМЕТНИЧКЕ ТОПОГРАФИЈЕ ГРАДОВА У СРБИЈИ
(Руководилац пројекта проф. др Александар Кадијевић)

У оквиру овог пројекта ради се на следећим темама:

Уметничка топографија Лесковца
(носилац теме проф. др Александар Кадијевић)

За разлику од претходне године, у 2006. години чланови пројекта др Александар Кадијевић и др Срђан Марковић су већу пажњу посветили новијем архитектонском наслеђу. Истраживан је и фотографисан већи број јавних и профаних зграда на територији ужег градског језгра (у преко 20 улица и тргова). Обрађен је и део зграда у ширем центру и околини града (конак у Рударима). Обрађивани су примери народне архитектуре, турско-балканског стила, академизма, сецесије и модернизма, како сакралне, тако и профане намене. Истраживани су објекти у улицама Б. Нушића, Булевар ослобођења, Цара Лазара, Ђ. Лешњака, Ф. Вишњића, Г. Делчева, Ј. Кашиковића, Јужноморавских бригада, Учитеља Јосифа, Р. Домановића, Р. Павловића, В. Ђорђевића, П. Ђукића, Р. Кончара, З. Илића, С. Марковића, Н. Скобаљића, Млинској, Норвежанској, И. Косанчића, М. Горког, И. Милутиновића, Светоилијској, С. Љубића, на Масариковом тргу, Тргу ослободиоца, Тргу Војске Србије итд.

Сачињен је већи број радних основа знаменитих зграда (арх. Наташа Цветковић). Коришћени су архивски, технички, фототечки и хемеротечки извори, грађа из приватних заоставштина и различитих установа. Успостављена је и сарадња са Народним музејем у Лесковцу.

Осим копија техничке документације, разгледница и новосачињених основа зграда, у посебном материјалу чланови пројекта су сакупили већи број фотографија обрађиваних објеката и објављених прилога везаних за ову тему (А. Кадијевића и С. Марковића). Важно је напоменути да је руководилац пројекта одређене резултате из рада на теми јавно презентовао на 15 Конгресу Турског историјског друштва у Анкари септембра 2006. године.

Средства су трошена наменски — за цртање, фотографисање, боравак чланова у Лесковцу и у местима од значаја за тему, за режијске трошкове честих путовања, дневница, хотелског пансиона, фотокопирање, набавку стручне литературе и др.

Уметничка топографија Новог Сада
(носилац теме Донка Станчић)

Према усвојеном плану за 2006. годину рад на Уметничкој топографији Новог Сада обављала је стручна екипа у саставу Олга Микић — сликарство, Донка Станчић и Катарина Добрић — архитектура, Гроздана Микитишин — техничка документација и Бранко Лучић — фото-документација.

До средине новембра обављени су следећи послови:

Обезбеђени су технички снимци (у коначној верзији за штампу), фото-снимци у дигиталној техници и радни текстови Алмашке цркве, Синагоге, цркве св. Рока и Успенске цркве, у Новом Саду. Следи наставак истраживачког рада кроз архивска документа, литературу и периодику.

После теренског истраживања и фотографисања написани су радни текстови о цркви св. Елизабете и Калвинистичкој цркви на Телепу, Реформатској цркви, Гркокатоличкој цркви и Евангелистичкој цркви у Новом Саду. Следи наста-

вак истраживачког рада кроз архивска документа, литературу и периодику и техничко снимање.

Извршено је теренско истраживање и написани су текстови за објекте грађанске архитектуре на Малом Лиману (планирана територија града за обраду): улица Стевана Брановачког (бр. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 6/а, 7, 8, 9, 11, 12, 13), улица Војводе Мишића (бр. 1, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32), улица Соње Маринковић бр. 1, 2, 3, 4, 5, 8, 10, 12, 18, 20), улица Јована Бошковића (бр. 1, 2, 4, 6, 7, 8, 11, 13, 14, 16), улица Илије Вучетића (бр. 2, 4, 6, 7, 8, 9), улица Јована Ђорђевића (бр. 2, 4, 5, 9, 11), Булевар Михајла Пупина (бр. 9, 11, 13, 15, 16, 17, 19, 21, 20—22, 23, 24, 25, 26—28), Трг Ференца Фехера (бр. 1, 7), улица Владике Платона бр. 2 — гимназија, 6, 8), улица Полита Десанчића (бр. 3, 5), улица Мирослава Антића (бр. 8, 10—18, 20).

Остале су за обраду још две улице — улица Максима Горког и Радничка улица.

У Техничком архиву града Новог Сада пронађени су и скенирани делови оригиналних пројеката за објекте: Јована Бошковића 7 (ситуација, пресек, изглед); угао Јована Бошковића бр. 4 и Илије Вучетића бр. 9 (фасада); Илије Вучетића 7 (приземље и спрат); Јована Ђорђевића бр. 4; Трг Ференца Фехера бр. (основа, изглед, пресек); Јована Ђорђевића бр. 2 (основа и део пресека); Булевар Михајла Пупина 22 (основа и фасада); Трг Ференца Фехера бр. 7 (основа, фасада и пресеци); Булевар Михајла Пупина бр. 26—28; Мирослава Антића бр. 10—18 (основа другог и трећег спрата, део основе, ситуација, пресек и део фасаде).

Фото-снимање обрађених објеката на територији Малог Лимана биће обављено у позним јесењим данима или у рано пролеће, када опадне лишће, јер је већина наведених улица карактеристична по великом броју високо израслог дрвећа.

Као сарадник на овом пројекту, задужен за обраду сликарства у Новом Саду, Олга Микић је у току 2006. године организовала и обавила следеће послове: фотографски су снимљена и стручно обрађена сва сликарска дела у новосадским православним црквама и капелама — зидно сликарство, појединачне иконе и комплетни иконостаси — радови већег броја аутора настали у распону од XVI до XX века:

Успенска црква — у којој су снимљене зидне слике и слике на сводовима, иконостас, тронови и појединачне иконе — радови сликара Василија Остојића, Јанка Халкозовића, Јована Поповића, Димитрија Јанковића, Андрије Шалтиста (XVIII век), Јована Иванића, Петра Чортановића и Николе Димшића (XIX век). Такође су снимљене и две италокритске иконе из XVI и XVII века које се налазе у цркви.

Алмашка црква — снимљене су слике на зидовима и сводовима у олтару и наосу, иконостас, певнице, тронови и иконе на проповедаоници и Христовом гробу — радови сликара Андреја Шалтиста, Арсенија Теодоровића, Јована Иванића, Димитрија Стакића, Николе Димшића и Уроша Предића (сви из XVIII и XIX века, осим У. Предића датираног 1905).

Николајевска црква — снимљене су зидне слике, иконостас, тронови и појединачне иконе — радови сликара Павла Симића, Николе Димшића и Матије Петровића (XIX век).

Саборна црква св. Георгија — снимљене су зидне слике на хору и сводовима наоса, иконостас, певнице и тронови као и поједине целивајуће иконе — радови сликара Стевана Алексића, Паје Јовановића и Стојана Лазића (сви из прве половине XX века).

Црква Силаска светог Духа на Ченеју (на новосадским салашима) — овде су снимљене престоне иконе, двери и Богородичин трон — радови сликара Јована Клајића из средине XIX века. Ове су иконе биле у новосадској Саборној цркви до постављања новог иконостаса (1903—5. године) сликара Паје Јовановића.

Капела на Успенском гробљу — снимљен је иконостас — рад сликара Јована Клајића из средине XIX века који је у капелу донет из некадашње Јовановске цркве у Новом Саду, која је 1921. разграђена.

Капела на Алмашком гробљу — снимљен је иконостас и зидне слике — радови Павла Симића из друге половине XIX века.

Укупно је снимљено седам споменика, од којих су поједини праве ризнице уметничког материјала из области новије српске уметности XVIII—XX века. Сав материјал је класификован, стручно обрађен по појединим споменицима са додатком пратеће стручне литературе и достављен Одељењу са исписаним легендама о пореклу и ауторима снимљених дела.

Раније снимљене олтарске слике у римокатоличкој цркви Блажене девице Марије и капеле Светог Рока у Новом Саду биће стручно обрађене и предате Одељењу.

Уметничка топографија Земуна
(носилац теме проф. др Бранко Вујовић)

На основу програма реализације пројекта Уметничка топографија Земуна и наменски одобрених средстава у износу од 40.000,00 динара приступило се реализацији постављених задатака у текућој години; рад се одвијао у другој половини 2006. године:

— Истраживање извора и литературе који се односе на историјску прошлост града Земуна и појединих културно-историјских целина у његовом саставу (Гардош, историјско урбано језгро цивилне вароши, црквених и других објеката у градском ткиву). Рад на овом задатку је још увек у току.

— Истраживање развоја урбанизма и архитектуре Земуна. У оквиру овог задатка истраживани су пре свега картографски и други извори који се односе на поједине етапе развоја Земуна. Остваривање овог задатка је у почетној фази.

— Истраживање црквених споменика. Задатак обухвата израду каталошке документације о делима црквене уметности који се налазе у земунским храмовима (иконостаси, појединачне иконе, предмети мобилијара, уметничка дела из црквених ризница из области ликовне и примењене уметности, као и старе богослужне књиге и архивски фондови). Реч је о веома обимном и разноврсном материјалу који захтева дуготрајан и стрпљив рад.

— Израда архитектонско-техничке документације црквених споменика. Реализација задатка обухвата архитектонско-техничко снимање свих земунских храмова и израду коначне документације о њима.

— Фотоснимања споменика на терену. Реализација овог задатка је тек започета и углавном се односи на два црквена споменика (Богородичину и Николајевску цркву). Даљи рад на овом задатку наставиће се у наредној години.

С обзиром на чињеницу да је рад на пројекту Уметничка топографија Земуна низ година био у прекиду и да су средства за 2006. годину сразмерно касно исплаћена, обим остварених послова (према горе наведеним задацима) био је саображен са условима рада и временом, тако да је сума од 40.000,00 динара реализована за покривање насталих трошкова.

СРПСКО СРЕДЊОВЕКОВНО СЛИКАРСТВО
(руководилац пројекта проф. др Сретен Петковић)

У току 2006. године радило се на следећим темама у оквиру овог пројекта:

Српска минијатура 1459—1690
(носилац теме мр Зоран Ракић)

Током лета и ране јесени 2006. године, у оквиру прикупљања документације за пројекат Српска минијатура XVI и XVII века, настављен је рад на снимању сликаног украса у рукописима манастирских збирки и библиотека у Србији, Црној Гори и у Хиландару, а у току су преговори о уступању снимака минијатура из српских рукописа овога раздобља који се чувају у бугарским библиотекама, пре свих у Народној библиотеци и колекцији Црквено-археолошког музеја у Софији.

У Београду је снимљен део минијатура из Патријаршијске библиотеке и Музеја Српске православне цркве, чиме је окончан рад на фотографисању минијатура из те две значајне колекције. Обезбеђени су снимци ауторских портрета у *Каранском четворојеванђељу* из манастира Благовештење у Овчарско-кабларској клисури, снимљене су минијатуре из једног јеванђеља у манастиру Морача, а опсежни радови на снимању и каталошком опису минијатура обављени су на рукописима из библиотеке манастира Света Тројица код Пљеваља. Нарочита пажња посвећена је кодексу *Шестоднев* и *Хришћанска топографија Косме Индикоплова*, који представља минијатурама најбогатије украшени до данас очувани српски рукопис ове епохе.

Други кодекс по броју минијатура била је копија *Српског минхенског псалтира*, из треће деценије XVII века, која је изгорела приликом бомбардовања Народне библиотеке 1941. године. Благодарећи неколиким сачуваним снимцима из тог рукописа и поређењу осталих минијатура (које су описане још 1906) са рукописом *Псалтира* који се данас налази у Минхену, и који је приликом копирања послужио као предложак, сачињена је потпуна реконструкција сликаног украса уништеног примерка који је садржао око 150 минијатура. Сви очувани снимци овог кодекса из XVII века су скенирани у одговарајућој резолуцији и у потпуности припремљени за штампу, а скенирано је, као компаративни материјал, и свих 150 минијатура из *Српског минхенског псалтира*.

Снимци који су остварени у претходне две године класификовани су и у целости припремљени за штампу (укупно око 150 снимака у дигиталној техници). Посебна пажња посвећена је обради минијатура из рукописне колекције библиотеке манастира Хиландар. Сви хиландарски илуминирани рукописи XVI и XVII века су подробно описани и снимљени. На тај начин колекција класификованих дигиталних фотографија је премашила 250 јединица. До краја године биће настављен рад на каталошком опису рукописа обрађених на терену (фотокопије теренских свезака са тим описима који још нису у потпуности компјутерски обрађени могу, на тражење Одељења, да буду достављени уз осталу документацију). Двадесет рукописа, међу којима и копија *Српског минхенског псалтира*, која је реконструисана, каталогизирано је и њихов штампани опис ће бити прикључен осталој документацији.

Током друге половине 2005. и у 2006. години објављено је неколико радова који се односе на материју обухваћену овим пројектом. У оквиру зборника „Приватни живот у српским земљама у освит новог доба" публикован је рад *Свакодневни живот сликара 16. и 17. века и свакодневица у њиховим делима*, који се делимично односи и на делатност сликара минијатура, а за *Српски биографски речник* Матице српске написано је неколико одредница које су посвећене био-

графијама писара и минијатуриста српских рукописа у време турске власти (Авакум из Хопова, Арсеније Тројичанин, Гаврило Тројичанин, Димитрије писар, Дмитар писар).

Током рада на терену (путовање у манастире, рад у тамошњим библиотекама и фотографисање рукописа) и потоње обраде за штампу дигиталних снимака, скенирања репродукција око 40 минијатура из уништене копије *Српског минхенског псалтира* и свих минијатура из псалтира који се чува у Минхену, набавке неопходне литературе и фотокопирања појединих чланака из периодике, потрошена су сва средства која су за овај пројекат била одобрена и добијена за 2006. годину.

Српске црквене задужбине у Македонији
(носилац теме доц. др Миодраг Марковић)

Током 2006. године у оквиру пројекта Српски средњовековни живопис и иконопис настављен је рад на теми Српске црквене задужбине у Македонији. У другој половини јула носилац пројекта је обишао неколико цркава у околини Скопља (Св. Ђорђе у Старом Нагоричину, Свети Никита у Чучеру, Марков манастир, Андрејаш). Том приликом довршен је рад на пописивању натписа на фрескама и снимању живописа у наведеним црквама, започет још прошле године. У посету скопским црквама ишао је професионални фотограф, што је омогућило да скоро целокупан живопис у наведеним црквама буде обрађен у најбољој могућој мери. Снимљени материјал сачуван је у дигиталној форми, а копија тог материјала биће предата на располагање Одбору Одељења за историју уметности Матице српске, захваљујући чијој активности је Матица српска финансирала све трошкове поменутог теренског истраживања.

У првој половини августа обављено је теренско истраживање више споменика српске средњевековне уметности у Црној Гори. Рад на тим споменицима није у непосредној вези са темом Српске црквене задужбине у Македонији, али улази у оквире пројекта Српски средњовековни живопис и иконопис. Поменуто теренско истраживање било је ургентно због измењених политичких прилика у држави, проузрокованих осамостаљењем Црне Горе. Заједно са колегом др Драганом Војводићем, који је такође сарадник на пројектима Одељења за ликовне уметности Матице српске, носилац пројекта је обавио снимање више споменика у црногорском приморју (Бенедиктински манастир у Ратцу код Сутомора, манастири Велико Градиште, Прасквица, Војнић, Подмаине и Савина, црква Светог Саве осве ћеног у Будви, црква Ризе Богородичине у Бијелој, црква Светог Трипуна у Котору, црква Светог Петра у Богдашићу на полуострву Врмац).

Средином августа Марковић је самостално обавио истраживање и снимање Пивског манастира, важног споменика српске уметности 16. и 17. века, као и делимично снимање фресака 17. века у манастиру Добрићево у Херцеговини.

Целокупан снимљени материјал из наведених споменика који се налазе на територији Црне Горе и Херцеговине такође ће бити на располагању Одбору Одељења за историју уметности Матице српске.

Портрет у српском средњовековном сликарству
(носилац теме др Драган Војводић)

Активности на обради теме Портрет у српском средњовековном сликарству у току 2006. године остварене су у планираном обиму. Услед наглих геополитичких промена у региону и због жеље да коришћење додељених средстава учини што рационалнијим носилац теме је, ипак, извршио неке измене у самој реализацији плана. Издвајање Црне Горе из државне заједнице и неизвесност слобод-

ног приступа српској споменичкој баштини на црногорској територији у будућности навели су га да већу пажњу посвети прикупљању и обради грађе с приморја. Додатан разлог за такву одлуку пружила му је могућност да своја теренска истраживања обједини с истраживањима колеге др Миодрага Марковића. На тај начин знатно су смањени трошкови путовања, фотографског снимања и боравка на терену. Смањење трошкова омогућило је да амбициозни истраживачки план буде до краја испуњен, па понешто и премашен, без обзира на ограничена средства која су била на располагању. Део предвиђених теренских истраживања ипак није могао бити уклопљен у оквире заједничке истраживачке кампање те је стога обављен самостално.

Марковић и Војводић су с једним фотографом обишли, проучили и снимили, делимично или у целости, следеће споменике на црногорском приморју: Богородичин манастир на рту Ратац између Бара и Сутомора, манастир Градиште (с црквама Светог Николе и Успења Богородице), манастир Прасквица (цркве Светог Николе и Свете Тројице), манастир Војнић (црква Светог Димитрија), манастир Подмаине (мали храм Пресвете Богородице), цркву Светог Саве у Будви, цркву Светог Петра у Богдашићу на полуострву Врмац, катедралу Светог Трипуна, цркву Полагања ризе Богородичине у Бијелој у Боки Которској и манастир Савина крај Херцег-Новог (стара црква Успења Богородичиног). У теренском раду коришћени су и опрема и материјал делимично позајмљени од Филозофског факултета у Београду (рачунар), а делимично изнајмљени или купљени (рефлектори, лампе, мердевине, компакт-дискови, паус-папир, рапидографи, бележнице, блокови итд.). Део теренских истраживања који је Војводић спровео самостално обухватио је манастир Светог Стефана у Дуљеву изнад Будве и неколико споменика у западној Србији и Републици Српској. За манастир Дуљево начињена је потпуна документација укључујући и фотографско снимање свих фресака. Посебну тешкоћу представљала је околност да је површина дуљевских фресака у поступку заштите премазана неком рефлектујућом материјом. Услед тога су, због снажног одсјаја, само делимично успевали досадашњи покушаји снимања ових фресака уз коришћење блица. Овога пута је, захваљујући наспрамно постављеним рефлекторима и стручности професионалног фотографа, проблем успешно превладан. У западној Србији и Републици Српској носилац теме је обишао три споменика, забележио потребне податке, начинио цртеже извесних оштећених фресака и натписа уз њих. Реч је о цркви Светог Ахилија у Ариљу, Белој цркви у селу Каран недалеко од Ужица и манастиру Благовештење у Добруну.

Фотографска документација начињена на терену углавном је обрађена и класификована и у траженом облику достављена је Одбору 1. децембра 2006. године. Рад на потпуном сређивању, проучавању и публиковању све сакупљене грађе тек предстоји.

ЕВРОПСКИ ОКВИРИ СРПСКЕ УМЕТНОСТИ НОВОГ ВЕКА
(руководилац пројекта проф. др Мирослав Тимотијевић)

Задатак пројекта је изучавање феномена уметности као елемента верског и националног идентитета српског народа. Посебна пажња посвећује се мултидисциплинарном изучавању ликовних уметности у оквиру ширег културног модела.

У оквиру овог пројекта радило се на следећим темама:

Уметност на подручју Фрушке горе
(носилац теме др Војислав Матић)

У Плану рада за годину 2006. били су предвиђен рад у манастирима Велика Ремета и Дивша и припрема материјала за израду монографија о поменутим манастирима. У међувремену, Завод за заштиту споменика културе Војводине у Новом Саду (директор инг. Зоран Вапа) прихватио је да у сарадњи са Матицом српском и издавачком кућом „Драганић" из Београда одштампа монографију о ман. Шишатовац. Обимни реконструкциони радови у Шишатовцу, по пројекту потписника ових радова, изведени су у последњој деценији прошлог века, док су завршни радови на звонику урађени у претходним годинама. За поменуту публикацију потребно је да се један број извођачких планова (размера 1:50) смањи и претвори у цртеже погодне за објављивање (размера 1:100). Предвиђени су следећи цртежи: основа цркве, два пресека, три фасаде, као и део детаља који су од значаја (јужни портал, два прозора, надгробне плоче, постојећи натписи и друго), уз шему зидане олтарске преграде и две основе манастирских конака у делимичној реконструкцији. Од посебне важности су у овој прилици постојеће архивске фотографије које се морају израдити у току припреме рукописа за штампу. Нове фотографије данашњег стања израдиће у дигиталној техници колега из Завода.

У рукопису, монографија Шишатовца има око 130 страна куцаног текста заједно са напоменама, именско-предметним регистром, пописом ликовних прилога, литературом, резимеима на три језика, око 40 црно-белих фотографија и око 30 колора. Све укупно око 220 страна у рукопису, рачунајући ту и поменуте ликовне прилоге у виду цртежа и фотографија.

Треба напоменути да ће се у Монографији наћи стара, касносредњевековна црква реконструисана са доста поузданости, њен президани ранобарокни звоник са унутрашњом капелом, садашња велика црква са свим пресецима и изгледима, капела на монашком гробљу и најзад капела у звонику при новој цркви.

Рукопис ће бити уручен издавачима у јануару или фебруару 2007. године, а издавање књиге обавиће се најкасније до септембра.

Добијена средстава (50.000,00 динара) су утрошена. Велику ставку и у овој прилици чине копирање и скенирање постојећих цртежа и израда црно-белих (архивских) фотографија, уз напомену да су цртежи садашње цркве израђени у форми извођачког плана, што значи да се морају поново исцртати у размери погодној за публиковање.

Српски споменици у Румунији
(носилац теме др Војислав Матић)

Тема мирује до завршетка истраживања на теми Уметност на подручју Фрушке горе.

Српски споменици на подручју Мађарске
(носилац теме др Војислав Матић)

Тема мирује до завршетка истраживања на теми Уметност на подручју Фрушке горе.

Српска сакрална архитектура епохе историцизма у Далмацији (1853—1911)
(носилац теме Бранко Чоловић)

Већ и приликом кандидовања овог пројекта-теме Матици, носилац теме био је уверен и то је одмах јасно изнео, да се ради о вишегодишњем континуи-

раном послу, који уз то, због изостанка примарне грађе, захтева и додатне напоре. У првом реду ради се о чињеници да у планотекама надлежних завода за заштиту споменика у Далмацији не постоје ама баш никакви трагови о таквој врсти документације. У почетку се рачунало с том могућношћу, али не у толикој мери, јер апсолутно ништа од затражених планова не постоји. Пошто се ради о релативно великом броју архитектонских споменика, сса 25—30, то ће усложити и свакако оптеретити деловање истраживања у том правцу. Остала је само могућност која се морала до краја искористити: у архивама Задра и Дубровника потражити и наћи оригиналне планове (који ипак нису сви у целини реализовани) за неке објекте, пре свега за цркву Успења Богородице у Дрнишу, коју је пројектовао Ћирил Ивековић, цркву Благовијести у Дубровнику, делу Емила Векијетија, као и оне које је Антонио Маценик направио за гробљанску капелу Арханђела Михајла у Задру.

Истраживачи су успели да обиђу највећи део локалитета, зависно од доступности сваког споменика појединачно направе фото-забелешке спољашњости и ентеријера и документују доста исцрпно цркве Св. Јована у Бенковцу, Силаска Св. Духа у Обровцу, Св. Николе у Жагровићу код Книна, Св. Петра и Павла у Тепљуху код Дрниша, Св. Петке у Кањанима код Дрниша, Св. Спиридона у Скрадину, Благовијести у Дубровнику, а споља цркве Св. Ћирила и Методија у Кистањама, Св. Недјеље у Оћестову код Книна, Лазарици на Далматинском Косову, заветну цркву на врелу Цетине, Св. Димитрија у Коњевратима код Шибеника, капелу породице Ковачевић на гробљу цркве Св. Спаса у Шибенику, цркву Св. Николе у Кули Атлагић код Бенковца, Св. Георгија у Жегару. Црквама и капелама грађеним у овом периоду припадају и накнадно у то време призидани велики звоници, тако да су и они увршћени у фонд истраживаних споменика. То се односи на звонике са типским обележјима епохе у црквама Св. Николе у Братишковцима код Шибеника, Св. Ап. Петра и Павла у Биовичином селу и Св. Николе у Кистањама. Маркирани објекти нису сви детаљно документовани због недостатка локалног свештенства, које је тешко могло ускладити своје обавезе и могућности за сарадњу са истраживачима. Треба нагласити да се у многим случајевима ради о посве депопулираним подручјима, чак и без црквењака, где чак нису посве минула неповерења према странцима.

Поред изласка на терен, једнако важан фактор у документирању представљао је и рад на изворима, сликовним као и писаним. На тај начин су сакупљени стари снимци, чак и разгледнице које показују првобитни изглед објеката који више нису у првобитним облицима, или којих чак више нема, тако да заправо постају примарни извори. Рад у Задарском државном архиву, посебно на списима Намјесништва, надлежног органа за грађевине и верске објекте, тек је започет, али се већ сада нуди мноштво писаног материјала о споменицима, људима и приликама.

Планирана обавеза према Матици српској остаје, што значи да ће најдаље до фебруара 2007. бити предат чланак за *Зборник*, тематски највероватније везан за православну цркву Благовијести пресвете Богородице у Дубровнику, за коју је сакупљено доста чињеничног градива, а посебно зато што је ту ситуација са пратећом литературом нешто боља.

Српска религиозна уметност у XIX веку
(носилац теме доц. др Ненад Макуљевић)

У протеклом периоду рад на пројекту Српска религиозна уметност у XIX веку обављен је према предвиђеном плану. По добијеном благослову митрополита дабро-босанског Николаја, носилац теме је обавио истраживачки рад на под-

ручју Републике Српске и у граду Сарајево. Током вишедневног и интензивног научно-истраживачког рада обишао је манастир Добрун и више српских православних храмова у Вишеграду и Сарајеву, где је обавио фотографско снимање храмова, икона, богослужбених предмета, ризница и документарне грађе. Пажњу су му привукле и музејске збирке у Сарајеву, где је покушао да идентификује српско духовно и културно наслеђе.

Према расположивим материјалним и временским условима направљена је обимна документација, која се тренутно обрађује. По одабиру успелих фотографија диск са снимцима биће предат Одељењу за ликовне уметности Матице српске. Фотографско снимање није обухватало све целине, јер за то није било услова ни одговарајуће опреме.

Резултати научноистраживачког путовања на подручју Републике Српске и у граду Сарајево су велики. Установљено је да је српска духовна култура произвела велик број дела црквене уметности које прати обимна архивска грађа. Током истраживачког рада на пројекту утврђени су и историјски оквири развоја црквене уметности. Томе су допринела и истраживања која су била обављена на подручју Црне Горе 2006. год. Оквири развоја српске црквене уметности у 19. веку на подручју Босне и Херцеговине прате ток историјских догађаја. Српска црквена култура развијала се под снажним утицајем Васељенске патријаршије све до анексије Босне и Херцеговине, када започиње нов период у свим видовима културних активности на овом подручју.

Рад на пројекту укључио је проучавање црквене периодике из овог времена. Пажња је била сконцентрисана на часопис *Источник* (који је излазио под различитим називима). Ту је публикован велик број информација које се односе на црквени живот и укључују вести и ставове о црквеној уметности.

Резултати истраживања обављеног претходне и ове године вишеструко су укључени у педагошке активности на Одељењу за историју уметности Филозофског факултета у Београду и у научне радове. Новооткривене иконе и значајни храмови попут Старе и Нове цркве у Сарајеву заузели су значајније место у оквиру предмета Српска уметност новог века 2; новооткривене иконе — иконостаси, најважније цркве и манастири укључени су у азбучник ликовних уметности Српске енциклопедије (пројекат САНУ — Матица српска).

Резултати истраживања примењени су и у научним радовима: Н. Макуљевић, *Плурализам приватности: културни модели и приватни живот код Срба у 19. веку*, у: А. Столић — Н. Макуљевић, приређивачи, *Приватни живот код Срба у деветнаестом веку: од краја осамнаестог века до Првог светског рата*, Београд 2006, 17—53; Н. Макуљевић, *Поклоничка путовања и приватни идентитет*, у: А. Столић — Н. Макуљевић, приређивачи, *Приватни живот код Срба у деветнаестом веку: од краја осамнаестог века до Првог светског рата*, Београд 2006, 807—837.

Пуне резултате обављених истраживања планирамо да објавимо у једној синтетичкој студији која би требало да прати изложбу најзначајнијих икона са подручја Републике Српске.

Уметност и просветитељство
(Носилац теме Владимир Симић)

Пројекат, који је започео у овој години, заснива се на истраживању и тумачењу веза уметности и визуелне културе и просветитељских идеја на територији Карловачке митрополије у 18. веку. Пројекат је подељен у фазе које су приказане у пројектној документацији. У току августа и септембра 2006. године радило се на првој фази пројекта. Циљ ове фазе пројекта је да се идентификује визуелни

материјал, као и топоси који су у вези са идејама просветитељства у српској култури 18. века. Због тога је у августу и септембру организован теренски рад који се састојао у обиласку музејских институција и историјско-културних локалитета од интереса за резултате овог пројекта. У сарадњи са фотографом обављено је путовање до Кикинде у оквиру којег је обављена посета Народном музеју, као и обилазак цркве Св. Николе. Рад у музеју се састојао из прегледа сталне поставке, неизложених експоната и депоа, као и из упознавања са музејском документацијом о уметничким делима и делима визуелне културе друге половине 18. века. Након тога је уследио одлазак у цркву Светог Николе, у којој је извршена рекогниција дела визуелних уметности за које се претпоставља да су у чврстом односу са теоријским поставкама уметности епохе просветитељства. Обављено је снимање ентеријера цркве као и појединачних икона и предмета примењене уметности. Те фотографије се тренутно налазе у бази визуелног материјала Катедре за историју уметности новог века Филозофског факултета у Београду.

Током септембра 2006. уприличено је и студијско путовање до Вршца у оквиру којег је обављена посета Народном музеју, Старој апотеци и Владичанском двору Вршачке епархије СПЦ као историјско-културним топосима од велике важности за реализацију и резултате пројекта. У музеју је акценат стављен на упознавање са историјско-уметничком збирком, док је у Владичанском двору пажња била посвећена капели и уметничким делима Николе Нешковића која се ту налазе.

СРПСКА УМЕТНОСТ У XX ВЕКУ
(руководилац пројекта проф. др Станислав Живковић,
сарадник Евгенија Блануша)

У току 2006. године радило се на темама:

Огледи из уметности XX века
(носилац теме проф др Станислав Живковић)

Завршен је избор текстова — чланака и студија објављених у периоду од 1959. до 2006. године. Изабрани материјал обухвата 17 јединица објављених у часописима и зборницима, 30 из дневне и недељне штампе, 63 из каталога, укупно 110 објављених текстова. Рукопис је сложен (фотокопије текстова) у три одвојена блока и спреман је за рецензенте. Такође је обављен избор 75 црно-белих и 10 колор репродукција, као допуна рукописа. До краја 2006. године биће припремљен и уводни текст у складу са одлуком Одељења за ликовне уметности Матице српске.

Станислав Живковић је довршио припрему и писање књиге *Небојша Митрић — Вајар вароши Београдске*. На основу обостране жеље аутора и породице, сакупљена је грађа за обимну монографију вајара Небојше Митрића. Поред основног текста Станислава Живковића, као посебан прилог укључен је материјал са скупа одржаног 24. и 25. фебруара 1991. године у манастиру Студеница. Наиме, на иницијативу Војислава Ј. Ђурића, игуман студенички архимандрит Јован упутио је позив већем броју пријатеља и познавалаца уметничког опуса Небојше Митрића да учествују на овом скупу. Са својим прилозима у писаној форми позиву су се одазвали готово сви позвани, међу којима историчари уметности Војислав Ј. Ђурић, Ирина Суботић, Срето Бошњак, Драгутин Тошић (20. V 1939 — 6. I 2007) и Зоран Маркуш, књижевници Добрица Ћосић, Миодраг Павловић, Душан Симовић, Милорад Павић, Никша Стипчевић, протомајстор храма Св. Саве Бранко Пешић, вајари Александар Зарин, Драгољуб Стаменковић и

Слободан Савић, архимандрити Јован и Јулијан и други. Из различитих разлога ови текстови досада нису објављени, али су захваљујући супрузи уметника Изи Крајнер Митрић и дугогодишњем сараднику вајару Слободану Савићу сачувани и сада укључени у монографију. Поред сећања на Небојшу Митрића, највећи број текстова стручног је карактера, а везани су за уметнички опус Небојше Митрића, као значајног српског вајара и медаљера XX века.

Поред текстуалних прилога — интегрално датих на српском и енглеском језику, монографију употпуњавају репродукције: 120 дела (црно-бела и колор) — пуне скулптуре, рељефа, медаља и плакета, као и 100 цртежа Небојше Митрића. Комплетан материјал — текстови и репродукције — предат је штампарији Интерпринт из Београда на обраду. До краја 2006. године треба да буду завршени послови лекторисања, коректуре и дизајна, с тим да књига изађе из штампе почетком 2007. године. Како је прихваћено, све потребне трошкове до издавања монографије сноси спонзор Иза Крајнер Митрић, а издавач овог значајног издања је Матица српска.

Изложба у Сомбору 1910. године
(носилац теме др Драгутин Тошић /20. V 1939 — 6. I 2007/)

У току 2006. године рад на теми обављен је у складу са предвиђањима. У ишчекивању повећања материјалних средстава истраживања су обављена махом у београдским установама: Архиву Србије, Народној библиотеци и фотодокументацији Народног музеја. У фондовима Архива Србије откривени су документи који потврђују ангажованост српског уметничког друштва „Лада" у припремању и организацији изложбе у Сомбору. У Народној библиотеци прикупљени су многи текстови о изложбама „Ладе" непосредно пре и после изложбе у Сомбору, који у знатној мери допуњују сазнања као компаративна сведочанства. У фотодокументацији Народног музеја започета су првобитна истраживања на основу каталошких података. Нешто спорија истраживања изазвана су чињеницом да из оскудних података из каталога (искључиво имена учесника и само називи дела, без других основних података о техници, материјалу, години израде, сигнатури аутора) није лако, нити извесно, открити о којем се делу ради. Будући да овај проблем налаже истраживачку опрезност, подразумева се и трагалачко стрпљење. Напомињемо да су досадашња истраживања у вези са писаном грађом (вести из периодике и мноштво текстова уметничке критике пребачени на дискету).

Одељење за сценске уметности и музику

ТЕАТРОЛОШКЕ И МУЗИКОЛОШКЕ СТУДИЈЕ
(руководилац пројекта проф. др Божидар Ковачек)

Пројекат садржи 15 тема и 6 подтема. Основни циљ пројекта је да се маркантни феномени разних уметности (драмска књижевност, глума, режија, музика, музичко-сценска уметност и др.) осветле као обележја одређених временских сегмената у последњих 250 година. Пројекат је конципиран тако да стваралачки обједини научне потенцијале истраживача различитих струка и профила. Предложене теме већином нису досада истраживане. Програм и план рада на пројекту у 2006. години састојао се у прикупљању стручне литературе, библиографском и архивистичком истраживању. Свака тема има свој план, динамику и методологију истраживања.

У оквиру театролошких студија током 2006. радило се на следећим темама:

Проучавање, редиговање и објављивање српске позоришне баштине
(носилац теме проф. др Божидар Ковачек, сарадник мр Исидора Милић)

У оквиру пројекта проучавања драмских релација и баштине унутар Матице српске проф. др Б. Ковачек започео је рад на теми проучавања драмскога у *Летопису*. Досада је прегледао, од странице до странице „de visu" 25 књига *Летописа*. Нађена грађа апсолутно потврђује оправдање теме и квалитетом и квантитетом, тако да ће се ово истраживање наставити и у 2007. години. Досада је на овај посао утрошено око 200 радних часова.

КЊИГА СТЕРИЈИНИХ РУКОПИСА
(носиоци теме пројекта проф. др Божидар Ковачек и мр Исидора Милић)

Овај пројекат се ради у сарадњи са Рукописним одељењем.

Током рада на пројекту *Књиīа* Стеријиних рукописа (радни назив) установљено је (Исидора Милић) да у оквиру рукописне заоставштине Јована Стерије Поповића, која се чува у Рукописном одељењу Матице српске, постоји читав низ текстова који осветљавају генезу драмског стваралаштва овог знаменитог књижевника. Поред самих драмских текстова, од којих поједини постоје у више верзија, на основу чега је могуће прецизно реконструисати начин њиховог настанка, у оквиру збирке РОМС-а, чувају се и нацрти Стеријиних драма, од којих неке никада нису ни написане.

Упоређивањем верзија драма, као и нацрта комада са њиховим коначним верзијама, може се прецизно разложити и анализирати драмско „сазревање" Јована Стерије Поповића.

Бошко Токин
Први српски есејиста, публициста и критичар филма
(Носилац теме проф. др Марко Бабац)

Од 1. марта до 15. новембра 2006. године носилац теме је обавио прикупљање и обраду Токинових текстова (критике, есеји, песме, писма) објављених од 1919. до 1953. године. Посебно су обрађени роман *Теразије* (1932) и *Филмски лексикон* (1953), као и додатак монографији са кратким биографијама познатих личности филозофије, књижевности и филма, које су биле Токинови савременици и које су могле утицати на његове естетске погледе и ставове. Прикупљена је грађа за Токинову биографију, у периоду од његовог рођења да смрти 1953. године, укључујући и његове боравке на робији 1946. и 1947—1951. године.

Велику тешкоћу причињавала су четири проблема. Један је веома плодна и разноврсна списатељска активност у току више од 30 година. Други проблем је велик број листова и часописа у којима је Токин објављивао своје текстове. Трећи проблем је непостојање Токинових наследника који би познавали његов живот и дело. Четврти проблем је систематско запостављање Токина као пионира наше филмске критике и теорије, и као културног посленика уопште. Ипак, носиоцу теме је успело да сазна и открије многе значајне и веома узбудљиве и занимљиве податке из његовог живота.

Досад су прегледани и обрађени сви текстови које поседују Библиотека Матице српске и Универзитетска библиотека у Београду, као и писма у Рукописном одељењу МС.

Предстоји рад у Народној библиотеци Србије, као и коначно обликовање текста у предговору монографије, након прикупљања све грађе до које се може доћи.

Позоришно дело Милана Грола
(носилац теме др Зоран Т. Јовановић)

Прикупљен је илустративни документациони материјал у разним архивама и библиотекама (фотографије, плакати и др.), који је скениран или фотокопиран. Аутор је радио на додатним истраживањима писане документације (новопронађене позоришне критике и портрети). Писао је и редиговао рукопис припремајући га за штампу.

Аутор ће рукопис предати на дискети, уз пратећи документациони материјал. Планирани обим рада је 250 куцаних страна уз одговарајући број илустрација.

Јован Стерија Поповић на сценама професионалних мађарских позоришта у Војводини (1945—1985)
(носилац теме проф. др Каталин Каич)

Завршено је прикупљање грађе за тему Стерија на сценама професионалних мађарских позоришта, 1945—1985: Суботица (Библиотека, скриптарница Народног позоришта, Népszinház), Сомбор (Библиотека и скриптарница Народног позоришта), Бачка Топола (Библиотека, Музеј), Зрењанин (Библиотека), Нови Сад (*Magyar Szó*, Матица српска). Прегледане су следеће публикације: *Magyar Szó*, *7 Nap, Híd, Dolgozók, Üzenet*, као и редитељске књиге изведених Стеријиних комада.

На основу прикупљене грађе написан је рад који је прочитан на научном скупу о Стерији одржаном 6. децембра 2006. године у САНУ у Београду.

Функција сцене и сценског у приповедној и романескној прози наших и европских великана
(носилац теме др Софија Кошничар)

У оквиру овог пројекта (позориште и сценско у српској и европској књижевности, други назив) компаративистичким приступом се опсервирају поменути феномени у српској и руској књижевности 19. и 20. века (Пушкин, Толстој, Његош, Црњански, Андрић...) и ишчитавају и маркирају релевантни фрагменти, ради компаративне анализе.

Носилац теме планира да овом пројекту посвети више пажње у 2007. години.

Позоришни живот Срба у Великом Бечкереку и Петрограду (од око 1800. до 1945)
(носилац теме др Софија Кошничар)

Истраживачка пажња је током 2006. усредсређена посебно на аматерски позоришни живот и рад у Великом Бечкереку — Петровграду (прва половина 20. века), када у Граду веома активно ради и делује аматерско Соколско позориште, али и друге, махом локалне, аматерске позоришне дружине. Позориште лутака такође чини битан сегмент културног живота Града.

Теренски рад обављен је махом у Зрењанину, током осам посета одговарајућим институцијама или личностима (Историјски архив Града, Градска библиотека, приватне колекције; разговори с компетентним саговорницима — глумцима, луткарима и другим живим позоришним посленицима), где је прикупљена одговарајућа грађа (документа, плакати, афише, фотографије, писма, стара штампа...) о: Соколском позоришту (1919—1926, релативно добро комплетирана); неколицини других аматерских дружина које су деловале и давале представе дваде-

сетих и тридесетих година 20. века; позоришту лутака (спорадична грађа), реставурирању позоришне зграде (1921).

У току су класификација и систематизација грађе ради писања сепарата о деловању аматерског Соколског позоришта и других локалних аматерских дружина у Великом Бечкереку — Петровграду (прва половина 20. века).

Прикупљена грађа је достављена Одељењу.

Пољска драма у Југославији
(носилац теме проф. др Јадвига Сопчак, у сарадњи са др Весном Крчмар)

У току 2006. године окончано је истраживање о режијама Казимјежа Дејмека у Новом Саду, које је резултирало студијом за зборник о значајном пољском редитељу.

У току јануара Славистичко друштво Србије организовало је скуп на Филолошком факултету у Београду „110 година полонистике у Србији" и у зборнику са овог скупа су објављена два рада: *Пољска драма у Југославији — пројекат истраживања пољско-југословенских веза у Матици српској* Јадвига Сопчак (Jadwiga Sobczak) и *О позоришној сарадњи Лођа и Новог Сада* Весне Крчмар.

Почетна идеја у писању рада била је, како је истакнуто у наслову — *Режије Казимјежа Дејмека у Новом Саду*, али када се кренуло у истраживање, показало се да је личност Казимјежа Дејмека веома присутна у нашем позоришном миљеу од 1958, од гостовања Театра новог из Лођа. Ту је корен сарадње, пријатељства и љубави између Театра новог и Српског народног позоришта. Када се Казимјеж Дејмек појавио код нас, наша штампа је веома помно пратила његов рад, тако да тај текст, заокружен, представља мозаичну слику о изузетном пољском редитељу у нашој средини.

Редитељска личност која је синоним за спону два просторно удаљена театра у Лођу и Новом Саду је Казимјеж Дејмек, који је био стални члан Драме Српског народног позоришта од 1971. до 1973. и у том периоду остварио је култивисане представе јасног редитељског концепта: *Ревизор* Николаја Гоголља (1971), *Посета старе даме* Фридриха Диренмата (1972) и *Грађанин племић* Ж. Б. Молијера (1973), а неколико година раније, као гостујући редитељ, остварио је представу *Јулије Цезар* Вилијама Шекспира (1964).

У раду је истакнута Дејмекова редитељска поетика, јер се у свим његовим режијама препознавала, на нашим сценама, његова поетика, без обзира што је пут до гледалаца био веома специфичан и о популарности се није могло говорити у смислу превелике бројности изведених представа и бројности публике. Дејмек је био истраживач у редитељском послу.

Обрађена су гостовања Казимјежа Дејмека у Југославији 1958, гостовање Театра новог из Лођа с три представе: *Јосифов живот* Миколаја Реја, *Хладан туш* Мајаковског, али најзначајнија је Диренматова *Посета старе даме*.

О Казимјежу Дејмеку се пише и на основу *Писма из Варшаве*, где Јован Ћирилов пише о скидању *Ђаде* Адама Мицкијевича с репертоара Народног позоришта.

Боравак Казимјежа Дејмека се помно прати кроз све написе у штампи од његовог боравка у Југословенском драмском позоришту и касније кроз његов рад сталног редитеља СНП, а свака представа је појединачно посматрана: *Јулије Цезар, Посета старе даме, Ревизор, Грађанин племић*.

Прати се Дејмеков долазак на Битеф 1978, на којем је учествовала Гомбровичева *Оперета*.

Српско народно позориште од 1900. до 1914. године
(носилац теме мр Зоран Максимовић)

У циљу истраживања релевантне грађе о историји и уметничком раду Српског народног позоришта (1900—1914), прикупљани су плакати и други документациони материјал (Архив Војводине, Архив Српског народног позоришта, Рукописно одељење Матице српске, Позоришни музеј Војводине), као и критички и остали текстови из периодике тога времена (Библиотека Матице српске). Осим тога, прикупљане су и фотографије (Архив Српског народног позоришта, Позоришни музеј Војводине).

Режије Боривоја Ханауске у Српском народном позоришту (1945—1967)
(носилац теме мр Милена Лесковац)

Боривоје Ханауска (1915—1968) је у Српском народном позоришту режирао тридесет представа у периоду 1945—1967. године. Основно полазиште за проучавање Ханаускиног уметничког рада су, поред критичке анализе представа, њихов уметнички домет и документарност. На почетку свог истраживачког рада М. Лесковац је настојала да прикупи што више театрографске грађе коју је одмах и селектовала за потребе будућег научног рада. Тако се, током 2006. године, углавном трудила да уђе у траг документима који се не налазе у Позоришном музеју: од наследника је успела да прикупи 70 фотографија из представа које је режирао Ханауска, затим 20 приватних фотографија и 40 писама; саставила је и послала упитник свима који још могу да сведоче о редитељском раду Б. Ханауске; у Архиву Српског народног позоришта прегледала је све књиге проба представа које је режирао Ханауска и копирала их; пописала целокупну грађу о Боривоју Ханауски из фондова Позоришног музеја Војводине.

Женски ликови у српској експресионистичкој драми
(између I и II светског рата)
(носилац теме мр Ивана Игњатов-Поповић)

У циљу истраживања експресионистичке драме код Срба, теме која досада није довољно обрађивана у нашој историји књижевности, И. Игњатов-Поповић је пријавила тему Женски ликови у српској експресионистичкој драми 14. 10. 2005. године. Пројекат је завршила средином 2006. године.

Као узорак је обрађено осам еминентних стваралаца из тог периода (неки од њих су и касније наставили плодно стваралаштво) и једанаест њихових драма: Милош Црњански, *Маска* (1918); Љубомир Мицић, *Источни грех* (1920); Душан Васиљев, *Под рушевинама* (1924); Александар Илић, *Кајање* (1922) и *Кабаре код „Две хемисфере"* (1930); Живојин Вукадиновић, *Невероватни цилиндер њ. в. краља Кристијана* (1923); Ранко Младеновић, *Драмске гатке: Синџири* и *Дања* (1926); *Гривна* (1929); Тодор Манојловић, *Центрифугални играч* (1930); Момчило Настасијевић, *Код вечите славине* (1936).

У току рада показало се да женски ликови не могу бити издвојени из ткива драме, као строго омеђена област испитивања. Они се обликују у сложеној повезаности с мушким ликовима, па се могу сагледати тек као део те сложене интеракције. Због обима истраживања и обрађених драма предложена је промена назива рада у *Српска експресионистичка драма (с акцентом на женским ликовима)*.

Истраживање је довело до закључка да је у српској експресионистичкој драми редак прави експресионистички лик, дионизијски, екстатични, који жели да реши питања и односе који га муче. Да би решио своје проблеме, овај човек мора да има изражену вољу. Овакав тип јунака може се донекле препознати у му-

шким ликовима Младеновићевих *Гашки* (Брат, Хајдук и Велможа). Остали ликови поседују неку узнемирујућу пасивност, без способности за решавање својих проблема.

Наспрам мушких ликова издваја се већи број женских ликова који апсолутно владају својом снагом, нагонима и ставовима (Ада, Ева, Мати, Сестра, Вера, Марија, Магдалена). У њиховом обликовању огледа се упечатљивост талената писаца који су их створили.

У оквиру музиколошких студија током 2006. године радило се на следећим темама:

Етномузиколошка истраживања у Војводини
(носилац теме проф. др Драгослав Девић, сарадници на теми су мр Јелена Јовановић, мр Данка Лајић-Михајловић, Весна Ивков, дипл. етномузиколог и др Зоран Јерковић)

Етномузиколошка истраживања у 2006. години била су усмерена на теренска мелографска истраживања вокалне музике у Војводини и дигитализацију звучног архива Матице српске.

Певање и свирање Срба староседелаца у северном делу Бачке и Баната
(носилац подтеме мр Јелена Јовановић, сарадница Сања Ранковић)

Обављена су снимања у Сомбору и Сивцу. У Сомбору су у разговору са Јованком Јањатовић (рођ. 1926) снимљени казивање о божићним и свадбеним обичајима и многобројне песме које су у тим приликама певане, као и примери балада и бећараца. У Сивцу је снимљен програм Шестог (2005) и Седмог по реду (2006) „Фестивала војвођанских Срба Ивањско цвеће". Обављен је разговор са Станком Нинков, девојком, младим свирачем на тамбури из Куле.

У теренски рад на простору Војводине била је током 2006. године укључена и мр Сања Ранковић, етномузиколог (шеф Етномузиколошког одсека у Музичкој школи „Мокрањац").

Снимила је две аудио-касете са грађом из следећих места: Бач, Младеново, Ријица, Обровац, Бачка Паланка, Бачки Грачац, Кљајићево, Челарево и Пригревица. Снимљена је грађа Срба колониста у Војводини и представника нове масе досељеника који овде бораве од 1995. године.

Снимљен материјал садржи карактеристичне вокалне и инструменталне облике које негују Срби из Хрватске и из Босне и Херцеговине: Далмације, Лике, Кордуна, Баније, Купреса, Поткозарја и Босанске Крајине.

Гусле и епске песме у Војводини
(носилац подтеме мр Данка Лајић-Михајловић)

У циљу систематичног проучавања епских песама, допуњавања знања о поетској димензији проучавањем њеног музичког моделовања, односа између постојаности и импровизације, односно варијантности, као и специфичности гусларске технике као једне од задатости која има кључни утицај и на обликовање мелопоетске форме, снимани су гуслари различитих генерација. Припадници старијих генерација, међу којима има и 80-огодишњака, слушали су и стицали ово умеће у колевци епске традиције — динарским крајевима где су рођени. Они представљају важну карику у процесу преношења на млађе генерације које су рађане на војвођанским просторима. Материјал је прикупљан са идејом да се пореде генерацијски „парови" (однос старији — млађи гуслар и могући утицаји, као и однос гуслара исте генерације), дијалекатски „парови" (пореклом из исте гео-

графске средине) и сл. Изабрани су пунктови Врбас, Зрењанин и Сивац, где живи значајан број колониста међу којима има и активних гуслара и гусларских друштава. Пажња је посвећена и самом инструменту, његовој материјалној природи, па је снимљен и интересантан материјал о грађењу гусала. Осим песама, у складу са савременим методолошким приступом у етномузиколошким теренским истраживањима снимани су и детаљни интервјуи са гусларима у којима су разматрани односи гуслар-гуслар, гуслар-публика, гуслар-традиција.

У оквиру овогодишњег циклуса истраживања снимљене су и гусларске вечери поводом Бадњег дана и гуслара појединачно у Зрењанину.

Снимање је обављено висококвалитетном дигиталном аудио- и видео-техником, а материјал се налази на мини аудио-дисковима, аудио-касетама и мини DV видео-касетама чије су копије предате руководиоцу пројекта др Драгославу Девићу.

Ојкање — облик вокалне музичке праксе Срба у Војводини
(носилац подтеме Весна Ивков)

У оквиру предмета Народно певање, које предаје на Академији уметности у Новом Саду, носилац теме се активно бавио педагошким радом, настојећи да искуствима са терена, преко звучних снимака, карактер *ојкања* пренесе и оживи у пракси извођаштва младих нараштаја — студената етномузикологије.

Овај облик вокалне музичке праксе В. Ивков је такође промовисала на Међународном музиколошком конгресу у Бону у мају, а тема излагања је гласила *Volksgesangspraxis in der Vojvodina als Gesamtheit der Verschiedenheit.*

Теренско истраживање и прикупљање музичко-фолклорне грађе спроведене у више војвођанских места: Пригревица, Апатин, Ријица, Чонопља, Кљајићево, Бачки Грачац, Младеново, Футог, Обровац, Бачка Топола.

Дигитализација звучног архива Матице српске
(носилац подтеме проф. др Драгослав Девић, сарадник др Зоран Јерковић, експерт)

Проф. др Драгослав Девић и доцент др Зоран Јерковић су сву раније снимљену грађу из звучног архива Одељења Матице српске пренели у Београд. То су траке и касете на којима је снимљена народна музика из Војводине, почев од 1983. до 1993. године, ради пребацивања-преснимавања на нове звучне носаче (компакт-дискове) који омогућују њену дигитализацију. Драгослав Девић је више пута био у Матици српској ради сређивања снимака током новембра и децембра 2005. и јуна 2006. После успелих тестирања у студију у Београду, 24. новембра 2006. године, Д. Девић је донео у Матицу и предао М. Тишми четири CD односно два мастера за за касету 002 стр. А (TT-45:31) и иста касета за стр. Б (TT:46:50) и два мастера за касету 003 стр. А (TT 44:31), и иста касета стр. Б (TT:37:06). Мастери су предвиђени за трезор, а копије истих снимака за каталогизацију и научни рад. При дигитализацији интензитет ранијих снимака је подигнут на задовољавајући ниво, помоћу микс-филтера. Досада је дигитализовано 14 касета (грађа је унета у компјутер на хард-диску). Остаје око 50 касета и магнетофонских трака из Звучног архива у Матици српској као и звучна грађа снимљена на тракама похрањеним у Звучном архиву Катедре за етномузикологију на ФМУ (око 18 трака), за које ће Девић припремити документацију. Снимања су обављали студенти из Београда (1983, 1984, 1985, 1988, 1993).

Завршетак посла на дигитализацији планира се до маја 2007. Потом следи да Д. Девић начини нов попис свих нумера за нове носаче звука (CD) и формира одговарајућу документацију према старим формуларима. Нови образац ће по-

моћу скенирања бити унет у компјутер и користиће се за све будуће снимке. З. Јерковић је купио потребне CD за рад. Израда једног мастера са копијом износи 150 евра. Треба зато планирати даља средства за овај рад. Многим звучним архивима у свету (па тако и нашем) који чувају велик број историјских звучних докумената, уколико не обаве дигитализацију прети опасност уништења. Срећом, ми смо кренули у дигитализацију и морамо обезбедити средства за окончање овог значајног посла.

Антологија вокалне музичке традиције Срба у Војводини (носилац теме проф. др Нице Фраџиле)

Са циљем да се истинске фолклорне вредности вокалне музичке традиције Срба у Војводини, као драгоцен плод даровитих певача, отргну од заборава, афирмишу, вреднују и сачувају за будућа покољења, носилац теме је сматрао корисним да се репрезентативни фолклорни жанрови Срба у Војводини, од најстаријих времена до данас, научно сагледају и систематизовано представе у оквиру антологије. За реализацију овог пројекта предвиђено је, с једне стране, да се изврши избор највреднијих и најрепрезентативнијих записа народних мелодија и текстова песама, које су реализовали инострани и домаћи мелографи, у периоду од 1815. до 2008. године, а, с друге, да се интензивно трага по местима Војводине за фолклорним жанровима који већ више деценија припадају пасивном репертоару Срба староседелаца, али и Крајишника, Кордунаша, Банијаца, Личана, Далматинаца и Херцеговаца у Војводини.

Током 2006. године извршена су теренска етномузиколошка истраживања у Ријици, Дероњама, Кикинди и Кљајићеву, и прикупљена је музичко-фолклорна грађа, са циљем да се реконструише, оживи и употпуни музичко-фолклорни миље српске вокалне традиционалне музике са простора Војводине. Део ових као и резултати теренског истраживања коришћени су за припрему следећих научних саопштења: *The Phonographic Recordings and Transcriptions of Béla Bartók in the Light of Comparative Research* (рад је представљен на Бард Колицу — Bard College, Annandale-in Hudson, New York, 3—4 June 2006, у оквиру Међународног симпозијума поводом обележавања 125 година од рођења Беле Бартока) и *The multi-traditional Tune and its European Itinerary* (ово научно саопштење је представљено у Минхену: Internationales musikwissenschaftliches senschaftliches symposium, Die Klänge einer europäischen Region: Musikkulturen des Banats, München, 7. и 8. децембра 2006. Неколико звучних снимака са теренских истраживања уврштено је на компакт-диск *Антологија традиционалне музике Срба у Војводини*, који је припремљен за штампу.

Фундаментална истраживања за историју српске музике — музика у српској штампи XVIII и XIX века (носилац теме проф. др Даница Петровић)

Фундаментална истраживања за историју српске музике

У оквиру ове теме музиколог Маријана Кокановић, магистрант на Академији уметности у Новом Саду, радила је на сакупљању свих типова игара сачуваних у српској клавирској музици. Сакупљена грађа, на једној страни, указује на специфичан сусрет европског и традиционалног у српској музици 19. века, а такође открива ниво музицирања и избор жанрова у оквиру приватног и јавног живота прво међу Србима у Хабзбуршкој монархији, а потом и у Кнежевини и Краљевини Србији.

Хелмут Лос (Helmut Loos), професор на Универзитету у Лајпцигу, прикупио је архивску документацију везану за школовање Стевана Мокрањца у Лајпцигу, а потом и осморо других музичара пристиглих из Краљевине Србије од 1901. до 1912. године. (Грађа је у предата Одељењу).

На основу истраживања у оквиру ове теме у *Зборнику Матице српске за сценске уметности и музику*, бр. 32—33, објављени су текстови: Маријана Кокановић, *Једно непознато писмо Јована Иванишевића*; Милица Андрејевић, *Млади Петар Коњовић у Земуну (1906—1914)* и у „Свескама Матице српске за друштвену историју", бр. 45, објављени су следећи текстови: Бојан Јовановић, *Настава појања и црквене музике у српској великој гимназији у Новом Саду*; Милица Андрејевић, *Звучни снимци српског православног црквеног појања*.

Библиографија написа о музици у српској штампи XIX века

На овој подтеми радио је апсолвент Академије уметности у Новом Саду Борис Марковић. Ради лакшег рада на старој штампи купљен је један дигитални фотоапарат, којим се користе сви сарадници на пројекту. Обрађени су листови: *Бачка вила* (1841—1845), *Јужна пчела* (1851—1852) и *Змај* (1864—1871). Грађа је у предата Одељењу. Борис Марковић је посебно обрадио и припремио за штампу информације о музици и музичком животу средином 19. века, на основу података из *Забавника за художество, књижество и моду* (прилог за *Свеске Матице српске*). На истом пројекту сарађује и музиколог Бојан Јовановић, који је припремио за штампу прилог: *Музика на Светосавским беседама у Српској великој православној гимназији у Новом Саду*.

На основу истраживања у оквиру ове подтеме у *Свескама Матице српске за друштвене науке*, бр. 45, објављен је следећи текст: Маријана Кокановић, *Написи о музици у Крфском зборнику*;

Проучавање, редиговање и објављивање српске музичке баштине
(носилац теме проф. др Соња Маринковић, сарадници на теми су
Аница Сабо, Биљана Милановић и Миодраг Милановић)

У току 2006. године настављен је рад на преписивању *Југословенске симфоније* Пауновића, као и првом и другом квартету Милојевића. Преписани материјал који се односи на симфонију већ је достављен Матици, а потом и преписи првог става Првог квартета и целокупног Другог квартета. На пројекту су радили Биљана Милановић, Слободан Варсаковић, Светлана Кресић, Аница Сабо и Соња Маринковић.

Грађа предата Одељењу: фотокопија првог става првог квартета оригинала партитуре, фотокопија преписа првог става, посебна фотокопија одломка који је додат на почетку, фотокопија оригинала рукописа квартета, фотокопија преписа са унетим коректурама.

Видови сталности и променљивости музичких дела на крају XX века
(носилац теме проф. др Мирјана Веселиновић-Хофман)

Носилац теме је била на вишегодишњем боравку у иностранству тако да је рад на овом пројекту у 2006. години мировао.

Рукописно одељење

ПРЕПИСКА ЛАЗЕ КОСТИЋА
(руководиоци пројекта др Душан Иванић и мр Милица Бујас)

За другу књигу *Преписке Лазе Костића* започета су додатна истраживања за налажење нових писама и обрада оних која су преузета из корпуса који је сакупио академик Младен Лесковац. Радило се на сравњивању дактилограма из заоставштине Младена Лесковца са оригиналима, комплетирању грађе, коментарисању реалија и објашњењу нејасних или теже разумљивих места.

ПРЕПИСКА ЈОВАНА ДУЧИЋА
(приређивач Соња Боб)

У току године настављен је рад на истраживању грађе и Записника МС да би се комплетирала грађа, односно пронашла писма која, евентуално, нису издвојена из Архиве МС и проверили подаци који би се унели у белешке и коментаре уз поједина писма.

ДНЕВНИК ТИХОМИРА ОСТОЈИЋА
(приређивач Александра Јовановић)

Наставило се са прегледом већ одабраног дела преписке Тихомира Остојића. Компјутерски обрађени подаци су прегледани и упоређени са оригиналима. Отпочело се са припремом бележака и коментара уз грађу.

КЊИГА СТЕРИЈИНИХ РУКОПИСА
(руководиоци пројекта проф. др Божидар Ковачек и мр Исидора Милић)

За потребе пројекта Књига Стеријиних рукописа (радни назив), који подразумева сређивање рукописне оставштине Јована Ст. Поповића у Рукописном одељењу Матице српске, истраживање започето 20. јуна 2006. године одвијало се у следећим етапама:

— Прегледана је архива Матице српске. Прикупљени су и издвојени сви документи који се односе на Јована Стерију Поповића, а посебно на његову рукописну оставштину у Матици српској.

— Прегледан је корпус писама у РОМС-у. Издвојена су писма која се односе на рукописну оставштину Јована Стерије Поповића у Матици српској.

— Прегледан је *Летопис Матице српске*. Издвојени су Стеријини текстови објављивани у *Летопису Матице српске*, као и текстови који се односе на његову рукописну оставштину у Матици српској.

— Прегледана је и обрађена рукописна оставштина Јована Стерије Поповића у Матици српској.

— Сачињен је табеларни приказ Стеријине рукописне оставштине у Матици српској.

Пројекат *Књига Стеријиних рукописа* започет је под менторством проф. др Божидара Ковачека. Због његове болести, консултације су обављане искључиво телефонски. Предлаже се да се прикупљена грађа уобличи у целину, како би што сређенија била предата на увид проф. Ковачеку.

Предлог за уобличење прикупљене грађе у целини предат је на увид проф. др Божидару Ковачеку, као руководиоцу пројекта. Он се сагласио са тим да предложени концепт буде модел, према којем би прикупљена грађе била уобличена у целину. За окончање овог посла неопходно је наставити рад на пројекту *Књига Стеријиних рукописа*. Након детаљног истраживачког рада прикупљена грађа ће бити уобличена у целину а рукопис предат на рецензирање.

Темишварски одбор

СРЕЂИВАЊЕ АРХИВСКЕ ГРАЂЕ ТЕМИШВАРСКЕ ЕПАРХИЈЕ

(руководилац пројекта академик Василије Крестић)

Рад на сређивању архивске грађе која се чува у Епархијском двору Српске православне цркве у Темишвару настављен је и 2006. године.

У екипи за рад на сређивању архивске грађе били су следећи архивисти: Етелка Болдижар (Историјски архив, Зрењанин, стручњак за немачки и мађарски језик, обрађује старију архивску грађу); Зоран Бабин (информатичар, задужен за скенирање најважнијих докумената); Тихомир Костовић (Архив Војводине, виши архивист, обрађује новију архивску грађу); Катарина Марковић (Архив Војводине, виши архивист, обрађује новију архивску грађу) и Павле Станојевић (Матица српска, руководилац рада на терену).

Екипа архивиста је радила на сређивању архивске грађе Епархијског двора у Темишвару од 12. до 20. децембра 2006. године.

Архивска грађа сређена током 2005. године стављена је у нове архивске кутије на којима су убележени садржај архивске грађе, број предмета и распон година. Даљи рад на сређивању настављен је прегледом преостале архивске грађе. Том приликом је утврђено да је сва грађа измешана по категоријама и годинама. Наизглед једнообразни свежњеви садржавали су документе из веома великог временског распона. Осим тога, поједини документи су били и различите провенијенције. Велик број докумената био је без деловодне ознаке, а пронађен је и знатан број предмета са преписком из ранијег периода, коју је требало убацити у већ установљени поредак. Због свега тога одлучено је да се у кампањи ове године не настави са сређивањем преписке настале после 1961. године, него да се изврши потпуно разврставање те измешане грађе.

Преписка свих организационих јединица за период 1946—1961, која је била сређена претходне године, одговарајуће је упакована у архивске кутије, исписане су налепнице са садржајем и све кутије су нумерисане привременим бројевима.

Накнадно пронађена преписка Епархијског административног одбора, Епархијске конзисторије и Епархијског школског одбора 1921. године убачена је у раније успостављени поредак и такође привремено нумерисана.

Архивска грађа без деловодних ознака детаљно је прегледана и издвојене су књиге и документи друге провенијенције. Радило се најчешће о грађи црквених општина и наших манастира. Највише грађе из ове групе докумената односи се на манастир Бездин. Издвојена је и лична архива епархијског администратора Слободана Костића (прва половина XX века), која садржи и документе из времена његовог боравка у Ваљеву као војног свештеника 1916—1918. године.

Преостала архивска грађа која је идентикована као Епархијска разврстана је према одабраном тематском принципу. Тако су формиране следеће веће групе: записници Административног одбора и Конзисторије; инвентари црквене имовине из разних година; персонални предмети; буџети и предрачуни; завршни рачуни; платни спискови.

Сви документи су идентификовани.

Старија архивска грађа такође је нађена у веома лошем стању. Грађа је разврстана по годинама и у оквиру година по врсти документације, односно на класификационе ознаке које смо усвојили још 2005. године: АО — Административни одбор; ШО — Школски одбор; К — Конзисторија; ЦО — Црквена општина; ПЛ — Књиговодство благајне.

Током сређивања архивске грађе није излучиван безвредан регистарски материјал. Након сређивања грађа је одлагана по посебним целинама да би се накнадно спојила са већ раније сређеном грађом из истог периода. Грађа је писана на црквенословенском, српском, немачком, мађарском и румунском језику.

Нађено је доста вредних докумената који ће изазвати велико интересовање историчара и других истраживача: историјат Срба у Темишварском Банату, руком писан 1791. године; поздравни говори, проповеди на надгробна слова настале у другој полови 19. века; ученички семинарски радови 1870—1874. године; школски искази о ученицима Српске народне верске школе у Епархији темишварској; искази о броју школске деце по срезовима и табеларни прегледи са статистичким подацима о стању школа у Темишварској епархији за период 1900—1905; пастирске посланице епископа Темишварске епархије; извештаји о раду црквених општина, окружнице и саопштења Епархијске управе парохијским звањима Темишварске епархије итд.

Скупови

Одељење за природне науке

У организацији Одељења за природне науке Матице српске и Универзитета у Новом Саду одржан је 18. и 19. априла трећи симпозијум у оквиру пројекта „Човек и природа", овога пута са темом „Атрофично/дегенеративна стања/обољења људи у Војводини". На симпозијуму је саопштено 38 реферата (95 аутора и коаутора) који су у 2006. години објављени у истоименом зборнику радова. Организацију симпозијума и штампање Зборника финансијски су помогли: Министарство науке и заштите животне средине Републике Србије, Покрајински Секретаријат за науку и технолошки развој, Покрајински Секретаријат за здравље, Покрајински Секретаријат за демографију, породицу и друштвену бригу о деци, Клинички центар Нови Сад, Јавно предузеће „Србијагас".

Одељење за сценске уметности и музику

Међународни научни скуп „Композитор и његово окружење", поводом 175-огодишњице рођења Корнелија Станковића и 150-огодишњице рођења Стевана Стојановића Мокрањца одржан је од 9. до 12. новембра 2006. године. Организатори скупа били су Музиколошки институт САНУ, Београд и Матица српска, Нови Сад. Академија уметности из Новог Сада приредила је концерт хорова.

Научни скуп „Композитор и његово окружење"

Учесници скупа (26) били су из више европских земаља: Аустрије, Бугарске, Немачке, Велике Британије, Русије, Украјине, Израела, Португалије и Србије.

Прва два дана скуп се одржавао у Београду у свечаној сали САНУ, а трећег дана у Матици српској. Учесници (њих 26) и неколицина гостију посетили су Галерију Матице српске, где су потом присуствовали концерту хорске музике Корнелија Станковића, Стевана Мокрањца и Ивана Мудија (Ivan Moody). Извођачи су били новосадски хор „Свети Стефан Дечански", диригент Тамара Петијевић, и Камерни хор Академије уметности у Новом Саду, диригент Богдан Ђаковић.

Прилози са овог скупа биће прикупљени до фебруара 2007, а до јуна зборник радова треба да буде припремљен за штампу.

Издавачка делатност

Одељење за књижевност и језик

ЛЕТОПИС МАТИЦЕ СРПСКЕ

Уредништво *Летописа Матице српске*, које је радило у саставу Иван Негришорац (Драган Станић, главни и одговорни уредник), Михајло Пантић, Јован Попов и Саша Радојчић, настојало је да *Летопис* и у протеклој, 2006. години буде средишњи часопис српске књижевности у којем ће се регистровати актуелне вредности, ревалоризовати традиција и, колико је то могуће, утицати на токове књижевног и културног развоја. У 182. години излажења објављене су 477. и 478. књига, свака по шест свезака, а на укупно 2440 страница — 152,5 штампарска табака.

Летопис је настојао да објављује прилоге наших најзначајнијих књижевника, али исто тако и да пружи подршку сасвим младим писцима, који тек треба да дају праве резултате. Нове песничке прилоге објавили су Драган Јовановић Данилов, Рајко Петров Ного, Ђорђо Сладоје, Вук Крњевић, Мирослав Максимовић, Флорика Штефан, Милан Ненадић, Мирољуб Тодоровић, Горан Бабић, Драгомир Брајковић, Радмила Лазић, Драгомир Попноваков, Ненад Грујичић, Радомир Уљаревић, Предраг Бјелошевић, Благоје Савић, Горан Станковић, Верољуб Вукашиновић, Томислав Маринковић, Гојко Божовић, Станиша Нешић, Ненад Јовановић, Драгослав Ђорђевић, Иван Вишевски и други.

Својом приповедном прозом часопис су обогатили Милорад Павић, Радован Бели Марковић, Воја Чолановић, Павле Угринов, Миро Вуксановић, Дејан Медаковић, Јован Радуловић, Горан Петровић, Светислав Басара, Милован Марчетић, Мирослав Тохољ, Драган Стојановић, Радивој Шајтинац, Т. Х. Раич (Миодраг Раичевић), Мирко Демић, Раша Коминац Радослав, Никола Маловић, Маријана Чанак и други. Преведеном поезијом или приповедном прозом представљени су Гонсало Торенте Балъестер (превод Александре Манчић), Адам Загајевски (Бисерка Рајчић), Александар Генис (Драгиња Рамадански), Едоардо Сангвинети (Ото Хорват), Шунтаро Таникава (Кајоко Јамасаки), Катрин Аскан (Живота Филиповић), а преведена је и једна Цицеронова беседа (Бојана Шијачки-Маневић). Огледе су објавили Славко Гордић, Јован Делић, Марко Недић, Томислав Бекић, Мило Ломпар, Младен Шукало, Владимир Гвозден, Зоран Пауновић, Мирко Зуровац, Милка Ивић, Динко Давидов, Лазар Чурчић, Мирослав Егерић, Миливој Сребро, Јован Попов, Горана Раичевић, Бојан Јовановић, Славенко Терзић, Стеван Тонтић, Предраг Лазаревић, Ранко Поповић, Имре Кертес, Волф Шмид, Мартин Еслин и други.

Тематски бројеви часописа посвећени су књижевном стваралаштву Црне Горе и Републике Српске, а тематски блокови баве се проблемом рецепције Милорада Павића у свету (Миливој Сребро, Весна Цидилко, Персида Лазаревић ди Ђакомо, Драгана Бајић, Сергеј Мешчерјаков, Ала Татаренко), филозофског опуса Михаила Ђурића (Данило Баста, Часлав Копривица, Владимир Милисављевић), стваралаштва Милована Ђиласа (Матија Бећковић, Бранко Поповић), оријенталних књижевности (објављен је, између осталог, и приказ Анђелке Митровић романа актуелног добитника Нобелове награде за књижевност Орхана Памука) итд. Исто тако, обележене су годишњице рођења Николе Тесле (Свечану беседу у Матици српској одржао је Александар Маринчић, а ту су и прилози Бо-

жидара Ковачека, Чедомира Попова, Радомира Ђорђевића, Бранимира Јовановића, Радована Ждрала), Јована Стерије Поповића (Светосавску беседу у Матици српској одржао је Саша Радојчић), Семјуела Бекета (Мартин Еслин, Мел Гасоу). Објављени су и прилози поводом смрти истакнутих стваралаца попут Светозара Петровића (Славко Гордић, Никола Грдинић), Душка Трифуновића (Зоран Ђерић), Драгомира Попновакова (Бошко Ивков), Алфреда Шермана (Срђа Трифковић), Чедомира Мирковића (Коста Димитријевић); објављена је и преписка Иве Андрића и Матице српске (Радован Поповић).

О различитим аспектима институције књижевне награде или поводом неке од њих писали су Милосав Тешић, Драган Јовановић Данилов (добитник Змајеве награде), Јован Радуловић, Алек Вукадиновић, Воја Чолановић, Милан Ненадић, Ненад Грујичић, Ђорђо Сладоје, Велимир Секулић, Миљурко Вукадиновић, Филип Гранди, Кајоко Јамасаки и др.

Установљена је тематска целина посвећена проблемима енциклопедистике у српској култури (Чедомир Попов, Миро Вуксановић, Иван Негришорац), а посебну пажњу читалаца привукли су разговори са Матијом Бећковићем, Светиславом Басаром, Радославом Братићем, Драгољубом Петровићем, Милованом Марчетићем, Петром Омчикусом и Косом Бокшан, Драгутином Тадијановићем, Харолдом Пинтером, Семјуелом Бекетом, Петером Хандкеом и Волфом Шмидом. Објављени су и прикази преко сто нових књига, а своје прилоге дали су Јован Делић, Славко Гордић, Светозар Кољевић, Предраг Пипер, Михаило Ђурић, Миливој Ненин, Љиљана Пешикан-Љуштановић, Младен Весковић, Ђорђе Деспић, Душица Потић, Стојан Ђорђић, Срђан Дамњановић и други.

Часопис је редовно излазио, а појавило се дванаест свезака од чега су два двоброја, јануар-фебруар и јул-август. Секретар Уредништва био је Владимир Шовљански, коректор Бранислав Карановић, а технички уредник Вукица Туцаков. Техничку припрему обављао је Младен Мозетић, а штампу „Будућност", Нови Сад. Објављивање часописа финансијски је омогућило Министарство културе, а помагао је и Покрајински секретаријат за образовање и културу.

ЗБОРНИЦИ

Зборник Матице српске за књижевност и језик — Уредништво је радило у саставу: др Томислав Бекић, др Јован Делић (главни и одговорни уредник), др Бојан Ђорђевић, др Марија Клеут, др Слободан Павловић (секретар), др Новица Петковић, др Иво Тартаља и др Роберт Ходел (Хамбург). Уредништво је одржало седницу 16. октобра.

Из штампе су изашли следећи бројеви *Зборника*: LIII/1—3 за 2005. годину (тематски троброј у којем су радови из народне књижевности у обиму од 699 страна), LIV/1 — прва свеска за 2006. годину у обиму од 237 страна и LIV/2 друга свеска за 2006. годину у обиму од 264 стране. Књига LIV/3 — трећа свеска, величине 20,41 а. т., налази се у штампи. Уредништво је сакупило рукописе и за 2007. годину.

У књизи LIII/1—3 за 2005. годину објављени су прилози по врстама: Студије и чланци (27), Истраживања (5), Поводи (4), Оцене и прикази (9), Погледи (1), In memoriam (2). Јавило се 13 нових сарадника (из Београда, Новог Сада, Ниша, Лондона).

У књизи LIV, свескама 1, 2 и 3 за 2006. годину, објављени су прилози по врстама: Студије и чланци (30), Истраживања (7), Оцене и прикази (22), In memoriam (2). Јавила су се 24 нова сарадника (из Београда, Новог Сада, Српског Сарајева, Сомбора, Јагодине, Ниша, Костанце).

Зборник Матице српске за филологију и лингвистику — Уредништво је радило у саставу: др Јасмина Грковић-Мејџор, др Драга Зец (Итака), академик Милка Ивић, др Јован Јерковић, академик Александар Младеновић (главни и одговорни уредник), др Герхард Невекловски (Беч), др Драгољуб Петровић, др Мато Пижурица, др Милорад Радовановић (секретар), академик Зузана Тополињска (Скопље), академик Светлана Толстој (Москва). Уредништво је одржало две седнице (24. фебруара и 21. децембра).

Из штампе је изашла књига XLVII/1—2 за 2004. годину у обиму од 524 стране, као и књига XLVIII/1—2 у обиму од 525 страна.

У књизи XLVIII/1—2 објављени су прилози по врстама: Чланци и расправе (18), Хроника (10), Критике и прикази (14). Јавило се 8 нових сарадника (из Новог Сада, Београда, Ниша, Кракова).

Зборник Матице српске за славистику — Уредништво је радило у саставу: мр Мирјана Бошков, др Петар Буњак, др Маја Ђукановић, др Корнелија Ичин, др Лили Лашкова (Софија), проф. др Вјачеслав Океански (Иванов), др Љиљана Пешикан-Љуштановић, др Предраг Пипер (главни и одговорни уредник), др Људмила Поповић, академик Зузана Тополињска (Скопље), др Михал Харпањ. Уредништво је одржало седницу 16. фебруара.

Из штампе су изашле књиге број 69 за 2006. у обиму од 315 страна и двоброј 71—72 за 2007. годину у обиму од 616 страна. Број 70, у величини од 25,49 а. т. (други за 2006), налази се у штампи.

У *Зборницима* 69 и 70 за 2006. објављени су прилози по врстама: Студије и расправе (22), Прилози и грађа (17), Прикази (23), Хроника (2), Годишњице (2), Некролози (2), Индекс кључних речи (2). Јавило се 37 нових сарадника (из Тјумена, Иванова, Москве, Вилнуса, Минхена, Винипега, Ан Арбора, Сомерсета, Торонта, Елкинс Парка, Софије, Косовске Митровице, Крагујевца, Никшића, Београда, Новог Сада).

Зборник Матице српске за класичне студије — Уредништво је радило у саставу: др Сима Аврамовић, др Војислав Јелић, dr Victor Castellani (University of Denver, USA), dr Irina Kovaleva, (Moscow State University, Russia), др Ксенија Марицки-Гаћански (главни и одговорни уредник), др Нинослава Радошевић, др Мирјана Стефановић, др Бојана Шијачки-Маневић.

Из штампе је изашао број 7 за 2005. годину у обиму од 222 стране и број 8 за 2006. годину у обиму од 248 страна.

У броју 8 за 2006. објављени су прилози по врстама: Студије и чланци (10), Рецепција антике (2), Критике и прикази (4), Хроника (7), In memoriam (2), Списак сарадника (1). Јавило се 8 нових сарадника из Атине и Београда.

Језик данас — **гласило Матице српске за културу усмене и писане речи** — Уредништво је радило у саставу: др Радојица Јовићевић, академик Иван Клајн (главни и одговорни уредник), др Мато Пижурица, др Милорад Радовановић (секретар), академик Милосав Тешић, др Милан Шипка.

Из штампе је изашао двоброј 21—22 за 2005. годину.

Свеске Матице српске — **Серија за књижевност и језик** — Уредништво чине: др Весна Берић, др Сава Дамјанов, др Бранко Момчиловић, др Јелка Ређеп (главни уредник) и др Љиљана Суботић. Закључена је свеска 47, Серија за књижевност и језик број 12.

У 2006. години за научне часописе лекторске послове обављали су др Александар Младеновић, др Љиљана Пешикан-Љуштановић, Владимир Шовљански,

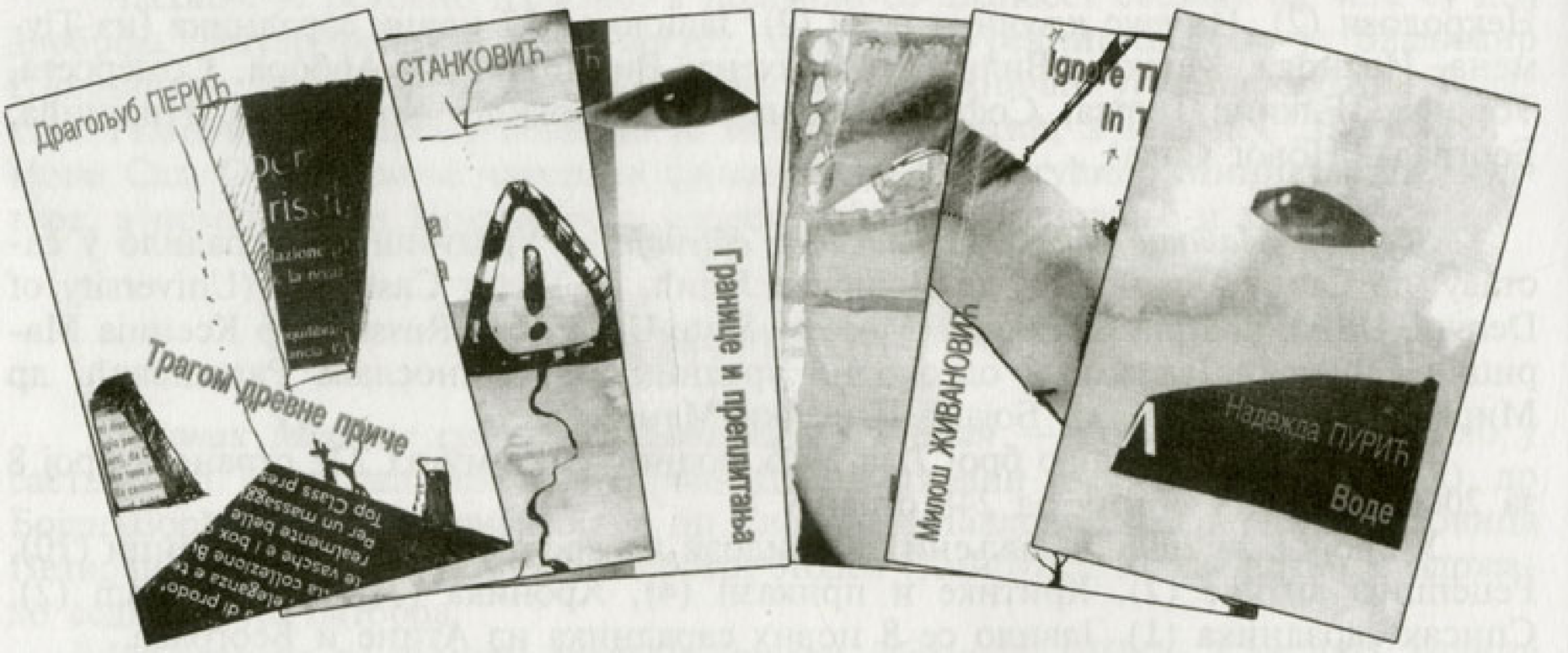
Вера Василић, Татјана Пивнички-Дринић, мр Дојчил Војводић; коректорске Вера Василић, Татјана Пивнички-Дринић, Бранислав Карановић; послове техничког уредника др Александар Младеновић и Вукица Туцаков; преводе резимеа на енглески др Предраг Новаков, на руски мр Дојчил Војводић. Компјутерски слог за све зборнике припремао је Младен Мозетић „Графичар", а штампу „Прометеј", Нови Сад, и „Идеал", Нови Сад.

ЕДИЦИЈА „ПРВА КЊИГА"

У 2006. години Уредништво је радило у саставу: Ласло Блашковић, др Владислава Гордић-Петковић (главни уредник), Ђорђе Деспић, Ненад Милошевић, Иван Радосављевић. Уредништво је одржало две седнице (2. и 26. јуна).

Октобра 2006. године из штампе је изашло шест књига ове едиције, које чине коло за 2006. годину: 236. Драгољуб Перић, *Трагом древне приче* (есеји), 237. Сергеј Станковић, *Страшна нова слобода* (проза), 238. Нина Ивановић, *Границе и преплитања* (студија), 239. Андрија Матић, *Нестанак Зденка Купрешанина* (роман), 240. Милош Живановић, *Ignore The Nightmare In The Bathroom* (поезија), 241. Надежда Пурић, *Воде* (песме).

Ликовну опрему за цело коло осмислио је Иван Француски, коректорске послове обавила је Јулкица Ђукић а техничко уређивање Вукица Туцаков, припрему за штампу Тихомир Светличић а штампу штампарија „Идеал" из Новог Сада.

ЕДИЦИЈА „СТУДИЈЕ О СРБИМА"

Уређивачки одбор едиције „Студије о Србима" у 2006. години радио је у саставу: др Божидар Ковачек (председник), Милош Јевтић, др Предраг Пипер, др Петар Пијановић, др Милорад Радовановић, др Јелка Ређеп. Едицију заједнички објављују Вукова задужбина, Матица српска и Завод за уџбенике и наставна средства из Београда.

Редакција је радила паралелно на припреми више рукописа, који су доспели до различитих фаза припремљености за штампу: *Зборник радова А. Албијанића* (преведен), *Крашовански говор* Е. Петровића (очекује се мишљење о књизи), *Сусрети у књижевности двају блиских народа* Илије Конева (на редактури), *Serbica* М. Квапила (на рецензији), *Историја српске народне епике* А. Шмауса (на лектури). У плану су и књиге Б. Зјелинског, Н. Јорге, Д. Гамулескуа.

БИБЛИОТЕКА „ЗМАЈЕВА НАГРАДА”

Из штампе је изашао зборник *Поезија Злате Коцић*, посвећен добитнику Змајеве награде за 2003. годину у обиму од 188 страна. Зборник садржи пет поглавља: Две беседе (2), Нови критички прилози (8), Скица за фотобиографију (1), Селективна библиографија Злате Коцић (9), Прилози (2). Уредници ове књиге су др Славко Гордић и Иван Негришорац, технички је уредила Вукица Туцаков а лекторисала и коректуру урадила Татјана Пивнички-Дринић. Компјутерски слог је Младена Мозетића. Ову књигу је добротворно штампала штампарија „Арт принт” из Бање Луке.

У припреми је зборник посвећен Николи Вујчићу, добитнику Змајеве награде за 2002. годину, зборник посвећен Мирославу—Цери Михаиловићу, добитнику Змајеве награде за 2004. годину, као и зборник посвећен Драгану Јовановићу Данилову, добитнику Змајеве награде за 2005. годину. Уредници едиције су др Славко Гордић и Иван Негришорац.

ПОСЕБНА ИЗДАЊА

У 2006. години из штампе су изашле следеће књиге:

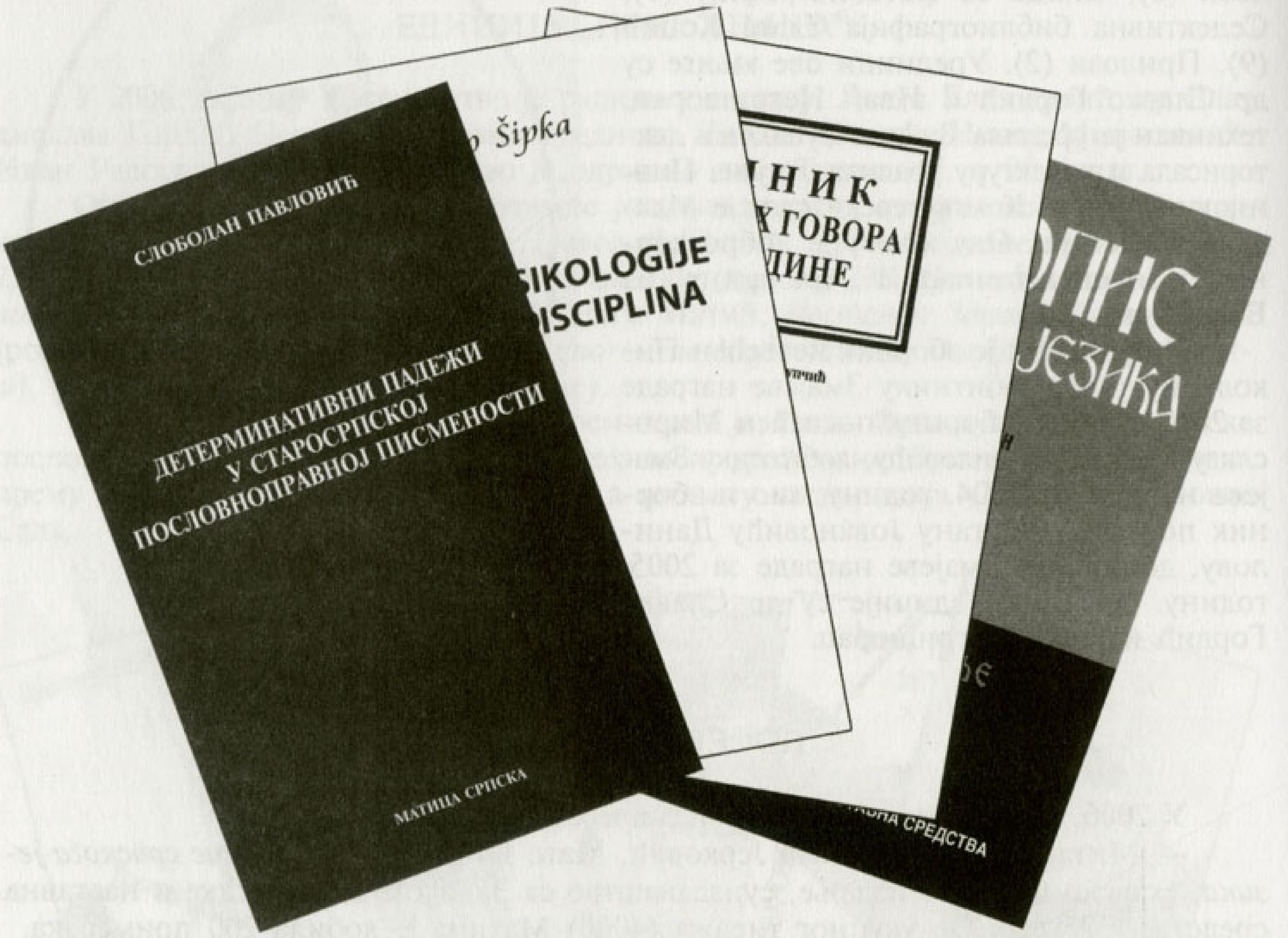
— Митар Пешикан, Јован Јерковић, Мато Пижурица, *Правопис српскога језика*, екавско школско издање, суиздаваштво са Заводом за уџбенике и наставна средства, 325 стр. Од укупног тиража (4000) Матица је добила 200 примерака.

— Митар Пешикан, Јован Јерковић, Мато Пижурица, *Правопис српскога језика*, ијекавско школско издање, суиздаваштво са Заводом за уџбенике и наставна средства, 325 стр. Од укупног тиража (1000) Матица је добила 50 примерака.

— *Речник српских говора Војводине*, *Свеска* 6 (О—Пољупчић), у редакцији проф. др Драгољуба Петровића, обима 189 стране. И ову свеску је Матица издала у сарадњи са ИК „Тиски цвет”. Сарадници на овој књизи су: мр Светлана Вареника, Дејан Милорадов, Катарина Сунајко, Ивана Црњак, Сања Радојчић, рецензенти др Мато Пижурица и др Драго Ћупић. Коректорске послове на рукопису ове књиге обавили су Дејан Милорадов, Катарина Сунајко и Ивана Црњак, технички уредник била је Вукица Туцаков, компјутерски слог је урадио Младен Мозетић, „Графичар”; књигу је штампао „Лито студио”, Нови Сад.

— Данко Шипка, *Основи Лексикологије и сродних дисциплина*, друго измењено и допуњено издање, које је у целости финансирала Кулска банка. Обим књиге је 269 страна. Књигу су рецензирале проф. др Даринка Гортан-Премк и проф. др Вера Васић. Технички обраду књиге дала је Вукица Туцаков, коректуру је радила Вера Василић, компјутерски слог Младен Мозетић, „Графичар”, а штампала је штампарија „КриМел”, Будисава.

— Слободан Павловић, *Детерминативни падежи у старосрпској пословноправној писмености*, стр. 501. Рецензенти књиге су проф. др Јасмина Грковић-Мејџор и проф. др Мато Пижурица, технички уредник Вукица Туцаков; компјутерски слог и коректуру урадио је аутор а књигу је штампала штампарија „КриМел", Будисава. Штампање књиге је омогућило Министарство науке и заштите животне средине Републике Србије и Покрајински секретаријат за образовање и културу.

Уредник свих издања ове едиције је проф. др Мато Пижурица, секретар Одељења за књижевност и језик.

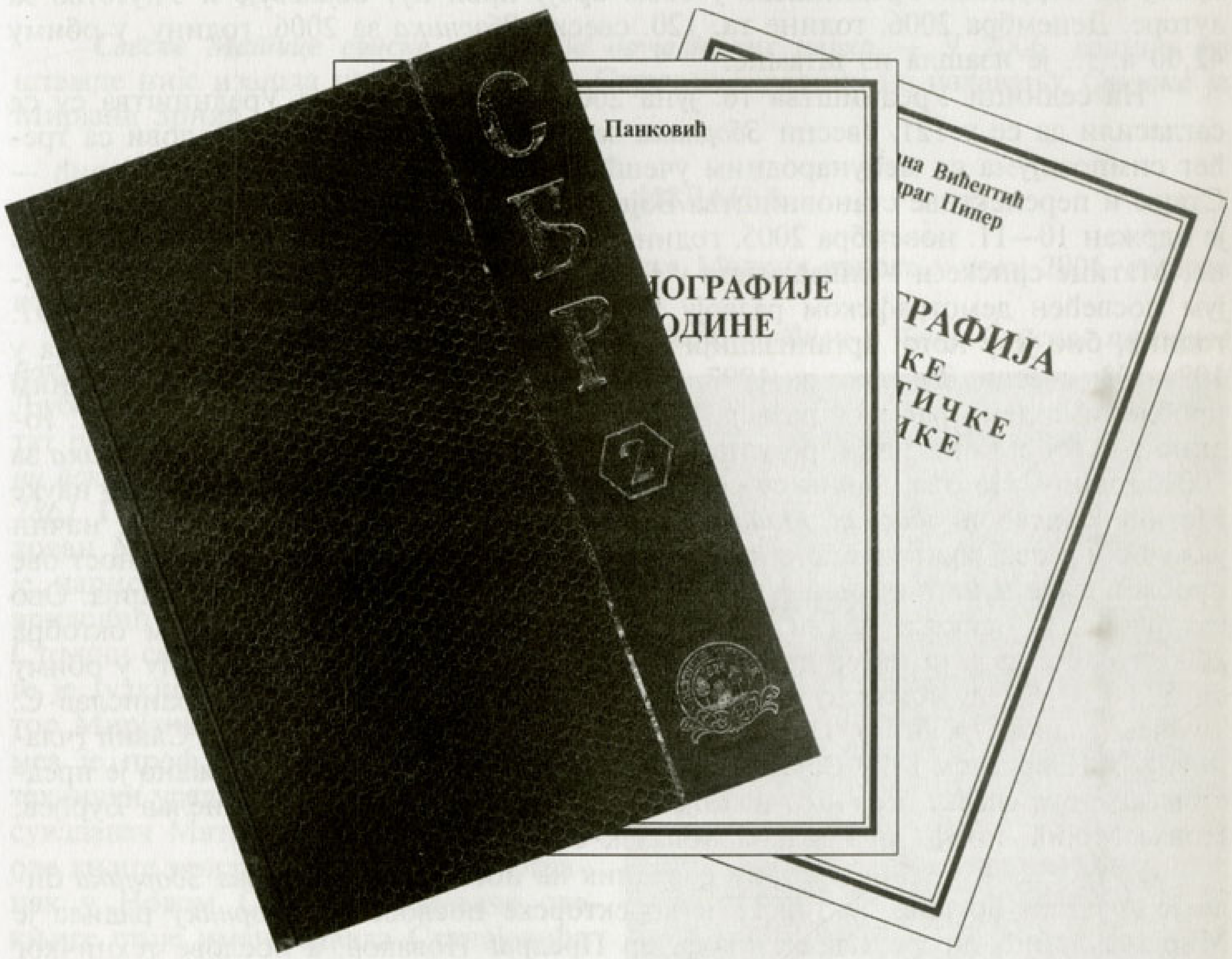
Лексикографско одељење

Током 2006. године као резултат рада на пројектима Лексикографског одељења објављене су следеће књиге:

— **Српски биографски речник**, други том, В-Г, стр. Главни уредник академик Чедомир Попов, редактори мр Милица Бујас и Татјана Пивнички-Дринић, уредник фотографије Александра Новаков, технички уредник Вукица Туцаков. Младен Мозетић компјутерски је припремио текст другог тома за штампу, а коректуру је урадила Вера Василић. Као и први том, и други том је одштампан у Штампарији „Будућност". Књига је изашла из штампе 1. септембра 2006, а садржи 1840 биографија и упутница и 462 фотографије. На књизи је сарађивао 301 сарадник, 7 уредника епоха и 12 уредника струке. Штампање књиге је омогућило Министарство науке и заштите животне средине Републике Србије.

— Душан Панковић: *Српске библиографије 1851—1879.* први том, приређивач Душан Панковић. Главни уредник проф. др Александра Вранеш, редактор Марија Јованцаи, стручни сарадник Александра Јовановић, технички уредник Вукица Туцаков, лектор и коректор Вера Малетић. Младен Мозетић компјутерски је припремио текст првог тома за штампу. Први том је одштампан у штампарији Прометеј, Нови Сад. Књига је изашла из штампе 1. јуна 2006. Штампање књиге су омогућили Министарство заштите животне средине Републике Србије, Скупштина општине Инђија и Селект-гас, Инђија.

— *Библиографија српске лингвистичке русистике 1991—2000*, приређивачи мр Биљана Вићентић и проф. др Предраг Пипер, главни уредник проф. др Александра Вранеш, рецензенти проф. др Александра Вранеш и проф. др Душанка Мирић, стручни сарадник Александра Јовановић, технички уредник Вукица Туцаков, коректор Гордана Ђилас. Младен Мозетић компјутерски је припремио текст за штампу. Књига је одштампана у штампарији Прометеј, Нови Сад. Књига је изашла из штампе 1. октобра 2006.

Одељење за друштвене науке

ЗБОРНИЦИ

Зборник Матице српске за друштвене науке — Уредништво *Зборника Матице српске за друштвене науке* је у току 2006. године радило у саставу: др Сања Бајић, проф. др Бранислав Ђурђев, проф. др Милош Марјановић, проф. др Божо

Милошевић, проф. др Милован Митровић, др Драго Његован, академик Часлав Оцић (главни и одговорни уредник), проф. др Милијан Поповић, др Александра Прашчевић, академик Војислав Становчић.

Марта 2006. године из штампе је изашла 118—119. свеска *Зборника* за 2005. годину, у обиму 41,80 а. т. То је прва свеска коју је закључило Уредништво на челу са академиком Чаславом Оцићем као главним и одговорним уредником.

На седници Уредништва *Зборника* 29. марта 2006. године закључена је (у начелу) 120. свеска *Зборника* за 2006. годину. Рукописи су у Уредништво сукцесивно стизали све до краја октобра 2005. године. Аутори: Властимир Ђокић, Спирос Врионис Млађи и Доналд Т. Роден првих 35 страна ове свеске *Зборника* посветили су сећању на живот и дело Трајана Стојановића. „У градићу Гриничу у држави Конектикат (САД), 21. децембра 2005. године, после кратке болести преминуо је истакнути светски историчар нашег порекла, Трајан Стојановић, који је у својим истраживањима заорао најдубљу бразду у проучавањима историје балканских народа и култура". Овај *Зборник* садржи и Преглед садржаја *Зборника Матице српске за друштвене науке* (свеска 101—120); Садржај по ауторима и Садржај по струкама. Уредништво у овом броју први пут објављује и Упутство за ауторе. Децембра 2006. године та, 120. свеска *Зборника* за 2006. годину, у обиму 42,00 а. т., је изашла из штампе.

На седници Уредништва 16. јуна 2005. године чланови Уредништва су се сагласили да се у 121. свесци *Зборника* за 2006. годину штампају радови са трећег симпозијума са међународним учешћем „Академик Берислав Бета Берић — Стање и перспективе становништва Војводине и суседних региона". Симпозијум је одржан 10—11. новембра 2005. године у организацији Извршног већа Војводине, Матице српске и Универзитета у Новом Саду. Да подсетимо: први симпозијум посвећен демографском развоју Војводине, одржан 10—11. новембра 1997. године, био је у истој организацији и резултирао је објављивањем саопштења у 102—103. свесци *Зборника* за 1997. годину. Са другог симпозијума о актуелним проблемима демографског развоја Војводине, одржаног 8—9. новембра 2001. године у истој организацији, резултати су објављени у 110—111. свесци *Зборника* за 2001. годину. На овај начин су се Матица српска, Одељење за друштвене науке Матице српске и *Зборник Матице српске за друштвене науке* на прави начин укључили у овај мултидисциплинарни пројекат како би указали на сложеност ове проблематике и наговестили погубност постојећих демографских тенденција. Ово је, такође, и најбољи начин тражења решења овог проблема. Крајем октобра 2006. године из штампе је изашла 121. свеска *Зборника* за 2006. годину у обиму од 52,00 а. т. Ову тематску свеску *Зборника* уредили су проф. др Бранислав С. Ђурђев (главни уредник), Новка Мојић, Ђорђе Ракочевић, Цветанка Савић (чланови). У Извршном већу Војводине, 10. новембра 2006. године, одржано је представљање ове свеске *Зборника* на којем су говорили: проф. др Бранислав Ђурђев, Новка Мојић, проф. др Гордана Ковачек-Станић и др Имре Нађ.

У току 2006. године стручни сарадник на пословима издавања *Зборника* била је Јулкица Боаров, лекторске и коректорске послове на *Зборнику* радила је Мирјана Зрнић, преводилачке проф. др Предраг Новаков, а послове техничког уредника Вукица Туцаков.

Зборник Матице српске за историју — Уредништво *Зборника Матице српске за историју* је у току 2006. године радило у саставу: академик Милош Благојевић (главни и одговорни уредник), проф. др Љубодраг Димић, академик Василије Крестић, академик Чедомир Попов, др Биљана Шимуновић-Бешлин.

Почетком јуна 2006. године из штампе је изашла 71—72. свеска *Зборника* за 2005. годину у обиму 23,45 а. т. У овој свесци *Зборника*, као што је уобичајено за

сваких десет бројева, изашао је *Зборник Матице српске за историју*. Свеска 61—70 (2000—2004). Садржај по ауторима. То је, иначе, прва свеска *Зборника* коју је закључило ново Уредништво на челу са академиком Милошем Благојевићем као главним и одговорним уредником.

На седници Уредништва одржаној 14. априла 2006. године конципирана је 73. свеска *Зборника* за 2006. годину. На тој седници су за већину рукописа тек одређени рецензенти. Овога пута, за поједине рукописе, од рецензената смо дуго чекали на мишљење, тако да је 73. свеска *Зборника* дефинитивно закључена на седници Уредништва 3. новембра 2006. године. Свеска је лекторисана, прилози и резиме су преведени, рукописи су предати техничком уреднику и на компјутерском слогу су код „Графичара" Младена Мозетића.

На седници Уредништва 3. новембра 2006. године конципирана је 74. свеска *Зборника* за 2006. годину. Поједине рецензије, а и рукописе, још чекамо.

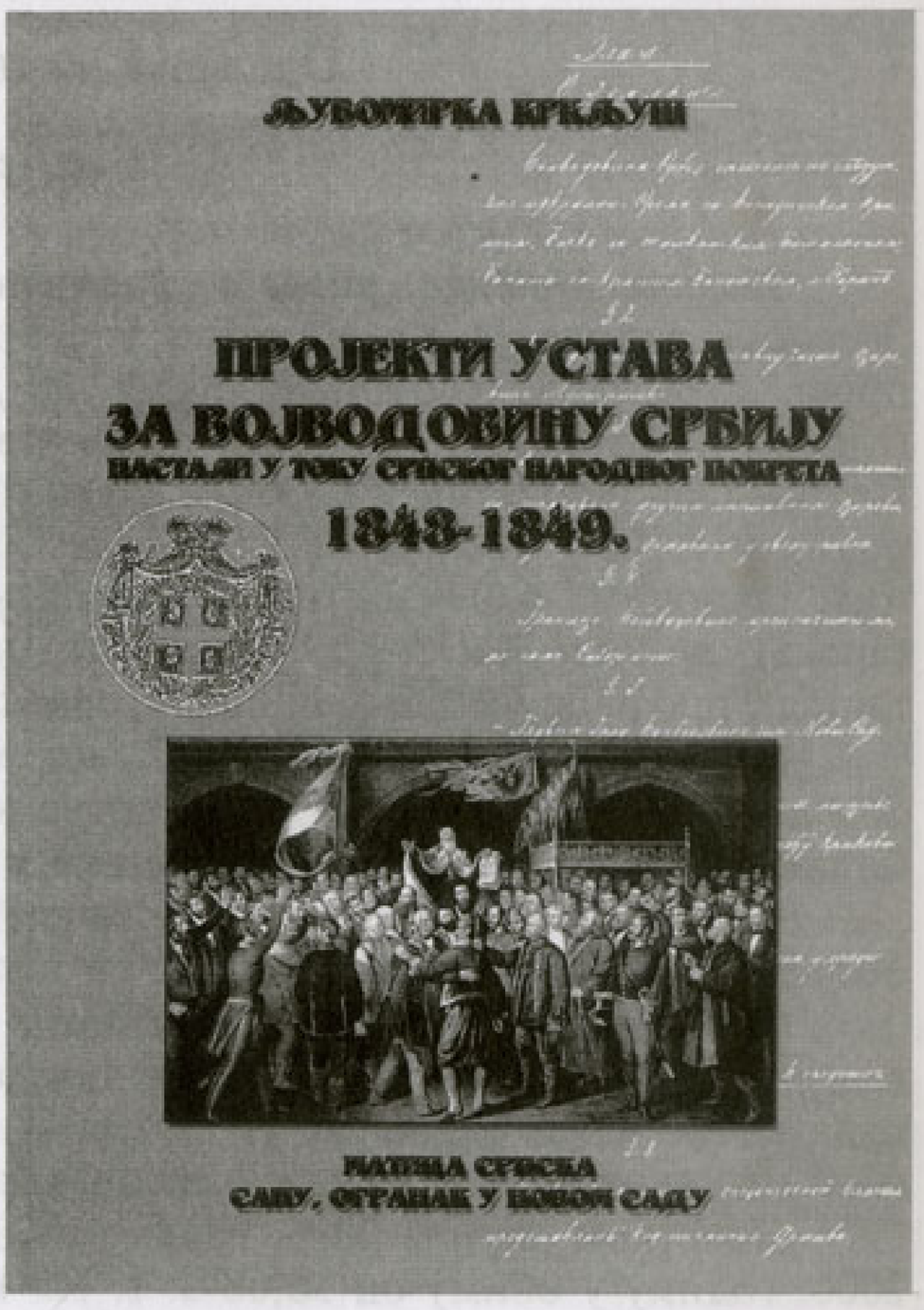
У току 2006. године стручни сарадник на пословима издавања *Зборника* била је Јулкица Боаров, лекторске и коректорске послове радила је Мирјана Зрнић, преводилачке проф. др Предраг Новаков, Валентина Девич и Светлана Вучковић. Послове техничког уређивања радила је Вукица Туцаков.

Свеске Матице српске — Серија друштвених наука — У 2006. години из штампе није изашла ни једна *Свеска*. Стручни сарадник на издавању *Свезака* је Мирјана Зрнић.

ПОСЕБНА ИЗДАЊА

У оквиру Одељења за друштвене науке Матице српске у току 2006. године из штампе је изашла књига:

— *Пројекти устава за Војводовину Србију настали у току Српског народног покрета 1948—1949. године*, проф. др Љубомирке Кркљуш. Књига је резултат рада на пројекту *Српски национални покрет у аустријској царевини 1790—1861.* Главни уредник је проф. др Милован Митровић, позитивне рецензије написали су академик Славко Гавриловић и академик Чедомир Попов. Стручни сарадник на издавању ове књиге је Јулкица Боаров, лектор и коректор Мирјана Зрнић, преводилац резимеа је проф. др Предраг Новаков, а технички уредник Вукица Туцаков. Као суиздавач Матици српској у издавању ове књиге придружује се САНУ, Огранак у Новом Саду. За издаваче ове књиге стоје имена Павла Станојевића и академика Душана Чамprага. Компјутерски слог урадила је Јасминка Ловре, а штампао је Прометеј, Нови Сад. Публиковање ове књиге финансијски је омогућило Министарство науке и заштите животне средине Републике Србије и Покрајински секретаријат за науку и технолошки развој.

Књиге у штампи:

— *Студије из привредне и друштвене историје Војводине и Славоније (од краја XVII века и средине XIX века)*. Књига прва: *Властелинства у Срему и Источној Славонији*, академика Славка Гавриловића. Рецензенти су проф. др Никола Гаћеша и академик Василије Крестић. Лектуру и коректуру је урадила Мирјана Зрнић. Регистар је сачинила Татјана Пивнички-Дринић. Технички уредник је Вукица Туцаков. Књига је на паусу, свакога дана очекујемо излазак из штампе.

— *Земљишни власнички односи у Војводини уочи Другог светског рата*, проф. др Николе Л. Гаћеше. Рецензенти су академик Славко Гавриловић и академик Чедомир Попов. Резиме је на енглески језик превео проф. др Предраг Новаков, а на руски госпођа Валентина Девич. Лектуру је урадила Татјана Пивнички-Дринић. На реду је рад на компјутерском слогу.

Књиге у припреми за штампу:

— *Насеља Бачке — географске карактеристике*, проф. др Слободана Ћурчића. Рукопис је резултат рада на пројекту *Насеље и становништво Војводине*. Овом монографијом проф. др Слободан Ћурчић заокружује серију од три монографије (*Насеља Срема — географске карактеристике*, 2001. године и *Насеља Баната — географске карактеристике*, 2004. године). На овај начин је проф. др Слободан Ћурчић, заправо, дао монографију о насељима Војводине и њеним географским карактеристикама. Позитивне рецензије за овај рукопис дали су: проф. др Мирко Грчић, проф. др Бранислав Ђурђев и проф. др Србољуб Стаменковић. Рукопис је лекторисан.

— *Историја фабрике цемента у Беочину*, проф. др Николе Гаћеше. Ову монографију из наше економске историје позитивно су рецензирали академик Славко Гавриловић и проф. др Александар Касаш.

Одељење за природне науке

ЗБОРНИК

Зборник Матице српске за природне науке. — У току 2006. године бригу о *Зборнику* водило је Уредништво у саставу: проф. др Славка Гајин (секретар), проф. др Лазар Довниковић, проф. др Дарко Капор, академик Рудолф Кастори (главни и одговорни уредник), проф. др Лазар Лепшановић, проф. др Слободан Петровић и проф. др Слободан Ћурчић. Како би *Зборник* обезбедио и међународно учешће у пословима Редакције, Уредништво је проширено угледним страним члановима-рецензентима (Consulting Editors): проф. др Atanas Atanassov (Бугарска), др Piter Hocking (Аустралија), проф. др Monique Simmonds (Велика Британија), проф. др Günter Schilling (Немачка), проф. др György Várallyay (Мађарска).

На седници Уредништва 17. марта 2006. године закључена је 111. свеска *Зборника* за 2006. годину. Уредништво је ангажовало новог преводиоца, госпођу Станку Матејашев, са којом је раније имало успешну сарадњу.

На седници Уредништва 14. децембра 2006. године закључена је 112. свеска *Зборника* за 2007. годину. Свеска се налази код преводиоца.

Фебруара 2006. године из штампе је изашла 109. свеска *Зборника* за 2005. годину у обиму од 20,35 а. т. Сем првих 6,50 а. т., остатак обима *Зборника* припада преосталим радовима саопштеним на Првом научном скупу „Микологија, микотоксикологија и микозе" са међународним учешћем.

Почетком априла 2006. године из штампе је изашла 110. свеска *Зборника* за 2006. годину у обиму од 36,60 а. т. На молбу Пољопривредног факултета — Де-

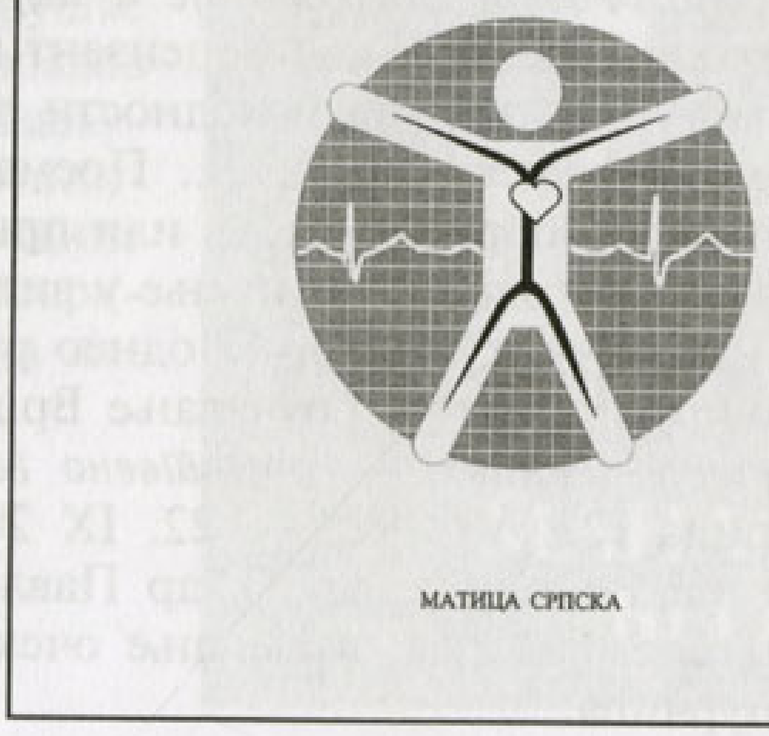
партмана за заштиту биља и животне средине, коју су поднели проф. др Милан Крајиновић, декан Пољопривредног факултета, проф. др Бранко Константиновић, председник Научног одбора „Симпозијума о заштити шећерне репе", и др Вера Стојшин, председник Организационог одбора Симпозијума, да Матица српска и њено Одељење за природне науке, у оквиру *Зборника Матице српске за природне науке*, буде издавач зборника саопштења са овог научног скупа, Матица је одговорила позитивно. Подносиоци захтева су прихватили да рукописи морају одговарати критеријумима *Зборника Матице српске за природне науке*). Тако су у 110. свесци *Зборника* за 2006. годину објављени радови са 4. међународног „Симпозијума о заштити шећерне репе" одржаног од 26. до 28. септембра 2005. године на Пољопривредном факултету у Новом Саду у организацији са Огранком САНУ у Новом Саду и Научним институтом за ратарство и повртарство у Новом Саду. Радови са 2. међународног „Симпозијума о заштити шећерне репе" такође су објављени у Одељењу Матице српске за природне науке, давне 1967. године.

У току 2006. године стручни сарадник на *Зборнику* је Јулкица Боаров, лектор српског текста и коректор је Вера Василић, лекторске и преводилачке послове енглеског текста радили су Срђан Вранеш и Данка Чабрило, а послове техничког уређивања Вукица Туцаков.

Свеске Матице српске, серија природних наука. — У току 2006. године није изашла ни једна *Свеска*. Стручни сарадник на пословима издавања *Свезака* је Мирјана Зрнић.

ПОСЕБНА ИЗДАЊА

— У току 2006. године из штампе је изашао Зборник радова са Трећег научног скупа, мултидисциплинарног карактера, посвећен здрављу људи у Војводини у оквиру дугогодишњег научног пројекта Одељења за природне науке Матице српске „Човек и природа". Научни радови са овог, трећег скупа бавили су се проучавањем атрофично-дегенеративних стања—обољења људи, те је скуп имао и тај назив: „Атрофично-дегенеративна стања-обољења људи у Војводини". Скуп је одржан 18. и 19. априла 2006. године у Матици српској у организацији Матице српске и Универзитета у Новом Саду. Зборник радова са овог скупа издала је Матица српска у оквиру Одељења за природне науке. Зборник радова је уредио и припремио, као и два претходна, проф. др Драгиша Т. Поповић. Главни и одговорни уредник овог зборника радова је проф. др Слободан Ћурчић. Сви рукописи су позитивно рецензирани.

Стручни сарадник Одељења на издавању Зборника радова је Јулкица Боаров, лектор и коректор Мирјана Зрнић, технички уредник Вукица Туцаков, компјутерски слог Ласер студио, штампа — Идеал, Нови Сад. Одржавање научног скупа и штампање Зборника радова финансијски су помогли: Министарство науке и животне средине Републике Србије, Покрајински секретаријат за науку и технолошки развој, Покрајински секретаријат за здравство, Покрајински секретаријат за демографију, породицу и друштвену бригу о деци и Клинички центар Нови Сад.

Књиге у припреми за штампу:

— У оквиру проучавања Фрушке горе са аспекта природних наука из пројекта под називом Биолошки активне материје биљака Фрушке горе проистекао је рукопис — монографија *Биолошки активна једињења биљака Фрушке горе*, том II — *Терпеноиди I, Етарска уља*, др Пал Боже, др Неде Мимице-Дукић, мр Биљане Божић, мр Горана Аначкова (*Biologically active compounds of plants in the Fruška Gora mountain Vol II — Terpenoids I, Essential oil*). Одељење је прихватило три позитивне рецензије које су написали: проф. др Vladimir Vlchev (Бугарска), др Maria Kouladi (Грчка) и проф. др Радиша Јанчић (Београд). Књига ће се штампати на енглеском језику са резимеом на српском језику, као и претходна из овог пројекта: Биолошки активна једињења биљака Фрушке горе, том I — *Алкалоиди* (*Biologically active compounds of plants in the Fruška Gora mountain Vo. I — Alcaloids*), др Олге Гашић, др Милана Поповића, др Пала Боже, мр Ђорђа Маленчића.

— Један број истраживача из Србије окупио се око идеје да обради групу бескичмењака са локалитета на Фрушкој гори у оквиру вишегодишњег пројекта Одељења Матице српске за природне науке, Фауна Фрушке горе, и то публикује у виду монографске студије под називом *Бескичмењаци (Invertebrata) Фрушке горе*. Рукопис је примљен у Одељењу Матице српске за природне науке и припрема се за штампу. Руководилац пројекта и едитор монографије је проф. др Смиљка Шимић. Прву свеску ове монографије чине седам научних радова позитивно рецензираних. Књига ће се штампати на енглеском језику. Сваки научни рад има резиме на српском језику.

— Из пројекта Ритови Војводине се очекује рукопис *Очување биолошке разноврсности фауне сирфида (Insecta: Diptera: Syrphidae) ритских станишта Војводине*, др Анте Вујића et al.

— Очекује се и најављени рукопис књиге *Генетички диверзитет осоликих мува (Diptera: Syrphidae) на Балканском полуострву*, др Весне Миланков et al.

— У оквиру пројекта Историја здравствене културе Војводине у Одељењу је завршен рукопис *Развој гинекологије и акушерства у Војводини до 2000. године*. Проф. др Никола Гаћеша је као рецензент и као историчар дао процену и изнео мишљење о могућности и целисходности објављивања овог рукописа у Матици српској као монографског дела: „... Посматрано у целини, овај рукопис би се могао објавити као Зборник радова или прилога гинеколошко-акушерске природе, а ако се жели његово објављивање у виду монографије онда је неопходна његова темељна редактура.” Аутор је однео рукопис на дораду.

— У оквиру пројекта Проучавање Вршачких планина у Одељењу се налази рукопис *Вршачке планине — друштвено географске карактеристике*, проф. др Небојше Царића (22. VI 1925 — 22. IX 2006), проф. др Драгољуба Бугарског, проф. др Јована Ромелића, проф. др Павла Томића (17. IX 1948 — 3. II 2005). Дефинитивна верзија пред штампање очекује се од главног уредника проф. др Слободана Ћурчића.

— Проф. др Горан Бошковић је своју књигу са четири позитивне рецензије наших и иностраних рецензената, после прихватања за штампу од Одељења Матице српске за природне науке, повукао из Одељења, јер Председништво Матице српске није прихватило његове аргументе о целисходности штампања овог рукописа на латиници. Наслов књиге је *Хетерогена катализа у теорији и пракси.*

— Проф. др Марија Шкрињар је своју најављену књигу *Микробиологија животних намирница* такође повукла из Одељења из истих разлога као и проф. др Горан Бошковић.

Одељење за ликовне уметности

ЗБОРНИК

У изради су *Садржај Зборника Матице српске за ликовне уметности* од броја 1 до бр. 30 и *Регистар Зборника* од бр. 1. до бр. 25. (Емица Милошевић). Овом Регистру, који је у изради, придодаће се већ постојећи регистри *Зборника* од бр. 26 до бр. 30.

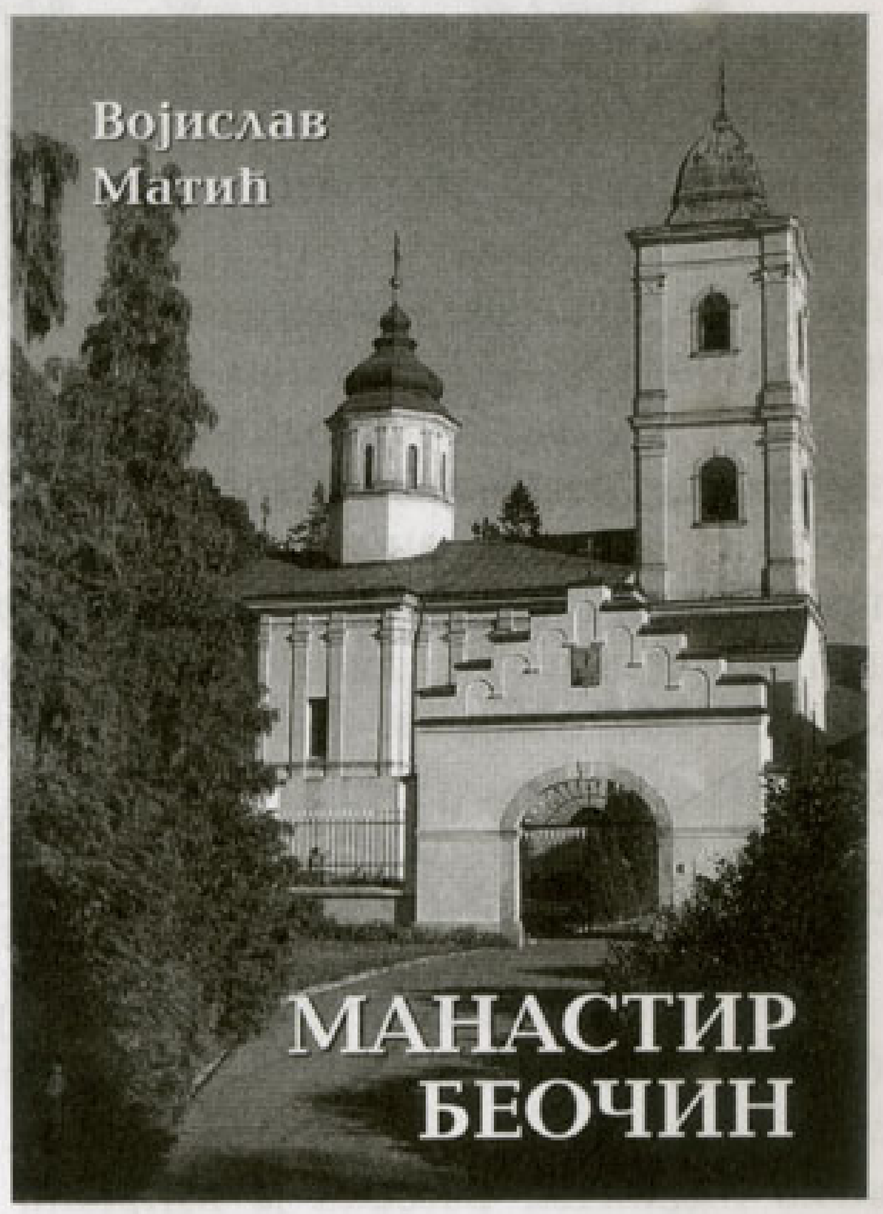
На седници Управног одбора Матице српске одржаној 12. априла 2006. године усвојен је предлог Одељења за редакцију *Зборника Матице српске за ликовне уметности*. Редакција *Зборника Матице српске за ликовне уметности* радиће у следећем саставу: проф. др Александар Кадијевић, главни и одговорни уредник, чланови Редакције су: доц. др Миодраг Марковић, проф. др Лидија Мереник, доц. др Ненад Макуљевић и др Кокан Грчев (Скопље, Македонија).

Нова редакција ради на припреми наредног броја *Зборника*. У редакцију је стигло доста текстова али недостају расправе које су га некада красиле. Пристигли рукописи су рецензирани, а за неке се чека друга рецензија. Договорено је да се у *Зборник* уведе нова рубрика Прикази.

ПОСЕБНА ИЗДАЊА

Из штампе је изашла књига:

— Војислав Матић, ***Манастир Беочин.*** Књига је објављена на 140 страна у тиражу од 500 примерака, опремљена ликовним прилозима (цртежи, црно-беле и колор-фотографије), резимеом на француском и енглеском језику и именско-географско-појмовним регистром. Рецензенти књиге, која је резултат рада на пројекту Уметност Фрушке горе, били су Олга Микић и др Доброслав Ст. Павловић. Књига је штампана захваљујући средствима која су обезбедили Министарство науке и заштите животне средине Републике Србије, Покрајински секретаријат за образовање и културу и Фабрика цемента Ла Фарж из Беочина.

У штампи је:

— Станислав Живковић, *Лик и дело Небојше Митрића*. Рецензенти су проф. др Бранко Вујовић и др Вера Јовановић-Дунђин.

У припреми за штампу су следеће књиге:

— Сретен Петковић, *Српски светитељи у сликарству православних народа*. Рецензенти су проф. др Ђорђе Трифуновић и проф. др Мирослав Тимотијевић.

— Јасна Јованов, *Стеван Алексић*. Рецензенти су проф. др Миодраг Јовановић и проф. др Мирослав Тимотијевић.

У припреми су следеће књиге:

— Александар Кадијевић, *Прилози методологији архитектонске историографије*.

— Станислав Живковић, *Огледи из уметности XX века*. Књига ће садржати око 70 одабраних текстова, стотинак илустрација, као и библиографију аутора. Уводну студију написаће Драган Јовановић Данилов. Рецензенти су проф. др Лидија Мереник и мр Тијана Палковљевић.

— Зоран Ракић, *Цркве св. Димитрија и св. Саве у Хиландару*. Суиздавач при објављивању ове књиге било би Друштво пријатеља Свете Горе. Предложени рецензенти су академик Гојко Суботић и проф. др Сретен Петковић.

— Војислав Ј. Ђурић, *Уметност и идеологија у средњовековној Србији*. Рецензенти су академик Дејан Медаковић и академик Сима Ћирковић.

— Иван Ђорђевић и Миодраг Марковић, *Натписи на свицима Богородице Заступнице* с коментарима. Рецензенти су академик Гојко Суботић и проф. др Сретен Петковић.

Одељење за сценске уметности и музику

ЗБОРНИК

Уредништво ***Зборника Матице српске за сценске уметности и музику*** радило је у следећем саставу: проф. др Мирјана Веселиновић-Хофман, др Зоран Т. Јовановић, проф. др Каталин Каич, проф. др Божидар Ковачек (главни и одговорни уредник), проф. др Даница Петровић (заменик главног и одговорног уредника), проф. др Душан Рњак, академик Димитрије Стефановић, проф. др Јадвига Сопчак (Пољска) и мр Душан Михалек (Израел).

Прикупљено је довољно театролошких текстова за *Зборник Матице српске за сценске уметности и музику* бр. 34—35 за 2006. годину. Сви театролошки текстови су рецензирани и редиговани. Очекује се завршетак писања музиколошких текстова које је наручила др Даница Петровић. Такође, и музиколошки текстови који су стигли у редакцију су рецензирани. Надамо се да ћемо током прва два месеца 2007. године закључити ову свеску *Зборника* и дати је у припрему за штампу.

У наредној години планира се публиковање и *Зборника Матице српске за сценске уметности и музику* бр. 36—37 за 2007. годину.

Свеске Матице српске, Серија уметности. — У току 2006. године су изашле *Свеске Матице српске*, бр. 45, Серија уметности, св. 10, 107 стр. И *Свеске Матице српске*, бр. 46, Серија уметности, св. 11, 122 стр. Стручни сарадник на пословима издавања *Свезака* је Мирјана Зрнић.

ПОСЕБНА ИЗДАЊА

Из штампе су изашле књиге:

— Јелена Јовановић приредила је *Народне мелодије Срба, Шокаца и Карашевaца из Румуније* (704 стране). Рецензенти су: академик Димитрије Стефановић и проф. др Драгослав Девић, уредник је проф. др Даница Петровић. То је заједничко издање Матице и Музиколошког института САНУ, с тим што је Институт финансирао припрему за штампу а Матица штампу.

— Др Живко Поповић, *Стеријин Тврдица у поређењу са Плаутовим, Држићевим, Молијеровим и Пушкиновим*. За ову књигу суиздавачи су Матица српска и Позоришни музеј Војводине.

— Мирослав-Мики Радоњић, *Трагови Стеријине комедиографије у српској драматургији XX века (Александар Поповић, Слободан Селенић, Душан Ковачевић)* За ову књигу суиздавачи су Матица српска и Позоришни музеј Војводине.

У припреми за штампу су:

— Зборник радова *Вагнеров спис Опера и драма данас* (30 а. т.). Радови су са истоименог научног скупа приређеног у Матици српској 3—4. децембра 2004. године. Уредници зборника су проф. др Соња Маринковић, др Зоран Јовановић и др Весна Микић.

— Др Нице Фрациле, *Музичка традиција Срба у Војводини*, Антологија, Избор 1. Издање би садржало текст од двадесетак страна на српском и исто толико текста на енглеском језику, CD са аутентичним снимцима казивача и 15 фотографија. Рецензенти су проф. др Драгослав Девић и проф. мр Ненад Остојић.

— Мр Драгана Јеремић Молнар, *Развој и карактеристике српске клавирске музике (1841—1914)* (37 а. т.). Рецензенти су проф. др Соња Маринковић и проф. мр Драгољуб Шобајић.

— Др Весна Крчмар, *Позоришне драматизације дела Иве Андрића*. Рецензенти су др Петар Марјановић и проф. др Живко Поповић.

— Данило Егеља, *Панчевачко позориште 1942—1956.*

— Вујадин Милановић, *Хамлет у српској књижевној критици од почетака до 2000. године.*

За последње две наведене књиге планирано је да суиздавачи буду Матица српска и Позоришни музеј Војводине.

У припреми су рукописи:

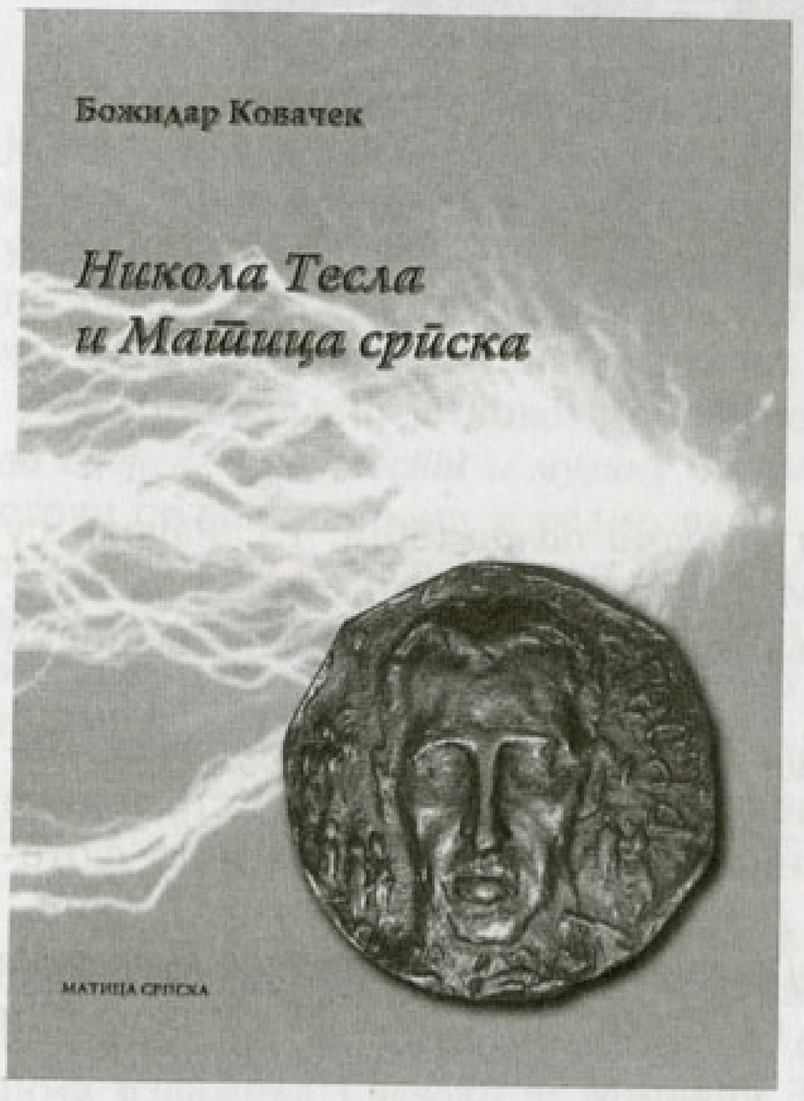
— Др Марк Е. Фори, *Посредничка улога традиције и културе у тамбурашкој музици Војводине* (29 а. т.), рецензенти: др Драгослав Девић и др Нице Фрациле. (Суиздавачи су Матица српска и издавачка кућа Прометеј из Новог Сада)

— Др Даница Петровић (приређивач), *Нотни зборник црквене музике Тихомира Остојића* (22 а. т.). Издавач је Матица српска у сарадњи са Музиколошким институтом САНУ, у оквиру *Извора за историју српске музике*. Рецензенти су академик Димитрије Стефановић и проф. др Божидар Ковачек. Завршена је нотографија *Зборника српског црквеног појања* Тихомира Остојића. Урађена је прва коректура прве половине зборника, док је прва коректура другог дела књиге у току.

— Др Катарина Томашевић, *Српска музика на раскршћу Истока и Запада? О дијалогу традиционалног и модерног у српској музици између два светска рата.* Предложено заједничко издање Матице и Музиколошког института у 2006. години. У питању је обимна студија, одбрањена као докторска дисертација на Факултету музичке уметности у Београду. Рецензенти: академик Предраг Палавестра и проф. др Мирјана Веселиновић-Хофман.

— Др Весна Крчмар, *Драматизације у времену*. Рецензенти су проф. др Петар Марјановић и проф. др Живко Поповић.

Рукописно одељење

ПОСЕБНА ИЗДАЊА

— Проф. др Божидар Ковачек, *Никола Тесла и Матица српска*, изашла је из штампе у јулу 2006, рецензенти академик Александар Миринчић, академик Војислав Марић и академик Чедомир Попов, архивистичка помоћ Соња Боб и Владимир Николић, ликовни и технички уредник Вукица Туцаков. Младен Мозетић компјутерски је припремио текст за штампу. Штампу и повез урадио је Алфаграф, Петроварадин. Књига је изашла из штампе у јулу 2006. Претходна истраживања, припрему и писање књиге, штампање и повез обезбедила је Кулска банка као добротвор Матице српске. Књига је припремљена, публикована и представљена у оквиру програма обележавања јубилеја Николе Тесле.

Темишварски одбор

ЗБОРНИК

Темишварски зборник — Уредништво је радило у саставу: главни уредник др Душан Попов, Стеван Бугарски, мр Ђорђе Ђурић, др Војислав Матић, др Миља Радан.

У 2006. години изашао је из штампе *Темишварски зборник*, бр. 4, који садржи чланке и расправе, прилоге и грађу, сведочанства, оцене и приказе, списак сарадника, регистар имена личности и регистар географских имена. Овај број је изашао у новој опреми. На корицама је фотографија Саборне цркве и Владичанског двора у Темишвару, коју је приложио Стеван Бугарски. Стручни сарадник на *Зборнику* је Мирјана Зрнић, лектор и коректор Татјана Пивнички-Дринић, преводилачке послове су обавили др Предраг Новаков (енглески) и Флоријан Урсулеску (румунски) а послове техничког уређивања и новог ликовног уобличавања Вукица Туцаков. Слог је урадио Младен Мозетић, „Графичар", а штампу „КриМел" из Будисаве.

Настављају се активности на скупљању рукописа за наредни број.

Опште одељење

Рад Матице српске — Уредништво је радило у саставу: Павле Станојевић (главни уредник), Миро Вуксановић, Бранка Кулић, Добрила Мартинов (секретар). Из штампе је изашао *Рад Матице српске*, бр. 41, на 224 стране.

Представљање књига

Божидар Ковачек, *Никола Тесла и Матица српска*

Књига председника Матице Божидара Ковачека *Никола Тесла и Матица српска* представљена је 11. јула у Свечаној сали Матице. О књизи су говорили академици Чедомир Попов, Војислав Марић и аутор, а изводе из текста Александра Маринчића прочитао је секретар. Скуп су поздравили министар енергетике у Влади Републике Србије Радомир Наумов и председник ИВ Војводине мр Бојан Пајтић. Присуствовали су и министар науке и заштите животне средине др Александар Поповић, председник Огранка САНУ у Новом Саду академик Зоран Ковачевић, градоначелница Новог Сада Маја Гојковић, покрајински секретар за науку др Драгослав Петровић, покрајински секретар за информисање Милорад Ђурић, чланови Државног одбора за обележавање јубилеја Николе Тесле, председник Привредне коморе Војводине и многе друге званице. Потпредседници Стефановић и Вуксановић били су на свечаном ручку са Матичиним гостима после представљања председникове књиге.

На Свечаној академији посвећеној 150-огодишњици рођења Николе Тесле 29. октобра у Белом Манастиру о књизи Б. Ковачека *Никола Тесла и Матица српска* говорио је секретар.

Божидар Ковачек, *Милутин Миланковић и Матица српска*

Промоција књиге Божидара Ковачека *Милутин Миланковић и Матица српска* одржана је 23. јануара у Друштву „Свети Сава" у Суботици. Говорили су професори М. Димитријевић, М. Весковић и Б. Ковачек.

Књига је представљена 21. фебруара у Кикинди говорима академика Војислава Марића, проф. др Милана Димитријевића и аутора.

Зборник радова *Од Мораве до Мораве*

11. јануара је у Народној библиотеци Беле Цркве представљен зборник *Од Мораве до Мораве*. Говорили су проф. др Вацлав Шћепанек и проф. др Душан Квапил.

Зборник је 2. фебруара представљен у Другој крагујевачкој гимназији. Говорио је проф. др Душан Квапил.

Одељење за књижевност и језик

Владимир П. Гутков, *Славистика — Србистика*

26. маја у Свечаној сали Матице српске представљена је књига *Славистика — Србистика* Владимира П. Гуткова, заједничко издање Завода за уџбенике и наставна средства, Вукове задужбине и Матице српске. Скуп је поздравио председник Матице српске проф. др Божидар Ковачек а о књизи су говорили акаде-

Представљање књиге *Славистика — Србистика*, Владимира П. Гуткова

мик Александар Младеновић, проф. др Витомир Вулетић, проф. Богдан Терзић, проф. др Мато Пижурица и аутор.

Едиција „Прва књига”
коло за 2006. годину

Ово коло је 28. октобра представљено публици на Сајму књига у Београду. Говорили су главни уредник Владислава Гордић-Петковић и аутори. Промоција

Представљање „Прве књиге”

је организована и у Матици српској 13. децембра 2006. Отворио ју је секретар Одељења проф. др Мато Пижурица, а потом су говорили главни уредник др Владислава Гордић-Петковић и проф. др Зоран Пауновић; аутори су читали делове из својих књига.

Зборник радова
Повратак миру Александра Тишме

Зборник радова са научног скупа „Књижевно дело Александра Тишме", одржаног 10—11. јуна 2004. године, представљен је 30. новембра 2006. године у сали за седнице Матице српске. О Зборнику су говорили академик Светозар Кољевић и доц. др Горана Раичевић. У промоцији су узели учешће и проф. др Јован Делић и доц. др Драган Станић, као уредници. Промоцију је отворио и водио проф. др Мато Пижурица, секретар Одељења за књижевност и језик.

Речник српских говора Војводине, Свеска 6: О—Пољупчић

18. децембра 2006. године одржана је промоција шесте свеске у Свечаној сали Матице српске. На промоцији су говорили: проф. др Слободан Реметић, проф. др Мато Пижурица, мр Дејан Милорадов и проф. др Драгољуб Петровић, као редактор носилац пројекта *Дијалекатског речника Војводине*.

Представљање шесте свеске *Речника српских говора Војводине*

Лексикографско одељење

Српски биографски речник, Други том, В-Г

Прва промоција *Српског биографског речника* одржана је 14. септембра 2006. у 12 часова у Свечаној сали Матице српске. Говорили су: музејски саветник Никола Кусовац, доц. др Драган Станић и академик Чедомир Попов, главни уред-

ник. Скуп је поздравио Миро Вуксановић, потпредседник Матице српске. Промоцији су присуствовали чланови Уређивачког и Редакционог одбора Српског биографског речника и велик број сарадника из Новог Сада, Београда, Зрењанина, Суботице, Сомбора, Крагујевца, Ниша, Лесковца, Зајечара, Ваљева, Врбаса, Ниша и Лознице.

Промоција у Београду је одржана 11. октобра 2006. у 18 часова у Малој сали Задужбине Илије М. Коларца. О књизи су говорили: потпредседник Матице српске Миро Вуксановић, академик Чедомир Попов, главни уредник, и доц. др Драган Станић.

У Лозници промоција је одржана 12. септембра 2006. у 18 часова у оквиру манифестације „Вукови дани". О књизи су говорили: доц. др Бранко Бешлин, академик Чедомир Попов и Павле Станојевић.

У Сомбору промоција је одржана 18. октобра 2006. у 19 часова у Градској читаоници „Лаза Костић". Књигу су представили: доц. др Бранко Бешлин, академик Чедомир Попов и Радивој Стоканов.

Представљање II тома
Српског биографског речника

У Зрењанину промоција је одржана 26. октобра 2006. године у 19 часова. Говорили су: Милан Бјелогрлић, доц. др Бранко Бешлин, доц. др Драган Станић и Павле Станојевић, секретар Матице српске.

У Руми промоција је одржана 23. новембра 2006. године у 18. часова. Говорили су: доц. др Бранко Бешлин, академик Чедомир Попов и доц. др Драган Станић.

Други том *Српског биографског речника* изазвао је велик одјек и заинтересованост научне и стручне јавности. Као реакција објављивани су прикази и белешке у стручним и информативно-политичким часописима.

Душан Панковић, *Српске библиографије 1851—1879*

Промоција књиге *Српске библиографије 1851—1879*, том први, Душана Панковића одржана је 9. јуна 2006. године у 12 часова. О књизи су говорили проф. др Александра Вранеш, Миро Вуксановић, проф. др Витомир Вулетић, Лазар Чурчић и Марија Јованцаи, као и сам аутор господин Душан Панковић.

Одељење за друштвене науке

Весна Марјановић, *Традиционалне дечије игре у Војводини*

Књига др Весне Марјановић *Традиционалне дечије игре у Војводини*, која је изашла у оквиру Одељења, представљена је јавности 4. јула 2006. године у Матици српској. О књизи су говорили проф. др Бранислав Ђурђев, проф. др Оливера Васић, проф. др Драган Коковић и аутор.

Представљане књиге *Традиционалне дечије игре у Војводини*

Одељење за природне науке

Војислав П. Јовановић, *Историја ветеринарске медицине и здравствене културе на тлу данашње Војводине*

Књига *Историја ветеринарске медицине и здравствене културе на тлу данашње Војводине* др Војислава П. Јовановића представљена је 25. маја. После поздравне речи председника и секретара Одбора Одељења природних наука проф. Ћурчића говорили су професори Н. Гаћеша, П. Микић и Л. Лепшановић.

Представљање књиге *Историја ветеринарске медицине и здравствене културе на тлу данашње Војводине*

Зборник радова
Човек и природа — Атрофично-дегенеративна стања-обољења људи у Војводини

Зборник радова са научног симпозијума *Човек и природа — Атрофично-дегенеративна стања-обољења људи у Војводини* представљен је јавности 10. октобра

Представљање зборника радова *Човек и природа — Атрофично-дегенеративна стања-обољења људи у Војводини*

2006. године у Матици српској. На промоцији овог научног зборника говорили су: академик Зоран Ковачевић, проф. др Александар Крстић, проф. др Драган Коковић и проф. др Драгиша Поповић.

Зборник Матице српске за друштвене науке, бр 121

У Скупштини АП Војводине је 10. новембра одржана промоција *Зборника Матице српске за друштвене науке*, бр. 121, у којем су објављени радови научног скупа „Демографски развој Војводине". Говорили су: проф. др Бранислав Ђурђев, проф. др Нила Капор-Стануловић, проф. др Гордана Ковачек-Станић, проф. др Катарина Чобановић и проф. др Имре Нађ.

Одељење за ликовне уметности

Станислав Живковић, *Српско сликарство XX века*

Књига проф. др Станислава Живковића *Српско сликарство XX века* представљена је 1. фебруара 2006. године у Свечаној сали Скупштине града Београда. Поздравне речи упутили су проф. др Божидар Ковачек, председник Матице српске, и Горица Мојовић, помоћник градоначелника Београда. О књизи су говорили проф. др Миодраг Јовановић, ликовни критичар Ђорђе Кадијевић и аутор.

Одељење за сценске уметности и музику

Зоран Т. Јовановић, *Народно позориште Краљ Александар I у Скопљу*

Књига др Зорана Т. Јовановића *Народно позориште Краљ Александар I у Скопљу* представљена је 3. фебруара у Задужбини Илије М. Коларца у Београду. О књизи су говорили академик Мирослав Пантић, др Весна Крчмар, др Драгана Чолић-Биљановски и аутор. Одломке из књиге читао је Лепомир Ивковић.

12. априла је ова књига представљена у Центру за културу у Смедереву, у оквиру манифестације *Нушићеви дани*. О књизи су говорили др Драгана Чолић-Биљановски, Жарко Поповић, Драгослав-Бата Мандић и аутор.

Рукописно одељење

У Матици је 25. априла представљена књига, коју су приредили Милица Бујас и Душан Иванић, *Преписка Лазе Костића*, I део. О књизи су говорили проф. др Божидар Ковачек, проф. др Марија Клеут и др Душан Иванић.

Иста књига представљена је и у Сомбору. Говорили су Душан Иванић, Радивој Стоканов и Јелена Косановић.

Темишварски одбор

Приликом свечаног отварања XV меморијала Раду Флора 5. септембра је у Зрењанину Павле Станојевић представио нови број *Темишварског зборника*.

Архивистичка делатност Рукописног одељења

Током 2006. године основна делатност Одељења одвијала се у складу са програмским циљевима који подразумевају прикупљање грађе, евидентирање, сређивање, израду информативних средстава, информисање и издавање архивалија на коришћење.

Архивистички послови — обрада Фонда Матице српске и Збирки одељења као и рад са истраживачима обављали су се на уобичајен начин.

Након предузетих мера да се приступи информатичкој обради архивске грађе, контактима са фирмом Edops Solutions из Крагујевца и завршетком прве верзије програма дошло је до фазе испитивања и допуне програма. У складу са тим обезбеђена су два рачунара која би олакшала рад у будућој информатичкој обради грађе. Како је План рада Одељења за 2006. годину допуњен на предлог председника МС проф. др Божидара Ковачека, отпочело се са радом на припреми необјављених рукописа Јована Поповића Стерије ради штампања књиге поводом обележавања јубилеја, 200 година од рођења и 150 година од смрти Стерије. На тим пословима радила је мр Исидора Милић под менторством проф. др Божидара Ковачека. У исто време, проф. др Божидар Ковачек отпочео је рад на припреми грађе о Николи Тесли ради приређивања књиге поводом јубилеја Николе Тесле. У тим пословима су му помагали запослени архивисти у Рукописном одељењу Соња Боб и Владимир Николић. Рад на припреми за штампу окончан је током пролећа а промоција књиге одржана је 11. јула 2006. године. И, треће, предложено је да се отпочне са припремом новог Правилника о раду читаонице РОМС-а (посебно се мисли на принцип издавања и умножавања архивске грађе) како би се имовина Матице српске у потпуности заштитила од могућих злоупотреба.

У односу на предлог секретара Матице српске и члана Одбора Одељења Павла Станојевића, који је указао на потребу обезбеђивања услова за преузимање регистратурског материјала Издавачког предузећа МС, нарочито оног дела који обухвата обимну и веома значајну преписку Редакције ИП са писцима, уметницима и сарадницима, извршени су детаљна анализа и преглед затеченог стања у ИП Матице српске. Том приликом су архивисти Одељења Александра Јовановић и Владимир Николић, у присуству стечајног управника Радмиле Стефановић, секретара Матице српске Павла Станојевића, управника Рукописног одељења доц. др Бранка Бешлина и пом. секретара Боривоја Јуришина, на основу затеченог стања установили да обимна грађа представља уобичајену регистратуру једног предузећа и да се у њој не налази грађа која се односи на преписку са писцима, уметницима и сарадницима ИПМС. Записник и списак грађе предати су помоћнику секретара Матице српске за правне послове Боривоју Јуришину.

Кадровски проблеми у Одељењу и даље представљају приоритет у раду Одбора РО јер се број запослених током ове године није променио. Повратком Александре Јовановић са породиљског одсуства у Одељењу ради четворо архивиста док су два радна места непопуњена.

Током године су обављане уобичајене референтске дужности које подразумевају припрему седница Одбора Одељења, писање периодичних Извештаја о делатностима унутар Одељења, преписку са сарадницима, пријем и разврставање приспеле грађе у Збирке, вођење књиге улазног инвентара (поклона и откупа) и финансијске послове (у вези са откупом грађе).

ФОНД МАТИЦЕ СРПСКЕ

Настављен је убрзани рад на обради Записника МС. За годину 1886. обрађено је 564 страница; 1887. годину 620 страница; 1888. годину 556 страница; 1889. годину 624 странице; 1890. годину 476 страница. Укупно је обрађено 2840 страна за период 1886—1890. У оквиру једне године Записника за Главну скупштину, Управни одбор, Књижевни одбор и Књижевно одељење урађена су Регеста, Предметни и комплетан Именски регистар а у плану је да сеураде и Географски регистар и Регистар занимања, што је урађено за раније године.

Настављена је ревизија урађених Записника, и то за период од 1865. до 1870. године због чега је, донекле, измењен план рада за 2006. годину.

За потребе Општег одељења МС прегледани су Записници МС за године 1962—1965. ради прикупљања података у вези са послератним одузимањем имовине МС.

ЗБИРКА ПИСАМА

Инвентарисано је 236 писама са сигнатурама од 59.530 до 59.766 за каталоге писама по адресату и адресанту из преписке Рашка Димитријевића. За каталог личности које се помињу у писмима исписано је 17 картона нових личности и 27 одредница у картоне већ постојећих личности.

Радило се на редовном прикупљању података за месечне вести Матице српске и интернет-презентацију од председника, потпредседника, секретара и стручних сарадника Матице српске и унос у рачунар.

За потребе Општег одељења МС прегледани су Записници МС за године 1949—1956. ради прикупљања података у вези са послератним одузимањем имовине МС.

ЗБИРКА МАНУСКРИПАТА

У оквиру предметне обраде рукописа обрађено је 203 рукописа (М. 9417 — М. 9620), откуцано и уазбучено 583 каталошка картона, извршена ревизија података у инвентарним књигама рукописа, писама и фотографија.

За потребе Општег одељења прегледани су Записници МС за године 1945—1948, 1957. и 1958. ради прикупљања података у вези са одузимањем имовине Матице српске.

До краја јула 2006. године обављани су и административни послови у Одељењу, а 25. априла организоване су промоција и експедиција књиге *Лаза Костић Преписка I*, коју су приредили Младен Лесковац, Милица Бујас и Душан Иванић.

Примљени су и прегледани рукописи који су понуђени на откуп (у оквиру Комисије за процену и откуп архивске грађе).

Нова грађа

ТЕКУЋА АРХИВА МАТИЦЕ СРПСКЕ

У току године Одељење је из Општег одељења преузело следећу грађу:

— архиву која је у вези са годишњим збивањима и активностима у Матици српској;

— фотографије, CD, позивнице са свечаних скупова, предавања и промоција одржаних током године;

— Говор Драгана Чавића, председника Републике Српске од 25. маја 2005.

ПОКЛОНИ

У протеклој години Рукописном одељењу су поклоне уручили следећи дародавци:

— Позоришни музеј Војводине — Захвалница Рукописном одељењу Матице српске за успешну и плодну сарадњу;

— „Штајерска заједница" Марибор, Словенија — Материјал о оснивању, програм и позивница;

— Ладислав Варга из Новог Сада — Рукописи: Мозаик житеља Иришких, Судбина Јевреја у Београду (1941—1942), Писма из Нигдине, Последње ослобођење Београда, Летопис старог Ирана — Персије, Јеванђеље по нама, Варош бесмртног песника, Биографија Л. Варге, Јеванђеље по нама... (адаптације, драме), Родослов иришке породице Радојчић, Историја града Новог Сада (казивања Ж. Марковића), Фотографије Ирига (36 ф.);

— Милена Гавриловић из Новог Сада — Лична и професионална оставштина проф. др Живојина Гавриловића;

— Радоје Драшковић из Орловата — Рукописи: Слике без оквира — Фрајлана, Аутобиографија Стевана Бајчића;

— Нада Ђорђевић из Београда — Писмо Ж. Боарову из 22. јануара 1979;

— Проф. др Божидар Ковачек из Новог Сада — Рукопис Пера Бракуса — Човек на Олимпу;

— Владимир Николић из Новог Сада — Фотографија Едуарда Еренрајха, директора Српске кредитне банке из Београда;

— Ранко Стјепановић из Брода, Република Српска — Рукопис: Слово о роду мом, 1997;

— Зоран Тубић из Стајићева — Писмо Матици српској из 26. фебруара 2006. и исечак из новина о М. Пупину.

ОТКУП ГРАЂЕ

Рукописно одељење је протекле године откупило, у вредности од 17.500,00 динара, од госпође Љубице Вранић из Новог Сада, писма и рукописе из Архиве Јоце Вујића.

Услужна делатност

Сви архивисти Рукописног одељења радили су у читаоници и депоу Одељења.

Током 2006. године грађу из Збирки Одељења користило је 112 истраживача. Они су остварили укупно 243 посете Одељењу, од тога један 20 посета, један 15 посета, један 11 посета, један 10 посета, петоро 6 посета, осморо 5 посета, једанаесторо 4 посете, петнаесторо 2 посете и четрдесет троје 1 посету. Истраживачи су долазили из Новог Сада, Београда, Руме, Сремских Карловаца, Оџака, Војводе Степе, Руменке, Будисаве, Вршца, Чачка, Ирига, Темерина, Ужица, Кикинде, Петроварадина, Сомбора, Баваништа, Зрењанина, Врбаса и Шапца.

Награде Матице српске

Одељење за књижевност и језик

Змајева награда Матице српске

Председник Матице српске проф. др Божидар Ковачек уручио је Змајеву награду Матице српске за 2005. годину 16. фебруара на Свечаној седници Матице српске песнику Драгану Јовановићу Данилову за књигу песама *Гнездо над йонором* (у издању Народне књиге/Алфа, Београд 2005). О поезији Драгана Јовановића Данилова говорио је Милосав Тешић, а лауреат је казивао стихове из награђене књиге.

Жири Змајеве награде радио је у саставу: Славко Гордић, Михајло Пантић, председник, Ђорђо Сладоје, Бојана Стојановић-Пантовић и Милосав Тешић. Жири је одржао две седнице (22. јануара и 3. фебруара 2006).

Добитник Змајеве награде Драган Јовановић Данилов

Награда „Младен Лесковац”

Жири у саставу: академик Мирослав Пантић, председник, проф. др Радмила Маринковић, проф. др Мирослав Егерић, проф. др Јован Делић, одржао је седницу 13. децембра 2006. године и једногласно донео одлуку да се Награда *Младен Лесковац* за 2003, 2004. и 2005. додели проф. др Божидару Ковачеку за целокупно научно дело из области историје српске књижевности.

Награду је уручио Миро Вуксановић, потпредседник Матице српске (26. децембра 2006. године у Свечаној сали Матице српске) а образложење награде и о лауреату говорио је председник Жирија, академик Мирослав Пантић.

Уручење награде „Младен Лесковац” проф. др Божидару Ковачеку

Бранкова награда Матице српске

Бранкову награду за школску 2004—2005. годину добитницима је уручио председник Матице српске проф. др Божидар Ковачек 24 јануара: прва награда

Добитници Бранкове награде са председником Матице српске

— Жељки Панџић; две друге награде — Владимиру Бошковићу и Марини Романић и три треће награде — Наташи Марковић, Тијани Делић и Емилији Џамбарски.

За школску 2005—2006. годину су приспели радови. Жири за доделу Бранкове награде Матице српске, у саставу мр Радослав Ераковић, др Војислав Јелић, др Александар Јерков, др Љиљана Пешикан-Љуштановић и др Горана Раичевић, ће донети одлуку почетком следеће године.

Награда Матици српској

Председништво Културно-просветне заједнице Србије доделило је Изузетне Вукове награде за 2006. годину Матици српској, поводом 180-огодишњице постојања и рада, и манастиру Жича, поводом 800-годишњице овог манастира.

Награђена издања Матице српске

На Филолошком факултету у Београду приликом почетка рада научног Скупа слависта Србије 11. јануара додељена је Награда Славистичког друштва Србије „Павле Ивић" књизи *Синтакса српског језика — проста реченица.*

Жири Салона књига је 15. априла трећу награду „Захарије Орфелин" доделио Вукици Туцаков за ликовно и техничко уређење књиге *Српско сликарство XX века* у категорији монографија.

Књига *Српске библиографије 1851—1879.* Душана Панковића добила је награду Стојан Новаковић, од Библиотекарског друштва Србије, за изузетан допринос у области библиотекарства.

Награђени часници Матице српске

18. маја — Мр Зоран Максимовић, директор Позоришног музеја Војводине, уручио је председнику проф. др Божидару Ковачеку диплому и ловоров венац за животно дело из театрологије на свечаности Позоришног музеја Војводине у СНП.

Уручење дипломе и ловоровог венца за животно дело из театрологије проф. др Божидару Ковачеку

19. јануара — Главни и одговорни уредник НИН-а Слободан Рељић уручио је потпредседнику Миру Вуксановићу НИН-ову награду за најбољи роман на српском језику у 2005. години.

Уручење НИН-ове награде потпредседнику Миру Вуксановићу

7. марта — Директор и главни уредник *Вечерњих новости* Манојло Вукотић и директор Удружења издавача СЦГ Живорад К. Митровић су потпредседнику Вуксановићу у Скупштини града Београда уручили Награду „Меша Селимовић" за најбољу књигу на српском језику 2005. године.

8. децембра — Задужбина Јакова Игњатовића из Будимпеште обавестила је председника проф. др Божидара Ковачека о додељеном му признању за животно дело, за успешан рад на истраживању српско-мађарских културних веза, за књиге *Текелијанумске историје 19. века* и *Срби у Пешти марта 1848* и за рад на функцији председника Матице српске.

21. децембра — Председник Жирија мр Марта Вукотић-Лазар је Награду „Ранко Радовић", коју су основали УЛУПУДС, Архитектонски факултет — Београд, ФТН — Нови Сад, ИАУС, Задужбина „Коларац" и РТС, уручила проф. др Александру Кадијевићу, секретару Одељења за ликовне уметности и главном и одговорном уреднику *Зборника Матице српске за ликовне уметности*, за књигу *Естетика архитектуре академизма (XIX—XX век)*, објављену 2005. године.

22. децембра — Главни уредник Културног програма РТС-а Божидар Николић уручио је Миру Вуксановићу „Златни хит либер" РТС за роман *Семољ земља*.

Катедра

24. јануара — „Руско подне" у Матици српској — гости представници Универзитета Наталије Нестерове, издавачког сектора Руске Патријаршије, Библиотеке и фондације „Руско зарубежје", Руског дома и амбасаде из Београда. Матици је поклоњено стотинак књига. Понуђено је писмо о намерама за сарадњу од фонда „Руско зарубежје".

20. марта — Предавање сер Артура Шермана „Културолошки корени става Запада према питању Косова и Метохије". Учешће др Срђе Трифковића. Уводна реч председника.

Сер Артур Шерман

23. маја — Академија уочи дана Ћирила и Методија. Потпредседник Стефановић отпевао је тропар, председник дао поздравну реч, предавање је одржала проф. др Јасмина Грковић-Мејџор, а текстове читала мр Исидора Милић. Присутни су били: амбасадор Украјине Анатолиј Олијник са супругом Зојом и Јуријем Лисенком, првим секретаром амбасаде, опуномоћени министар амбасаде Словеније Јорданка Штурм-Козјан, опуномоћени министар Бугарске Радуков, саветник амбасаде Русије Олег Булдаков, Томаш Ферко, секретар амбасаде Словачке. Извињења због недоласка послао је амбасадор Чешке Јестраб, опуномоћени министар Пољске М. Вјежбицка, Амбасада БиХ. Амбасада Белорусије јавила је да нису добили позив. Из влада Србије и Покрајине није дошао нико, из Општине П. Вићикант.

Дан Ћирила и Методија — проф. др Јасмина Грковић-Мејџор

6. јуна — Предавање „Садашње стање у Републици Српској, Босни и Херцеговини и региону" одржао је председник Владе Републике Српске Милорад Додик. Потпредседник Вуксановић је у име Матице и председника поздравио госте. Приређен је програм у сарадњи са Српско-америчким центром. Присуствовали су епископ бачки Иринеј, председник Скупштине АП Војводине Бојан Костреш, саветник председника Србије Триво Инђић, председник посланичког

Предавање Милорада Додика

клуба Скупштине РС господин Бојић, председник Огранка САНУ у Новом Саду академик Зоран Ковачевић, потпредседник Огранка САНУ у Новом Саду Светозар Кољевић, председник Скупштине Града Новог Сада Зоран Вучевић и други гости, а разговор је настављен на свечаном ручку.

21. јуна — У Свечаној сали одржано је представљање књиге академика Василија Крестића *Бискуп Штросмајер — Хрват, великохрват или Југословен*. О књизи су говорили академици Д. Медаковић, Д. Недељковић и аутор. Уводна реч академик Чедомир Попов.

Представљање књиге *Бискуп Штросмајер — Хрват, великохрват или Југословен*

19. јула — У Свечаној сали Матице академик Владета Јеротић и др Владимир Сакач одржали су предавање на тему „Вера и здравље". Предавање је организовано заједно са Друштвом лекара Војводине и Новосадским клубом.

26. септембра — У Свечаној сали Матице представљена је књига Душка М. Ковачевића *Јаков Игњатовић. Политичка биографија 1822—1889*. О књизи су говорили: проф. др Радош Љушић, директор и главни и одговорни уредник Завода за уџбенике и наставна средства, доц. др Дејан Микавица, рецензент, др Бранко Бешлин и аутор.

5. октобра — У сарадњи са Аустријским културним форумом гост Матице је био бивши амбасадор Аустрије у Југославији др А. Мисонг, који је говорио о свом детињству у Футогу. Поздравна реч потпредседника Вуксановића.

23. новембра — У Свечаној сали Матице српске одржана је промоција књиге др Александра Растовића *Велика Британија и Србија 1903—1914*. Говорили су: проф. др Михаило Војводић, проф. др Бранко Момчиловић, академик Чедомир Попов и аутор.

Предавање Алфреда Мисонга

Музичке вечери

У 2006. години одржано је 22 концерта соло и камерне музике. Разноврсни, квалитетни и занимљиви програми који су у Матици српској остварени привукли су велик број посетилаца и новинара. Састав Одбора Музичких вечери Матице српске: мр Богдан Ђаковић, мр Марина Милић-Апостоловић, мр Ненад Остојић, академик Димитрије Стефановић, председник Одбора, и Марта Тишма, уредник Музичких вечери Матице српске.

Преглед Музичких вечери Матице српске у 2006. години:

— 18. јануара — Приређен је концерт *Српска музика од романтизма до постмодернизма*. Свирала је Јасмина Јанковић, пијанисткиња. Изведена су дела Даворина Јенка, Корнелија Станковића, Исидора Бајића, Предрага Милошевића, Стевана Ст. Мокрањаца и Петра Иљича Чајковског.

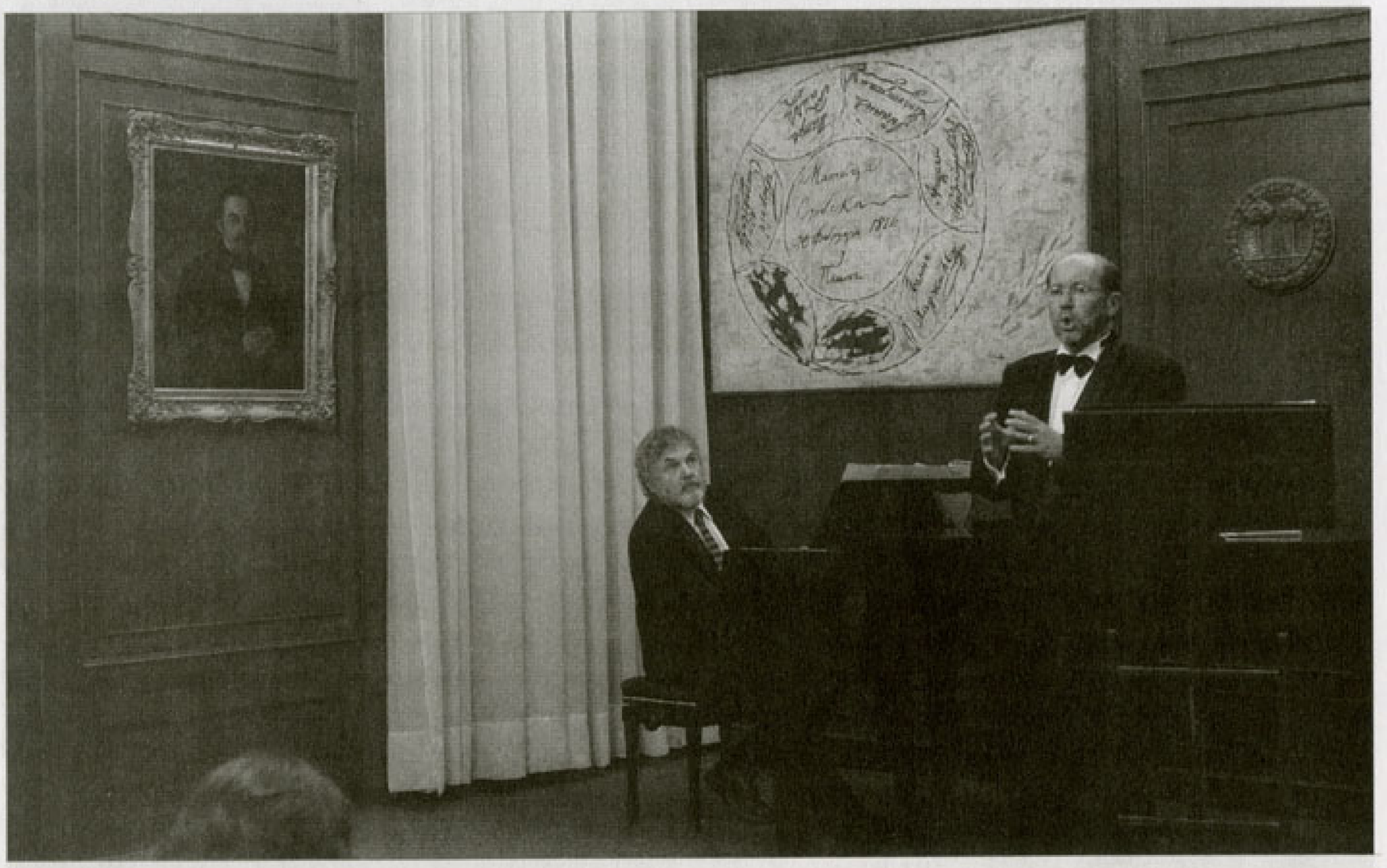
— 22. фебруара — Приређен је концерт поводом 250-огодишњице рођења Волфганга Амадеуса Моцарта (1756—1791) под називом *Моцарту у част*. Свирао је Флоријан Балаж уз клавирску сарадњу Ване Прице. Изведене су Моцартове сонате за виолину и клавир.

— 1. марта — Приређено је музичко вече такође посвећено Моцарту, на којем је говорио и свирао проф. Душан Трбојевић, пијаниста. Цело музичко вече снимио је Радио Нови Сад. Текст о Моцарту припрема се за објављивање у *Зборнику Матице српске за сценске уметности и музику*.

— 30. марта — Приређено је *Вече најлепших српских и напулитанских соло песама*. Певао је Славко Николић, тенор, уз клавирску сарадњу Миодрага Чолаковића и мандолину, гитару или хармонику (у зависности од композиције), које

је свирао Петар Голубовић. Изведена су дела П. Коњовића, И. Бајића, С. Биничког, Р. Толингера, А. Пјацоле, Е. де Куртиса, Л. Денце, М. Теодоракиса, В. Акампоре и др.

— 27. априла — Приређено је вече *Сећање на Фјодора Ивановича Шаљапина*, на којем је представљена књига Бранислава Јатића *Шаљапин против Ајфелове куле*. О књизи су говорили Зоран Јуранић, музиколог, диригент и композитор из

Загреба, и аутор. Одломке из књиге читала је Гордана Ђурђевић, глумица. Уметнички део програма, оперске арије, руске песме и романсе из репертоара Ф. И. Шаљапина извели су Живан Сарамандић, бас, Бранислав Јатић, бас, уз клавирску сарадњу Зорана Јуранића и Даринке Пауновић и виолинисткиње Александре Крчмар.

— 4. маја — Приређен је концерт Веронике Тиал-Шовел (Veronique Thual-Chauvel), пијанисткиње из Француске. Изведена су дела Ж. Ф. Рамоа, Ф. Менделсона, Ф. Шуберта и Б. Бартока. Концерт је остварен у сарадњи са Француским центром у Новом Саду (Centre Français — Novi Sad).

— 24. маја — Приређен је концерт трија „Singidunum". Чланови трија су Стана Крстајић, флаута, Ксенија Милошевић, виолина, и Дејан Суботић, клавир. Изведена су дела Ј. К. Пепуша, Д. Деспића, Д. Шостаковича, Ж. Ибера, Ј. Сука, Е. Кронкеа и Б. Мартинуа.

— 1. јуна — Приређен је концерт *Музика код Стерије*, *Певане песме у позоришним комадима Јована Стерије Поповића (1806—1856)*, поводом 200 година од Стеријиног рођења. Аутор и водитељ програма био је Миодраг Милановић. У програму су учествовали Јелена Штулић, мецосопран, Бранислав Цвијић, тенор, Бранислав Вукасовић, баритон, Бранислав Станков, баритон, и Данијела Ходоба-Леш, клавирски сарадник. Композиције је аранжирао — Ладо Леш.

— 8. јуна — Приређено је *Вече уз звуке харфе*. Овим концертом је харфисткиња Жељка Спонза обележила 35 година уметничког рада и 10-огодишњицу од оснивања прве класе харфе у Војводини. У програму су учествовали ученици музичке школе „Исидор Бајић" који су 2006. године на републичком такмичењу освојили осам награда. Гости вечери били су Јелена Крмпотић, флаутисткиња, и Владимир Ђуковић, виолиниста.

— 14. јуна — Приређен је концерт поводом 30-огодишњице уметничког рада виолончелисте и професора Ладислава Мезеија. Ладислав Мезеи је уз клавирску сарадњу Зорице Ћетковић извео дела А. Вивалдија, Л. Ван Бетовена и С. Франка.

— 21. јуна — Представљен је CD са клавирском музиком Миховила Логара коју изводи пијаниста Иван Динић. Издавач је Завод за културу Војводине. О аутору и извођачу говорила је музиколог Мирослава Стојачић. У уметничком делу програма изведене су композиције М. Логара, С. Рахмањинова, Ф. Шопена, Ј. Брамса и Ф. Листа. Свирао је пијаниста Иван Динић.

— 20. јула — Приређен је концерт камерне музике. Свирао је гудачки квартет „Mebius". Састав квартета је: Пеђа Милосављевић, виолина (Холандија), Јелена Ристић, виолина, Јожеф Бисак, виола, Марко Милетић, виолончело. По потреби уз квартет контрабас је свирао Синиша Мазалица. Изведена су дела В. А. Моцарта, Е. Мебиуса и А. Вребалова.

— 27. септембра — Приређен је концерт виолинисте Јована Богосављевића. Богосављевић је уз клавирску сарадњу Драгане Петковић извео дела В. А. Моцарта, Ј. Брамса, Е. Гранадоса, Н. Паганинија, Е. Елгара, П. де Сарасатеа и Х. Вијењавског.

— 19. октобра — приређено је представљање књиге и музичко-сценско вече у спомен адвокату Томиславу Милићу под називом *Има неки сат у мени*. Учесници у програму били су проф. Марина Милић-Апостоловић, клавир и уводна реч, адвокат Зорка Вучковић, завршна реч, а проф. Валентина Девич, Бранислава и Николај Апостоловић читали су стихове. Изведене су на клавиру композиције: Ј. С. Баха, П. И. Чајковског, Ф. Шопена и М. Штаткића.

— 25. октобра — Приређен је концерт Владимира Павловића, виолончелисте, уз клавирску сарадњу Иване Карајков. Изведена су дела Ф. Шуберта, Ј. Брамса и К. Дебисија.

— 1. новембра — Приређен је концерт поводом 175 година од рођења Корнелија Станковића и 150 година од рођења Стевана Ст. Мокрањца. Говорио је и свирао Душан Трбојевић, пијаниста и професор. Изведена су дела К. Станковића, Ј. Пачуа, И. Бајића, Ј. Славенског, П. Милошевића, Д. Трбојевића и В. Мокрањца.

— 11. новембра — Поводом два јубилеја, 175-огодишњице Корнелија Станковића и 150-годишњице Стевана Стојановића Мокрањца, Матица српска, Ака-

демија уметности, Нови Сад и Музиколошки институт САНУ, Београд, организовали су концерт хорске музике у оквиру међународног научног скупа „Композитор и његово окружење", на којем су учествовали: др Ненад Ристовић, појац, Хор „Свети Стефан Дечански" са диригентом Тамаром Петијевић, Камерни хор Академије уметности у Новом Саду, „Camerata Academica", са диригентом мр Богданом Ђаковићем. Изведена су дела Стевана Ст. Мокрањца, К. Станковића и Ајвана Мудија (Ivan Moody).

— 16. новембра — Приређено је *Вече најлепших арија и напољитанских песама*. Певао је Славко Николић, тенор, уз клавирску сарадњу Миодрага Чолаковића и мандолину, гитару или хармонику (у зависности од композиције), које је свирао Петар Голубовић. Изведена су дела Ђ. Пучинија, Е. де Куртиса, Л. Денце, В. Акампоре, Ђ. Росинија др.

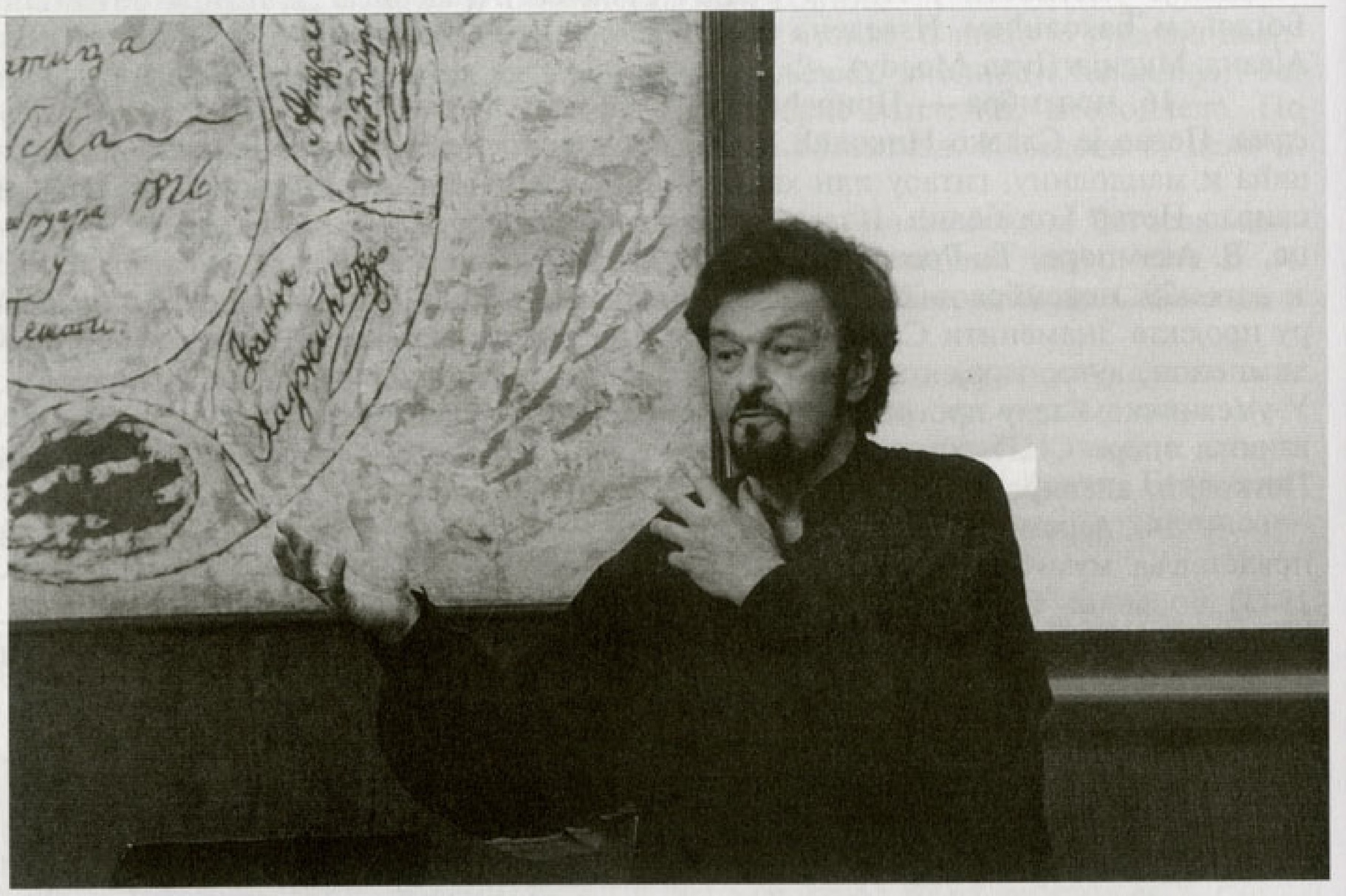
— 29. новембра — Музичко вече о композитору Петру Стојановићу у оквиру пројекта Знаменити Срби из Будима и Пеште говорили су Петар Ластић, Будимпешта, аутор пројекта, и проф. др Даница Петровић, руководилац пројекта. У уметничком делу програма учествовали су Милица Стојадиновић, сопран, првакиња опере СНП, Катарина Тешењи, виолинисткиња, Маја Грујић и Драгана Петковић, клавирски сарадници. Изведене су композиције П. Стојановића.

— 14. децембра — Приређен је концерт под називом *Теслин пут*, који представља музичко путовање кроз пределе у којима је Никола Тесла (1856—1943) боравио. Свирала је чембалисткиња Смиљка Исаковић композиције В. Мокрањца, И. Бајића, Ф. Пинтарића, Ј. Штајнбахера, Л. Кожелуха, Б. Бартока и Ф. Г. Лорке.

— 20. децембра — Приређен је концерт виолинисткиње Татјане Олујић уз клавирску сарадњу Драгане Петковић. Изведена су дела А. Корелија, Ј. С. Баха, А. Вивалдија, С. Христића, А. Сусеа, Н. Паганинија, Д. Радића, П. И. Чајковског, Ј. Славенског, Чен Јин Шионга и Ф. Крајслера.

— 27. децембра — Приређен је концерт Милке Стојановић, сопрана, и Живана Сарамандића, баса уз клавирску сарадњу Даринке Пауновић. Изведена су дела Ђ. Росинија, М. П. Мусоргског, М. де Фаље, Ж. Маснеа, Д. Деспића и др.

Међународна сарадња

Међународна сарадње Матице српске са сродним институцијама из области културе и науке и матицама у словенским земљама још увек није на жељеном и потребном нивоу, али напори који су чињени током 2006. године дају нам за право да очекујемо да ће се ускоро са много већим интензитетом обновити сарадња и са сродним институцијама у земљама бивше Југославије и онима које су прекинуле сарадњу у протеклих петнаестак година. Посебно добра сарадња током 2006. године остварена је са Руским домом у Београду и Амбасадом Русије, са фондацијом „Руско зарубежје" и Издавачким сектором Патријаршије руске цркве. Успешно се сарађивало са Културно-просвјетним друштвом „Просвјета" из Загреба, Савезом Срба из Румуније, Самоуправом Срба из Мађарске и Будимпеште, српским удружењима из САД, Епископијом будимском, Епископијом и Викаријатом Темишварским, Епископијом осијечко-пољском и Даљском, Академијом наука и уметности Републике Српске, Матицом моравском из Брна, Матицом словачком из Мартина, Матицом лужичкосрпском из Будишина, српским удружењима из Белог Манастира и Даља.

Матица српска у овој години није успела да настави сарадњу са Институтом за славистику и балканистику Руске академије наука у Москви. Још је у штампи пети том зборника под насловом *Руско-српске културне везе X—XX века*, који треба да изађе у Москви. Као и прошле године, због недостатка средстава није се могао организовати научни скуп, па ни одлазак нашег дела Редакције у Русију.

Рад на знатном броју научноистраживачких пројеката одвија се захваљујући успешној сарадњи са појединцима и институцијама из иностранства, што је наведено у извештајима о раду на пројектима.

Значајан сегмент међународне сарадње представља и размена издања Матице српске са 275 институција из 42 земље, коју у оквиру своје делатности обавља Библиотека Матице српске. У размену су укључене периодичне публикације (*Летопис Матице српске* — 160, *Зборник Матице српске за књижевност и језик* — 210, *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* — 210, *Зборник Матице српске за славистику* — 210, *Зборник Матице српске за класичне студије* — 60, *Језик данас* — 150, *Зборник Матице српске за друштвене науке* — 170, *Зборник Матице српске за историју* — 180, *Зборник Матице српске за природне науке* — 120, *Зборник Матице српске за ликовне уметности* — 90, *Зборник Матице српске за сценске уметности и музику* — 90, *Темишварски зборник* — 30, *Свеске Матице српске* — 30 и *Рад Матице српске* — 140) и посебна издања — 30—105.

Амбасадор Румуније Јон Маковеј посетио је Матицу српску и одржао предавање о искуствима Румуније поводом уласка у Европску заједницу. Гости Матице српске били су и надбискуп београдски господин Хочевар и бискуп Реформатске цркве Арпад Долински.

Матицу српску је посетило и више страних делегација студената и професора, ђаци из дијаспоре, полазници летње школе српског језика „Едуко" и „Азбукум" из Сремских Карловаца, Новог Сада и Зрењанина, ђаци из Велике Хоче и Ораховца са Косова и Метохије, Друштво наставника и професора српског језика у Хрватској.

Обележавање јубилеја Николе Тесле у Матици српској

Промоција књиге
проф. др Божидара Ковачека *Никола Тесла и Матица српска*

Председник Матице српске проф. др Божидар Ковачек:

Желим вам добродошлицу у Матици српској, најстаријој нашој асоцијацији за културу, књижевност, просвету и науку.

Посебно смо задовољни и захвални због присуства: Његовог преосвештенства епископа јегарског Порфирија; мр Бојана Пајтића, председника Извршног већа АП Војводине; Радомира Наумова, министра рударства и енергетике Републике Србије; проф. др Александра Поповића, министра науке и заштите животне средине Републике Србије; Жана Ковала, генералног секретара CIGRE са представницима компанија из иностранства из области које је Тесла својим проналасцима унапредио; Маје Гојковић, градоначелнице Новог Сада са сарадницима; проф. др Драгослава Петровића, покрајинског секретара за науку и технолошки развој; академика Зорана Ковачевића, председника Огранка САНУ у Новом Саду; чланова дипломатског кора; чланова државног Одбора за обележавање јубилеја Николе Тесле; Николе Стојшића, председника Привредне коморе Војводине.

Матица српска основана је 1826. и убрзо је постала основни ослонац развитка културе српског народа и бранич националног идентитета. По угледу на Матицу српску, уз преузимане програме сви словенски народи у току XIX века оснивају своје Матице за неговање и заштиту својих националних култура.

Логично је да у тако значајној институцији српскога народа држимо данас прославу јубилеја највећег српског имена у светској науци Николе Тесле.

Наша данашња свечаност део је официјелног програма прославе Николе Тесле утврђеног од стране Државног Одбора за прославу па ће бити поздрављена од стране министра Владе Републике Србије Радомира Наумова, који је у име председника Одбора др Војислава Коштунице био на челу свих припрема.

Изволите, господине министре...

Радомир Наумов:

Господине председниче, ваше екселенције, уважени госпође и господо,

Нажалост наш председник Одбора за обележавање ове тако значајне годишњице је ван земље тако да смо господин министар Поповић и ја практично ру-

ководили организацијом обележавања јубилеја 150 година од рођења Николе Тесле.

Посебно је узбуђење бити у Матици српској. Како је господин проф. Ковачек рекао — Матица српска је нешто што одражава есенцијално биће нашег рода. Ми се заиста скупљамо у Матици и око ње и она нам даје подстрека за даљи рад.

Историјска дела сама себи пробијају пут, њих не треба посебно наглашавати. Књижевници, песници, уметници у свом стваралаштву остављају трагове своје личности. Код научника то није увек случај. Врло често ми не знамо творца који је изумео неки свој и нама опште корисни производ, који користимо и који користи данашња цивилизација.

Мислим да је у случају нашег Николе Тесле наша дужност да стално и поново наглашавамо да је један од највећих доприноса што у овом веку данашња цивилизација изгледа овако како изгледа управо његова заслуга. У дугом трајању и развоју наше цивилизације многи су научници, многи људи давали свој допринос. Кроз то се кретала данашња цивилизација корак по корак. Кажу да од 3500. године пре Христа до данас постоји отприлике 20.000 проналазака који чине ову данашњу цивилизацију. Међутим у том низу проналазака постоји 200 отприлике изузетних, како је проценио други велики Србин Милутин Миланковић, који нису померали наша сазнања о животу, свету и цивилизацији за корак него за читаве просторе. И у том низу од 200 проналазака бар три су дело нашег Николе Тесле: обртно магнетно поље, индукциони мотор, његов систем полифазних струја и уопште све што је везано за пренос енергије. Зато ми је посебно драго што ћемо овде под сводовима Матице српске, где се данас налазимо, чути од наших уважених говорника каква је веза била између Матице српске и Николе Тесле, дакле човека који је увек своје биће носио у себи и на племенит начин га исказивао.

Жељу да својим обраћањем укаже част нашој прослави исказао је Председник Извршног већа АП Војводине мр Бојан Пајтић и ја му са задовољством и захвалношћу дајем реч.

Изволите, господине председниче..

Мр Бојан Пајтић:

Поштовани господине председниче, поштовани даме и господо,

Нилс Бор је рекао да су Теслини генијални проналасци обележили читаву нашу цивилизацију. Заиста је тешко замислити данашњи живот без Теслиних проналазака и тешко је замислити ширину и дубину ума који је био у стању да изнедри око 700 различитих патената и проналазака али Тесла није био само ум, Тесла је био врло снажан истраживачки дух склон изазовима. Ми данас обележавамо управо рођендан односно духовни почетак Николе Тесле, пошто је он на данашњи дан крштен у цркви у Смиљану.

Желим да изразим захвалност проф. Ковачеку што је исправио једну малу неправду коју је учинио неко ко је седамдесетих година 19. века одлучивао о стипендијама у Матици српској, када је Никола Тесла са својом молбом за стипендију одбијен. Мислим да је ова књига вишеструко одуживање управо генију какав је Никола Тесла био и остао. Колико се ми данас клањамо Николи Тесли толико му се клања и свет. То показује чињеница да престижна награда америчког Института за електроинжењере носи управо Теслино име. То показује и чињеница да се јединица за магнетну индукцију зове такође Никола Тесла, а то показује и чињеница да се 65.000 активних веб-страница бави стваралаштвом Николе Тесле. Толико је тешко докучива дубина његовог интелекта, да се многе чак и верске организације баве Николом Теслом и његовим стваралаштвом, јер је веома тешко појмити колико је далеко његов ум био у стању да оде.

Због тога ја могу само да изразим захвалност што је проф. Ковачек одао признање научнику под овим сводом, под сводом који на неки начин значи духовни почетак нашег народа.

Проф. др Божидар Ковачек:

Академик Александар Маринчић, један од најбољих савремених познавалаца Николе Тесле, свој говор данас неће одржати јер је у Канади, као промотер прославе Теслиног јубилеја у тој земљи. За Матицу српску он је написао говор о Тесли, а сагласио се да из тога текста извучемо неколико акцената, неколико маркантних цитата које ће сада прочитати секретар Матице српске господин Павле Станојевић:

Павле Станојевић:

Име и дело Николе Тесле већ одавно стоји високо на листи великана који су допринели модерној цивилизацији и квалитету живота људи. Без претеривања можемо рећи да су Теслини изуми уткани у сваку пору нашег савременог живота.

У САД у живот Тесле ступа проналазач и индустријалац Џорџ Вестингхаус и они постају сарадници и пријатељи. Из ове сарадње свет је, пре нешто више од једног века, добио прву велику хидроелектрану на реци Нијагара, а нешто пре тога они су, 1893. године, тријумфовали на Светској изложби у Чикагу, где је дефинитивно Теслин полифазни систем преузео улогу носиоца светске електрификације, што је остало и до данашњег дана.

Био је то почетак нове лавине проналазака како Теслиних, тако и других. Теслин трансформатор постаје и остаје, слично као и Теслини мотори, присутан на погон ефикасних извора светлости, рендгенских апарата, индустријских погона, аутомобила и сваког радија и радио-станице.

Године 1956. на другом великом светском скупу о Николи Тесли обелодањено је да је усвојена јединица магнетске индукције и дато јој је име „тесла". Тада је отворен и Музеј Николе Тесле у Београду. Архив тога Музеја UNESCO је 2003. године уврстио у светску баштину.

Теслини изуми су свуда око нас више од једног века и биће још дуго јер он није стварао само да би остварио непосредне резултате и постао богат. Он је откривао и указивао на нове путеве и постављао темеље за оне који ће доћи.

Академик Војислав Марић:

БОЖИДАР КОВАЧЕК, НИКОЛА ТЕСЛА И МАТИЦА СРПСКА

Књига професора Ковачека која је пред нама рађена је методолошки слично са његове претходне две (о Пупину и о Миланковићу) и на исти темељан и свеобухватан начин. И сам аутор каже: „Питања односа Николе Тесле и Матице српске после ове књиге могу се сматрати научно рашчишћеним". Притом, из књиге се види да су ти односи били прилично једносмерни — од Матице ка Тесли односно његовом делу (за разлику од Пупина и Миланковића). Као и да је документациони материјал који је био на располагању аутору прилично танак. (Нарочито онај писан Теслином руком, само две молбе за стипендију и једно једино писмо и то потпуно приватне природе упућено Лази Костићу).

Прво питање, загађено у јавности површним па и недобронамерним написима, које је Ковачек заувек скинуо с дневног реда (у поглављу „Стипендија"), је питање Матичине стипендије за техничке науке на који се конкурс Тесла јавио 1876.

Он је тада имао свега 20 година, завршио је прву годину студија у Грацу са изврсним успехом. Отац му је био парох у Госпићу. Стипендија није додељена њему него Александру Табаковићу, свршеном изврсном студенту друге године у

Бечу, чији је отац био берберин у Араду са седморо деце. Та заједничка одлука Управног и Књижевног одбора очевидно је логична и исправна и са стручне и са социјалне стране.

Тесла је 1878. поново тражио стипендију мимо конкурса али упражњеног места није било, што он изгледа није знао.

Друга тема, о упознавању, тумачењу, популарисању и пријему Теслиног дела код нас, исцрпно је обрађена у три поглавља: „Браник", „Тесла-Бокшан-Малатица" и „О Тесли и од Тесле" (42 стране укупно).

Први такав напис код нас („Српски Едисон") појавио се у листу *Браник* 1889. а улога Матице је у томе што су власник листа Миша Димитријевић и уредник Никола Јоксимовић били угледни часници Матице. Заслуга је Ковачекова што је тај историјски а сасвим заборављен чланак извукао на светло дана.

Информације о Тесли и његовом делу настављају се у периоду 1924—27. и још 1936. у *Летопису* и једној књизи Матичиној а све из врло стручног пера инг. Славка Бокшана, члана Матице кога Ковачек тачно описује као „најревноснијег нашег теслисту, онога и сваког другог времена до данас".

Једна је од заслуга ове књиге што је детаљно осветлила то опсежно и знаачко тумачење светског формата Теслиног дела, нашој тада технички слабо образованој публици.

Друга заслуга јој је што је истакла улогу и значај др Марка Малетина, секретара Матице и уредника *Летописа*, који је успео да га (бар за један период) трансформише у часопис од општег интелектуалног интереса нарочито у области егзактних наука. Тако на странице *Летописа* стижу Милутин Миланковић, Михајло Петровић-Алас, а и Славко Бокшан, којег је Малетин учинио драгоценим сарадником.

Као могућа тема, моју пажњу привукла је следећа појединост из књиге:

Године 1885. па 1895. у *Летопису* су изашла два чланка о електрицитету. Ни аутор, ни рецензент (Матичин високи часник), а оба стручњаци, не спомињу Теслу, што не смета ни уреднику *Летописа*.

Ковачек то карактерише као „истински грех" Матице према Тесли.

Не мислим да се ради о „греху према Тесли" него о дугогодишњој традицији и општој оријентацији *Летописа* а и Матице, у шта се ни сами чланци баш не уклапају. Стога је цела ствар много општија.

Ево неких примера:

1887. објављен је (на нашем језику) најзначајнији резултат наше ботанике (сензационалан и у светским размерама): откриће Панчићеве оморике.

1890. Сима Лозанић је објавио један од најлепших резултата наше органске хемије (који се у светској литератури цитира и данас).

1893. појавила се монументална монографија Јована Жујовића *Геологија Србије*.

1894. публикована је теза Михајла Петровића-Аласа (неке од њених резултата унео је Емил Пикар у свој легендарни уџбеник Математичке анализе).

1895. Јован Цвијић објављује своју монографију о карсту, фундаменталну за ту проблематику.

Тих година, дакле, српска наука је на велика врата ушла у европску и створила је темеље за сва даља истраживања код нас.

Изгледа да адекватног одјека у Матичиним публикацијама није било (молим да ово примите са резервом јер релевантну литературу не познајем довољно). Додајмо да је одјек дела из друштвених наука нпр. Стојана Новаковића или Бране Петронијевића био друкчији.

У ствари, после поменутог далековидог покушаја Марка Малетина, природне науке су почеле да добијају одређену физиономију у Матици тек средином

прошлог века напорима Светислава Марића и Бранислава Букурова, када је основано Природно одељење и почео да излази *Зборник за природне науке*. Питање је колико би то било успешно да није основан Новосадски универзитет.

Поглавље „Два великана" је есеј за себе, стога је и објављено у *Летопису*. По мом афинитету назвао бих га бисером ове књиге. У њему се (у бити на основу поменутог писма) описује психолошки крајње необичан однос Тесле и Лазе Костића. Само је личност као Ковачек, са таквим истраживачким искуством и суптилношћу у чијим рукама документи оживе и откривају тајне и са таквим књижевничким сензибилитетом, могла да схвати да се ради о ткиву достојном литерарног дела, и да нам то дочара.

Враћајући се за крај фактографији, додајемо да је 1927. Никола Тесла са још 56 изузетних личности, домаћих и страних, изабран за почасног члана Матице.

Том приликом Тесла се није огласио, обавештава нас Ковачек.

Академик Чедомир Попов

„СРПСКИ ЕДИСОН" У МАТИЦИ СРПСКОЈ
О Тесли, о Матици, о Бошку Ковачеку

Драги Лазо

Урлауб је прошао. Твоја жена а и Пуница те моле да што пре кући дођеш. Твоја искрено љубећате

Јулча

Тако је негде последњих дана октобра или првих дана новембра 1895. сирота Јулијана Паланачки позивала свог мужа Лазу К. да јој се врати у Сомбор са

свог подугог одметања у Крушедол само неколико недеља пошто се с њом венчао, после целих 12 година вереништва. Умакао је овој невољеној жени и њеној мајци, својој „драгој" пуници, чији грађански кућни ред није подносио. С правом ме можете упитати: Али какве то има везе с Николом Теслом и његовим односима с Матицом српском и Матичиног с њим, коме је посвећена књига о којој данас говоримо. Има, има!

Јулчин вапијући позив није написан ни на каквој другој хартији, но на празној страници писма којим Никола Тесла, 19. октобра, одговара на Костићево писмо од 4. септембра. Њиме га је песник обавештавао о предстојећој женидби. Топло и са много интелектуалне рафинираности Тесла му честита ступање у брак прекрасним Хајнеовим стиховима из песме *Слике из снова* испеване 1821. Припроста сомборска миражџика није много држала до те Теслине суптилности и честитку је, с дописаном својом поруком, послала Лази у Крушедол.

Вредност овог документа за Ковачекову књигу је апартна. Та то је једино писмо Николе Тесле које поседује пребогата епистоларна збирка Рукописног одељења Матице српске. Руком овог генија написане су, још у време његових студија (1876. и 1878), две молбе којима тражи стипендију од „Славне Матице српске". И оне се чувају у РОМС-у. Обе су одбијене, уверљиво образложено у записницима Матичиног Управног одбора, о чему је подносилац молби био педантно и ажурно извештен.

То је све што је директно изашло испод Теслиног пера и што поседује Матица српска. Приређивач књиге *Никола Тесла и Матица српска* имао је као један од два најважнија мотива да уложи велик труд не би ли коначно разјаснио то питање Матичиног одбијања да стипендира Теслу и да Матицу ослободи хипотеке непрепознавања правих вредности, које јој се већ више од једног века, с много пакости и злурадости, с времена на време пребацују и турају под нос од оних који желе да је унизе и обезвреде. У томе је потпуно успео. Показао је да су у оба случаја њене одлуке биле начелно чисте, у складу са стриктно примењеним нормативима, без трага било какве Матичине дискриминације и, што је најважније, без ружних последица: нису дубље повредиле ни самог будућег учењака, чија се генијалност у ово време још није дала наслутити. Да је то тачно потврђује и одсуство икакве Теслине несимпатије према овој заслужној институцији српског народа. Напротив, као већ славно име у научном свету, Никола Тесла се, уплатом 100 круна чланарине, 1902. уписао у Матицу, у исто време кад и Михаило Пупин, од стране њене Главне скупштине 12/25. септембра, био примљен за „приложника", што је по законима Хабзбуршке монархије било једино могуће, будући да су двојица знаменитих Срба били држављани САД, а не Аустрије, или Угарске. Лако је претпоставити и задовољство с којим је примио вест да је 30. децембра 1927, у друштву с Томашом Масариком, Лубором Нидерлеом, Герхардом Геземаном, Р. В. Ситоном Вотсоном, Иваном Мештровићем, Богданом Поповићем, Милутином Миланковићем, Миланом Јовановићем-Батутом, Вељком Петровићем, Исидором Секулић, Александром Белићем, Владимиром Ћоровићем, Урошем Предићем, Пајом Јовановићем, Јованом Ердељановићем и још око 40 (укупно 57) знаменитих људи, изабран за почасног члана Матице српске. Дилеме, дакле, не може бити: Матица се према Николи Тесли, одличном ђаку, али сину угледног личког проте, није огрешила — стипендију је подарила, такође одликашу, једном од седморо деце сиромашног арадског шуце, Александру Табаковићу.

На овај начин први свој задатак у овој књизи Ковачек је беспрекорно извршио. Пуна истина о овом „историјском греху" Матице је саопштена. Греха нема. Коме је стало до истине, Ковачеково објашњење ће бити довољно; коме није, а таквих увек има, биће оно „глувом добројутро".

Други „главни разлог за настанак ове књиге", ауторова жеља „да што више докумената око Николе Тесле доспе до научне и културне јавности, да се једној од највећих личности српског народа дода по који елеменат за пунију биографију и богатији портрет", уродио је неслућеним богатством нових чињеница, тумачења и подсећања на заборављене људе и догађаје. Није то све од капиталног историјског значаја. Али, није ни безвредно. У вези с тим, Ковачек се позива на једну Змајеву реченицу записану у његовим успоменама на сахрану неумрлог Бранка Радичевића: „Ствар није од велике важности, али кад се тиче Бранка онда ни ситнице нису ситнице". Заменимо ли име Бранка именом Тесле, све постаје јасно, с тим што у овој књизи има подоста открића и истраживачких резултата, који су много више од ситница.

У овом кратком омажу Ковачековој књизи није могуће, а не би било ни укусно, препричавати цео њен садржај, од богатих података о породицама Тесла и Мандић, преко одјека Теслиног рада и дела у Матици и око ње, месту Матице у стварању култа Николе Тесле, до сликовитих, понекад пикантних, података који су у вези с Теслом, а живе у писмима Лазе Костића, или богатој кореспонденцији још једног знаменитог америчког Србина, Павла Радосављевића, која је такође у нашем Рукописном одељењу. Зато ћу издвојити само оне детаље (а и нису баш детаљи) који су на мене оставили најдубљи утисак.

Почињем првом исцрпном информацијом коју је Нови Сад добио о Тесли у угледном и утицајном гласилу српских либерала у Угарској, *Браник*у Мише Димитријевића и Николе Јоксимовића, од 16/28. новембра 1889. На три целе новинске стране, почевши од прве, анонимни аутор, којег је Ковачек прецизним истраживањем идентификовао као Теслиног ујака Петра Мандића (потоњег митрополита тузланског и дабро-босанског Николаја), под насловом *Српски Едисон (Никола Тесла)* обавештава јавност о раду и постигнућима „једног од најгенијалнијих" синова Српства, који је „због своје научењачке смјерности" до сада остао непознат нашем народу. Овај наш Едисон, Томан, Вестингхаус и Ферари, вели Мандић, „дан и ноћ ради и мисли за човјечанство — за цио свијет". Ми данас знамо да у оваквим похвалама сестрићу ујак није претерао. Тесла је визионарским открићима и плановима, превазишао већину поменутих савременика.

Ако се има у виду да је овај приказ доспео до новосадске и српске јавности тек крајем 1889, онда је помало и неправедан Ковачек, што и Матици, а пре свега Андрији Матићу (познатом Чандри) уписује у велики грех прећуткивање Тесле у чланку *Садашњост и будућност електрицитета*, објављеном у „Летопису" 1885, а поновљеном десет година касније. Сличних огрешења било је и других, али и са Теслине стране. Ситни греси се великанима опраштају. Тесла је то био међу појединцима, Матица међу националним институцијама.

У упознавању Срба с делом њиховог истинског генија, чак у стварању култа Тесле, свакако највећу улогу у првој половини XX века одиграо је инжењер Славко Бокшан, који је, заједно са братом Милошем, био у дугогодишњој и плодоносној вези и сарадњи с Матицом српском. Та његова сарадња и баш на теми о делу Николе Тесле, отпочела је средином 20-их година прошлог века кад је Матичин секретар и уредник њеног *Летописа* био свестрани, комуникативни интелектуалац великог формата Марко Малетин. За писце вредних научно-популарних чланака у *Летопису* он је придобио и Милутина Миланковића и Михаила Петровића Аласа и Војислава Мишковића, а од Пупина је издејствовао објављивање његових славних успомена *Од пашњака до научењака*. Уз помоћ неколицине Славкових и својих школских другова, истакнутих Новосађана др Бранка Илића, др Косте Мајинског, проте Алимпија Поповића, др Милоша Петровића, инжењера Николе Миркова, он је тако успешно привукао Славка Бокшана Матици и заинтересовао га за Николу Теслу да је овај наредних скоро тридесет година посветио светском значају овог српског генија. У периодичним публикацијама *Летопис, Годишњак МС*, али и као посебна издања Матице српске, он је,

почевши од 1924. па до смрти 1953, објавио четири књиге и велик број чланака о Тесли; одржао је низ предавања, био неуморни члан Друштва и један од оснивача Института Никола Тесла 1936, пожртвовани организатор обележавања Теслине осамдесетогодишњице и у Београду и у Новом Саду, у којем је Тесла проглашен за почасног грађанина.

О Славку Бокшану се у Матици српској знало. У *Зборнику Матице српске* Властоје Алексијевић му је објавио некролог, одговарајуће место је добио и у првом тому *Српског биографског речника*. Ово, међутим, што је у књизи о Славку Бокшану и његовом генерацијском кругу сакупио и обелоданио Бошко Ковачек представља својеврстан научни домет високог квалитета.

Пропустићу многе важне и чак интригантне теме које доноси или дотиче ова књига: трагикомичну понуду Лазе Костића Тесли да га ожени својом непреболном, закаснелом љубави Ленком Дунђерски, сведочења Паје Радосављевића о жалосној нетрпељивости између Тесле и Пупина, приказе приличних и неприличних обележавања Теслиних јубилеја итд. Уместо тога хоћу на крају да упутим речи похвале Бошку Ковачеку за огромни труд који је уложио у књигу *Никола Тесла и Матица српска*, као и раније о везама и односима Пупина (2004) и Милутина Миланковића (2005) са овом нашом кућом. Ковачек је сарадник Матице већ близу пола века. Био је и јесте у њој све што се могло бити: писац чланака и књига, уредник периодичних и посебних издања, секретар одељења, 16 година потпредседник и ево већ други мандат председник. Вазда је радио и ради на њеној културној, научној и друштвеној афирмацији. Сада, као што видимо, афирмише је и тако што на сувим документима и изворним материјалима, али са много духа и доживљаја, показује присуство наших знаменитих научника у њеној историји и њихов однос према Матици. Биће то, надам се, позив да се ураде још неке књиге ове врсте. На пример, Матица српска и Јован Цвијић, Матица и Слободан Јовановић и други. Засада сва признања и честитке нашем председнику.

Проф. др Божидар Ковачек:

Захваљујем се академику Војиславу Марићу и академику Чедомиру Попову што су представили књигу *Никола Тесла и Матица српска*. Добро би било да њихове похвале проверите, можда се нећете са свима сложити.

Књига има своју предисторију, заправо два преседана.

Године 2004. обележена је 150-огодишњица од рођења великог америчког научника српског порекла Михајла Пупина. Прошле године, 2005, била је стогодишњица климатолога, астронома и физичара светског гласа Милутина Миланковића.

И један и други велики научник имали су доста непосредних и личних веза са Матицом српском, па је у њеним фондовима, архивама и књигама сачувано обиље докумената писаних њиховом руком и оних који о њима сведоче. Ти материјали су били скоро сасвим непознати јавности и историји, па је Матица објавила о свакоме документарну књигу.

Логично је било очекивати да се и са трећим великаном, Николом Теслом, учини исто. Међутим, том послу пришао сам с великом недоумицом да ли ће се моћи обавити, јер сем два-три недовољно испитана податка није било откривених трагова о везама Николе Тесле и Матице српске, о његовом присуству у њој. Током истраживања, међутим, испоставило се да многе ситне, углавном непримећене нити вукући једна другу стварају прећу из које се могла изаткати књига. У њој је мало капиталних открића, али веома много ситних каменчића који су се слагали у мозаик. Често, нажалост, фрагментаран мозаик. Нашла се у књизи грађа која је омогућила да се успостави једна визура на велику личност, ускога обима али у много чему нова, заснована на реалијама непознатим или непрепознатим досада.

И поводом књига о Михајлу Пупину и Милутину Миланковићу чуле су се примедбе да је у њима много ситница које су скоро безначајне. Таквих примедаба биће и о књизи *Никола Тесла и Матица српска*, можда још и више јер су истраживања била минуциозније.

Нећу се бранити од тих примедаба. Досетио сам се да то уместо мене учини велики песник српског XIX века Јован Јовановић Змај, којег је Тесла највише волео и поштовао, чак и преводио на енглески. Он је, већ као старац, у једном чланку описао своја сећања на детаље са сахране мезимца српске романтичарске поезије Бранка Радичевића, умрлог у својој раној младости 1853. Тај свој напис Јован Јовановић Змај пропратио је својим коментаром: „Ствар [о којој говорим] није од велике важности, али када се тиче Бранка, онда ни ситница није ситница" Допустите да га парафразирам: Када је реч о Тесли, дужни смо да сазнамо и објавимо и сасвим ситне појединости.

Захваљујући Кулској банци, финансијеру ове књиге, захваљујући се свима на пажњи и стрпљењу, позивам вас на мали коктел у салонима Матице српске.

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ

Извештај о раду Библиотеке Матице српске у 2005. години

Библиотека Матице српске успешно је остварила свој Програм рада у 2006. години, послујући у складу са Законом о библиотечкој делатности, Законом о културним добрима, Законом о Матици српској, Законом о јавним службама, Законом о делатностима од општег интереса у области културе, Законом о утврђивању одређених надлежности аутономне покрајине и одговарајућим подзаконским прописима.

Делатност БМС финансирана је из републичког буџета, преко Министарства културе, а део средстава обезбедило је Министарство за науку и технологију. Матичне функције финансиране су преко покрајинског Секретаријата за образовање и културу.

*

Управни одбор БМС радио је у саставу: проф. др Марија Клеут, председник, и чланови др Драган Станић, мр Мирослав Ранков, мр Душица Грбић и Ђорђе Виловски.

Управни одбор усвојио је Извештај о раду БМС у 2005. години, Годишњи рачун БМС за 2005. годину, Финансијски план БМС за 2006. годину, План набавки БМС у 2006. години, Програм рада БМС у 2007. години, Основе финансијског плана БМС за 2007. годину и Инвестициони програм изградње зграде БМС (XV измене и допуне).

Надзорни одбор радио је у саставу: Дејан Живанац, председник, и чланови Боривој Јуришин и Радован Мићић.

Надзорни одбор размотрио је Годишњи рачун БМС за 2005. годину, Финансијски план БМС за 2006. годину и План набавки БМС за 2006. годину и предложио Управном одбору да сва три документа усвоји.

*

У оквиру пројекта Опис ћирилских рукописних књига БМС публикована је једанаеста књига, *Зборници*. Објављен је други том каталога *Српске књиге БМС 1801—1867*. Из библиотеке Српске православне гимназије у Новом Саду обрађено је 5 публикација и редиговано 216 записа, а из библиотеке Бачке епархије инвентарисано је 465 публикација, обрађено је 329 књига и допуњено 338 записа. У електронску базу унето је 1118 записа публикација на микрофилму. За Донацију Никол и Сретена Марића пристигло је 60 књига и две периодичне публикације, а обрађено је 111 публикација. Из легата Владимира Отовића обрађено је 435 публикација а аналитички је обрађено 268 текстова о Његошу.

*

Свим видовима набавке БМС је примила и у своје збирке укључила 58.446 публикација. Обавезни примерак размењивала је са Народном библиотеком Србије и Централном народном библиотеком Црне Горе „Ђурђе Црнојевић", а публикације је слала и Универзитетској библиотеци „Светозар Марковић" у Бео-

граду и Народној и универзитетској библиотеци у Бањалуци. За библиотеку у Приштини спаковано је укупно 7530 публикација. Настављена је контрола достављања обавезног примерка.

Купљена је 1351 публикација за БМС.

Разменом из иностранства примљено је 2337 књига, 49 јединица посебних збирки и 2247 бројева периодике. Партнерима у размени, лекторатима за српски језик и српским библиотекама у иностранству послато је 3132 књиге и 4818 бројева периодике.

БМС је добила на поклон 17.129 публикација, од којих је у своје збирке укључила 5266 књига, 3487 јединица посебних збирки и 1.130 бројева периодике.

Примљено је 354 књиге из депозита ФАО и УНЕСКО.

У оквиру координиране набавке БМС је добила 159 бројева страних часописа.

*

Ажурно је обављана именска, предметна и децимална обрада нових публикација, уз истовремену ревизију збирки. Укупно је обрађено 68.070 публикација (књиге, наслови периодике, текстови из часописа, ноте, географске карте и планови, плоче, ситни и документациони материјал и друге публикације).

Урађено је 2525 CIP записа.

Редиговано је 12.976 и уједначено 3829 записа.

Настављен је рад у систему узајамне каталогизације у оквиру пројекта Виртуелна библиотека Србије чији је носилац Народна библиотека Србије. Из узајамног каталога (COBIB.SR) преузето је 11.234 записа.

Формирано је 43.187 предметних и 53.302 децималне одреднице. У Завичајној збирци Војводине настављени су попуњавање, обрада и заштита публикација. Библиографски је обрађено 210 књига за текућу *Библиографију књига у Војводини*. Настављене су аналитичка обрада периодике и обрада публикација посебних збирки.

*

Настављен је пројекат ревизије и ретроспективне обраде са књигом у руци (конверзија електронског каталога започета 1992. године). У току 2006. године ревизијом и ретроспективном обрадом обухваћено је укупно 10.270 књига, 2966 публикација посебних збирки и 533 годишта периодике.

Досада су обављене ревизија и ретроспективна обрада 573.046 публикација, 432.777 књига, 45.181 годиште периодике и 95.088 публикација посебних збирки.

*

У локалној компјутерској бази БМС 31. децембра 2006. године било је укупно 922.667 записа (695.422 књиге, 23.864 наслова периодике, 149.228 текстова из часописа и 54.153 публикације посебних збирки). Сваки од ових записа претражив је по стотинак параметара.

Током 2006. године БМС је обогатила своју електронску базу са 45.944 записа.

*

У 2006. години у БМС се учланило 5132 корисника. У читаоници за периодику и истраживачки рад, у општој читаоници и читаоници за научни рад коришћено је 27.339 књига и 6142 часописа.

У топографском каталогу књига евидентирано је 28.644 монографске публикације, а у топографском каталогу периодике 3310 годишта часописа и недељних листова и 805 комплета дневних листова.

*

У Рефералном центру БМС обављена су 383 тематска претраживања из страних база података (базе података на компактним дисковима, KoBSON-ови сервиси, Интернет, DIALOG), а издвојено је 292 записа са апстрактима и 359 чланака у пуном тексту. Међубиблиотечком позајмицом из иностранства (SUBITO, British Library и друге стране библиотеке) поручено је 312 публикација.

Обављено је 103 претраживања цитираности у Индексима научних цитата на захтев корисника и нађено 2637 цитата.

Према уговору са Покрајинским секретаријатом за науку и технолошки развој успешно је реализован двогодишњи пројекат истраживања цитираности научних истраживача Војводине.

За међународну базу АГРИС унето је 1570 записа.

*

Обављена је конзервација 21.760 и рестаурација 21.749 страница раритетних публикација. Урађено је 47.853 микроснимка. Рађена је и заштита публикација Архива САНУ, Градске библиотеке из Новог Сада и рукописа сенћанске цркве.

*

У оквиру законских обавеза из домена матичних функција БМС је пратила и помагала рад и развој високошколских и народних библиотека у Војводини. Организовано је полагање стручних испита у пролећном и јесењем року, које је успешно положило 50 кандидата.

*

Изложбама и каталозима обележено је 15 значајних јубилеја из наше и светске културне баштине.

Приређен је научни скуп о Сретену Марићу.

*

Објављене су књиге: *Зборници* (у серији Ћирилске рукописне књиге БМС), други том каталога *Српске књиге БМС 1801—1867, Исходи и стазе српских књига 18. века* Лазара Чурчића, *Библиографија књига у Војводини* за 2004. годину, *Годишњак БМС* за 2005. годину, *Билтен приновљених књига на страним језицима* (два броја), *Анализа рада народних библиотека у Војводини за 2005. годину, Анализа рада високошколских библиотека у Војводини за 2005. годину, Вести: гласило БМС* (четири броја), каталози изложаба (од броја 116 до 128), као и две свеске *Раскршћа*, књижевно-филозофског годишњака Сретена Марића.

*

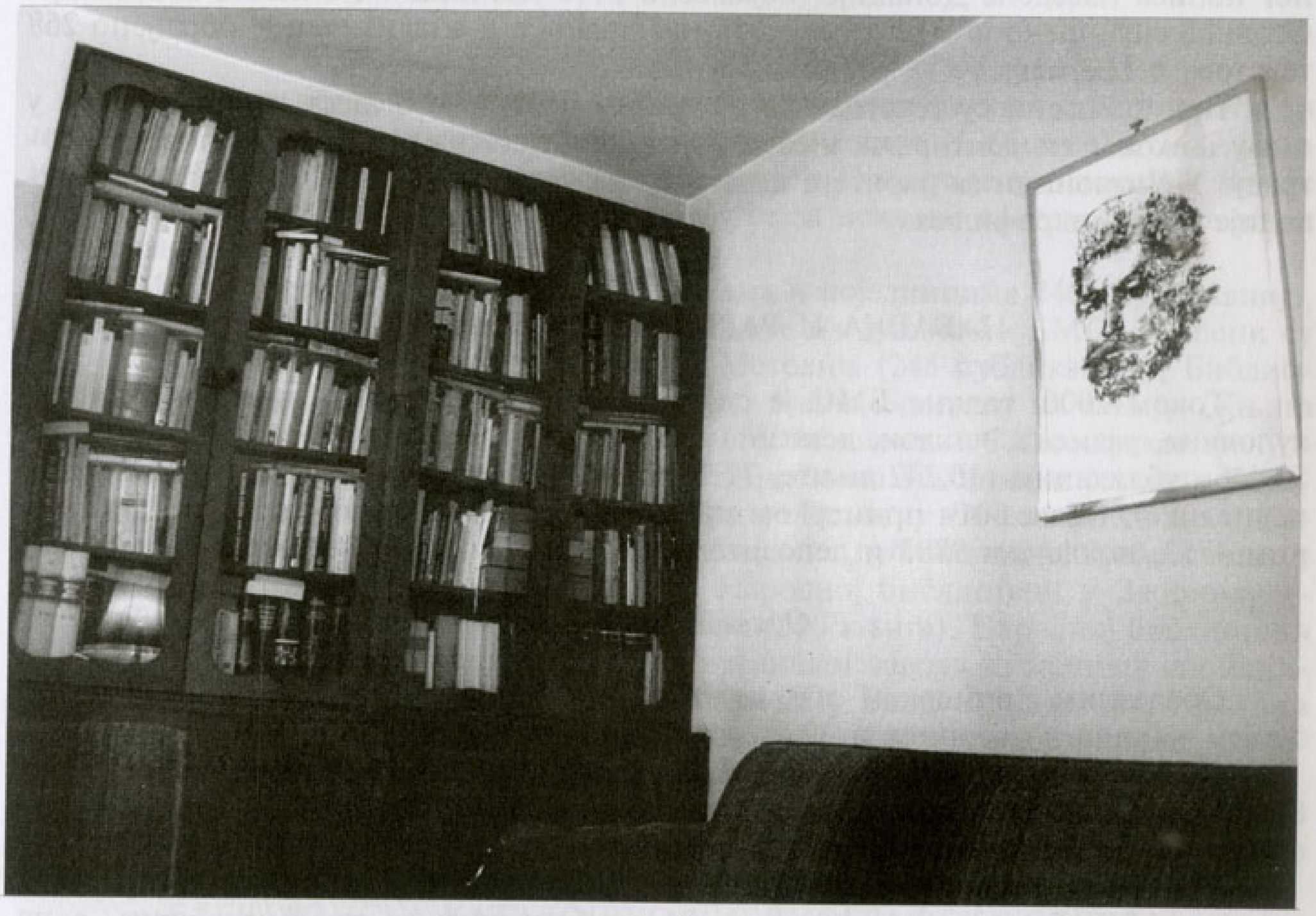
Настављена је градња нове зграде БМС, укупне површине 4.300 m². Из Националног инвестиционог плана Владе Републике Србије за нову зграду БМС у 2006. и 2007. години издвојено је 718.000 евра.

*

Укупну делатност БМС редовно су пратили дневни и други листови, радио- и телевизијске станице.

БМС је посетило неколико група студената, библиотекара и научних радника из наше земље и иностранства, којима су приказани историјски развој Библиотеке и њене савремене функције.

СТАРА И РЕТКА КЊИГА И ЛЕГАТИ

Део легата Владимира Отовића

У оквиру пројекта *Опис ћирилских рукописних књига БМС* рађени су послови на прикупљању грађе и опису рукописних зборника БМС. Каталошки описи ових рукописа и научни прилози о њима публиковани су у једанаестој књизи из серије *Ћирилске рукописне књиге БМС* са насловом *Зборници*.

Припремљен је за штампу и објављен други том каталога *Српске књиге Библиотеке Матице српске 1801—1867*, који садржи 1706 каталошких јединица са одредницама од М до П. Надовезујући се на претходни том каталога ове збирке, он се појавио као четврта књига у серији *Каталог старих и ретких књига БМС*.

Из збирке штампаних публикација 16—17. века на страним језицима у електронској бази обрађене су 4 књиге, а редигована су и допуњена 94 записа. Сигнирано је и обрађено 19 приновљених књига (7 српских 19. века, 11 руских 18. века и једна књига на италијанском језику 18. века) и 3 прогласа из 19. века. Сигнирано је и обрађено 5 књига за Библиотеку Текелијанума и 15 књига за збирку Петра Попадића (књиге су пронађене приликом ретроспективне обраде

публикација БМС). Из библиотеке Српске православне гимназије у Новом Саду, која се налази у БМС, обрађене су 4 књиге и један часопис, а редиговано је и допуњено 216 записа. Из библиотеке Бачке епархије инвентарисано је 465 публикација, обрађено је 329 књига и допуњено је и дорађено 338 записа. У електронску базу унето је 1118 записа наслова публикација на микрофилму. Из Донације Никол и Сретена Марића пристигло је још 60 књига (укључујући и 4 привеза) и две периодичне публикације. Из ове збирке обрађено је 108 књига (5 су привези) и 2 периодичне публикације, а један запис је допуњен. За штампу су припремљени бр. 2—3 и 4 *Раскршћа*, књижевно-филозофског годишњака Сретена Марића. У бр. 2—3 је започето, а у бр. 4 настављено објављивање инвентарног пописа наведене Донације (објављено 5110 јединица). Из легата Владимира Отовића сигнирано је и обрађено 435 публикација и аналитички је обрађено 268 текстова о Његошу.

Припремљени су текстови са основним подацима о шест легата у БМС, у циљу њиховог евидентирања у бази података о легатима у „Кући легата" у Београду. У Читаоници за раритете издати су на коришћење 1394 раритетне публикације и 23 микрофилма.

НАБАВКА И РАЗМЕНА ПУБЛИКАЦИЈА

Током 2006. године БМС је свим видовима набавке (обавезни примерак, куповина, размена, поклон, депозит) примила и у своје збирке укључила укупно 58.446 публикација (18.242 књиге, 7732 јединице посебних збирки и 32.472 броја периодике). Обавезним примерком примљено је 41.946, куповином 1510, разменом 4753, поклоном 9883 и депозитом 354 публикације.

Обавезни примерак

Обавезним примерком збирке БМС обогаћене су са 9479 књига, 28.561 бројем новина и часописа и 3906 јединица посебних збирки.

Обавезним примерком прикупљена је из војвођанских штампарија укупно 81.051 публикација. У збирке БМС укључено је 2817 књига, 11.630 бројева периодике и 1856 јединица посебних збирки.

Обавезним примерком од Народне библиотеке Србије примљено је 6459 књига, 14.759 бројева периодике и 1964 публикације за посебне збирке, а из Централне народне библиотеке „Ђурђе Црнојевић" са Цетиња 203 књиге, 86 јединица посебних збирки и 2172 броја периодике.

Из обавезног примерка Војводине Народној библиотеци Србије, Централној народној библиотеци „Ђурђе Црнојевић" са Цетиња и Универзитетској библиотеци „Светозар Марковић" у Београду упућено је 33.492 публикације, а за библиотеку у Приштини спаковано је укупно 7530 публикација. Из обавезног примерка Народној и универзитетској библиотеци Републике Српске у Бањалуци упућено је 819 књига и 1753 броја периодике. Преостале публикације распоређују се за слање у размену и за поклоне другим библиотекама.

У оквиру контроле достављања обавезног примерка упућени су спискови рекламација за непристигле публикације на адресе 65 штампарија у Војводини.

Куповина

БМС је куповином употпунила своје збирке са 765 књига, 284 јединице посебних збирки и 302 броја антикварне периодике.

У оквиру координиране набавке (КоБСОН) у БМС је стигло 159 бројева страних научних часописа.

Размена

Разменом са иностраним библиотекама током 2006. године примљене су 4633 публикације (2337 књига, 49 публикација за посебне збирке и 2247 бројева периодике), а из земље 120 публикација.

Иностраним партнерима у размени и лекторатима за српски језик послате су 3132 књиге и 4818 бројева периодике, а домаћим библиотекама 113 књига и 750 бројева периодике.

Поклон

БМС је на поклон примила 17.129 публикација на разним језицима. Након провере, у збирке је укључено укупно 9883 публикације (5266 књига, 3487 јединица посебних збирки и 1130 бројева периодике). Преостале публикације за које је утврђено да их БМС поседује распоређују се за поклоне другим библиотекама и за слање у размену.

БМС је послала на поклон институцијама и појединцима 7466 публикација, издања Библиотеке Матице српске као и књиге из дупликата БМС. Упућени су поклони школи у Племетини — Косово и Метохија (248 публикација), Библиотеци у Градишки — БиХ (517 публикација), Радио-Београду за акцију „Књига солидарности" (550 публикација), Централној библиотеци Филозофског факултета у Новом Саду (416 публикација), Општини Бачка Паланка за школе у Украјини (54 публикације), Народној библиотеци у Липљану (200 публикација), Народној библиотеци у Берковићима — БиХ (1081 публикација), Библиотеци у Бачком Добром Пољу (155 публикација), Народној библиотеци у Зворнику — БиХ (60 публикација), Библиотеци у Гајдобри (390 књига), Народној библиотеци у Ужицу (150 књига), Библиотеци Међурепубличког завода за заштиту споменика културе у Суботици (95 књига) и Библиотеци у Белом Манастиру, Хрватска (150 књига). БМС је библиотекама и научним радницима у нашој земљи на поклон послала и 3380 примерака својих издања књига и периодике.

Депозитом ФАО и УНЕСКО примљене су 354 публикације.

ЕЛЕКТРОНСКА КАТАЛОШКО-БИБЛИОГРАФСКА ОБРАДА ПУБЛИКАЦИЈА

У току 2006. године ажурно су обављани послови на изради електронског каталога БМС. Именски, предметно и децимално обрађиване су публикације из текућег прилива, а настављене су и обрада и истовремена ревизија књига чији се подаци не налазе у електронској бази података.

Укупно је обрађено 68.070 публикација (књиге, периодика, ноте, географске карте и планови, плоче, ситни и документациони материјал и друге публикације). Урађено је 2525 CIP-записа. Редиговано је 12.976 и уједначено 3829 записа, у циљу побољшања квалитета, прецизности и информативности електронског каталога БМС. Формирано је 43.187 предметних и 53.302 децималне одреднице. Каталошко-библиографски је обрађено 210 књига, са 13.543 аналитичке јединице садржаја.

Сви записи су у електронском каталогу БМС, а истовремено су и у узајамној бази Виртуелне библиотеке Србије. Тако БМС учествује у припреми текуће библиографије Србије.

Настављен је рад у систему узајамне каталогизације у оквиру Виртуелне библиотеке Србије. Из узајамног каталога преузето је 11.234 записа.

Објављена су два броја *Билтена приновљених књига на страним језицима* и *Библиографија књига у Војводини за 2004. годину.*

Према Концепцији библиографског рада у БМС почеле су припреме за израду *Библиографије Матице српске* (1981—1985), на основу грађе из електронске базе података БМС.

Настављено је пресељење публикација у приземље нове зграде БМС. У нови простор за смештај Завичајне збирке Војводине пренете су и смештене књиге од I до IV формата. У сегмент за посебне збирке смештене су публикације збирке ситног и документационог материјала, Збирке музикалија, Ликовно-графичке збирке и Картографско-географске збирке (осим дела карата V формата, фотографија и плаката)

Завршетком магацинског и радног простора и побољшањем услова рада, ове збирке добијају адекватне услове за чување, обраду и коришћење публикација, а библиотечки радници боље услове рада.

Каталошка обрада књига

Обрађене су укупно 25.574 књиге и у базу БМС унето је 7500 креираних записа. Из Узајамне каталогизације преузето је 6880 записа и допуњена су 11.194 записа. Формиране су 16.642 предметне и 20.711 децималних одредница. Редиговано је 4600 записа и уједначено 280 одредница.

Од укупно обрађених књига 10.270 је из ретроспективе.

Аналитичка обрада прилога у периодичним публикацијама

Обрађено је укупно 27.709 прилога из *Годишњака Библиотеке Матице српске, Летописа Матице српске*, девет научних зборника Матице српске и још око 170 наслова текућих и старих периодичних публикација. Од укупног броја креирано је око 19.243, допуњена 5933 и преузета 2533 записа.

Формирано је 16.568 предметних и 24.407 децималних одредница.

Библиографска обрада књига

За *Библиографију књига у Војводини* настављени су прикупљање и обрада грађе. Каталошки је креирано 139 записа, допуњено 2011 и из Узајамне каталогизације преузета су 282 записа, укупно 2432. Библиографски је обрађено 210 књига са 13.543 аналитичке јединице садржаја. Формирана је 4221 предметна и 3652 децималне одреднице. Редигована су 1592 библиографска и 1560 каталошких записа. Уједначно је 2707 записа и одредница.

За *Библиографију Матице српске* обављени су претраживање и прикупљање грађе, контрола постојећих записа и сређивање записа у WORD-у. У базу је унет садржај за 247 књига. Обављена је редакција 1241 записа књига и чланака.

Урађена је библиографија добитника Змајеве награде за 2003. годину, а припремане су библиографије добитника за 2004. и 2005. годину.

Каталошка обрада Завичајне збирке

Настављени су попуњавање, сигнирање, обрада и евиденција за заштиту публикација Завичајне збирке. Сигнирано је 2309 публикација. Укупно је обрађено 1115 публикација (креирано је 139, допуњено 864 и преузето 112 записа из Узајамне каталогизације). Формирано је 176 предметних и 200 децималних од-

редница. Извршена је провера за 485 књига кроз каталоге и базу. За попуну збирке предато је 523 дезидерата. За заштиту је евидентирано 212 јединица.

Попуњаване су и обрађиване збирке издања Матице српске и САНУ.

Каталошка обрада периодике

Сигнирана су 763 нова наслова. Укупно су каталошки обрађена 1623 наслова часописа и новина (креирано је 449, допуњено 693 и преузет из Узајамне каталогизације 481 запис). Дато је 465 децималних одредница. Пресигнирано је 33 наслова, 100 годишта са 569 бројева. Редиговано је 539 записа. Израђено је 1320 каталошких листића и уложено у картотеке.

Евидентиране су допуне за 694 наслова, 2666 годишта текуће и старе периодике са 6546 бројева. Ревидиран је 71 наслов, 1669 годишта са 3845 бројева. Ретроспективно су обрађена 533 годишта.

Каталошка обрада посебних збирки
(Картографско-географска, Ликовно-графичка, Збирка музикалија
и Збирка ситног и документационог материјала)

Укупан број примљених публикација у 2006. години је 2441. Сигнирано је и појединачно инвентарисано 9220 јединица. Обрађено је 9627 публикација (у базу су унета 3832 нова записа, допуњено 4849 записа и из Узајамне каталогизације преузето 946 записа). Формирано је 5643 предметне и 5818 децималних одредница. Редиговано је 2215 записа и уједначене 842 одреднице. Након обраде и коришћења у читаоници у магацин је уложено 9439 публикација. За заштиту је евидентирано 20 публикација. Информисано је и услужено 153 корисника са 250 публикација. Евидентирано је 1657 бројева периодичних публикација.

ПРОЈЕКАТ КОНВЕРЗИЈЕ ЛИСНОГ КАТАЛОГА

БМС је наставила Пројекат конверзије лисног каталога који се ради са књигом у руци од 1992. године (ретроспектива). Приликом ретроспективног уноса података у електронски каталог обавља се и истовремена ревизија збирки, која је тако организована да је омогућено непрекидно информисање и услуживање читалаца.

У 2006. години ревизијом и ретроспективном обрадом обухваћено је укупно 13.799 публикација (10.270 књига, 533 годишта периодике и 2966 јединица посебних збирки).

Досада су обављене ревизија и ретроспективна обрада 573.046 публикација (432.777 књига, 45.181 годиште периодике и 95.088 публикација посебних збирки).

ЕЛЕКТРОНСКИ КАТАЛОГ

Настављен је рад у систему узајамне каталогизације, у оквиру пројекта *Виртуелна библиотека Србије*. Обавезни примерак обрађиван је само на једном месту, а Народна библиотека Србије и БМС су међусобно преузимале записе. Групе редактора уједначавале су обраду у узајамном каталогу. Из заједничке електронске базе података БМС је преузела 11.234 записа.

У компјутерској бази БМС на крају децембра 2006. године било је укупно 922.667 записа (695.422 записа за књиге, 23.864 за периодику, 149.228 за текстове из часописа и новина и 54.153 за публикације посебних збирки).

Током 2006. године БМС је своју електронску базу обогатила са 45.944 записа.

Електронски каталог БМС био је доступан на Интернету, на адреси http://bmsalf.ns.ac.yu/cobiss/. Веза са Интернетом остваривана је у оквиру Академске мреже Србије, а обезбеђен је и приступ посредством EUNET-а. Интернет је највише коришћен за претраживање јавно доступних каталога великих светских библиотека и издавачких кућа, као и за размену електронске поште.

Електронска база БМС која чини основу узајамног каталога Србије, формираног у Народној библиотеци Србије, у оквиру ВБС доступна је и преко адресе http://vbs.nbs.bg.ac.yu/cobiss/.

БМС је ажурно одржавала свој Интернет сајт, на адреси www.bms.ns.ac.yu, одакле је омогућен приступ електронском каталогу БМС, бази узајамне каталогизације и њеним учесницима.

ЧУВАЊЕ И КОРИШЋЕЊЕ ПУБЛИКАЦИЈА

Преуређени каталог Библиотеке Матице српске

У 2006. години БМС је уписала 5146 читалаца. Највећи број њених чланова чине студенти — 3542 (68,8%), запослени разних професија заступљени су са 506 чланова (9,8%), матуранти са 492 (9,5%) и магистранти са 266 (5,1%). Укупан број чланова из осталих група образовне и социјално-професионалне структуре (ванредни студенти, незапослени, пензионери и други) заступљен је са мање од 7%.

Поређење са структуром чланова у 2005. години показује да се у свим групама повећао број чланова, али је притом процентуална заступљеност чланова

по групама остала приближно иста. Изузетак представља повећан проценат заступљености матураната.

У општој читаоници, читаоници за периодику и истраживачки рад и у научној читаоници коришћена је 33.481 публикација, а за научни и стручни рад 11.740.

У поређењу са резултатима у 2005. години, повећао се укупан број коришћених публикација и у читаоницама, и за научни и стручни рад, и то пре свега за рад на пројектима Матице српске. У 2006. години, као и раније, запажено је константно занимање за дела из области књижевности, географије и историје и повећано интересовање за литературу из области друштвених и примењених наука, нарочито из економије, менаџмента и маркетинга. Највише су коришћене публикације на српском и на енглеском језику.

У Одељењу за чување и коришћење публикација реализована су 704 захтева за међубиблиотечку позајмицу књига, као и 319 захтева за копије чланака и извода из књига. За потребе наших читалаца другим библиотекама упућен је 61 захтев.

Број захтева за међубиблиотечку позајмицу књига и за копије чланака и извода из књига, које су друге библиотеке, научне институције и појединци упутили БМС у 2006. години повећао се у односу на претходну годину. Захваљујући коришћењу услуга постекспреса тај вид сарадње постао је ажурнији и сигурнији него раније.

У току године библиотекари информатори су у преподневном и поподневном раду пружали каталошке, библиографске и референсне информације и информације из Електронског каталога и Узајамне базе података и састављали исписе из Електронског каталога. На захтев научних истраживача, докторанata, магистраната и студената који припремају дипломске радове тематски су претраживали Електронски каталог и Узајамну базу података, а периодично проналазили литературу за потребе матураната и студената који припремају семинарске радове. Поред тога, припремали су материјал за снимање телевизијских емисија, примали организоване посете и посетиоце упознавали са историјом Матице српске и видовима делатности БМС.

Током године топографски су евидентиране 28.644 књиге, а у топографску евиденцију текућих публикација унети су подаци за 3310 годишта часописа и месечних листова са 35.250 бројева и 805 месечних комплета дневних листова са 25.600 бројева. Нове књиге и текуће публикације и рекаталогизоване књиге смештене су у магацине. Публикације које су биле коришћене ажурно су враћане у Централни и Чешки магацин.

Континуирано су издвајане и предаване књиговезници публикације које се кориче и оне којима је потребно прекоричавање. Посебно, књиге I формата старијих година издања, с краја 19. и с почетка 20. века, којима су потребни прекоричавање и заштитни омоти, издвојене су и предате књиговезници. Заштићене књиге, после провере у топографској евиденцији, предате су Одељењу за каталошко-библиографску обраду, ради допуне записа у Електронском каталогу.

У нови простор за смештај Завичајне збирке Војводине пренете су и смештене у полице књиге од I до IV формата, уз претходну топографску контролу.

Сачињен је списак књига које су каталошки регистроване али се не налазе у магацинима. После провере списка исписани су дезидерати за књиге које недостају.

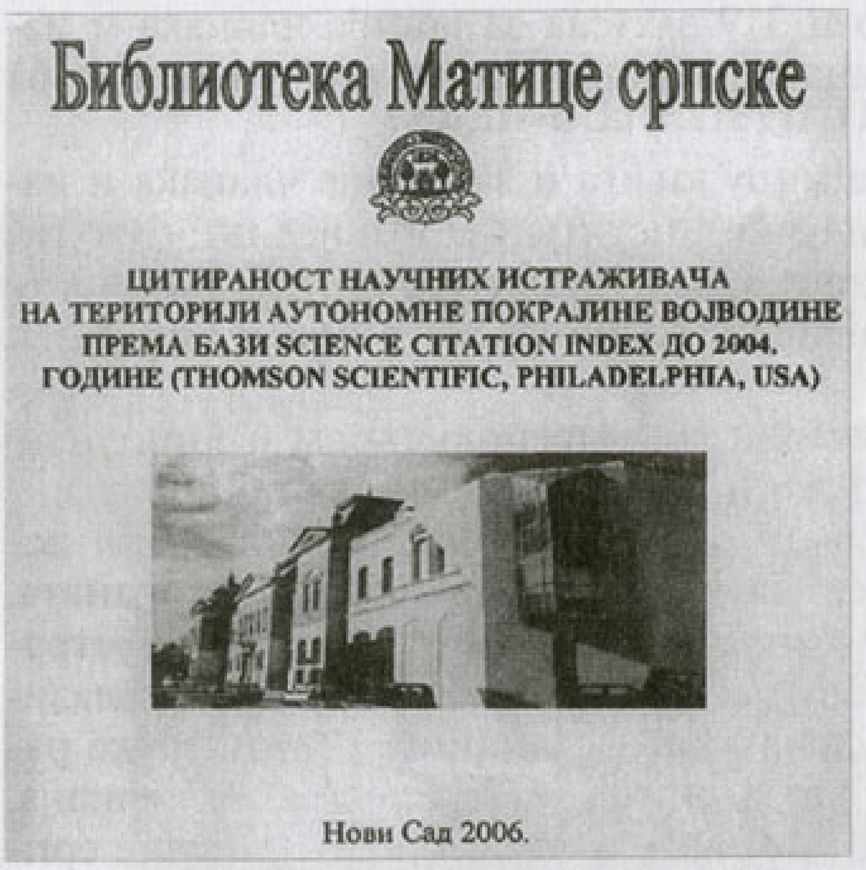
За потребе читалаца и служби БМС урађено је 247.758 копија на ксероксу.

РЕФЕРАЛНИ ЦЕНТАР

CS-AGRIS

У изради базе података Србије о публикованим изворима информација и полупубликацијама из пољопривредних наука (CS-AGRIS) прегледано је 2519 документационих јединица. Од тога је за обраду издвојено и обрађено 1570 јединица. Сви преузети апстракти су редиговани и унети на магнетни медиј. У ФАО Агрис у Рим транспортовано је 1570 записа.

Истраживање цитираности радова научних истраживача на територији Аутономне Покрајине Војводине

Резултат истраживања цитираности 2326 научних радника Војводине

Десетог децембра 2004. године БМС је потписала уговор са Покрајинским секретаријатом за науку и технолошки развој за реализацију пројекта *Израда прегледа цитираности научних истраживача на територији Аутономне Покрајине Војводине*. Испитивање цитираности у Индексима научних цитата рађено је у току целе 2005. године, а завршено је у 2006. години.

Укупно је истражена цитираност за 2326 истраживача из Војводине и пронађено је укупно 21.116 цитата (15.277 цитата и 5839 самоцитата).

Сви бројчани подаци о цитираности (укупна цитираност, број цитата и самоцитата) за све истраживаче налазе се на компакт-диску под називом: *Цитираност научних истраживача на територији Аутономне Покрајине Војводине према бази Science Citation Index до 2004. године*. Диск садржи и извештај о раду на пројекту, абецедни списак свих истраживача Универзитета у Новом Саду, као и спискове по факултетима. Такође садржи абецедни списак истраживача ван Универзитета и истраживаче по институцијама.

На сајту Универзитета у Новом Саду (www.uns.ns.ac.yu) налазе се најцитиранији аутори на Универзитету приказани по научним областима, а резултати пројекта приказани су и на сајту Покрајинског секретаријата за науку.

Истраживање цитираности на лични захтев

БМС је, поред Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић" у Београду, центар за испитивање цитираности радова у Индексима научних цитата и поседује највећу збирку Индекса научних цитата у земљи.

На захтев корисника из Новог Сада, Београда, Земуна и других градова обављена су 103 претраживања цитираности радова научника у иностраним часописима према бази Science Citation Index (на компакт-дисковима и на Интернету — Web of Science) и пронађено је 2637 цитата (2200 цитата и 437 самоцитата). Ова цитираност ради се са комплетним библиографским подацима, а корисницима се даје сертификат о цитираности.

Тематска претраживања

Тематска претраживања из страних база података су обављана у базама на Интернету (Google, SUBITO, Агрис). Тематска претраживања обављана су и у електронским сервисима КоБСОН-а (ScienceDirect, WOS, и др.). Било је 383 претраживања, а издвојено је 292 чланка до нивоа апстракта и 359 чланака у пуном тексту, који су снимљени на компакт-дискове и предати корисницима.

Базе података на Интернету у 2006. години

Електронски каталог БМС, са 922.667 записа и преко 90 милиона информација о књигама, часописима, докторским и магистарским радовима и другим публикацијама од значаја за научни рад, био је доступан на Интернету. Одржавана је лиценца за рад у систему узајамне каталогизације, а база БМС основа је овог система у Србији.

У 2006. години Министарство за науку и заштиту животне средине Републике Србије наставило је да финансира претплату на стране базе података, у оквиру Конзорцијума библиотека Србије за обједињену набавку (КоБСОН — www.nbg.bg.ac.yu/kobson). Доступне су следеће базе података: Web of Science, EBSCO — Publishing, Springer Link, Institute of Physics Publishing Emerald, ProQuest, ScienceDirect, Scopus, Oxford University Press и др., а очекује се реализација приступа и другим базама. У КоБСОН-у је доступно око 17.000 наслова часописа који се могу претраживати у пуном тексту. У децембру је представљена и база SCIndeks — Српски цитати индекс, која садржи домаће научне периодичне публикације. Приступ SCIndeks-у је слободан и бесплатан за све.

Министарство финансира набавку компакт-дискова, часописа у папирној форми, а део средстава одобрен је за међубиблиотечку позајмицу. Потврђена је претлата за 2007. годину за 11 часописа у папирној форми које БМС добија преко Конзорцијума библиотека Србије за обједињену набавку (КоБСОН). Такође се финансира и набавка компакт-дискова Индекса научних цитата.

Сем наведених база у БМС се може претраживати и хост DIALOG који садржи преко 450 страних база података.

У цедетеку Рефералног центра пристигло је 54 компакт-диска периодике. То су базе AGRIS, Food and Human Nutrition, EBSCO (Academic Periodicals Collection, Business Periodicals Collection, Biomedical Reference Collection).

Међубиблиотечка позајмица

Из SUBITO (Document Delivery Services — Немачка), који је најуспешнији систем за међубиблиотечку позајмицу и брзу испоруку чланака електронским путем, поручено је 155 копија чланака које су стигле за мање од 72 сата као и 112 књига. Из Британске библиотеке поручено је 13 копија и 20 књига. Путем ИФЛА, захтева из разних библиотека из иностранства поручено је 18 књига и 6 копија.

Издавање примарног материјала из збирки Рефералног центра

У читаоници Рефералног центра из наших збирки је коришћено 311 публикација (докторски и магистарски радови, научно-истраживачки пројекти и ЈУС стандарди, као и књиге на компакт-дисковима).

У току је сређивање патентне збирке РЦ. Окупљено је и смештено у фасцикле по броју патента 2557 патентних списа који се чувају у Рефералном центру. У базу БМС унети су подаци о 229 докторских дисертација.

ЗАШТИТА ПУБЛИКАЦИЈА

Током 2006. године у Одељењу заштите публикација БМС спровођене су предвиђене мере заштите публикација према усвојеном Програму рада. Обављени су послови везани за заштиту раритетних и угрожених рукописа и књига из БМС, Архива САНУ из Београда и Градске библиотеке из Новог Сада са одређивањем степена оштећености и спровођењем неопходних мера конзервације и рестаурације. Започети су послови на спровођењу поступка дигитализације културних добара до А4 формата у складу са могућностима досада обезбеђене опреме.

Послови заштите, који су у овом периоду обављени у лабораторији Одељења заштите публикација БМС, обухватили су конзервацију 21.760 и рестаурацију 21.749 изузетно оштећених страница раритетних рукописа и књига. Након њиховог спровођења, поступцима који се односе на заштиту кожних или полукожних повеза, као и на израду повеза уз реконструкцију према оригиналу, повезано је 68 раритетних књига.

У фотолабораторији је настављено микрофилмовање књига библиотеке Саве Текелије, као и микрофилмовање појединих одабраних ретких или оштећених примерака. У овом периоду израђено је 47.853 микроснимка на микрофилмовима 16 и 35 mm у архивском квалитету, израђено је 2099 принтер-копија за потребе корисника и 2358 дигиталних снимака. Обављено је и развијање 37 ролни мастер-микрофилмова за архивирање и спроведена њихова контрола квалитета, као и 2 диазо-копије за коришћење. Пробно снимање одабраних страница раритетних рукописа и књига дигиталном камером обухватило је и израду 749 дигиталних снимака за архивирање. Дигитализоване су три књиге изузетно оштећеног рукописа *Циркуларни протокол храма Светог архистратига Михаила* из Сенте, које садрже 634 рукописне странице и на основу ових снимака израђене су веома квалитетне штампане копије за коришћење.

У књиговезници су у тврд повез са златотиском повезана 234 тома новина и 1078 томова часописа. Повезано је или преповезано у мек или тврд повез 2929 примерака књига и 1966 примерака умножених публикација. За публикације које се не кориче израђене су 1643 заштитне фасцикле и 135 заштитних кутија-књига. Накашрано је 716 примерака за изложбе, израђено је 1297 коверата, 1289 међаша, 889 заштитних омота, у позлати отиснуто 1758 наслова, књиговезачки је поправљено 668 публикација и 232 оштећена листа, нумерисано је 14.418 бројева. У магацинима је детаљно књиговезачки прегледана 1871 оштећена књига и одабрани примерци за рад, а обављени су и други неопходни књиговезачки послови.

МАТИЧНИ ПОСЛОВИ

У 2006. години БМС је обављала матичне послове и организовала је полагање стручних испита за библиотеке у Војводини у складу са својим законским обавезама из домена матичних функција.

На основу прикупљених статистичких и текстуалних извештаја, у сарадњи са окружним матичним библиотекама, урађена је и публикована *Анализа рада народних библиотека у Војводини за 2005. годину*, као и *Анализа рада високошколских библиотека у Војводини за 2005.* годину. Статистички подаци унети су у рачунар у оквиру програмског пакета *Мрежа библиотека Србије* и доступни су у БМС и у Народној библиотеци Србије.

Организован је састанак руководилаца матичних служби библиотека у Војводини, на којем је размотрен План обављања матичних функција БМС у 2006.

години, као и састанак Секције за матичне библиотеке Библиотекарског друштва Србије.

Редовно је пружана стручна помоћ народним и високошколским библиотекама у Војводини у обављању стручних послова, а Библиотеци Филозофског факултета у Новом Саду пружена је помоћ при укључивању у систем узајамне каталогизације.

На семинару за библиотекаре високошколских библиотека у Војводини размотрене су теме *Корисници високошколских библиотека у Војводини* и *Резултати истраживања цитираности научних истраживача Војводине*.

Обављени су стручни надзори у библиотечким јединицама Одсека за романистику, Одсека за румунистику, Одсека за педагогију, Одсека за психологију, Медицинског факултета, Централне библиотеке Универзитета у Новом Саду, Више школе за образовање васпитача у Новом Саду и Више школе за образовање васпитача у Вршцу.

Редовно је одржавана оперативност рачунарског система и предузимана је заштита електронске базе података БМС. Настављени су коришћење и дорада програмског пакета COBISS. Из рачунарског система припремљени су за штампу *Библиографија књига у Војводини за 2004. годину*, каталог *Српске књиге БМС 1801—1867. године* (други том), *Билтен приновљених књига на страним језицима* (два броја), инвентарне и топографске књиге и спискови публикација. На персоналном рачунару припремљени су каталози изложаба и извештаји. Скенирано је 450 страна *Невена* као припрема за фототипско издање.

У читаоници стручне литературе примане су нове књиге и часописи из области библиотекарства и информатике и услужено је 145 корисника.

Пригодним изложбама и пратећим каталозима обележено је петнаест јубилеја из домаће и светске културе.

Припремљена су четири броја *Вести: гласила Библиотеке Матице српске*.

Радници Библиотеке Матице српске на Сајму књига у Београду

СТРУЧНИ ИСПИТИ У БМС У 2006. ГОДИНИ

БМС је организовала полагање стручних испита у библиотечкој делатности у пролећном и јесењем испитном року 2006. године, сагласно Закону о утврђивању одређених надлежности аутономне покрајине („Службени гласник Републике Србије", бр. 6/2002), Решењу о образовању Комисије за полагање стручног испита за запослене у библиотекама („Службени лист АП Војводине", бр. 12/2002), Правилнику о програму стручног испита у библиотечкој делатности и начину његовог полагања („Службени гласник Републике Србије", бр. 20/95) и Правилнику о измени правилника о програму стручног испита у библиотечкој делатности и начину његовог полагања („Службени гласник Републике Србије", бр. 29/2005).

Комисија за полагање стручног испита радила је у следећем саставу: др Жељко Вучковић (председник и испитивач за предмет Основи библиотекарства), мр Душица Грбић (заменик председника и испитивач за предмет Основи историје писма, књиге и библиотека), Радован Мићић (стални члан), Ђорђе Виловски (испитивач за Уставно уређење и прописе), Марија Маховац (Алфабетски каталог), Нада Новаков (Стварни каталози), Марија Јованцаи (Основи библиографије) и Новка Шокица-Шуваковић (Основи библиотечке информатике).

Инструктивни семинари за кандидате почетнике у раду организовани су од 10. до 14. априла и од 9. до 13. октобра 2006. године, у просторијама Рефералног центра БМС, где су одржане и све друге испитне активности. Консултативни семинари, за све кандидате, одржани су од 8. до 12. маја и од 6. до 10. новембра 2006. године.

Током семинара предавачи су користили рачунарску опрему и видео-бим, презентујући примере из електронске базе БМС. Прво предавање било је посвећено историјату и савременим функцијама БМС, уз презентацију њеног Интернет-сајта www.bms.ns.ac.yu.

Полагању испита приступило је 26 кандидата у пролећном и 24 у јесењем року. Испит је почео полагањем предмета Алфабетски каталог и Стварни каталози (усмени испит и практична провера знања из именске, предметне и децималне обраде публикација).

Полагање осталих предмета настављено је по следећем распореду: Основи библиотечке информатике, Основи библиотекарства, Уставно уређење и прописи, Историја писма, књиге и библиотека и Основи библиографије.

У пролећном року звање библиотекара стекло је 16 кандидата, звање вишег књижничара 3 кандидата и звање књижничара 7 кандидата, са општом просечном оценом 4,17.

У јесењем року звање библиотекара стекло је 16 кандидата, звање вишег књижничара 2 кандидата и звање књижничара 6 кандидата, са општом просечном оценом 4,06.

Уверења о положеном стручном испиту уручена су у Свечаној сали Матице српске 5. јуна и 29. новембра 2006. године. Уз кандидате, свечаности су присуствовали чланови испитне комисије и управник БМС Миро Вуксановић, који је поздравио присутне и уручио им уверења.

ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ

У 2006. години БМС је објавила следећа издања:

Ћирилске рукописне књиге БМС
Књига XI: *Зборници*;

Каталог старих и ретких књига БМС

Књига IV: Финка Пјевач, Јасна Карталовић (редактори): *Српске књиге Библиотеке Матице српске: 1801—1867.* Том 2, М-П;

Едиција *Трагови*

Књига X: Лаза Чурчић: *Исходи и стазе српских књига 18. века*;

Марија Јованцаи (редактор), Љиљана Крајшић (редактор записа), Ката Мирић (редактор записа), Каталин Рафа, Весна Укропина: *Библиографија књига у Војводини за 2004. годину*;

Годишњак Библиотеке Матице српске за 2005. годину;

Билтен приновљених књига на страним језицима (два броја);

Анализа рада народних библиотека у Војводини за 2005. годину;

Анализа рада високошколских библиотека у Војводини за 2005. годину;

Вести: гласило Библиотеке Матице српске (четири броја);

Тринаест *каталога изложби* Библиотеке Матице српске (од броја 116 до броја 128).

ИЗЛОЖБЕ

БМС је пригодним изложбама и каталозима (од броја 116 до броја 128) обележила значајне јубилеје из наше и светске културне баштине. Коришћена је грађа из збирки БМС и Рукописног одељења Матице српске. Тако су обележене 200-годишњица рођења Јована Стерије Поповића, 150-огодишњица Николе Тесле, 100-годишњица Семјуела Бекета, 250-огодишњица Аврама Мразовића, 400-годишњица Рембранта, 175-огодишњица Јована Ристића, 125-огодишњица Беле Бартока, 250-огодишњица Волфганга Амадеуса Моцарта, 150-огодишњица Сигмунда Фројда, 200-годишњица Ђорђа Марковића Кодера, 175-огодишњица Корнелија Станковића, 150-огодишњица Џорџа Бернарда Шоа и 400-годишњица Пјера Корнеја. Постављена је изложба поводом 150 година од покретања недељног илустрованог листа *Подунавка*. Аутори изложаба су Ксенија Шуловић, Александра Драпшин и Оливера Михајловић.

Поводом обележавања празника Светих апостола Ћирила и Методија у Матици српској је изложено седам старих рукописних и штампаних књига из збирки БМС. Аутори изложбе су мр Душица Грбић и Нада Вујић.

УЧЕШЋЕ НА СКУПОВИМА, НОВЕ КЊИГЕ, ПРИЗНАЊА

Током 2006. године библиотекари БМС учествовали су на стручним и научним скуповима, објавили нове књиге и добили признања за свој рад.

Меланија Блашковић и Љиљана Клеверник урадиле су *Библиографију часописа Поља 1955—2004*, коју је објавио Културни центар из Новог Сада.

На Сабору библиотекара Срема представљен је портрет библиотекара и писца Гордане Ђилас, о којој је говорио Радован Мићић. Мићић је приказао *Зборник радова са сусрета библиографа* у Инђији, а са Мирославом Дукић учествовао је на међународној конференцији *Лидерство у библиотекама* у Београду, саопштењем *Модели претраживања базе података*.

Мирослава Дукић учествовала је на Саветовању школских библиотека у Сремским Карловцима, а за допринос развоју читалачких интересовања добила је Сребрну повељу Библиотекарског друштва Србије.

Александра Љубинковић добила је захвалницу Дома културе у Србобрану за помоћ у реализацији манифестације *Ленкин прстен*.

Марија Јованцаи говорила је на промоцији књиге Душана Панковића *Српске библиографије 1851—1879* у Матици српској.

Александра Љубинковић и Марија Јованцаи добиле су захвалницу Позоришног музеја Војводине.

У издању СЕКОМ-BOOKS објављено је друго издање књиге др Жељка Вучковића *Бизнис и морал: основи пословне етике*. Књига Жељка Вучковића и Гордане Стокић *Менаџмент у библиотекама* представљена је на Доситејевим данима у Новом Саду. Вучковић је учествовао на саветовањима библиотекара у Врњачкој Бањи (*Између етике и менаџмента у библиотекама*), у Требињу (*Будућност јавних библиотека*), у Суботици (*Библиотеке и менаџмент*), у Сремским Карловцима (*Библиотеке у доба Интернета*) и у Инђији (*Библиографије и концепт управљања знањем*).

Миро Вуксановић је добио НИН-ову награду, Награду „Меша Селимовић" и Награду Златни хит либер за роман *Семољ земља*. Књига је објављена у издавачкој кући „Филип Вишњић", у едицији *Албатрос* у три издања (4000 примерака), а четврто издање објавили су *Политика* и ИП „Филип Вишњић" у 10.000 примерака. *Семољ земља* представљена је у Сремској Митровици, Нишу, Новом Саду, Пироту, Пожеги, Ужицу, Чиготи, Лесковцу, Љубовији, на Убу, у Руми, Суботици, Бањој Луци, Бијељини, Лајковцу, Београду, Старој Пазови, Ваљеву, Врњачкој Бањи, Сомбору, Крушевцу, Лазаревцу, Крупњу, Шапцу, Тителу, Беранама, Никшићу, Кули, Вишеграду, Алексинцу, Бачком Добром Пољу, Зворнику, Аранђеловцу и Смедереву. Поводом НИН-ове награде Вуксановића су примили председник Србије Борис Тадић, председник Владе Србије Војислав Коштуница, председник Извршног већа Војводине мр Бојан Пајтић и председник Скупштине Града Новог Сада Зоран Вучевић.

Миро Вуксановић је обављао функцију потпредседника Матице српске и замењивао председника у његовом одсуству.

Миро Вуксановић је одржао Светосавску беседу у Колашину и Ђурђевданску беседу у манастиру Ђурђеви ступови у Беранама и говорио о књизи Драгомира Попновакова у Врбасу и Сомбору, на свечаности поводом 250 година од рођења Аврама Мразовића у Сомбору, на свечаности поводом 70 година НУБ Републике Српске у Бањој Луци, о књизи Зорана Лакића у Бачком Добром Пољу, на свечаности поводом 80 година академика Мирослава Пантића у Београду, на отварању манифестације „Вишеградске стазе" у Вишеграду, на отварању изложбе Драгана Стојкова у Добрину, на представљању књиге Душана Панковића у Новом Саду, на представљању књиге Чедомира Мирковића у Новом Саду, на Видовданском научном скупу у Тителу, о Миловану Видаковићу у Неменикућама, на скупу чланова Новосадског клуба у Матици српској, на свечаности поводом 150 година Народне библиотеке у Ужицу, поводом 100 година од смрти Стевана Сремца у Сенти, о књизи Милосава Тешића у Приједору, на представљању другог тома *Српског биографског речника* у Новом Саду и Београду, на Ћоровићевим сусретима у Билећи, о књизи Јозефа Лајчака у Новом Саду, о књизи Стојана Бербера у Сомбору, на скупу о Милану Коњовићу у Сомбору, на откривању бисте Јована Ђорђевића у Сенти и на научном скупу *Есеј Срећена Марића* у Новом Саду.

Миро Вуксановић отворио је Сајам књига у Лесковцу, Сајам књига у Пироту, Салон књига у Новом Саду и Први међународни фестивал писаца у Новом Саду. Председавао је Жиријем за Награду „Скендер Куленовић" у Приједору и учествовао у раду Жирија за најбољу књигу у библиотекама Србије, Жирија за Вукову награду и Жирија Сајма књига у Београду.

БМС је добила Признање за очување матерњег језика Завода за културу Војводине и Златну повељу Библиотекарског друштва Србије.

НАУЧНИ СКУП О СРЕТЕНУ МАРИЋУ

Научни скуп о Сретену Марићу (15. XII 2006)

У Малој сали Матице српске у Новом Саду, 15. децембра 2006. године, одржан је научни скуп *Есеј Сретена Марића*. Скуп су организовали Библиотека Матице српске (место где је смештен легат Никол и Сретена Марића), Скупштина општине Косјерић (место где је Сретен Марић рођен) и редакција *Раскршћа*, књижевно-филозофског годишњака Сретена Марића.

Тема је одабрана као потврда мишљења да је професор Марић међу водећим српским есејистима друге половине прошлог века и као намера да се по деловима, по *пропланцима*, у неколико бројева *Раскршћа* прикаже укупан Марићев опус.

Одржавање скупа омогућили су БАМБИ из Пожаревца и БАЧКАПУТ из Новог Сада.

Окупљене учеснике и госте скупа, међу којима је била и госпођа Никол Марић, поздравио је управник БМС Миро Вуксановић, истичући да строгост Марићеве речи веома обавезује. А писао је мудро, учено, саливено, необично, у дослуху са најзначајнијим књижевним темама и личностима свога и прошлог времена, рекао је Вуксановић.

Годишњак *Раскршћа* представио је главни уредник Слободан Гавриловић, а саопштења о Марићевом есеју поднели су Миро Вуксановић, Мирослав Егерић, Мирјана Д. Стефановић, Радивоје Константиновић, Славко Гордић, Триво Инђић, Јовица Аћин, Миливој Ненин, Јован Делић, Бојан Јовановић, Иван Негри-

шорац, Јован Попов, Слободан Владушић, Душан Бошковић, Радован Поповић, Гојко Тешић и Михајло Пантић. Радован Вучковић доставио је писани текст свога саопштења.

Током скупа су на видео-биму презентоване фотографије Сретена Марића, а презентацију су припремиле информатичар БМС Оливера Михајловић и библиотекар Драгица Мијовић.

МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

Настављена је традиционална сарадња у размени публикација са око 320 институција из 54 земље света. Разменом из иностранства примљено је 2337 књига, 49 јединица посебних збирки и 2247 бројева периодике. Иностраним партнерима у размени и лекторатима за српски језик послато је 3132 књиге и 4818 бројева периодике.

За међународну базу АГРИС унето је 1570 записа.

Обављана је међубиблиотечка позајмица преко Британске библиотеке у Лондону, као и преко немачког центра SUBITO.

Набављене су стране базе података, часописи и књиге на компактним дисковима. Обезбеђен је приступ иностраним базама часописа, као и хосту DIALOG.

Настављено је претраживање Индекса научних цитата на компактним дисковима и на Интернету.

БМС је обновила своје чланство у Међународној асоцијацији библиотека и библиотечких удружења (ИФЛА).

На Конференцији COBISS 2006, одржаној у Марибору, представници БМС били су Марија Јованцаи, Ката Мирић, Љиљана Клеверник, Меланија Блашковић, Олга Рудолф, Ирена Зечевић и Новка Шокица-Шуваковић.

Марија Ваш и Јелена Станић боравиле су две недеље у Клостернојбургу, на стручном семинару *Аустријска књижевност 19. века*. Боравак је организован на основу уговора о поклон-библиотеци Аустрије у БМС.

Георг Јовановић је две недеље провео у Државној библиотеци и Главном државном архиву Баварске у Минхену, где се упознао са техникама лабораторија за рестаурацију и конзервацију књига.

БМС је у сарадњи са Амбасадом САД у Београду приредила предавање Сели Гарднер Рид *Планирање и стратешко управљање у библиотекама*. Предавању у Свечаној сали Матице српске присуствовали су библиотекари БМС, народних и високошколских библиотека у Војводини.

БМС су посетили Алина Цајхен из Аустријског културног форума, група издавача из Кине и Пољске, као и радници Института за информацијске знаности (ИЗУМ) из Марибора, са својим директором мр Томажем Сељаком.

Др Андреас Цобел, амбасадор Савезне Републике Немачке у Београду, уручио је БМС књиге из донације *Људи и књиге*. Пројекат се одвија уз подршку Гетеовог института у Београду.

Библиотекари БМС учествовали су на неколиким семинарима које су држали стручњаци из иностранства (у НБС и у другим установама).

ИЗГРАДЊА НОВЕ ЗГРАДЕ

У 2006. години настављена је изградња нове зграде БМС, укупне површине 4.300 m^2, која чини целину са постојећом зградом Матице српске.

У новом простору обављаће се пријем обавезног примерка и поклона и књиговезачки послови. За кориснике је уређена нова читаоница за научни рад,

Нова зграда Библиотеке Матице српске чини целину са зградом Матице српске

читаоница посебних збирки, као и нов каталошки простор који је повезан са постојећим. Обезбеђене су и нове радне просторије.

Највећи део простора намењен је смештају збирки. БМС има преко 3 милиона публикација, и по завршетку прве фазе нове зграде ту ће бити смештене публикације које се највише користе. Већ су уређени и усељени трезори Музејске збирке Војводине и посебних збирки. У магацинима са компактним смештајем публикација на првом и другом спрату, у приземљу и сутерену нове зграде, има укупно 20 километара нових полица, за смештај више од милион књига.

Електровојводина и Завод за изградњу града су о свом трошку подигли нову трафо-станицу на плацу Матице српске, која ће обезбедити напајање струјом зграда Матице српске и БМС.

БМС је почетком 2006. године преко Министарства културе добила преосталих 7,5 милиона динара инвестиционих средстава по уговору који је потписан још 15. јула 2005. године. Део ових средстава одмах је ангажован за наставак радова у новој згради (завршни радови из области термотехнике и део грађевинско-занатских радова) а део за покретање поступка обезбеђења трајног извора електроенергије — Библиотека је платила учешће за добијање прикључка на новој трафо-станици.

Из средстава Националног инвестиционог плана Владе Републике Србије (за период 2006—2007. године), на предлог Министарства културе, за наставак градње нове зграде БМС издвојено је 718.000 евра.

Читаоница за научни рад у новој згради Библиотеке Матице српске

У 2006. години обезбеђено је 300.000 евра (25.500.000 динара) који су пристигли и утрошени за исплату октобарске и новембарске ситуације извођача са припадајућим надзором. Ту се налази 52,25% уговорених унутрашњих радова и 50,15% радова везаних за компактни смештај (комплетан I спрат).

У 2007. години, Уредбом Владе Републике Србије о привременом финансирању у периоду јануар—март 2007, обезбеђено је 418.000 евра (33.858.000 динара). Део ових средстава намењен је за исплату децембарске привремене ситуације, а остатак обезбеђује да сви планирани радови на завршетку изградње буду реализовани у првом тромесечју 2007. године.

Средства из Националног инвестиционог плана директно се из Трезора уплаћују извођачу и надзорном органу.

О градњи је сачињен посебан извештај.

Са задовољством можемо рећи да ће нова зграда бити завршена и свечано отворена у пролеће 2007, а да ће БМС повећати број својих корисника и квалитет услуга и још успешније обављати функције савремене националне, универзитетске и научне библиотеке.

ОПШТИ ПОСЛОВИ

БМС је своју делатност у 2006. години обављала сагласно Закону о библиотечкој делатности, Закону о културним добрима, Закону о Матици српској, Закону о делатностима од општег интереса у области културе, Закону о јавним службама, Закону о утврђивању одређених надлежности аутономне покрајине и одговарајућим подзаконским прописима.

Управни одбор је одржао тридесет прву и тридесет другу седницу, на којима су усвојени записници са тридесете и тридесет прве седнице, Извештај о раду у 2005. години, Годишњи рачун за 2005. годину, Финансијски план и План набавки у 2006. години, Програм рада у 2007. години, Инвестициони програм изградње нове зграде (XV измене и допуне) и Основе финансијског плана за 2007. годину.

На четрнаестој седници Надзорног одбора размотрени су и усвојени записник са тринаесте седнице, Годишњи рачун за 2005. годину, Финансијски план и План набавки у 2006. години и предложено је Управном одбору да се ови документи усвоје.

Одржано је шест седница Колегијума, саветодавног тела управника, на којима су разматрана питања из области пословања, организације и праћења извршења послова.

Јавне набавке су обављане сагласно Закону о јавним набавкама, Закону о буџету Републике Србије и Правилнику о поступку доделе јавних набавки мале вредности БМС и спроведено је деветнаест поступака.

Извештај о јавним набавкама достављен је Републичкој управи за јавне набавке.

Општи и заједнички послови су обављани ажурно.

Коришћење радног времена је праћено свакодневно, а зараде су утврђиване на основу индивидуалног доприноса запослених. Сваки запослени је подносио месечни извештај на обрасцу који је сачињен сагласно упутствима Министарства културе.

Обављани су редовна контрола и сервисирање противпожарних апарата, АДП централе, хидраната, јонизујућих јављача пожара и громобранских инсталација.

Имовина БМС је осигурана у 2006. години.

ДАРОДАВЦИ

Објављивањем имена дародаваца који су Библиотеци Матице српске поклонили књиге и часописе током 2006. године желимо и на овај начин да им изразимо искрену захвалност.

Витко Алексић (Београд)
Стамен Андонов (Сремска Каменица)
Добрило Аранитовић (Шабац)
Момчило Арсенијевић (Нови Сад)
Слободан Бабић (Никшић)
Стојанка Бабовић (Београд)
Золтан Бада (Будимпешта)
Боженка Бажик (Бачки Петровац)
Андреј Борисович Базилевски (Москва)
Пал Бакош (Бачка Паланка)
Предраг Бањеглав (Нови Карловци)
Tamás Baranyi (Дебрецен)
Радомир Батуран (Торонто)
Војин Башичевић (Нови Сад)
Mária Beck (Будимпешта)
Радован Бели Марковић (Лајковац)
Стојан Бербер (Сомбор)
Peter Binzberger (Фридрихсхафен)
Татјана Биришић (Прибој)
Милан Благојевић (Добој)
Славко Богдановић (Нови Сад)
Гордана Бојић-Миличевић (Нови Сад)
Драгиша Бојовић (Ниш)
Браца Бонифације (Ванкувер)
Владимир Боришић (Нови Сад)
Катарина Бороjевић (Нови Сад)
Милан Бороjевић (Босански Шамац)
Мило Бошковић (Нови Сад)
Петко Ђ. Бошковић (Бијело Поље)
Маринко М. Бошњак (Београд)
Петар Бракус (Београд)
Бранко Брусин (Нови Сад)
Милош Буквалт (Врошлав)
Петар Булајић (Сремска Каменица)
Саша Важић (Батајница)
Мирко Д. Вајагић (Нови Сад)

Милан Ванку (Београд)
Радојка Васић (Нови Сад)
Тамара Васић (Љубљана)
Марија Ваш (Нови Сад)
Боривој Везмар (Београд)
Иштван Верешбарањи (Нови Сад)
Марин И. Ветма (Викторија, Аустралија)
Јасмина Видак (Нови Сад)
Слободан Видаковић (Нови Сад)
Ђорђе Виловски (Нови Сад)
Петар Влаховић (Подгорица)
Зора Војводић (Нови Сад)
Вера Вребалов-Грубић (Апатин)
Анђелка Вујанић-Петровић (Нови Сад)
Андрија Вујачић Расточки (Београд)
Даница Вујков (Нови Сад)
Перо Вујотић (Подгорица)
Рајко П. Вукашиновић (Београд)
Момчило Ђ. Вукићевић (Нови Сад)
Чедомир Вукмановић (Свети Стефан)
Миро Вуксановић (Нови Сад)
Душан Вулета (Нови Сад)
Витомир Вулетић (Нови Сад)
Ивана Вучина-Симовић (Београд)
Драгољуб Гаварић (Ковиљ)
Милена Гавриловић (Нови Сад)
Слободан Гавриловић (Ужице)
Саша Гајић (Љубљана)
Ангелина и Биљана Гарсија (Нови Сад)
Анђела и Анђелина Гарсија (Нови Сад)
Миша Георгијевић (Нови Сад)
Снежана Глумац (Нови Сад)
Соња Голијанин-Елез (Нови Сад)
Радован Грандић (Нови Сад)
Исидор Граорац (Нови Сад)
Биљана Грба (Нови Сад)
Никола Грдинић (Нови Сад)
Иванка Грујин (Нови Сад)
Тамара Грујић (Кикинда)
Јене Губаш (Суботица)
Вељко Губерина (Београд)
Божо Далмација (Нови Сад)
Сања Дамјанов (Нови Сад)
Миомир Дашић (Подгорица)
Драгослав Девић (Београд)
Вукосав Ж. Дедовић (Београд)
Душан Дејанац (Кикинда)
Здравко Делетић (Беране)
Самир Делибеговић (Тузла)
Љиљана Дешевић (Пљевља)
Милан С. Димитријевић (Београд)
Жарко Димић (Сремски Карловци)
Владимир Димовски (Нови Сад)

Јоланда Доби (Нови Сад)
Александар Довниковић (Нови Сад)
Светлана Довниковић (Нови Сад)
Радивој Додеровић (Нови Сад)
Александра Драпшин (Нови Сад)
Драгомир Дујмов (Будимпешта)
Мирослава Дукић (Нови Сад)
Лили Дукова (Нови Сад)
Јован Дунђин (Нови Сад)
Гордана Ђилас (Нови Сад)
Владислав Ђорђевић (Нови Сад)
Душан Ђорђевић (Београд)
Стојан Ђорђић (Београд)
Драган Ђукић (Нови Сад)
Александар Б. Ђурић (Ниш)
Добрислав Ђуровић (Нови Сад)
Танаско Енсор (Београд)
Борка Живановић (Нови Сад)
Лазар Живановић (Кумбор)
Милан Живановић (Нови Сад)
Миливој Зарић (Нови Сад)
Ирена Зечевић (Бачка Паланка)
Игор Иванов (Нови Сад)
Јанко Н. Ивановић (Брза Паланка)
Радомир В. Ивановић (Београд)
Небојша Иваштанин (Градишка)
Бошко Ивков (Нови Сад)
Душан Ивковић (Торонто)
Милош Ивковић (Канбера)
Рајко Игић (Чикаго)
Ђорђе Игњатовић (Београд)
Ђорђе Игњатовић (Нови Сад)
Добросав Љ. Илић (Нови Сад)
Љиља Илић (Оџаци)
Јожеф Ишпанович (Нови Сад)
Јулиана Ишпановић-Чапо (Нови Сад)
Живан Иштванић (Бела Црква)
Светлана Јајић (Нови Сад)
Ранко Јаковљевић (Кладово)
Драган Јанков (Нови Сад)
Сава Јанковић (Балтимор)
Момчило Јањичић (Липолист)
Горан Јованић (Смедерево)
Александра В. Јовановић (Београд)
Василије Јовановић (Нови Сад)
Вера Јовановић (Нови Сад)
Живадин Јовановић (Београд)
Миодраг Јовановић (Нови Сад)
Миодраг В. Јовановић (Никшић)
Мирослав Н. Јовановић (Женева)
Павле Јовановић (Нови Сад)
Слободан Ј. Јовановић (Београд)
Видојко Јовић (Београд)

Владимир Јокановић (Нови Сад)
Велиша Јоксимовић (Пожаревац)
Петар Јоновић (Нови Сад)
Милан Јосић (Загреб)
Шимун Јуришић (Сплит)
Ирена Кајдочи (Руменка)
Димитрије М. Калезић (Београд)
Владимир М. Каљевић (Равно Село)
Љиљана Каначки (Панчево)
Василије Каран (Бања Лука)
Рудолф Кастори (Нови Сад)
Томислав Кетиг (Нови Сад)
Маргита Киш (Нови Сад)
Лепосава Кљаић (Нови Сад)
Горан Кљајић (Бања Лука)
Мара Кнежевић (Сомбор)
Бранислав Ковачевић (Будимпешта)
Душанка М. Ковачевић (Никшић)
Душко М. Ковачевић (Нови Сад)
Ксенија Ковачевић (Нови Сад)
Божидар Ковачек (Нови Сад)
Мирјана Ковачек (Нови Сад)
Јелена Ковачек-Светличић (Нови Сад)
Светозар Кољевић (Нови Сад)
Јордан Константиновић (Нови Сад)
Милош Кордић (Београд)
Синиша Корица (Нови Сад)
Ержебет Кором (Нови Сад)
Десанка Костић (Нови Сад)
Олга Костић (Жабаљ)
Василије Крестић (Београд)
Никола Крпић (Краљево)
Живорад Крстић (Београд)
Славица Крстић (Нови Сад)
Владимир Куљача (Нови Сад)
Милорад С. Кураица (Суботица)
Драган Курузлија Поповић (Бајина Башта)
Зоран Лазин (Нови Сад)
Анђелка Лазић (Шабац)
Бранка Лазић (Нови Сад)
Драган Лалић (Нови Сад)
Милош Ласковић (Нови Сад)
Боривој Ластић (Будимпешта)
Петар Ластић (Будимпешта)
Миле Лекић (Нови Сад)
Лазар Лепшановић (Нови Сад)
Владимир Лесковац (Нови Сад)
Ђорђе Н. Лопичић (Београд)
Лазар Лукајић (Нови Сад)
Татјана Лукић (Нови Сад)
Александра Љубинковић (Нови Сад)
Милана Мајсторовић (Нови Сад)
Живко Марковић (Нови Сад)
Марина Марковић (Београд)
Мирјана Марковић (Сремска Митровица)
Лазар Мечкић (Београд)
Тамара Мијатовић (Нови Сад)
Дејан Микавица (Нови Сад)
Станиша Н. Миладиновић (Петровац на Млави)
Војка Милатовић (Београд)
Ђуро Милекић (Кула)
Зорица Милић (Нови Сад)
Вера Милосављевић (Нови Сад)
Петар Милосављевић (Нови Сад)
Михаило Миљанић (Подгорица)
Горан Мимица (Тревизо)
Боривој Миросављевић (Нови Сад)
Стојан Миросављевић (Нови Сад)
Радован Мићић (Нови Сад)
Драган Мићовић (Нови Сад)
Милан Михајловић (Нови Сад)
Оливера Михајловић (Нови Сад)
Душан Михалек (Тел Авив)
Живомир Младеновић (Београд)
Јован Младеновић (Ниш)
Милана Мразовић (Београд)
Ивана Мразовић-Радовић (Нови Сад)
Олга Мрђа (Батајница)
Никола Мршуља (Нови Сад)
Camil Muresanu (Клуж)
Владимир Николић (Нови Сад)
Милица Николић (Нови Сад)
Светислав Николић (Љубљана)
Славко Нинковић (Сремска Митровица)
Биљана Нишкановић (Нови Сад)
Драго Његован (Сремски Карловци)
Драгица Обрадовић (Јагодина)
Тамара Огњевић (Београд)
Агнеш Озер (Нови Сад)
Рајко Оровић (Подгорица)
Златко Павловић (Алексинац)
Јован Панцић (Београд)
Ђура Папхархаји (Нови Сад)
Бранка Парлић (Нови Сад)
Милан Парошки (Нови Сад)
Божидар Пауковић (Рума)
Јован Пејанов (Темишвар)
Миленко Пекић (Београд)
Радослав Пенезић (Нови Сад)
Дејан Пенчић-Пољански (Нови Сад)
Магдалена Петин (Нови Сад)
Живан Г. Петровић (Рума)
Илија Петровић (Нови Сад)
Весна Пивац (Бачка Паланка)
Лазар Попара (Нови Сад)

Едина Попов (Нови Сад)
Elisha Porat (Ein Hahoresh, Израел)
Бошко Поштић (Columbus, САД)
Донка Правдомирова (Софија)
Васо Предојевић (Љубљана)
Предраг Пузић (Нови Сад)
Вероника Путарић (Нови Сад)
Неда Раденовић (Нијмеген, Холандија)
Ратко Радивојевић (Нови Сад)
Василије Радикић (Београд)
Николета Радић (Сремска Каменица)
Милорад Радовановић (Нови Сад)
Предраг Радовановић (Краљево)
Славица Радовановић (Черевић)
Александар Радовић (Нови Сад)
Коста Радовић (Подгорица)
Мирослав Радоњић (Нови Сад)
Озрен М. Радосављевић (Црвена Црква)
Предраг Радосављевић (Нови Сад)
Здравко Ранковић (Ваљево)
Предраг Ристић (Нови Сад)
Душан Рњак (Београд)
Владимир Розић (Београд)
Владимир Роквић (Бачка Паланка)
Марко Роквић (Бачка Паланка)
Нада Роквић (Бачка Паланка)
Иван Рудовић (Нови Сад)
Маринко Савић (Сремска Митровица)
Немања Савић (Зрењанин)
Дарјуш Сами (Нови Сад)
Милосав Сандић (Сомбор)
Душан Секулић (Лаксингтон)
Ружица Симин-Допуђа (Нови Сад)
Даница Слепчев (Нови Сад)
Владислав Б. Сотировић (Виљнус)
Зоран Спасојевић (Крагујевац)
Лорена Срећковић (Бар)
Славко Стаменић (Грабовац)
Љиљана Стаменовић (Сремски Карловци)
Драган Станић (Нови Сад)
Ђорђе Станковић (Београд)
Павле Станојевић (Нови Сад)
Донка Станчић (Нови Сад)
Мирјана Стефановић (Нови Сад)
Ранко Стјепановић (Босански Брод)
Никша Стипчевић (Београд)
Владимир Стојановић (Нови Сад)
Срђан Стојанчев (Београд)
Мирко Ј. Стојнић (Палић)
Невена Стошић (Београд)
Зоран Стошић Врањски (Сомбор)
Радослав Субић (Србобран)
Станојка Тасић (Рибаре)

Ката Ташић (Београд)
Нада Тодоров (Сомбор)
Светлана Томин (Нови Сад)
Милева Томић (Нови Сад)
Радован Томић (Нови Сад)
Јожеф Тот (Нови Сад)
Мића М. Тумарић (Нови Сад)
Вељко Т. Ћирковић (Чока)
Ђуро Ћук (Нови Сад)
Ружица Ухор (Нови Сад)
Жељко Фајфрић (Шид)
Бранислав Филиповић (Суботица)
Лука Хајдуковић (Нови Сад)
Петер Хајнерман (Нови Сад)
Ото Хорват (Фиренца)
Атила Хорват-Милитичи (Нови Сад)
Francisco Cabneiro da Cunha (Vitoria, Бразил)
Никола Царевић (Нови Сад)
Дијана Царић (Путинци)
Маријана Царић (Нови Сад)
Небојша Царић (Нови Сад)
Предраг Цветковић (Смедеревска Паланка)
Срђан Цветковић (Београд)
Пирошка Чаки (Нови Сад)
Боривој Чалић (Вуковар)
Душан Чампраг (Нови Сад)
Лазар Чурчић (Тител)
Nicholas Churchil (Лондон)
Радојка Шапталенко (Сарајево)
Александар Шванц (Нови Сад)
Богољуб Шијаковић (Никшић)
Новка Шокица-Шуваковић (Жабаљ)
Ана Шомло (Тел Авив)
Јозеф Штрелка (Тибинген)
Милојица Шутовић (Нови Сад)

Aichi Forum for a Peaceful Earth (Aichi, Јапан)
Амбасада НР Кине (Београд)
Амбасада Украјине (Београд)
Америчка амбасада (Београд)
Апостроф (Београд)
Арт клиника (Нови Сад)
Астрономско друштво „Руђер Бошковић" (Београд)
Аустријска амбасада (Београд)
Ацимси — Центар за инжињерство за заштиту животне средине (Нови Сад)
Библиотека-фонд „Руское Зарубежие" (Москва)
VMTDK (Нови Сад)
Војноисторијски институт (Београд)
Војнотехнички институт (Београд)
Вукова задужбина (Београд)

Градска библиотека „Владислав Петковић Дис" (Чачак)
Гутенбергова галаксија (Београд)
Делегација кинеске државне управе за штампу и издаваштво (Пекинг)
Демократска странка (Београд)
Deutsche Forschungsgemeinschaft (Бон)
Дом омладине (Панчево)
Друштво за заштиту биља Србије (Београд)
Друштво конзерватора Србије (Београд)
Еколошки покрет града Новог Сада
Економика (Ниш)
Економски факултет (Суботица)
Életjel (Суботица)
Елит Граф (Нови Сад)
European institute for future studies (Копенхаген)
Завод за дезинфекцију, дезинсекцију и дератизацију (Београд)
Завод за заштиту природе (Београд)
Завод за заштиту споменика културе (Зрењанин)
Завод за културу Војводине (Нови Сад)
Задужбина Андрејевић (Београд)
Задужбина Иве Андрића (Београд)
ZETNA (Сента)
Змајеве дечје игре (Нови Сад)
Институт за биолошка истраживања „Синиша Станковић" (Београд)
Институт за европске студије (Београд)
Институт за савремену историју (Београд)
Институт за српску културу — Приштина (Лепосавић)
International Labour Office (Женева)
International Mire Conservation Group (Saarijärvi, Финска)
Искра (Хортхамптон)
Историјски архив (Зрењанин)
Историјски архив (Ужице)
ИФЛА (Минхен)
ИФЛА (Хаг)
Југословенска инжењерска академија (Београд)
Кинеска амбасада (Београд)
Књижевни клуб „Дис" (Бачка Паланка)
Коло српских сестара Епархије Бачке (Нови Сад)
Krug Commerce (Београд)
Културни центар Новог Сада
Luongta Chanphy Monivong (Wantirna, Аустралија)
Манастир Бањска (Бањска)
Манастир Крка (Шибеник)
Манастир Ново Хопово
Матица српска (Нови Сад)
Машински факултет (Београд)
Машински факултет (Ниш)
Media art servis international (Нови Сад)
Медицински факултет (Ниш)
Медицински факултет (Нови Сад)
Министарство културе Републике Србије (Београд)
Музеј Војводине (Нови Сад)
Музеј града Београда
Музеј Града Новог Сада
Музеј науке и технике (Београд)
Muzej novejše zgodovine Slovenije (Љубљана)
Музеј Срема (Сремска Митровица)
Music library of Greece (Атина)
Народна библиотека (Смедерево)
Народна библиотека (Ужице)
Народна библиотека „Бранко Ћопић" (Босански Брод)
Народна библиотека „Др Ђорђе Натошевић" (Инђија)
Народна библиотека Србије (Београд)
Народна скупштина Републике Србије (Београд)
National Library of Scotland (Единбург)
National Folk Museum of Korea (Сеул)
Национална и свеучилишна књижница (Загреб)
Новосадско удружење студената са инвалидитетом (Нови Сад)
Općina Jagodnjak (Јагодњак, Хрватска)
Open Society Fund (Њујорк)
Планинарско-смучарски савез Војводине (Нови Сад)
Планинарско-смучарско друштво „Железничар" (Нови Сад)
Платонеум (Нови Сад)
Позоришни музеј Војводине (Нови Сад)
Полицијска академија (Београд)
Пољопривредни факултет (Нови Сад)
Пословна политика (Београд)
Правни факултет (Крагујевац)
Правни факултет (Нови Сад)
Привредна комора Војводине (Нови Сад)
Природно-математички факултет (Нови Сад)
Pro femina (Београд)
Просвета (Ниш)
ПСД Железничар (Нови Сад)
Регионална привредна комора (Суботица)
Републички завод за статистику (Београд)
Seoul Presbyterian Church (Сеул)

Society for the Promotion of Buddhism (Токио)
Социолошко друштво Републике Српске (Пале)
Србијашуме (Београд)
Српска православна заједница (Шид)
Средња школа унутрашњих послова (Сремска Каменица)
Српска књига (Рума)
Српска народна одбрана у Канади (Хамилтон)
Српско хемијско друштво (Београд)
Стеријино позорје (Нови Сад)
Стубови културе (Београд)
Студентски културни центар (Крагујевац)
Студентски културни центар (Нови Сад)
Студентско-омладинска задруга „Актер" (Ниш)
Технолошки факултет (Нови Сад)
Удружење ратних добровољаца 1912—1918, њихових потомака и поштовалаца (Београд)
Удружење Срба из Хрватске (Београд)
УНЕСКО (Париз)
Универзитет у Новом Саду
Факултет техничких наука (Нови Сад)
Факултет физичке културе (Нови Сад)
Факултет цивилне одбране (Београд)
ФАО (Рим)
Филозофски факултет (Косовска Митровица)
Филозофски факултет (Никшић)
Филозофски факултет (Нови Сад)
Филолошки факултет (Београд)
Fritz Thyssen Stiftung (Келн)
Хелсиншки одбор за људска права у Србији (Београд)
Care International (Београд)
Центар „Живети усправно" (Нови Сад)
Центар за културу (Алексинац)
Центар за културу „Вук Караџић" (Лозница)
Центар за научна истраживања САНУ и Универзитета у Крагујевцу (Крагујевац)
Center for Cultural-International Studies (Техеран)
Council on Library and Information Resources (Вашингтон)
Црвени крст Војводине (Нови Сад)
Шумарски факултет (Београд)

ГАЛЕРИЈА МАТИЦЕ СРПСКЕ

Извештај о раду Галерије Матице српске у 2006. години

Галерија Матице српске је током 2006. године реализовала усвојен Програм рада у складу са циљевима и задацима Матице српске и законским прописима који регулишу делатности од општег интереса у области заштите културних добара и јавних служби, Статутом и Стратешким планом 2004—2008. године. Остваривање Програма рада било је условљено обимом и роковима достављања финансијских средства одобрених за делатности и планиране пројекте.

Највећа пажња током 2006. године посвећена је реконструкцији изложбених сала на првом спрату и формирању нове сталне изложбе српског сликарства и графике 18. века. Концепт сталне изложбе ослања се на уметничка дела од изузетног и великог значаја у власништву Галерије и мањем делу у власништву Српске православне цркве. Овај сегмент сталне поставке има циљ да представи развој српске уметности новијег доба, када се напушта византијска традиција и када се одвија процес усаглашавања српске уметности са европским уметничким токовима. Хронолошки обухвата дела од 16. до краја 18. века. Тематски садржаји унапређују хронолошки оквир следећим целинама: графика 18. века, портрет 18. века, традиционално сликарство, ранобарокно сликарство, сликарство високог барока и каснобарокно сликарство. Стална поставка српске уметности 18. века изложена је под називом *Поетика и реторика српске уметности 18. века*. Објашњења су дата текстуалним и потписаним легендама на српском и енглеском језику и употпуњена увођењем нове техничко-технолошке опреме.

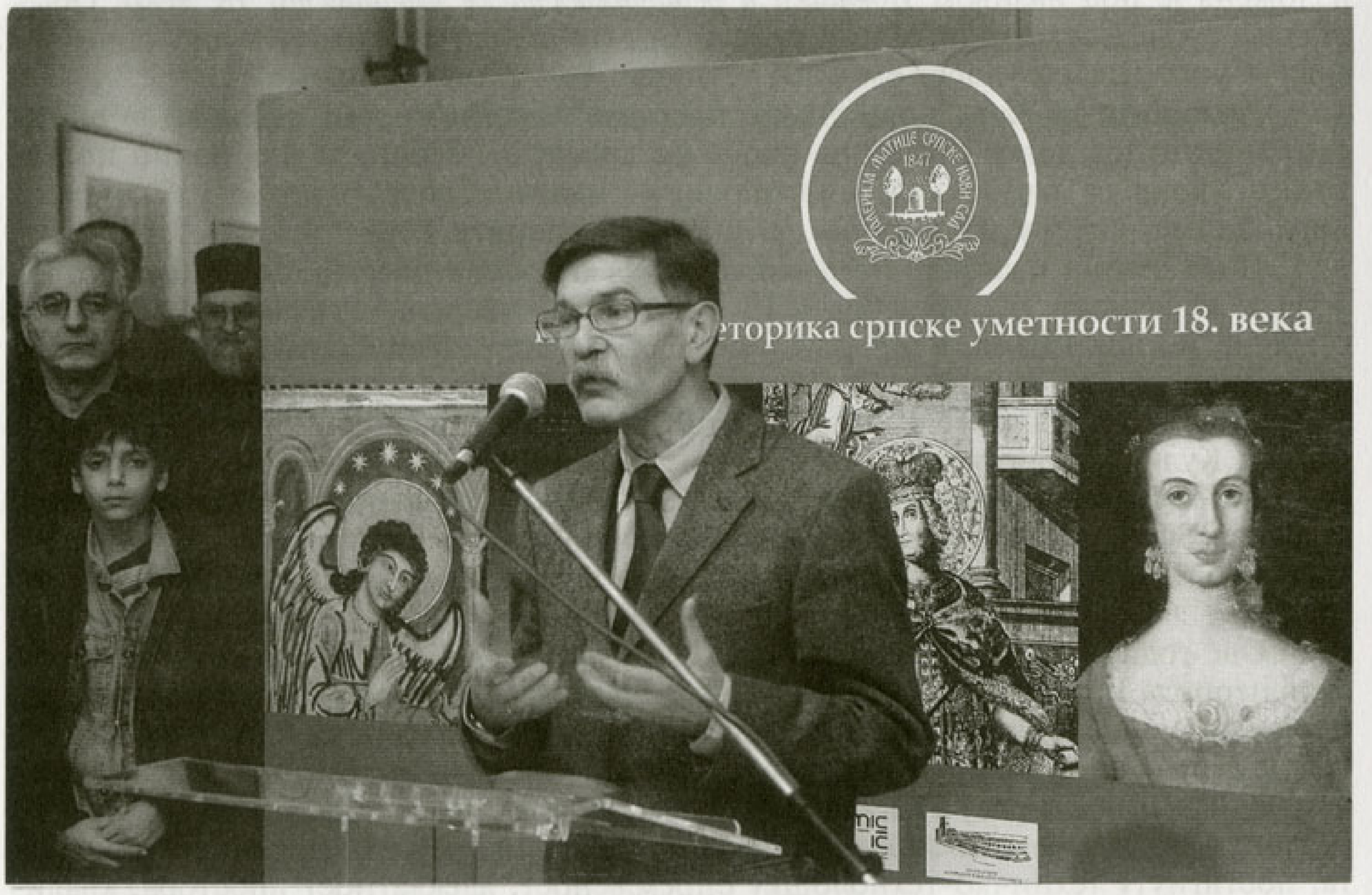
Поводом отварања нове сталне поставке конзерваторско одељење је осмислило прототип новог носача за иконе на дрвеном носиоцу и нов начин постављања икона са иконостаса митрополијске капеле Саборне цркве у Сремским Карловцима, које су постављене на носач од клирита.

Нова стална изложба *Поетика и реторика српске уметности 18. века* отворена је за јавност 22. децембра у 19 часова. На отварању су говорили државни секретар Љиљана Шоп, испред Министарства културе Републике Србије, помоћник секретара за културу АП Војводине Душан Вујичић, испред покрајинског Извршног већа, проф. др Ирина Суботић, проф. др Мирослав Тимотијевић и мр Бранка Кулић. У програму отварања учествовало је КУД „Жељезничар" са својим разноврсним програмом. Музичари, на различитим инструментима, фруле, гајде, тамбуре, флауте, били су распоређени по салама и свирали изворне мелодије, пре и након свечаног отварања. Отварању је присуствовало око 400 посетилаца.

Ове године спровођење Стратешког плана 2004—2008. је на средини планског периода и одлучено је да се, у циљу сагледавања изводљивости планираних пројеката и квалитета њихове реализације, уради његова ревизија. Анализу је урадила др Биљана Рамић у договору са управницом мр Бранком Кулић а на основу извештаја о раду Галерије, два одржана састанка и спроведене анкете коју су попуњавали сви запослени. Ревизија обухвата оцене реализованости пројеката, постигнуту техничко-технолошку опремљеност, адекватност простора, квалитет кадрова, руковођења и организационе структуре, финансијску стабилност... Посебно је анализирана комуникационо-маркентиншка политика. На крају ана-

Отварање нове сталне поставке *Поетика и реторика српске уметности 18. века* (мр Бранка Кулић) 22. 12. 2006.

Отварање нове сталне поставке *Поетика и реторика српске уметности 18. века* (проф. др Мирослав Тимотијевић) 22. 12. 2006.

лизе су изнете препоруке, предлози и тактике са одговарајућим закључком. Констатује се да је Галерија на време схватила потребу за самоорганизовањем и показала способност за квалификоване одговоре на изазове. Такође је констатовано да је програм са становишта јавног интереса задовољавајући, а да је неопходно да запослени континуирано раде на препознатљивости Галерије у јавности.

У оквиру обележавања Светског дана музеја, који је ове године био посвећен теми „Музеји и млади", поред низа других активности, Галерија је расписала Конкурс за нови визуелни идентитет за студенте Академије уметности у Новом Саду како би се, формирајући нови дизајн штампаног материјала, студенти укључили у активности и рад Галерије. Нови визуелни идентитет осмишљен је као део посла на уређењу изложбених сала и новог излагања сталне поставке. Тим поводом била је приређена изложба свих пристиглих радова, додељене су три награде, приређен је коктел у част награђених студената, а покровитељ целе манифестације је била компанија Карлсберг Србија.

Посебна пажња била је посвећена приређивању изложбе *Шпанија: поглед са стране* у сарадњи са Филозофским факултетом у Београду — Катедром за историју уметности и Институтом Сервантес. Током трајања изложбе остварен је низ пратећих активности: студенти Академије уметности идејно су решили плакат, позивницу и каталог. Након затварања изложбе у Галерији, у Институту Сервантес у Београду приређена је изложба студентских плаката. Одржана је промоција *Зборника радова Катедре за модерну уметност*. За студенте Академије уметности расписан је конкурс на тему *Шпанија: поглед са моје стране*, приређена је изложба пристиглих радова и студентима су додељене три равноправне награде.

Дан Галерије обележен је поводом 159. годишњице оснивања Музеја Матице српске у суботу 21. октобра. Поздравну реч одржала је мр Бранка Кулић, о Клубу пријатеља говорила је мр Тијана Палковљевић и додељена су признања добротворима, дародавцима и заслужницима који су помогли рад Галерије између две свечане седнице. Поводом Дана Галерије Емица Милошевић је приредила

Дан Галерије, 21. 10. 2006.

Дан Галерије (уручивање захвалнице Смиљки Сељин, новинарки ТВ Апола)
21. 10. 2006.

изложбу *Поклон-збирка др Милоша Бокшана*. О породици Бокшан говорио је др Драган Станић, уредник *Летописа Матице српске*, а изложбу је отворио др Слободан Бељански, председник Адвокатске коморе Војводине. Са намером да се на нов, савременији начин укаже на значај и вредност дарована и улагања у очување културне баштине основан је Клуб пријатеља. Поред детаљног образложења које је изнела мр Тијана Палковљевић одштампан је нов деплијан у којем су наведене врсте, права, услови и погодност које стичу пријатељи Галерије. У складу са новим визуелним идентитетом дизајниран је плакат Клуба пријатеља Галерије Матице српске који је основан по угледу на најзначајније и најуспешније музеје у свету. Пошто је основан Клуб пријатеља, ове године издат је последњи, десети број Именослова Пријатеља Галерије Матице српске.

Почетком 2006. године затворене су две изложбе: *Ђока Јовановић (1861—1953)* др Миодрага Јовановића и *Стаоје Поповић (1698—1760), иконописац и свештеник* мр Драгојле Живанов.

Током 2006. године, осим уобичајено добре сарадње са Матицом српском и Библиотеком Матице српске, успешна сарадња остварена је са: Музејом Војводине, Академијом уметности, Спомен-збирком Павла Бељанског, Музејом савремене уметности Војводине, Покрајинским заводом за заштиту споменика културе, Градским заводом за заштиту споменика културе, Заводом за културу Војводине, Културним центром, Змајевим дечјим играма, Огранком Српске академије наука и уметности, Филозофским факултетом у Новом Саду, Српском академијом наука и уметности, Народним музејом, Историјским музејом, Музејом Српске православне цркве, Музејом савремене уметности, Коларчевом задужбином, Филозофским факултетом — Катедром за историју уметности, Институтом Сервантес у Београду, Епархијом бачком, Епархијом сремском, Народним музејом у

Шапцу, Културним центром са Уба, Музејом Срема у Сремској Митровици, Градским музејом, Ликовним сусретом и Регионалним заводом за заштиту споменика културе у Суботици и Карловачком богословијом. Настављена је већ успостављена сарадња са дечјим часописом *Машталица* и Предшколском установом Радосно детињство.

За посебно успешно остварену сарадњу Галерија је добила захвалнице Музеја Срема из Сремске Митровице и Дечјег часописа *Машталица*. На 12. Међународном салону књига проф. др Миодрага Јовановића *Ђока Јовановић* добила је Награду „Захарија Орфелин" за најбољи дизајн. Даниела Королија-Црквењаков, начелник Конзерваторско-рестаураторског одељења, добила је награду *Милорад Медић* за изузетан допринос у конзервацији и рестаурацији слика.

Стручна звања саветника конзерватора стекли су Даниела Королија-Црквењаков и Ратомир Кулић.

I ПОПУЊАВАЊЕ ЗБИРКИ

У овом периоду 2006. године одржане су три седнице Комисије за заштиту и попуњавање уметничког фонда (17. априла, 26. маја, 7. јуна). На седницама је расправљано о делима понуђеним на откуп и поклон, о поклоњеним делима, о заштити уметничког фонда и неопходним конзерваторско-рестаураторским захватима на експонатима у сталној поставци, повременим изложбама и експонатима у власништву Српске православне цркве. Разматран је и усвојен План за скидање и привремено одлагање експоната из поставке на првом спрату у току радова на реконструкцији и враћање преосталих експоната у депо. Уметничка збирка Галерије обогаћена је са 54 поклоњена дела.

1. *Евиденција и откуп уметничких дела*

Евиденција

У приватном власништву евидентирани су следећи радови: Зора Петровић, *Аутопортрет*, у приватном власништву, Београд; Михајло С. Петров, *Пут у Фрушку гору*, 1929. и Ђорђе Јовановић, *Споменик (Српски војник у јуришу)*, 1928. у власништву Вере Јовановић-Дунђин из Новог Сада, Јорис Хофнагел, *Бакрорезни колорисани план Солнока из 1617. године* у власништву Давора Мартинчића из Петроварадина и непознати графичар 19. века, акватинта *Грчетег* власништво Срђана Стојанчева из Београда.

На захтев АД Синтелона из Бачке Паланке пописана су дела која се налазе у њиховој збирци. Комисија у саставу мр Тијана Палковљевић, Ратомир Кулић, Даниела Королија-Црквењаков и Милан Шћепановић прегледала је, фотографисала и каталогизирала радове, евидентирала стање збирке и предложила мере заштите (Извештај о раду Галерије Матице српске на обради Уметничке збирке Синтелона АД, арх. бр. 0305-5/4).

Понуде за откуп

Комисији за откуп и попуњавање уметничког фонда понуђена је на откуп икона Мојсеја Мишковића *Крунисање Богородице са св. Харалампијем и св. Николом*, власника Милана Марина из Панчева.

2. *Поклони*

Уметнички фонд Галерије обогаћен је са 54 поклоњена уметничка дела: Мира Сандић поклонила је 14 својих радова: *Глава дечака са капом, Портрет Магде Тоболке, Прозори, После кише, Варијације на покрет форме 1, Варијације на покрет форме 2, Варијације на покрет форме 3, Варијације на покрет форме 4, Варијације на покрет форме 5, Варијације на покрет форме 6, Пас Пули, Игра, Свадбени ован, Имао сам страшног петла — Ђорђе Балашевић* (ГМС/У 5323 до ГМС/У 5331); Сава Сандић својих 5 радова: *Скица за Икара, Медуза, Челисткиња, Жена са сунцобраном, Пингвин — Казанова* (ГМС/У 5318 до ГМС/У 5322); Иванка Ацин-Петровић поклонила је слику Милуна Митровића *Предео из Србије* (ГМС/У 5332); Ласло Силађи поклонио је својих 13 цртежа (ГМС/У 5333 до ГМС/У 5345); Милена Јефтић-Ничева-Костић поклонила је 15 својих радова (ГМС/У 5348 до ГМС/У 5362) и Томислав Матотек поклонио је две иконе: Алекса Свиленгаћин, *Свети Никола са јеванђелистима* (ГМС/У 5346) и непознати иконописац, *Свети Стефан архиђакон* (ГМС/У 5347); Академија уметности у Новом Саду поклонила је два бакрописа Тамаре Вајс, *Без назива* (ГМС/У 5317) и *Без назива* (ГМС/У 5364), Душан Ђ. Матић поклонио је бакрорез EX LIBRIS (ГМС/У 5363) и Галерија Цептер графику Милете Продановића *Без назива* (ГМС/У 5365).

3. *Враћање експоната*

Након затварања изложаба *Ђока Јовановић (1861—1953)*, *Стаоје Поповић (1698—1760), иконописац и свештеник, Шпанија: Поглед са стране* и *Поклон-збирка Милене Јефтић Ничеве Костић* власницима су враћени позајмљени експонати.

II СТАЛНА ПОСТАВКА

Нова стална изложба, *Поетика и реторика српске уметности 18. века*, формирана је на основу концепта мр Бранке Кулић. У писаном образложењу који је разматрао и усвојио Управни одбор Галерије на својој трећој седници анализиран је историјат досадашње поставке, образложен нови тематски приступ и описан систем презентације одабраних експоната. Изложен је 201 експонат (51 графика, 29 портрета и 121 икона).

Због радова на адаптацији изложбених сала на првом спрату сачињен је План за скидање и привремено одлагање експоната из поставке на првом спрату у току радова на реконструкцији изложбених просторија. На основу одлуке Комисије за заштиту уметничког фонда, дела су привремено смештена у изложбене просторије на другом спрату, које су посебно обезбеђене. Експонати су свакодневно обилажени. Контрола стања експоната поверена је Конзерваторском одељењу. Након формирања концепта и одабира експоната који су изложени у новој сталној поставци преостала дела су враћена и одложена у депо.

Припремни радови за адаптацију простора обављени су на основу Решења о условима за предузимање мера техничке заштите за текуће одржавање изложбених просторија на првом спрату зграде Галерије Матице српске које је издао Градски завод за заштиту споменика културе града Новог Сада (4. априла). На основу наведеног решења дипл. инж. арх. Слободанка Бабић сачинила је Предмер и предрачун паркетарских, подополагачких, молерско-фарбарских и сувомонтажних радова (10. априла). На основу Закона о јавним набавкама за изведбу наведених радова као најповољнији понуђач одабрана је фирма CONTAL — NS, која је радове извела у понуђеном року (1. јула — 15. септембра).

Осветљење изложбеног простора је изведено на основу предмера и предрачуна који је сачино дипл. инж. ел. Зоран Ступар (3. јула). Основни услов за поставку нове расвете били су ограничена финансијска средства и изведба у оквиру могућности постојећих електроинсталација. Изведено је ново директно и индиректно осветљење са расветним телима италијанског произвођача TARGETTI. Монтажне радове обавила је фирма CONTAL — NS.

Новоосмишљене носаче икона по идеји Ратомира Кулића и Даниеле Королије-Црквењаков уз сарадњу дипл. инж. маш. Милорада Кесића извела је фирма SIMS из Ветерника. Носач од клирита за иконе Теодора Крачуна је по идеји мр Бранке Кулић извела фирма ТЕХНОМОНТ из Бачког Маглића. Систем излагања икона на плексиглас осмислили су Ратомир Кулић и Даниела Королија-Црквењаков. Рукохвате, држаче за стазе и покретне баријере од прохрома извела је фирма ДЕС а. д. из Новог Сада. Стазе за улазни хол и степениште до првог спрата набављене су у СИНТЕЛОНУ а. д. Гипсарске радове у ходнику на првом спрату извела је фирма РАПИД из Апатина.

Свим изложеним експонатима из графичке збирке замењени су паспартуи, а на осталим експонатима изведене су минималне интервенције ревизије стања. Посебно је издвојена група од 31 дела на којима су изведени обимнији конзерваторско-рестаураторски радови.

Током прве половине септембра CONTAL — NS је извео радове у холу у приземљу: кречење, скидање дрвених преграда и поправка улазног дела. Посебна пажња посвећена је уређењу хола за који су припремљене две табле са репродукцијама најзначајнијих дела из фонда Галерије, историјатом Галерије, таблом дародаваца, таблом Клуба пријатеља и две табле са сигнализацијом. Уз сарадњу мр Тијане Палковљевић све табле реализоване су на плексиглас-плочама у складу са новим визуелним идентитетом, а извели су их MARKONS и НС ПЛАКАТ. На балкону Галерије на фасади изнад улазних врата постављен је велики плакат изложбе, а по граду су постављени плакати на Сити-паноима.

Током октобра и новембра сачињен је дефинитиван одабир експоната за нову сталну поставку, направљене су потписне легенде на српском и енглеском језику и двојезичне текстуалне легенде за сваку салу. Текстове за легенде је написала мр Бранка Кулић а припремљени материјал је преведен и одштампан на плексиглас-плочама.

Све текстове је на енглески језик превео проф. др Предраг Новаков, лектуру и коректуру обавила је Мирјана Јовановић.

Изложбу је поставио Милан Шћепановић, техничар-организатор Галерије Матице српске.

Изведено је шест нових постамената: четири од плексигласа за целивајуће иконе у новој изложби и два метална за скулптуре Саве Текелије и Теодора Павловића које су изложене у холу.

Поводом отварања изложбе уз сарадњу мр Тијане Палковљевић и HAMMER CREATIVA-а снимљени су тв- и радио-спот и направљени договори око медијског покровитељства са следећим медијским кућама: РТ Војводине, ТВ Аполо, ТВ Панонија, Дневник, Грађански лист, Радио 021 и Пан радио.

III ИЗЛОЖБЕ

1. *Изложбе у организацији Галерије Матице српске*

1. ЂОКА ЈОВАНОВИЋ (1861—1953) — *вајар и велики добротвор Матице српске* (25. новембра 2005 — 15. фебруара 2006)

Током трајања изложбе Емица Милошевић и Мирјана Брмбота одржале су три стручна тумачења изложбе (28. јануара, 4. и 11. фебруара).

Након затварања изложбе сви експонати су враћени власницима.

2. СТАНОЈЕ ПОПОВИЋ (1698—1760) — *иконописац и свештеник* (22. децембра 2005 — 25. марта 2006)

Током трајања изложбе приређен је пратећи програм: предавање проф. др Николе Грдинића *Трагови промена у српској култури прве половине 18. века* (24. фебруара); концерт Камерног хора Карловачке богословије Свети Арсеније (3. марта); тумачење изложбе мр Драгојле Живанов (10. марта); предавање проф. др Душана Ковачевића *Срби у Аустријском царству у 18. веку* (17. марта) и предавање проф. др Данице Петровић *Знамо ли нешто о српској музици у 18. веку* (24. марта).

Након затварања изложбе сви експонати су враћени власницима, осим три иконе из Музеја Срема, које су, у складу са договором са власником, задржане у Конзерваторској радионици ради додатних конзерваторско-рестаураторских радова.

Отварање изложбе *Шпанија: поглед са стране* (мр Бранка Кулић, мр Симона Чупић, мр Тијана Палковљевић и Хуан Фернандес Елориага, директор Института Сервантес у Београду), 5. јуна 2006.

3. ШПАНИЈА: ПОГЛЕД СА СТРАНЕ (5. маја — 31. маја)

Изложба је реализована у сарадњи са Катедром за модерну уметност Филозофског факултета у Београду и Институтом Сервантес. Аутор изложбе је мр Симона Чупић. На изложби су приказана 24 дела српских уметника 20. века из фондова Музеја савремене уметности, Народног музеја, Галерије Матице српске, Палате Државне заједнице СЦГ, Атлас-банке, Синтелона и приватног власништва. На отварању изложбе говорили су: мр Тијана Палковљевић, др Симона Чупић и Хуан Фернандес Елориага, директор Института Сервантес.

Током трајања изложбе одржана је промоција *Зборника радова Катедре за модерну уметност* на којој су говорили др Јерко Денегри, др Ирина Суботић, др Лидија Мереник, др Симона Чупић и мр Тијана Палковљевић.

Сваког петка приређивана су тумачења изложбе. Кроз изложбу је водила мр Тијана Палковљевић, кустос изложбе.

ПЛАКАТ ЗА ИЗЛОЖБУ ШПАНИЈА: ПОГЛЕД СА СТРАНЕ —

ГМС 6 — Отварање изложбе *Шпанија: поглед са стране* (мр Бранка Кулић, мр Симона Чупић, мр Тијана Палковљевић и Хуан Фернандес Елориага, директор Института Сервантес у Београду), 5. јуна 2006.

у Галерији МС (5. маја — 31. маја) у Институту Сервантес у Београду (4. јула — 31. јула)

Са студентима Академије уметности, Одсек графичке комуникације, остварена је сарадња на предмету Плакат. У сарадњи са асистентом Дарком Вуковићем студенти су добили задатак да направе плакат за изложбу *Шпанија: поглед са стране*. Најуспешније решење (Ласла Антала) изведено је у виду позивнице за изложбу, каталога и плаката а сви остали радови изложени су у холу Галерије током трајања изложбе.

Изложба студентских плаката пренета је у Београд у изложбене просторије Института Сервантес. На отварању изложбе говорили су Хуан Фернандес Елориага, директор Института Сервантес и мр Тијана Палковљевић.

ШПАНИЈА: ПОГЛЕД СА (МОЈЕ) СТРАНЕ (3. јуна — 20. јуна)

За студенте Академије уметности расписан је конкурс на тему Шпанија. Пристигле радове прегледала је комисија у саставу: Радован Јокић, градски секретар за културу, Драган Матић, професор Академије уметности, и мр Тијана Палковљевић. На отварању изложбе говорили су мр Тијана Палковљвић и Ивана Јовановић из Института Сервантес. Студентима су додељене три равноправне награде од по 10.000,00 динара. Награде су добиле три студенткиње: Бојана Кнежевић, *Фламенко*, Корина Губик, *Сандук дарова за Тајшеса*, и Анита Бакош, *Lucky matador*.

4. НОВИ ВИЗУЕЛНИ ИДЕНТИТЕТ ГАЛЕРИЈЕ МАТИЦЕ СРПСКЕ (19. маја — 31. маја)

Тема овогодишњег обележавања Дана музеја (на основу предлога ICOM-а) била је „Музеји и млади". Тим поводом је 25. марта расписан Конкурс за нови визуелни идентитет Галерије за студенте Академије уметности у Новом Саду. Намера ја била да се у рад Галерије укључе студенти. Пристигли конкурсни радови били су изложени у сали 20. века. Жири у саставу: проф. Бошко Шево, мр Дарко Вуковић, мр Светлана Младенов, мр Тијана Палковљевић и Ратомир Кулић одабрао је три најбоља рада и наградио их новчаним износима које је обезбедио покровитељ, Компанија Карлсберг Србија Д. О. О. Награде су уручене 19. маја на отварању изложбе пристиглих радова: Бранимиру Чкоњевићу, Лотос Ђеримагић и Милану Костићу. Колегијум ГМС одлучио је да прихвати решење Лотос Ђеримагић. Током августа, у сарадњи са ауторком, радило се на преради и припреми решења за реализацију. Током септембра и октобра одштампан је материјал тако да је Нови визуелни идентитет први пут презентован јавности поводом дана Галерије.

5. ПОКЛОН-ЗБИРКА МИЛЕНЕ ЈЕФТИЋ-НИЧЕВЕ-КОСТИЋ (15. септембра — 15. октобра)

Поводом 30 поклоњених радова Милене Јефтић-Ничеве-Костић приређена је изложба дарованих дела и 15 радова из најновијег циклуса *Цветање* (слике, цртежи, комбиноване технике и пастели). Изложбу је отворила проф. др Ирина Суботић. Кустос изложбе је Мирјана Брмбота. Током трајања изложбе, 4. октобра, организован је разговор са уметницом у којем су учествовали др Ирина Суботић, Јован Деспотовић, Мирјана Брмбота и Милена Јефтић-Ничева-Костић. У циљу популаризације Галеријских активности одржане су и две дечије радионице са темом *Пронађите тигра*.

6. ПОКЛОН-ЗБИРКА ДР МИЛОША БОКШАНА (21. октобра — 21. новембра)

Милош Бокшан (Ђурђево, 1874 — Нови Сад, 1942), познати новосадски адвокат, доктор правних наука, вишегодишњи потпредседник Матице српске,

Отварање изложбе *Поклон збирка др Милоша Бокшана* (Емица Милошевић, мр Бранка Кулић, др Слободан Бељански и др Драган Станић), 21. октобра 2006.

био је један од оснивача и потпредседника Адвокатске коморе у Новом Саду. Као велики добротвор и задужбинар оставио је Матици српској вредну збирку уметничких дела. Током године конзервирани су, рестаурирани и припремљени за излагање сви експонати. Изложба је отворена поводом обележавања Дана Галерије. На отварању су говорили др Драган Станић, уредник *Летописа Матице српске*, и др Слободан Бељански, председник Адвокатске коморе Војводине. Током трајања изложбе, кустос изложбе Емица Милошевић одржала је два тумачења.

ПОКЛОН-ЗБИРКА ДР МИЛОША БОКШАНА (7. децембра — 25. децембра) у Ликовној галерији Св. Лука на Убу.

На позив Установе културе на Убу Галерија је изложила 30 одабраних експоната изложбе *Поклон-збирка др Милоша Бокшана*. На отварању изложбе говорила је мр Бранка Кулић а изложбу је отворио др Драган Станић, уредник *Летописа Матице српске*. Установа културе Уб издала је пропратни каталог. По затварању изложбе експонати су враћени у Галерију (27. децембра).

2. *Изложбе у припреми*

У току је припрема једне изложбе.

1. ДРВОРЕЗБАРСТВО 18. ВЕКА

Упоредо са истраживачким у току је и рад на припреми изложбе и пратеће публикације. Извршен је одабир експоната за излагање из фонда Галерије, Музеја Српске православне цркве у Београду, Музеја Војводине и цркава и манастира Сремске епархије. Тронови из манастира Крушедол допремљени су у Галерију и у току су конзервација и рестаурација. Изложбу приређује мр Бранка Кулић.

3. *Гостујуће изложбе*

Током 2006. године у Галерији су постављене три гостујуће изложбе.

1. КУЛТУРНА БАШТИНА ПРИЗРЕНА И ПРОЈЕКТИ ОБНОВЕ (8. априла — 15. априла)

Простор велике сале у приземљу уступљен је Градском заводу за заштиту споменика културе за одржавање фото-изложбе реализоване у сарадњи са Координационим центром за Косово и Метохију — Канцеларија за очување баштине у Лепосавићу. На отварању изложбе говорили су Ђорђе Србуловић, Гордана Марковић, епископ бачки др Иринеј Буловић и градоначелница Маја Гојковић.

2. РУБНЕ ПОСЕБНОСТИ. АВАНГАРДНА УМЕТНОСТ ЕКС-ЈУГОСЛАВИЈЕ 1914—1989. (9. априла — 25. априла)

Изложбени простор у приземљу уступљен је Музеју савремене уметности Војводине за први део изложбе која је обухватила период од 1914. до 1968. године. На отварању изложбе говорили су мр Бранка Кулић и др Јерко Денегри.

3. ЗАВРШНА ИЗЛОЖБА СТУДЕНАТА АКАДЕМИЈЕ УМЕТНОСТИ (20. јуна — 30. јуна)

У изложбеном простору у приземљу приређена је изложба студената завршне године Академије уметности у Новом Саду.

4. *Учешће Галерије у припреми повремених изложаба у организацији других музеја и сродних институција*

Институту Сервантес у Београду за изложбу *Шпанија: поглед са стране* позајмљена је слика Петра Добровића *Покољ у Шапцу*. Реализован је први део сарадње са Градским музејом у Суботици на припреми изложбе Ференца Ајзенхута отварањем изложбе *Ференц Ајзенхут* у Градском музеју у Сенти. Галерија је позајмила 43 дела из свог фонда. Народном музеју у Зрењанину уступљено је 16 радова за организацију ретроспективне изложбе Стевана Алексића. Музеју савремене ликовне уметности Војводине позајмљено је дело Милана Коњовића *Ослобођење Сомбора* поводом одржавања изложбе *Звезда и њена сенка*. Спомен-збирци Павла Бељанског позајмљена су три рада Милана Коњовића за изложбу *Милан Коњовић: четврта деценија*. Иста дела позајмљена су и за истоимену изложбу у Народном музеју у Зрењанину. Започета је сарадња са Ликовним сусретом у Суботици на припреми изложбе *Бачка галерија др Јована Милекића*. Састављен је каталог збирке Јована Милекића и снимљено је 35 дела у власништву Галерије.

5. *Учешће Галерије у сталним поставкама других музеја и институција*

Обновљен је реверс за позајмицу 14 експоната из фонда Музеја Српске православне цркве у Београду који су изложени у сталној поставци Галерије и у Меморијалном музеју Христофор Џефаровић у манастиру Бођани.

Обновљени су реверси и уговори о дугорочној позајмици експоната са Музејом Војводине, Музејом града Новог Сада, Градским музејом у Сомбору и Библиотеком Матице српске. Библиотеци Матице српске су на привремено коришћење уступљена дела: Милан Коњовић: *Коштана* (ГМС/У 20) и Петар Добровић: *Пејзаж са морем* (ГМС/У 4146).

IV ДОКУМЕНТАЦИЈА

1. *Рад на ревизији*

Настављена је ревизија уметничког фонда и пратеће документације (провера смештаја, преглед дела, провера и измена података у постојећим основним картонима, израда нових картона и унос података у књиге инвентара).

Током 2006. године предато је укупно 1644 картона а од тога је у документацији обрађено 1417 картона.

Од почетка рада на ревизији, фебруара 2004. године, документацији је предато 3759 картона, а исто толико је унето у програм ЦР (централни регистар) и табеле формиране у документима програма WORD. Документационом центру Народног музеја у Београду послати су подаци за 3380 предмета. По збиркама је обрађен следећи број дела: сликарство — 1236; графика — 804; цртеж — 1151; скулптура — 355; акварели, пастели, комбинована техника — 213 уметничких дела.

2. *Централни регистар са картотеком*

У програм ЦР (централни регистар) унети су подаци за 1157 обрађених предмета. Подаци за 1157 инвентарисаних предмета унети су и у табеле, формиране у документима програма WORD и достављени Матичној служби Народног музеја у Београду.

3. *Фототека*

У *Инвентар фототеке* II/6 инвентарисано је 180 колор-снимака (од фото инв. бр. II /4627 до II/4807).

4. *Коришћење уметничког фона*

Током 2006. године из фонда Галерије Матице српске укупно је на коришћење другим појединцима и институцијама уступљена 251 репродукција нарезана на CD.

На захтев проф. др Миодрага Јовановића за репродуковање у књизи *Српско црквено градитељство и сликарство новијег доба* издата су 2 CD-а са 70 репродукција. На захтев *Српског биографског речника*, том *2* (арх. бр. 0305-15/1 од 23. јануара) нарезано је 12 репродукција. На захтев *Вукове задужбине* (арх. бр. 0305-15/6 од 17. фебруара) за репродуковање у зборнику *Слојеви култура Фрушке горе и Срема* нарезано је 26 репродукција. На захтев проф. др Божидара Ковачека за репродуковање у књизи *Никола Тесла и Матица српска* нарезане су 2 репродукције. На захтев Мирјане Јовановић за репродуковање у зборнику радова са научног скупа *Природне и математичке науке у Срба до 1918. године*, издавач САНУ — Огранак у Новом Саду, нарезана је 1 репродукција. На захтев Креативног центра (арх. бр. 0305-15/11. од 20. марта) за репродуковање у уџбенику за ликовно васпитање за IV разред основне школе уступљена је 1 репродукција. На захтев мр Тијане Палковљевић за потребе израде новог визуелног идентитета студентима Академије уметности у Новом Саду уступљено је 14 репродукција. На захтев агенције „Српски културни круг" из Новог Сада (арх. бр. 0305-15/22. од 19. маја) за репродуковање у монографији *Други српски устанак*, аутора др Жељка Фајфрића, уступљено је 38 нарезаних репродукција. Проф. др Сретену Петковићу уступљена је 1 репродукција. За репродуковање на насловној страни књиге *Жеља — Почетак мишљења*, на захтев Радомана Кордића, уступљена је 1 репродукција. На захтев Српског биографског речника, том III, уступљена је 21 репродукција. На захтев Управе Српске православне црквене општине у Будимпешти, за потребе израде медаљона на фасади Храма Св. Ђорђа у Будимпешти у мозаик-техници, уступљена је 1 репродукција нарезана на CD. На захтев Галерије слика Сава Шумановић, за репродуковање у монографији о Сави Шумановићу, аутора Љубице Миљковић, уступљено је 17 репродукција. На захтев „Платонеум" д. о. о., за илустровање публикације проф. др Лазара Ракића *Фрушкогорски манастири у историји српског народа* (друго издање) и за илустровање публикација др Војислава Матића *Манастир Хопово* (старо и ново издање), уступљене су 2 репродукције. На захтев проф. др Душка М. Ковачевића, за репродуковање у књизи *Дивша—Бијша манастир Светог Николе*, уступљена је 1 репродукција. На захтев Удружења грађана за очување културно-историјског наслеђа и одрживи развој Мој Сомбор за презентовање фотографија старог Сомбора, уступљене су 34 репродукције нарезане на CD. На захтев Музеја Nazionale del Risorgimento Italiano of Turin, за потребе репродуковања у књизи *The Nation-building processes in the European area of the Ottoman empire*, аутор проф. Marco Dogo, уступљене су 4 репродукције. На захтев Спомен-збирке Павле Бељански за репродуковање у каталогу изложбе *Милан Коњовић: четврта деценија*, уступљено је 5 репродукција.

5. *Хемеротека*

Настављена је сарадња са агенцијом Прес-клипинг и видео-мониторинг. Галерији је достављено 6 архивских CD-ова за период јануар-новембар са подацима о појављивању Галерије у штампаним и електронским медијима и на интернету.

6. *Стручни архив*

Мр Тијана Палковљевић објавила је текстове: *Гоја/Добровић Мадрид/Шабац Крик мученика* у Зборнику Катедре за историју модерне уметности Филозофског факултета у Београду; уводни текст у каталогу изложбе сликарке Наталије Цветковић *Хроничарка женских простора* у Музеју у Смедереву; уводни текст за каталог изложбе Цветка Лаиновића *Линија је разумна*, Галерија „Перо", Београд, и уводни текст у каталогу изложбе Михајла Петковића *У потрази за скривеним значењем*, Галерија Лек, Љубљана, Словенија.

Даниела Королија-Црквењаков објавила је чланак *Структурална конзервација слика на платну, стабилизација и консолидација* у *Гласнику Друштва конзерватора Србије*, бр. 30.

7. *Библиотека*

Фонд приручне библиотеке увећан је за 140 нових публикација (књига и каталога) и 30 бројева периодике. Настављена је сарадња са библиотекама сродних институција и купљено је 10 књига.

Галерији су публикације поклонили: Љуба Вукмановић, Донка Станчић, Милун Митровић, Мира и Сава Сандић, Вера Јовановић, Маринко Судац, Боривој Чалић, Мирјана Лесек, Бранка Кулић, Браца Bonifacio и Зоран Ракић. Од институција књиге су поклонили: Библиотека Матице српске и Матица српска, Музеј СПЦ у Загребу, ИП Прометеј, Завод за културу Војводине, Регионални завод за заштиту споменика културе у Вуковару, Завод за уџбенике и наставна средства, Савез Срба у Румунији, Музејско друштво Србије, Dahes Museum of Art из Њујорка.

Размена је остварена са 21 институцијом.

V КОМУНИКАЦИЈА СА ЈАВНОШЋУ И МАРКЕТИНГ

Галерију Матице српске је током 2006. године посетило укупно 8730 посетилаца. Кроз дечију радионицу *Мој портрет за музеј* прошло је 1025 деце у пратњи васпитача.

1. *Групне посете*

Поред појединаца Галерију су организовано посетили ученици школа и студенти факултета: ђаци ОШ Ђорђе Натошевић, ОШ Иван Гундулић, Гимназије Исидора Секулић, СШ Светозар Милетић, СШ Павле Савић из Новог Сада, Карловачке гимназије, ОШ Слободан Секулић и Уметничке школе из Ужица, студенти архитектуре и Академије уметности из Новог Сада, студенти историје уметности из Београда, учесници Конгреса студената фармације, чланови ликовне секције Црвеног крста из Зрењанина, професори Универзитета у Сегедину,

ђаци и професори Специјалне школе за децу и омладину са сметњама у развоју из Косовске Митровице, Екуменска хуманитарна организација и учесници Симпозијума посвећеног Корнелију Станковићу.

2. *Протоколарне посете*

Галерију је посетила делегација покрајинског Извршног већа са гостима из немачког парламента и делегација из Кине, гост Министарства културе Републике Србије.

3. *Промоције, предавања, концерти, скупови и друге манифестације*

Промоције у Галерији

Јавности је представљена богато илустрована, у луксузном кожном повезу, књига *Студијска Библија* у преводу др Луја Бакотића и теолошкој и језичкој редакцији Милета Имеровског (19. јануара).

У спомен на књижевника Драгомира Попновакова издавачка кућа Тиски цвет промовисала је друго издање књиге *Сликари доње земље.* Учествовали су: Миро Вуксановић, Раша Попов, Јанош Бањаи, Бошко Ивков, Вујица Решин-Тучић и Милена Врбашки (23. марта).

Матица српска и Издавачка кућа Орфеус приредиле су представљање књиге и јавно снимање DVD-а Матије Бећковића *Кажем ти тихо: ништа нам не треба.* Песник Матија Бећковић рецитовао је избор из своје поезије (4. маја).

Позоришни музеј Војводине је у оквиру Стеријиног позорја приредио промоцију књиге Владимира Маренића *Позоришно сликарство — сцена и костим* (2. јуна).

Промоције Галерије у другим институцијама

Милена Врбашки је учествовала у Етнографском музеју у Београду на промоцији монографије о Стеви Тодоровићу, одржаној поводом изложбе *Далека мода — колекција јесен/зима 1867.* О књизи су говорили Вилма Никшановић, Никола Кусовац, Даница Петровић (21. марта).

У Коларчевој задужбини одржана је промоција књиге др Миодрага Јовановића *Ђока Јовановић.* На промоцији су говорили: др Миланка Тодић, др Драган Булатовић, мр Бранка Кулић, Никола Кусовац и аутор (28. фебруара).

Учешће запослених у Галерији у манифестацијама других институција

Мр Тијана Палковљевић је учествовала на промоцији Зборника Катедре за историју модерне уметности Филозофског факултета у Београду у Институту Сервантес у Београду. На промоцији су говорили Хуан Фернандес Елориага, др Никола Самарџић, др Лидија Мереник, мр Симона Чупић и мр Тијана Палковљевић (2. марта).

Мр Тијана Палковљевић је учествовала на Отварању изложбе *Наталија Цветковић хроничарка женских простора* и промоцији књиге мр Симоне Чупић *Наталија Цветковић* у Музеју у Смедереву (7. марта).

Мр Тијана Палковљевић је на позив организатора учествовала на XIV Колонији у Сентандреји, на округлом столу са темом *Значај уметничких колонија у*

послератној војвођанској уметности и говорила на отварању Изложбе радова учесника колоније (23. августа — 27. августа).

Мр Тијана Палковљевић је на Академији посвећеној Славку Воркапићу у оквиру обележавања 30-огодишњице смрти говорила у његовом родном месту Добринци. О Воркапићу су говорили Марко Бабац, Владимир Петрић и Боро Драшковић (20. октобра).

Мр Тијана Палковљевић је присуствовала симпозијуму *Соцреализам у српској ликовној и примењеној уметности, архитектури и дизајну* у Музеју примењене уметности у Београду (25. октобра).

Милена Врбашки је учествовала на стручном скупу *Композитор и његово окружење*, који су организовали Матица српска, Академија уметности у Новом Саду и Музеолошки институт САНУ, са темом Портрет пријатеља и/или портрет уметника — Корнелије Станковић у ликовном стваралаштву Стевана Тодоровића.

Предавања

У Галерији је одржан скуп *Теорија и пракса глобализације* у организацији Српског филозофског форума (5. априла).

Маркетиншка агенција Publicite организовала је предавања: *О култури живљења* (28. фебруара); *Фотографија у оглашавању* (12. априла); *Уметност и тржиште* (26. септембра) и *Уметност и тржиште* (26. новембра).

Скупштина и Извршно веће Аутономне Покрајине Војводине и Покрајински секретаријат за образовање и културу и Завод за културу Војводине одржали су међународни регионални скуп *Les rencontres* — Сусрет у Војводини на тему *Позоришне тенденције, уметничка мобилност у југоисточној Европи и улога локалних власти* (22—23. септембра).

Концерти

Академија уметности је током 2006. године приредила 11 концерата: 13. фебруара, 28. марта, 18. априла, 24. маја, 25. маја, 26. маја, 30. маја, 13. јуна, 28. јуна, 27. новембра и 6. децембра.

Музичка школа „Исидор Бајић" организовала је реситал италијанског виолинисте Маура Спиназеа (25. маја).

Културни центар града Новог Сада приредио је три концерта — ауторске вечери посвећене значајним савременим композиторима: Зорану Христићу, Зорану Мулићу и Мирославу Штаткићу (21. марта, 27. априла и 31. маја).

Interzone — међународни фестивал актуелне музике приредио је два концерта *Quartet-a Tajj* са гостима (12. и 13. маја).

Матица српска је поводом 30 година рада харфисткиње Жељке Спонзе приредила концерт музике на харфама (8. јуна).

Zepter — Passport је, уз учешће Београдског гудачког квартета, организовао два концерта озбиљне музике са коктелом за групе америчких туриста (27. јуна, 25. јула).

Матица српска, Академија уметности у Новом Саду и Музиколошки институт САНУ приредили су хорски концерт поводом јубилеја Корнелија Станковића и Стевана Мокрањца (11. новембра).

Остале манифестације у простору Галерије

Као и ранијих година Академија уметности обележила је Дан Академије уметности у Галерији. Тим поводом у свечаној сали у приземљу додељене су награде „Мали принц" најбољим студентима (25. априла).

Лекарско друштво Војводине је поводом лекарске славе приредило Свечани пријем (14. новембра).

Змајеве дечије игре приредиле су поводом Децембарских змајдана доделе Награде Сигридруг (7. децембра) и Награде Раде Обреновић (8. децембра).

Међународни дан музеја

Овогодишњи Светски дан музеја, 18. маја, на основу предлога ICOM-а за Србију и Црну Гору обележен је у Народном музеју у Ваљеву, који је тим поводом организовао низ активности везаних за музејску делатност, обилазак музеја, галерија и историјских споменика. Заинтересовани запослени из Галерије су присуствовли овој манифестацији (18. маја).

У Галерији је 18. маја организовано бесплатно вођење кроз сталну поставку српског сликарства 18, 19. и 20. века и тумачење изложбе *Шпанија: поглед са стране*. Поводом обележавања Дана музеја приређена је изложба радова пристиглих на Конкурс за нови визуелни идентитет студената Академије уметности у Новом Саду. На отварању изложбе говориле су мр Бранка Кулић и Светлана Познановић, испред компаније Карлсберг, и доделиле пригодне поклоне свим учесницима конкурса као и посебне новчане награде за три првонаграђена рада.

Дечији програми реализовани у оквиру Међународног дана музеја под називом *Мој портрет за музеј* одржани су 20. и 27. маја у сарадњи са дечијим часописом *Машталица*. Деца из новосадских вртића и основних школа посетила су Галерију, упознала се са дечијим портретима из сталне поставке 19. века а затим

Дечији програм *Мој портрет за музеј*

Дечији програм *Мој портрет за музеј*

са својим педагозима стварала своје портрете за музеј који су изложени у Галерији уз пригодан дечији програм.

Деца и музеј

Поред наведених активности у обележавању Међународног дана музеја, поводом Ускрса одржана је дечија радионица коју је водила Мирјана Брмбота. Деца су се упознала са традицијом Васкрса а затим са иконама из сталне поставке везаним за тематику највећег хришћанског празника. На крају је уследио креативни део у којем су деца бојила шаблоне у виду држача јаја.

Током трајања изложбе Поклон-збирка Милене Јефтић-Ничеве-Костић одржане су две дечије радионице са темом „Пронађите тигра". Деца су уз пратњу кустоса изложбе трагала за представама животиња на делима а затим на папир пренела своје виђење.

Часопис за децу предшколског узраста *Машталица* одржао је у простору Галерије три дружења са децом из Новог Сада и Суботице (7. јуна, 27. септембра и 21. децембра).

У сарадњи са предшколском установом Радосно детињство организована је радионица на тему „Мој портрет за музеј". Радосном детињству послат је званичан позив за учешће деце у радионицама а затим је са представницима ликовне радионице договорен програм. Васпитачи су малишане доводили у Галерију, где су били упознати са дечијим портретима из 19. века а затим су са својим педагозима сликали свој портрет за музеј. У периоду од 1. октобра до 15. децембра у

програму је учествовало 1025 деце из 22 вртића из Новог Сада и околине. Одржавање изложбе дечијих радова планира се у фебруару 2007. године.

4. *Остале активности*

Даниела Королија-Црквењаков и мр Тијана Палковљевић присуствовале су Изборној скупштини националног комитета ICOM-а. Даниела Королија је поново изабрана за члана Извршног одбора ICOM-а (23. марта).

На позив Градског секретаријата за туризам Галерија је, у оквиру туристичке понуде Новог Сада, учествовала на Сајму туризма у Београду. Представила је свој рад кроз презентације на видео-биму и публикације (19—22. априла).

Мр Тијана Палковљевић и Добрила Јерков присуствовале су Трибини „Антидискриминација" коју су приредиле организација Пер Арт и ШОСО „Милан Петровић" која се бавила питањима деце са инвалидитетом (8. априла).

Мр Бранка Кулић, мр Тијана Палковљевић, мр Драгојла Живанов и Добрила Јерков присуствовале су отварању Музеја српске православне цркве у Загребу и том приликом посетиле остале музеје и галерије (8. и 9. јуна).

На позив Градског секретаријата за туризам Галерија је, у оквиру туристичке понуде Новог Сада, учествовала на Сајму туризма у Новом Саду. Тијана Палковљевић је представила рад Галерије на централној бини кроз презентацију на видео-биму и на самом штанду (12—15. октобра).

Снежана Мишић и мр Тијана Палковљевић присуствовале су предавању „Култура 2007". које је одржао комесар Европске уније за културу у Народној библиотеци у Београду. Стручни скуп је организовало Министарство културе а говорили су министар Драган Којадиновић и Сретен Угричић, директор Народне библиотеке.

Мр Тијана Палковљевић је боравила у Словенији и била у званичној посети Националној галерији у Љубљани, где је у разговору са директорком Барбаром Јаки разговарала о будућој сарадњи институција (6, 7, 8. новембра).

5. *Присутност у медијима*

Све активности Галерије праћене су у јавним гласилима, штампи, радију, телевизији. Средствима јавног информисања редовно су достављане информације о догађањима.

Одржано је пет конференција за новинаре: поводом расписивања *Конкурса за нови визуелни идентитет* (мр Бранка Кулић, Светлана Младенов и мр Тијана Палковљевић, 24. марта); поводом отварања изложбе *Шпанија: поглед са стране* (Хуан Фернандес Елориага, др Симона Чупић, мр Тијана Палковљевић, 5. маја); поводом доделе награде за *Конкурс за нови визуелни идентитет* (Светлана Младенов, Светлана Познановић и мр Тијана Палковљевић, 19. маја); поводом отварања изложбе *Поклон-збирка Милене Јефтић Ничеве Костић* (проф. др Ирина Суботић, Милена ЈНК и Мирјана Брмбота, 15. септембра) и поводом отварања нове сталне поставке (мр Бранка Кулић, Даниела Королија-Црквењаков и мр Тијана Палковљевић (20. децембра).

О дешавањима у Галерији прилоге су емитовале ТВ Нови Сад, ТВ Аполо, ТВ Панонија, РТ Делта, Канал 9, ТВ Мост, Радио 021, Радио Нови Сад, ПАН радио и Радио Сајам.

У *Грађанском листу* (16. јуна и 22. августа) и *Блицу* (30. августа) објављени су интервјуи са мр Бранком Кулић о радовима на адаптацији изложбених сала и о припремама за реализацију нове поставке српске уметности 18. века.

Мр Тијана Палковљевић је била гост Јутарњег програма и Новосадских разгледница на ТВ Нови Сад поводом најаве Галеријских активности (28. априла, 5. и 18. маја, 16. августа) и ТВ Мост у емисији „Наш град" (31. марта и 6. септембра).

Милена Врбашки је за ТВ Мост снимила прилог о Катарини Ивановић (29. марта) и била гост емисије „Наш град" (9. јуна).

Мирјана Брмбота је гостовала у Јутарњем програму ТВНС у поводу отварања изложбе *Поклон-збирка Милене Јефтић Ничеве Костић* (14. септембра).

Емица Милошевић је била гост ТВ Мост поводом отварања изложбе *Поклон збирка Милоша Бокшана*.

Мр Бранка Кулић је разговарала са новинаром *Блица* о проблему паркинга и уређења Трга галерија.

Мр Тијана Палковљевић је разговарала са новинарком *Грађанског листа* и за ТВ Панонија снимила прилог о припремама за отварање нове сталне поставке (12. децембра). *Грађански лист* је направио прилог о дечијој радионици „Мој портрет за музеј" са децом и васпитачицама учесницима програма.

Мр Бранка Кулић, Даниела Королија-Црквењаков и мр Тијана Палковљевић су за ТВ Аполо снимиле прилог о отварању нове сталне поставке (18. децембра).

Мр Бранка Кулић је била гост Пан-радија (18. децембра), Јутарњег програма на ТВ Панонија (21. децембра) и Новосадских разгледница на РТВ (27. децембра) поводом отварања нове сталне поставке *Поетика и реторика српске уметности 18. века*.

Укупно је током 2006. године емитовано 97 електронских прилога и објављен 171 штампани прилог.

VI ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ

Поводом изложбе *Шпанија: поглед са стране* штампан је пропратни каталог. На основу Плана издавачке делатности за 2006. годину штампани су каталози изложаба *Поклон-збирка Милене Јефтић Ничеве Костић* и *Поклон збирка др Милоша Бокшана*.

Поводом Дана Галерије изашао је десети број Именослова пријатеља Галерије Матице српске и прво гласило новооснованог Клуба пријатеља.

У току су припреме за штампу књиге *Новосадске дрворезбарске радионице* и Зборника радова са скупа *Структурална конзервација слика на платну*.

1. *Публикације изашле из штампе*

1. Каталог *Шпанија: поглед са стране*

Одштампан је пратећи каталог изложбе са уводним текстом др Симоне Чупић и каталогом изложених дела. Дизајн каталога, као и решење позивнице и плаката урадио је студент Ласло Антал. Штампање је поверено штампарији „Офсет принт" из Новог Сада у тиражу од 500 примерака.

2. Каталог *Поклон-збирка Милене Јефтић Ничеве Костић*

Уводни текст *Милена Јефтић Ничева Костић — без ограничења слободе* написала је проф. др Ирина Суботић, а биографију, библиографију и каталог радова Мирјана Брмбота, кустос изложбе. Лектор и коректор је била Мирјана Јовановић а графички дизајнер Данило Вуксановић. У тиражу од 500 примерака каталог је одштампала Штампарија „Будућност".

3. Каталог Емица Милошевић, *Поклон-збирка др Милоша Бокшана*

Текст и каталог радова сачинила је ауторка изложбе Емица Милошевић. Рецензент је др Драган Станић, а лектор, коректор и технички уредник је Мирјана Јовановић. У тиражу од 500 примерака каталог је одштампала Штампарија „Будућност".

4. *Именослов пријатеља Галерије Матице српске*

Ове године изашао је последњи, десети број *Именослова*. У уводном тексту мр Бранка Кулић је напоменула да се поред захвале на свечаним седницама 10 година у *Именослову* сваки вид донаторства и сарадње представљао јавности и истичући рефлективно вредновање сложене музејске делатности најавила оснивање *Клуба пријатеља Галерије Матице српске*. Последњи број *Именослова* одштампала је Штампарија „Будућност" у тиражу од 500 примерака.

5. *Клуб пријатеља Галерије Матице српске*

У складу са новим визуелним идентитетом мр Тијана Палковљевић (дизајн Лотос Ђеримагић) је припремила гласило *Клуба пријатеља* у којем су наведени разлози оснивања клуба, позив упућен могућим члановима, пројекти који ће се реализовати од прикупљених средстава, врсте и категорије пријатеља и њихова права и обавезе. Саставни део гласила је и приступница која садржи основне податке о пријатељу. Гласило и приступницу је у тиражу од 500 примерака одштампала штампарија Офсет принт.

2. *Публикације у припреми*

1. Мр Бранка Кулић, *Новосадске дрворезбарске радионице у 18. веку*

За планирану публикацију снимљена је дрворезбарија у Алмашкој и Успенској цркви, Цркви Светих врачева у Футогу и архивска документација у Музеју Војводине и Историјском архиву града Новог Сада. Преведене су архивалије на латинском и немачком језику и одабране илустрације за репродуковање. Припрема илустрација за штампу поверена је Мирославу Лазићу, историчару уметности из Београда.

Покрајински завод за заштиту споменика културе уступио је 320 дигиталних снимака ентеријера цркава Срема за припрему публикације.

2. Зборник радова *Структурална конзервација слика на платну*

Поводом одржаног скупа Структурална конзервација слика на платну у току је припрема за штампу истоименог зборника. Припремљено је девет чланака из ове области. Уредник је Даниела Королија-Црквењаков, рецензент Ратомир Кулић, лектор, коректор и технички уредник Мирјана Јовановић. Превод резимеа је обавио проф. др Предраг Новаков а слог и припрему Младен Мозетић. Зборник ће изаћи из штампе у првом тромесечју 2007. године

3. *Откуп, размена и поклони издања Галерије*

Министарство културе Републике Србије за матичне библиотеке у Србији откупило је 30 примерака књиге проф. др Миодрага Јовановића *Ђока Јовановић*.

Поводом отварања Музеја српске православне цркве у Загребу мр Бранка Кулић је најзначајнија Галеријска издања поклонила Музеју и Митрополији. Сарадници Матице српске из Темишвара посетили су Галерију и однели наша издања библиотекама Савеза Срба у Румунији и Темишварске гимназије.

Приликом посете Националној галерији у Љубљани мр Тијана Палковљевић јој је поклонила најновија издања Галерије.

Мр Драгојла Живанов је приликом боравка у Шведској монографију Галерија Матице српске поклонила Националном музеју у Стокхолму.

VII ОДЕЉЕЊЕ КОНЗЕРВАЦИЈЕ И РЕСТАУРАЦИЈЕ

Током 2006. године рад Конзерваторско-рестаураторске радионице био је усмерен на послове око скидања и привременог одлагања експоната из сталне поставке у току радова на реконструкцији простора, контролу стања измештених експоната, конзерваторско-рестаураторске радове на експонатима који су изложени у сталној поставци. Настављен је рад на пројекту Новосадске дрворезбарске радионице 18. века. Уз пратећу документацију, за све изложбе одржане у Галерији експонати су припремљени за излагање.

Галерија је 3. новембра организовала стручни скуп на тему *Структурална конзервација и реставрација слика на платну.*

1. *Фонд Галерије Матице српске*

Реконструкција сталне поставке 18. века

У склопу уређења сталне поставке 18. века, сви експонати су скинути са зидова и формирана је документација о њиховом стању како би се одредили неопходни конзерваторски радови и осмислио нови систем качења икона. Иновативни систем магнета осигурава вертикалан положај експоната на носачу. Овај систем такође одваја експонат 3 cm од зида чиме се постиже циркулација ваздуха и редукује негативни утицај хладног зида на који је икона окачена. Носачи су конструисани према облику и димензији сваке иконе. Изведено је 49 типских носача за иконе правоугаоног облика и 35 носача за иконе специфичног облика.

За излагање реконструисаног хорског иконостаса Теодора Крачуна из Саборне цркве у Сремским Карловцима осмишљен је и изведен начин качења 15 икона на носач од клирита. Иконе су наслоњене на поличице од клирита, а помоћу дрвених пакница лепљених са полеђине и специјалних матица са еластичним гуменим подлошкама фиксиране су у вертикалан положај.

Иконе Теодора Крачуна изложене на иконостасу: *Исус Христос* (ГМС/П 700), дуборезни рам (ГМС/П 700А), *Успење Богородице* (очишћене су од накнадних наноса лакова и патина из претходних рестаурација и ретуширани уз потенцирање оригиналне варијације две боје злата) (ГМС/П 701), дуборезни рам (ГМС/П 701А), *Крштење Христово* (ГМС/П 702), дуборезни рам (ГМС/П 702А), *Рођење Богородице* (ГМС/П 703), дуборезни рам (ГМС/П 703А), *Ваведење Богородице* (ГМС/П 704), дуборезни рам (ГМС/П 704А), *Сусрет Марије и Јелисавете* (ГМС/П705), *Св. Тројица код Аврама* (ГМС/П706), *Естера пред Ксерксом* (ГМС/П707), *Извор живота* (ГМС/П 708), *Проналазак Мојсеја* (ГМС/П709), *Цвети* (ГМС/П 710), *Прање ногу апостола* (ГМС/П 711), *Христос и Самарјанка* (ГМС/П 712), *Силазак св. Духа* — двери (ГМС/П 715), *Пророчанства о Христу* — двери (ГМС/П 716). Икона *Сусрет Марије и Јелисавете*, која се налазила у депоу са веома оштећеним бојеним слојем, ретуширана је лаким акварелским ретушом и припремљена за излагање. Рам престоне иконе *Исуса Христа* потпуно је реконструисан скидањем старог грунда који је био у веома лошем стању, реконструисан је дуборез који је недостајао, постављена је нова кредно-туткална подлога као и основа за уљану позлату. Позлата је изведена трнсфер-златом 23 карата, а

уљаним лазурима је остварено тонирање хладним и топлим тоновима ради уклапања са осталим експонатима. Икона *Исуса Христа* је очишћена од потамнелог лака а стари ретуш је ревидиран.

Остале иконе, на којима је рађена конзерваторска интервенција, пре свега на дуборезним рамовима са позлатом који су чишћени, фиксирани, китовани и ретуширани су: Стефан Гавриловић, *Христос и Самарјанка* (ГМС/П 717) и *Исус и грешница* (ГМС/П 718), Димитрије Поповић, *Св. Димитрије* (ГМС/У2431) и *Св. Георгије* (ГМС/У 2432), Теодор Крачун, *Пророк Авакум* (ГМС/П 542), *Пророк Гедеон* (ГМС/П 543), *Пророк Данило* (ГМС/П544), *Сретење* (ГМС/П 714), *Св. Јаков* (ГМС/П853), рам за икону (ГМС/П713). Икона Јанка Халкозовића *Крунисање Богородице* (ГМС/П390) је очишћена, китована кредно-туткалним китом и ретуширана акварелом са завршним уљаним лазурима и заштитним лаком. Урађена су три нова рама.

У току монтаже на нове носаче, на иконама на којима је било потребно учвршћивани су или мењани кушаци или лепљене дрвене пакнице које носе металне плочице за магнетне везе.

2. *Рад на изложбама*

Изложба Ђока Јовановић (1861—1953)

Дела која су враћена власницима су спакована и припремљена за транспорт. У току враћања скулптуре *Играчица* (1989), у Београд, у току транспорта дошло је до оштећења. Скулптура је враћена у радионицу, рестаурирана и враћена власнику. Након изливања у бронзи од Уметничке ливнице Станишић примљена је скулптура у гипсу *Мирис пролећа* (ГМС/У 2739). Оштећења настала приликом одливања су отклоњена.

Изложба Станоје Поповић (1698—1760) иконописац и свештеник

У току трајања изложбе на појединим експонатима су рађене мање интервенције додатног фиксирања нестабилног бојеног слоја: *Св. Никола са житијем* (МСПЦ 3954), *Св. Јован Крститељ* (МС бб), *Крст — Распеће* (МС 113), *Исус Христос* (МС 360), *Св. Евстатије* (МСПЦ 4021), *Цар Ирод* (НМ ИЛУ 6), *Благовести* (НМ ИЛУ 10), *Св. Никола* (МС 12), *Св. Георгије и Св. Михајло* (МС 14). Икона *Св. Никола са житијем* (МСПЦ 3942) повучена је са изложбе због великог кривљења даске и опасности испадања кушака.

После затварања изложбе три иконе су потопљене у восак: Св. *Никола са житијем* МСПЦ 3954, *Крст — Распеће* (МС 113), *Св. Јован Крститељ* (МС бб).

У договору са директором Музеја Срема (допис Музеј Срема бр. 123 од 5. маја) настављене су конзервација и рестаурација три иконе (инв. бр. Музеја Срема 357, 14, 12).

Изложба Шпанија — поглед са стране

Изложба је постављена, а након затварања експонати су спаковани и враћени власницима.

Поклон-збирка Милене Јефтић Ничеве Костић

Експонати из Галеријског власништава су опремљени, припремљени за транспорт у Суботицу и након повратка одложени у депо.

Изложба Поклон-збирка др Милоша Бокшана

Прегледани су сви радови предвиђени за излагање и обављене мање интервенције, пре свега на украсним рамовима. Додатно су фотографисана и припремљена дела за израду каталога за гостовање у Културном центру на Убу. Експонати су припремљени за транспорт и враћени у Галерију.

Изложба Стеван Алексић — Народни музеј Зрењанин

Прегледани су и припремљени за транспорт експонати за позајмицу за изложбу Стевана Алексића. Рестаурирана је слика *Убиство у крчми* (ГМС/У 3010). Урађене су ситније интервенције на украсним рамовима и опремљене лајснама три слике. Припремљена је детаљна конзерваторска документација која је пратила слике у току позајмице.

Изложба Милана Коњовића — Спомен збирка Павла Бељанског

Прегледани су и припремљени за транспорт експонати за позајмицу за изложбу Милана Коњовића. Припремљена је детаљна конзерваторска документација која је пратила слике у току позајмице.

Изложба Новосадске дворезбарске радионице 18. века

У првој половини 2006. године радило се на троновима манастира Крушедол — два трона за мошти и архијерејски трон из прве половине 18. века. Урађени су следећи послови: скинути су дебели накнадни уљани премази са посребрених и мраморизованих делова, као и бронза са позлаћених делова; дрвени носилац је консолидован и саниран; површинска оштећења подлоге су гитована кредно-туткалним гитом, исполирана и постављена болусна подлога за ретуш злата и сребра; ретуширан је део стубова, елемената круна, капитела и других ситнијих елемената; направљени су нови подови за све тронове. У току је консолидација дрвене конструкције и израда делова који недостају.

На царским дверима цркве у Ораховици Јована Четиревића Грабована очишћени су накнадни премази и урађена је консолидација дрвета. У току је израда недостајућих делова дубореза.

Рам Аксентија Марковића припремљен је за позлату након реконструкције недостајућих делова.

Ради рестаурације и конзервације примљени су у радионицу налоњ и сточић из сеоске цркве у Јаску.

3. *Набавка материјала*

Потрошни материјал за текуће активности, хемикалије и заштитна средства набављају се у складу са потребама радионице и текућих послова.

4. *Документација*

Комплетирана је документација за радове на експонатима из сталне поставке.

Урађени су сви картони и фотографије за иконе Станоја Поповића и направљени посебни извештаји за Музеј Српске православне цркве, Музеј Срема и Народни музеј у Шапцу.

Урађени су картони и фотографије за дела Ђорђа Јовановића.

Све изложбе и позајмице експоната из фонда Галерије су документацијски пропраћене.

5. *Сарадња са сродним институцијама*

Академија уметности у Новом Саду

У оквиру изборног предмета Конзервација и рестаурација студенти Академије су у летњем семестру долазили на практични део наставе.

6. *Скуп Структурална конзервација слика на платну — 3. новембра*

Галерија Матице српске је, уз подршку Покрајинског секретаријата за образовање и културу Војводине и Националног комитета ICOM-а, организовала једнодневни стручни скуп са циљем да сумира досадашња сазнања о методама и материјалима који су у употреби у конзервацији слика на платну. Циљ семинара је подстицање активне комуникације како би се унапредила размена искустава и рестаураторска пракса. На скупу је презентовано 9 реферата. Скуп је пратило 70 колега из институција заштите културних добара, музеја, завода за заштиту споменика, приватне праксе, средњих школа и са универзитета. Учесници скупа су дошли из Новог Сада, Београда, Зрењанина, Суботице, Ваљева, Ниша и других градова Србије, као и две колегинице из Црне Горе.

VIII ОПШТИ ПОСЛОВИ

Током 2006. године посебна пажња посвећена је безбедности и заштити фонда и зграде, адаптацији сталне поставке 18. века, уређењу улазног хола, редовном одржавању зграде, побољшању услова рада и стручном усавршавању запослених, нормативној делатности и одржавању хигијене. Посебна пажња посвећивана је сарадницима, пријатељима и спонзорима који су својим активностима и добром вољом помогли и поспешили остварење програма и плана рада Галерије.

1. *Нормативна делатност*

На основу Закона о јавним набавкама (Сл. гласник РС бр. 39/2) усвојен је *Правилник о поступку доделе јавних набавки мале вредности у Галерији Матице српске у 2006. години* (арх. бр. 0214-37/4 од 10. фебруара), затим *План јавних набавки мале вредности у Галерији Матице српске за 2006. годину* и донета је *Одлука о образовању Комисије за спровођење јавних набавки малих вредности у Галерији Матице српске за 2006. годину.*

На основу позитивних прописа иновирана је Одлука о пушењу у згради Галерије Матице српске (арх. бр. 0101-36/1).

На основу Уредбе о изменама и допунама Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама (Сл. гласник РС 58/06) усвојена је нова Коефицијент листа (арх. бр. 0101-36/2) и са запосленима су закључени нови Уговори о раду који поред прописаних коефицијената садрже и нове описе послова (арх. бр. 0106-43/2-28).

Правилник о организацији рада и систематизацији радних места (арх. бр. 0101-63/2 од 25. августа 2005) измењен је у делу који се односи на опис посла

књижничара. Због одласка књижничара у пензију формирано је ново радно место *кустос едукатор* са новим описом посла. Школска спрема за обављање послова од средње је измењена у високу.

2. *Безбедност и заштита*

Бризи о безбедности и заштити зграде и фонда посвећена је посебно појачана пажња због припремних радова на уређењу изложбених просторија на првом спрату. Закључени су следећи уговори: са *Станом* о одржавању електроинсталација, *Техносервисом* за одржавање противпожарних апарата, халона и хидраната, *Сигурност-Борвином* о одржавању система дојаве пожара, громобранског система и паник-сигнализације, Агенцијом *Штит* о мониторингу алармног система и видео-надзора. Противпожарни апарати, громобрани, халони, хидранти и систем дојаве пожара редовно се контролишу у оквиру законских прописа. Редовно се одржавају алармни систем и систем видео-надзора. Приликом адаптације изложбеног простора и хола у приземљу стара панична светла замењена су новима. Алармни систем и видео надзор повезани су посебним уређајем за везу који је у функцији без обзира на телефонске везе и електричну енергију.

3. *Одржавање зграде*

Поред адаптације првог спрата зграде и хола у приземљу а због учесталог изливања канализације и воде у сутерену, нарочито током високог водостаја Дунава, реконструисани су и замењени стари канализациони вентили.

4. *Управни одбор*

Одржане су три седнице Управног одбора (3. марта, 5. јула, 28. септембра)

На Првој седници су усвојени Извештај о раду и Завршни рачун за 2005. годину, Програм рада за 2006. годину и План јавних набавки за 2006. годину.

На Другој седници, поред записника са претходне седнице, усвојен је Предлог програма рада за 2007. годину.

На Трећој седници разматрани су Извештај о раду за период јануар—септембар 2006. године, ревизија Стратешког плана, образложење концепта нове сталне поставке српска уметност 18. века, нови визуелни идентитет и оснивање Клуба пријатеља Галерије Матице српске.

5. *Надзорни одбор*

Одржана је једна седница Надзорног одбора, 2. марта; на њој је усвојен Извештај Централне пописне комисије, размотрени су Извештај о раду и Финансијски извештај за 2005. годину, Предлог програма рада за 2006. годину и План јавних набавки за 2006. годину.

6. *Колегијум*

Одржано је десет седница Колегијума (16. јануара, 6. фебруара, 10. марта, 3. априла, 9. маја, 6. јуна, 30. августа, 29. септембра, 14. новембра, 7. децембра). Понедељком су одржавани састанци са начелницима одељења.

На Првој седници су разматрани: Извештај о раду и Завршни рачун за 2005. годину, Програм рада за 2006. годину, План рада за јануар—јун 2006. године и кадровска питања.

На Другој седници су разматрани: Извештај о раду за прво тромесечје, Програм рада до краја првог полугодишта, Извештај о ревизији уметничког фонда, откуп уметничких дела, кадровска питања, ценовници услуга у Галерији и припреме за Програм рада за 2007. годину.

На Трећој седници разматрани су Извештај о раду за јануар—јун 2005. године, План рада за треће и четврто тромесечје, рад Галерије у летњем периоду, план годишњих одмора за 2006. годину, кадровска питања и заказивање седница Управног и Надзорног одбора.

На Четвртој седници је констатован избор Управног и Надзорног одбора и управника и усвојени су Извештај о раду за јун—септембар, план рада до краја године, обележавање Дана Галерије, Правилник о организацији рада и систематизацији радних места, коришћење годишњих одмора и кадровска питања.

На Петој седници је договорен рад на Извештају за прво полугодиште 2006. године, утврђени су Програм рада до краја године и план рада за 2007. годину и прецизирани План рада за прво тромесечје 2007. године и рад Галерије за време празника. Разматрана су кадровска питања.

На Шестој седници разматрани су уређење сталне поставке, предлог програма рада за 2007. годину, заказивање седнице Управног одбора и кадровска питања.

На Седмој седници разматрани су план рада до краја године, послови на уређењу сталне поставке и улазног хола у приземљу, заказивање седнице Управног одбора и кадровска питања.

На Осмој седници разматрани су план рада до краја године, обележавање Дана Галерије и послови на сталној поставци 18. века.

На Деветој седници, поред отварања нове сталне изложбе, разматрани су план рада за 2007. годину и конкурс за средства која се траже од Покрајинског секретаријата за културу.

На Десетој седници (7. децембра) прецизирани су послови око отварања нове сталне изложбе, радно време Галерије за време новогодишњих и божићних празника, рад Галерије у прва три месеца наредне године и формиране су пописне комисије.

7. *Кадровска питања*

Ратомир Кулић и Даниела Королија-Црквењаков стекли су звања конзерватора саветника. Ратомир Кулић, виши кустос, стекао је звање радом *Конзервација и реставрација икона Банатске епархије*, ментор др Мила Поповић Живанчевић. Даниела Королија-Црквењаков, виши конзерватор, стекла је звање радом *Деформације слика на платну*, ментор др Мила Поповић-Живанчевић.

На место начелника Музеолошког одељења привремено је распоређена мр Тијана Палковљевић.

За потребе конзервације и реставрације експоната из власништва Српске православне цркве за изложбу *Дворезбарство 18. века* ангажована су три хонорарна сарадника од 1. јануара до 15. фебруара.

Књижничар Јован Тепавчевић је 4. септембра отишао у старосну пензију, а на промењено новоформулисано место кустоса едукатора од 15. септембра примљена је кустос Снежана Мишић, историчар уметности.

8. *Стручно усавршавање*

Тијана Палковљевић је присуствовала предавању *Тактилна Галерија Лувра* организованом у Министарству културе у Београду (16. фебруара).

Обележавању Дана заштите присуствовали су Данило Вуксановић и Даниела Королија-Црквењаков (22. фебруара).

Драгојла Живанов је завршила курс *Комуникација, тимски рад, преговарање* на Универзитету уметности у Београду (18. и 19. маја).

Заинтересовани запослени (мр Бранка Кулић, Емица Милошевић, Мирјана Брмбота, Јелена Јоветић, Данило Вуксановић, Милан Шћепановић, Биљана Ристић и Велимирка Билић) присуствовали су обележавању Дана музеја у Ваљеву. Скуп је организовао ICOM за Србију и Црну Гору (18. маја)

Мр Тијана Палковљевић и Биљана Ристић присуствовале су једнодневној радионици у Министарству културе на тему *Партнерство између културе и пословног сектора* (7. јуна).

За време трајања *Семинара о конзервацији и реставрацији слика на дрвету*, одржаног у Народном музеју Београд у току маја и јуна, Даниела Королија-Црквењаков је пратила теоријска предавања и практичне вежбе као стручни преводилац. Семинар је трајао од 15. маја до 7. јула.

Данило Вуксановић је пратио предавања о конзервацији и реставрацији дрвених носилаца и физиологији дрвета, а целокупно одељење је присуствовало недељи семинара посвећеној новим методама чишћења полихромних површина (12—16. јуна).

Снежана Мишић је учествовала на дводневном Интерном семинару за организаторе „Ноћи музеја 2007". Семинар је организовао УПГ Ноћ музеја у Министарству културе (6—7. септембра).

Мр Бранка Кулић је присуствовала Регионалној конференцији „Стање културне и природне баштине у региону Балкана" која је одржана у Кладову од 23. до 27. октобра.

За време трајања Семинара о конзервацији и реставрацији слика на дрвету, одржаног у Народном музеју Београд у периоду мај—новембар у оквиру српско-италијанског пројекта *Јачање и модернизација лабораторије за реставрацију Народног музеја у Београду*, Даниела Королија-Црквењаков је учествовала у теоријским предавањима и практичним вежбама као стручни преводилац. Данило Вуксановић је пратио предавања о конзервацији и реставрацији дрвених носилаца и физиологији дрвета, а целокупно одељење је присуствовало недељи семинара посвећеној новим методама чишћења полихромних површина (12—16. јуна), као и поновљеном и проширеном курсу посвећеном истој теми (23—27. октобра).

У склопу сарадње Министарства културе Србије и Министарства спољних послова Италије — Генерална дирекција за сарадњу у развоју, обављени су разговори о наставку пројекта у току 2007. године, на тему конзервације и реставрације слика на платну, који би се одржао у Галерији Матице српске.

9. *Коришћење простора*

Изложбени простор и сале у Галерији користили су: Академија уметности у Новом Саду, Културни центар града Новог Сада, Агенција *Публицитет* из Новог Сада, Cepter Passport, издавачка кућа *Тиски цвет*, Српски филозофски форум, часопис *Машталица*, Градски завод за заштиту споменика културе, Змајеве дечије игре, Друштво лекара Војводине.

10. *Сйонзори и заслужници*

Редовну и програмску делатност финансирало је Министарство културе Републике Србије, а Скупштина града Новог Сада, на основу Јавног конкурса, финансирала је конзерваторске радове на пројекту *Новосадске дрворезбарске радионице* и реализацију изложбе *Шйанија: йоґлед са сйране*. Секретаријат за образовање и културу покрајинског Извршног већа финансирао је, на основу Јавног конкурса, стручни скуп и издавање зборника из конзервације и реализацију изложбе *Поклон збирка Милоща Бокшана*.

Својим доприносом рад Галерије помогли су у првом полугодишту 2006. године: агенција Штит, штампарија Офсет принт, агенција Марконс, Hammer creative, Паркинг сервис, Винарија Чока, Бамби, Дунав осигурање, Сигурност Борвин, Карлсберг Србија ДОО, Компанија Нектар, Цвећара Бреза, Ресторан Pasha, Минаква ББ, Новосадска млекара, РТ Војводине, Радио 021.

IN MEMORIAM

Академик БОГДАН БРУКНЕР (1931—2006)

Размишљајући како почети ово слово посвећено успомени, свима нама драгог друга, пријатеља, учитеља, човека којег су одликовали шарм, смисао за хумор и шалу, пали су ми на памет стихови познатог војвођанског песника који прича своју причу о „Панонском морнару". Да, Богдан Брукнер је био морнар који је пловио ишчезлим Панонским морем, Панонском равницом, проучавао људе и културе, уметност и трагове ишчезлих давних цивилизација. Свој имагинарни брод заустављао је на налазиштима, разгртао слојеве, проучавао материјалну и духовну културу, откривао тајне прошлости. Било га је свуда по војвођанској равници, знатижељан понирао је у дубине ишчезлих цивилизација. Истраживао је неолитска насеља у Обрежу крај Обедске баре, у кукурузиштима Баранде и Опова код Панчева, допловио је и до Гомолаве код Хртковаца на обали Саве, бацио сидро на дуже време и ту проводио многа лета откривајући напуштене неолитске куће великог насеља, и гробове крај њих. Панонски морнар, немирног духа каткад је мењао курс свога брода и усмеравао га према северу да би се срео са „Црвенокосом богињом" код Оцака, ремек-делом ране неолитске уметности, симболом плодности земље коју је извајао генијални уметник пре више од 8000 година. Из овог његовог крстарења настајале су многобројне књиге, чланци и студије објављене код нас или у угледним часописима Европе и Америке. Подарио је нашој науци прву синтезу „Неолит у Војводини", књигу која је постала обавезна лектира генерацијама студената археологије, у Београду и Новом Саду. Ту је и капитално дело „Праисторија Војводине", за коју је, заједно са друга два аутора добио Октобарску награду Новог Сада за науку. Библиографија његових научних радова је импозантна а чињеница да је многе од њих објавио у угледним светским часописима указује на његов велики допринос да се и страна научна јавност боље упозна са резултатима наше науке.

Матична лука Богдана Брукнера био је и остао Нови Сад, град у којем је стварао своју научну каријеру, од кустоса Војвођанског музеја, затим научног сарадника и саветника Института за изучавање историје Војводине до омиљеног професора Универзитета у Новом Саду на којем је преносио на млађе генерације своје знање и искуства. Признања за свој рад добијао је са разних страна: дипломе, повеље разних универзитета из света, функције у међународним археолошким асоцијацијама итд. Избор за дописног члана а врло брзо затим и редовног члана Огранка САНУ у Новом Саду је пуна сатисфакција вишегодишњем његовом успешном раду у области праисторијске археологије.

Богдан Брукнер је био активан до краја свога живота. Из последње луке у селу Ђурђево код Новог Сада наставио је походе по научним центрима Европе и

Америке: држао је предавања студентима, учествовао на научним скуповима и конгресима, био је биран у разне форуме репрезентујући на тај начин нашу земљу и српску археологију. Разуђена ангажованост на разним пословима учинила је Богданов живот изузетно динамичним и максимално испуњеним племенитим садржајем. Он је, колико знам, а мислим да сам га добро познавао и делио са њим радости многобројних научних открића, био задовољан свиме што је радио, од обичних људских ствари до оних које су могли да раде само обдарени, упркос некада и тешким тренуцима у којима се налазио. Упорност је била његова врлина. Сизифовски је гурао неке пројекте све док се не би остварили. Неке од њих нам је оставио у аманет. Не тако давно боравили смо у Темишвару и тамо са румунским колегама договорили један обиман подухват. То је петотомна монографија „Праисторија румунског и српског Баната". Десетак дана касније организовао је овде у Новом Саду сусрет са археолозима Мађарске и Баната и иницирао пројекат сарадње у троуглу Дунав—Тиса—Тамиш на проучавању праисторијских култура. Могло би се рећи да је то у неку руку и био његов тестамент који обавезује његове пријатеље и многобројне сараднике.

Изненадан догађај, његов одлазак из наше средине, није прилика да се потпуније валоризује целокупан његов рад на пољу војвођанске, а рекао бих и европске археологије. То ће урадити неки други научници који се баве неолитом средње и југоисточне Европе. У овом тренутку желео бих да истакнем његово присуство на међународној сцени и његову жељу да археолошке институције и археологе појединачно повеже са угледним научницима и научним центрима из европских земаља и Сједињених држава. Добро познавање страних језика, комуникативност у личним контактима били су подлога његовог честог појављивања на научним скуповима, симпозијумима, конгресима и другим научним манифестацијама на којима су се у директном контакту размењивали и сучељавали резултати тек завршених археолошких ископавања или објављених публикација. Други вид међународне сарадње који је Богдан иницирао је учешће страних стручњака на нашим истраживањима, посебно из оних специјалности које су нама недостајале (антрополога, палеозоолога, палеоботаничара, ихтиолога, стручњака за C-14 анализе итд.). За српску археологију и њен даљи методолошки развој била је значајна сарадња са стручњацима из Гронингена. Више кампања на Гомолави они су боравили и нашим младим стручњацима пружали могућност да овладају знањима других научних дисциплина без којих модерна археологија не може напред. Седамдесетих и осамдесетих година Гомолава је постала, захваљујући пре свега активности Богдана Брукнера, „међународно археолошко налазиште" на којем су се сретале екипе које су истраживале такође велика праисторијска налазишта у Грчкој или Малој Азији. Дешавало се да су се у исто време сусретали делови већег броја екипа и ту на лицу места мењала искуства. На тај начин ово налазиште постало је својеврсна школа многих генерација младих или будућих археолога за примену нових метода и искустава савремене археологије. Spiritus movens ових догађања са наше стране био је Богдан Брукнер. И не само на Гомолави. На Опову код Панчева, где је истраживао једно веће насеље винчанске културе, било је у току једне кампање више страних истраживача него домаћих. Претежно оних који су о свом трошку дошли (САД) да би присуствовали овим ископавањима.

Динамичан и упоран да се оствари договорено, Богдан Брукнер је био организатор више међународних сусрета, међународних тематских симпозијума и округлих столова. Поред два скупа о Гомолави (један у Руми и други у Новом Саду) организовао је један међународни скуп у Врднику 1982. године, затим скуп о симболима и неолитском писму у Новом Саду, и најзад, поред осталих треба поменути и Округли сто у Зрењанину чији зборник радова „Актуелни проблеми

прелазног периода из Старчевачке у винчанску културу" 2006. године није успео да види одштампаног, као уосталом и два друга великана наше археологије који су присуствовали том скупу Милутина Гарашанина и Драгослава Срејовића.

У Матици српској је био дугогодишњи члан сарадник а од 1995. године стални члан сарадник, члан Одбора Одељења за друштвене науке. Објављивао је радове у *Зборнику Матице српске за историју*. Радио је на пројектима Археологија Фрушке горе, Историја медицине и здравствене културе на тлу данашње Војводине (један је од коаутора првог тома истоимене књиге).

У канцеларији Богдана Брукнера у Огранку САНУ у Новом Саду остало је много прикупљене драгоцене грађе, планова са истраживања архитектуре винчанске културе, прикупљени подаци о хумкама у Војводини, регистри за Археолошку карту Војводине. Остала је и обавеза његових пријатеља, сарадника и млађих стручњака да бар нешто од тога наставе и приведу крају. Неће моћи све јер је тешко наћи таквог енергичног и преданог заљубљеника у археологију какав је био Богдан Брукнер.

Академик НИКОЛА ТАСИЋ

IN MEMORIAM

МИЛЕНА РАЗУМЕНИЋ-КОТРОШАН (1921—2006)

Милена Разуменић рођена је у Панчеву 14. фебруара 1921. године у свештеничкој породици. Отац јој је био парох Богдан Разуменић, деда по оцу такође свештеник, истакнути интелектуалац и преводилац у Белој Цркви Светозар Разуменић — Црња. Мајка Милица, кћи свештеника Вељка Вељкова из Грабоваца, похађала је гимназију у Сремској Митровици. Бавила се хуманитарним радом у „Колу српских сестара", за шта је и одликована Орденом Светог Саве трећег реда.

Милена је остала без оца са седамнаест година. Приводећи крају школовање у гимназији у Панчеву, већ 1940. почела је да ради у Општини као службеник. Почетком Другог светског рата, доласком окупатора остала је без тог посла, а мајка без пензије. Милена је радећи у фабрици и не либећи се ни најтежих физичких послова издржавала и себе и мајку.

Године 1946. удала се за глумца Жарка Котрошана и запослила се у Српском народном позоришту у Новом Саду.

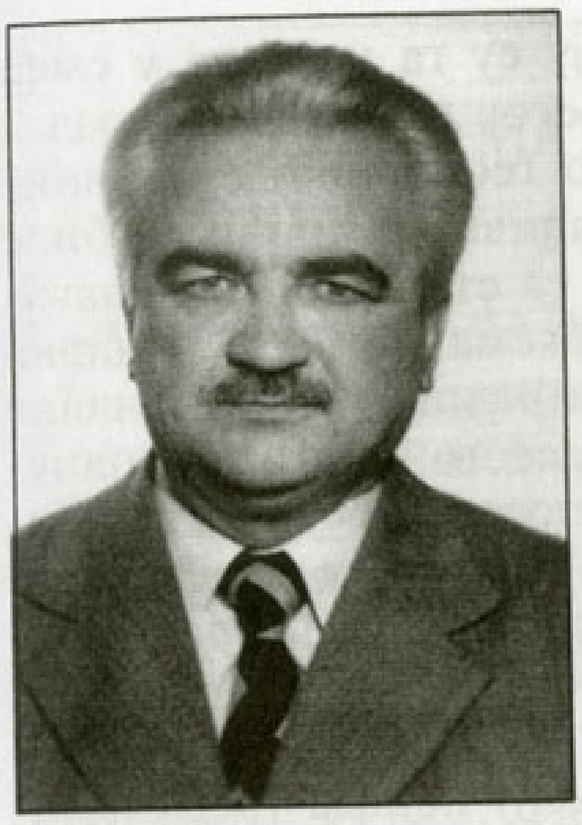
У Матици је почела каријеру као секретар Библиотеке Матице српске 1. октобра 1951. године. Наставила је као референт Одељења за природне и друштвене науке до пензије 1976. године.

Ако се за неког може рећи да је радосно започињао дан јер га чека посао који воли, то се може рећи за Милену. Без обзира на то на којем радном месту у Матици се налазила, волела је сусрете и разговоре с научним радницима, књижевницима и уметницима и уважавала њихово и обогаћивала своје знање. Била је сарадник проф. др Лазара Стојковића, др Живојина Бошкова, Живана Милисавца, проф. др Бранислава Букурова, проф. др Слободана Глумца, академика Чедомира Попова..., које је изузетно поштовала и ценила и као научнике и као људе. Педантно и с пажњом је водила евиденцију о радовима и зборницима, па су захваљујући уредној документацији сарадници и без компјутера добијали брзе, тачне и прецизне информације. Домаћински је учествовала у припремама скупштина Матице српске, научних скупова и других манифестација. Док је радила, несебично је помагала у раду младим колегама, а генерације службеника Матице српске које су дошле после ње училе су на њеним архивама. Била је један од првих сарадника др Александра Форишковића у припреми *Српског биографског речника*, на којем је наставила да ради и по одласку у пензију.

Од ње су млађи учили, на њу се угледали. Остала је упамћена по својој радиности, педантности, систематичности, љубазности и, не треба заборавити, по својој лепоти. Речју, била је права дама, каква доликује старој и угледној Матици.

Изборила се са болешћу, која ју је одвојила од посла у Матици, па је остатак животне снаге, са много енергије, воље и љубави, током наредне три деценије уложила у одгајање, негу и васпитавање својих троје унука.

Теодора Разуменић-Перичин

IN MEMORIAM

Проф. др НЕБОЈША ЦАРИЋ
(1925—2006)

22. септембра 2006. године, у 81. години живота, после краће болести умро је др Небојша Царић, географ, професор Новосадског универзитета у пензији.

Небојша Царић рођен је у Новом Саду 22. јуна 1925. године од оца Лазара и мајке Меланије, рођене Вучетић. Отац је био државни службеник и повремено је добијао премештаје, тако да је са породицом живео у Новом Саду, Бачкој Паланци, Белој Цркви, Вршцу, Осијеку и поново у Новом Саду. У тим местима је Небојша Царић похађао основну школу и гимназију, коју је завршио у Белој Цркви 1944. године. У Београду је 1949. године завршио Природно-математички факултет на одсеку за Географију. Исте године је постављен за асистента на Географском институту Српске академије наука и уметности. Убрзо долази у сукоб са званичним опредељењима тадашњих власти и у затвору проводи шест година. Након повратка, од 1957. до марта 1964. године ради у Савезном секретаријату за народну одбрану у Београду. Уз службовање, завршио је докторску дисертацију „Антропогени фактори убрзане ерозије тла и конзервација земљишта на западном Копаонику". Тезу је одбранио 1964. године, када се на Филозофском факултету Универзитета у Новом Саду оснивала Катедра за географију. Он је ангажован у својству доцента и ту је провео остатак радног века. Као редовни професор, пензионисан је 1989. године.

Животни пут др Небојше Царића није био лак. У младости је доживео све страхоте окупације, а као скојевац био је и хапшен. У затвору му је и здравље било озбиљно нарушено. После рата, универзитетску каријеру прекинули су ново хапшење и дугогодишња робија. И поред тога, он стиче снагу и наставља ту каријеру. И тај наставак није био лак. Почео је на катедри која је била у оснивању, са само три редовно запослена професора и једним асистентом. То је подразумевало организовање наставног, научног и издавачког рада, као и извођење наставе и вежби из неколико различитих дисциплина. Он је био један од ретких професора који је својим студентима у рекордном времену писао скрипта из свих предмета које је предавао, редовно их је иновирао, а квалитет је био такав да су нека од њих користили и професори Београдског универзитета. Био је професор који је студентима много више пружао него што је од њих захтевао.

Небојша Царић је започео стручни и научни рад врло рано. Још у време одслужења војног рока (1949—50) био је наставник војне географије у школи за активне геодетске официре и написао је уџбеник *Војна географија ФНРЈ* (246 стр.), објављен 1951. године. Радови из времена службовања у Географском институту САНУ нису публиковани. Објављена је тек његова докторска дисертаци-

ја. По доласку у Нови Сад потребе катедре за географију су га упутиле у смер друштвено-географских дисциплина и то је определило његов даљи научни рад.

Др Небојша Царић је највећи број радова посветио географији становништва, насеља и привредној географији. Теме које је обрађивао редовно су биле актуелне, како са становишта интересовања науке, тако и са становишта решавања значајних демографских, урбаних и привредних проблема, чиме је у нашој географији стекао завидан реноме. Запажени су и његови радови из регионалне географије. Имао је изузетну научну виталност и та интересовања га нису напуштала до пред крај живота. Био је добро информисан и поседовао је богату библиотеку, коју су највећим делом чиниле стране књиге. То му је омогућило да прати савремена збивања у науци и ван Југославије и да се посвети и проблемима теоријске географије, што се код нас мало чини. Своју библиотеку је пред крај живота поклонио Библиотеци Матице српске.

За свој рад добио је неколико значајних признања, међу којима треба истаћи Диплому и медаљу Матице српске 1977, медаљу Јован Цвијић Српског географског друштва 1992. и Златну плакету Удружења универзитетских професора и научника Србије за животно дело 2003. године.

Запажене су и његове активности у Матици српској, где је био дугогодишњи стални члан-сарадник, члан Одбора одељења за друштвене науке, члан Катедре Матице српске и члан Управног одбора.

Проф. др Слободан Ђурчић

ЧЛАНОВИ МАТИЦЕ СРПСКЕ ПРЕМИНУЛИ 2006. ГОДИНЕ

Академик БОГДАН БРУКНЕР, археолог, професор универзитета, стални члан-сарадник, Нови Сад (9. јануара 2006)

РАДОМИР РАЛЕ КОСТИЋ, књижевник, редовни члан, Дучице (17. јануара 2006)

МИЛЕНА КОТРОШАН, пензионисани службеник Матице српске, редовни члан, Нови Сад (26. јануара 2006)

Проф. др СЛАВКО ЦАРИЋ, правник, стални члан-сарадник, Нови Сад (9. фебруара 2006)

МИРКО МАРЈАНОВИЋ, економиста, редовни члан, Београд (21. фебруара 2006)

Др МИРОСЛАВ ПЕЧУЈЛИЋ, правник, члан сарадник, Београд (6. априла 2006)

Проф. др НИКОЛА ГАВРИЛОВИЋ, историчар, стални члан-сарадник (Нови Сад, 1. јуна 2006)

АВРАМ МИШКОВ, правник, редовни члан, Бачка Паланка (24. јула 2006)

ВОЈИСЛАВ СТ. СТОЈА, протојереј-ставрофор, редовни члан, Нови Сад (11. августа 2006)

Проф. др НЕБОЈША ЦАРИЋ, географ, стални члан-сарадник, Нови Сад (22. септембра 2006)

КАТАРИНА КАЋА СОКОЛОВИЋ, културни радник, стални члан-сарадник, Нови Сад (24. септембра 2006)

ЉУБИЦА ВРАНЕШЕВИЋ, професор у пензији, редовни члан, Нови Сад (29. октобра 2006)

Проф. др БОРИСЛАВ КАПАМАЦИЈА, лекар, редовни члан, Нови Сад (8. новембра 2006)

ТИБОР ХАРТИГ, композитор, члан сарадник, Нови Сад (10. децембра 2006)

ЦИЉЕВИ, ЗАДАЦИ И ДЕЛАТНОСТ МАТИЦЕ СРПСКЕ

Члан 7.

Циљеви Матице српске су неговање духовног и културног живота и развијање и популарисање књижевности, уметности и науке.

Матица српска негује и развија културу српског народа, као и његове везе са југословенским, словенским и другим народима у свету.

Члан 8.

Матица српска:

1. изучава књижевност и језик српског народа и књижевност других народа;

2. организује и обавља научноистраживачки рад у области друштвених и природних наука;

3. издаје Летопис Матице српске, научне зборнике и часописе, књиге и друге публикације из области књижевности, науке и уметности;

4. припрема и издаје капитална дела из области књижевности, науке и уметности;

5. обрађује, чува и штити архивску грађу насталу у своме раду и у раду установа и предузећа које је основала, као и архивску грађу која јој је поверена и коју је стекла од физичких и грађанскоправних лица;

6. сакупља, обрађује, штити и популарише културна добра;

7. подстиче и популарише књижевно, научно и уметничко стваралаштво;

8. додељује награде и признања;

9. сарађује са академијама наука и уметности, универзитетима, научним установама, установама у области културе и образовања и другим организацијама, удруженима, друштвима и појединцима у земљи и иностранству;

10. остварује права и испуњава обавезе оснивача, власника или деоничара у установама и предузећима које је основала или чије деонице поседује;

11. обавља и друге послове који су у складу са њеним циљевима и произилазе из овог Статута.

(Из Статута Матице српске)

YU ISSN 0350-042 | UDK 061.229(497.113)(06)

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ
Т II 2268
200 р

РАД МС 2006 43

БИБЛИОТЕКА МАТИЦЕ СРПСКЕ
II Г 2764
2006